

Januari 1982.

1.1: 1 Gornfalk vid motorvägskorsningen, Östra Torn.

2.1: 1 spårhök jägde småfjäl mycket lågt över buskmark vid gamla Hardebergs-spåret, Östra Torn. Jakten märks tydligt. Grönfinlar skrämde upp. Jag gick c 1420 - 1520 en runda i mitt och djupet vider, där praktiskt taget inte utom spårhöken.

3.1: enstaka skräk- och fiskmåsar över Lund (Östra Torn m. omg.). Av båda arterna ses såväl ad som juv, men oftast bara ensamma ex, ibland upp till 4-5 fjelar nära varandra men inte flera. Låget har varit likadant alltsedan jul, och även tidigare i december, sedan snön och kylan kommit.

4.1: På bar fläck vid gata på Östra Torn (troligen upprämnt underträn) sågs 2 skator, 2 kajor, 2 råkor och 1 snöskata. En del grönfinlar i trädgården, och koltrost och gulsparv och valpar ses ofta där, men jag har det bestämda intrycket att de visar sig mindre regelbundet och blivit avsevärt ohyggare sedan hölden vek och en del nu smält bort (dette började c. 28 dec.).

2

Notiser januari 1982

I Lund sågs 1 sparvhök 4 januari.

1 ormvråk 6 " "

1 tornfalk 7 " . Även måsar sedda.

Den 9 januari gjorde jag en rundvandring vid Östra Torn på 40 minuter. Såg bara det vanliga: idag 8 råkor, 1 kaja på takås; därefter 1 kråka, 31 råkor och 2 kajor samt 2 skator i stort träd i Östra Torn by.

Vid åtminstone ett par av ovanstående tillfällen rådde sträng köld.

2

1982-01-10, söndag.

3

3

Lena och jag gjorde rundtur, start från Lund 0940. Temp -4° C, mullet väder men sikt hygglig till tämligen god, vind V, flera sekundmeter. Tveksamt om någon snö föll, men snön fykte lätt. - I Ö Torn vid starten en hel del råkor, och strax Ö om samhället en kråkflock på c 15 ex på snön. Skata sedd, och en ensam överflygande fiskmåls ad. Vid vägskälet till Sandbyvägen en flock på 13 rapphöns, helt nära, mycket trevlig, fåglarna rullade som klot över snön, föreföll det. De vistades invid ett område där man kunde ana att växter (höst-oljeväxter?) stack upp ur snön, dock bara my. litet. Hela flocken sprang över vägen i "gasmarsch". Vi for via S Sandby mot Ö, såg 1 ormvråk vid Mossavägen och 1 vid Skatteberga, båda flygande, vidare ännu 1 ormvråk sittande strax Ö om Harlösa. Alla dessa 3 normalfärgade. Vid Vikens gård flock på 6 rapphöns på snön. Här flög 1 domherre förbi. Alltifrån starten bara helt få kråkor och kajor och skator sedda utöver de nämnda,.

1015-1020 rundspaning vid Vikens gård. 2 kajor. På långt håll neråt Vombsjön 4 flygande storskrakar. Men vi for inte ner till åns utflöde utan fortsatte N om Vombsjön genom den naturvårdade Hjälmarsöds allé (naturvårdad modell Malmöhus län, d v s nedhuggen). Vid Svansjö gård 2 rådjur, som ämnade korsa vägen precis framför oss men vände i sista stund. Vidare 1 korp över skogen här. 1 nötskrika. Mycket få kråkor och kajor; inga flockar av sådana.

Stopp i skogsbrynet vid hembygdsgården 1035-1050, rundspaning men här sågs faktiskt intet alls så när som en nötskrika. Nästa stopp i allén nära Övedskloster, just där vägen går upp mot Tulesbo. Intet att se över Frualid. Ett par kråkor på fälten. Mycket snö, 100 % snötäcke, vinden friskar, det är grått, men sikten ej dålig. Gulsparv hörd överflygande. Vi forts. via Vombsjöns Ö sida ner till utsiktsplatsen vid sjöns SO hörn (platsen heter "Eskebeskan", atm. användes den beteckningen förr). Här 1 större hackspett hona i furet, och 1 sittande ormvråk. 1 nötskrika. Eljest noll, trots my. noggrann rundspaning c 1120 - 1135. Vi for ner på vägen till Klostersågen (alltså ej via Björka by, som vi brukar göra). Spanade noga men såg intet. Fortsatte österut på väg 12 och svängde ner till Ilstorps by, stannade vid kyrkan och gick ner och tittade ut över Klingavälsådal. Mycket kallt i blåsten, det fykte mer och mer; intet sågs förutom några kråkor och kajor. Intet öppet vatten sågs vid ån, men vi var ej nere vid själva åfåran. Dock helt klart att översvämningar voro små eller obefintliga, och om de fanns så var de frusna. Vi forts. mot Ilstorpsgården, jag såg skymt av stor rovfågel S om gården, vi svängde ner på vägen längs flygfältet: det var en kungsörn juv som sakta och lågt flög västerut i motvinden. Drivbildning över vägen p g av fykandet, men vi kom igenom, svängde t v i skogen, förbi Sövdeborgs slott och stannade efter att ha korsat stora Ystadvägen, det var nära Sövdeborgs f d station. Här kom en havsörn juv mot V rätt lågt och nära, och medan den ännu var inom synhåll kom ännu 1 havsörn juv sakta mot V över Fyledalens mynning, den flög rätt högt och gled mycket sakta framåt, parerande motvinden med små vingrörelser. Knappt 5 minuter senare kom en tredje havsörn inom synhåll, långt bort i Ö. Den började kretsa och steg med förvånande snabbhet i branta svängar, antagligen steg den på dynamisk uppvind orsakad av att den västliga vinden blåste mot Fyledalens N sluttning (den kretsade ungefär över Pälsadalens n nedre mynning). Steg högt, gled sedan inte mot V utan mot S, kanske såg den havet?! Var troligen juv. Vi stod här c 1205-1230, avnjöt varmt kaffe + smörgåsar, såg en ormvråk (normaltecknad, flygande) och såg 1 + 1 ~~en~~ nötskrikor. For sedan ~~via~~ via Tågra-Spjälla vägskäl - nya vägen V om Sjöbo - ~~vid vägen~~ in på väg 104 mot Öved. Såg en flock kråkor, ännu 1 korp men f ö föga. Vi stannade inte vid strömstarelokalen vid Öved, men jag såg i alla fall en strömstare som stod på iskanten där bäcken rinner i grävd fåra alldeles längs vägen. Öster om Harlösa flock 35 kajor flygande västerut och vidare 1 underskön kungsörn juv jagande över fält och sluttning N om vägen. Lätt orange anflog i de vita fälten. Korsade Kävlingeån vid Kvinnevad, såg 1 sångsvan här. Därefter via Silvåkra by mot LUND, såg kråkor och skator bl a vid kreaturens matplats och "grishagen" nära Måryd. I Silvåkra by 2 talgoxar på en ask "Bregott" i vägkanten!! Ankomst Lund 1404. - Tillägg: vid Ilstorpsgården flock kajor + Kråkor, nog 30-40 ex. Därtill my.måttl. antal ej anteckn. kr + KAJOR. SLUT.

1982-01-16, lördag.

4

Jag vandrade på f d Hardebergaspåret ut till Kungsmarken och åter. Fågel:

4

art	utväg	hemväg	anm
koltrast	2	2	
grönfink	1 + 7	15	
talgoxe	-	3	
blåmes	-	1	
gråsparv	hörd	-	
kråka	-	9	vid "vändpunkten" vid Kungsmarken c 8 ex
råka	25 mot N	-	
skata	sedd	sedd	
fiskmåsar	1 ad	1 ad	

SLUT

1982-01-26, tisdag.

Lena och jag gjorde eftermiddagstur för att kontrollera läget vid stugan vid Krankesjön. Här var allting väl. Vi fortsatte via Vombs ängar - Vombs by - Vombsjöns V strand - Hjälmared - österut längs Vombsjöns N sida fram till Övedskloster. Vände där och for tillbaka via Harlösa - Hunneberga - Revingeby - S Sandby - Lund. Start från Lund 1345, vistades vid stugan och i tornet 1415-1440, på Vombs ängar 1445-1505, vid Vombsjöns V sida 1510-1530, vände vid Öved (incl rast och noggrann rundspaning) 1540-1600, återkom till Lund 1632.

Det var töväder, temp. vid stugan +1° C. Krankesjön helt frusen, kanalmynningen dock öppen i smalt stråk c 100-125 m. Klingavälsån öppen men mycket is på kanterna. Ängarna hade en del barmark med stora högar uppkastade av vattensork. Även i övrigt en del bara fläckar och marker. Vombsjön helt frusen, men avloppet öppet c 100 m uppströms från bron, och Kävlingeån nedströms bron helt öppen. Det var härligt att dimman, som nu legat nästan 14 dagar över oss, äntligen släppt. Frisk vind omkring V, mulet men sikt inte dålig. Riktigt skönt att bli genomblåst, efter denna period av dimma. Vi tyckte båda att det rådde en stämning av förvår över landskapet. Men det är ju bara januari, och mycket kan hända ännu.

Mycket anmärkningsvärd fågelfauna. Förkortningar:

Kr = obsar från tornet och stugan vid Krankesjön, även över Silvåkra by etc

Vä = sett på Vombs ängar

Vs = sett vid Vombsjöns V strand incl. avloppet vid "Fiskar Bergströms"

Vn = sett vid Vombsjöns N sida och vid Övedskloster

övr = sett på andra platser.

art	Kr	Vä	Vs	Vn	övr. + kommentarer
häger	1	-	-	-	-
gräsand	-	-	8	-	4 par i ån nedstr. bron
storskrak	-	-	3	-	de kom från Ö över sjön, fällde uppstr. bron
					Det var 2 hannar juv och 1 hona
ormvråk	3	-	1	1	4 normalfärgade, men ex vid Öved rätt ljusst
kungsörn	-	-	-	2 juv	se nedan
havsörn	-	-	-	1 ad	se nedan
större hacksp	-	-	-	1	i allén nära slottet
varfågel	1	-	-	-	se nedan
talgoxe	-	-	-	10	se nedan
blåmes	1	-	-	-	sedd i Silvåkra by
skata	3	1	-	-	
kaja	3	c 15	-	-	kanske my. mer på Vä
råka	-	>100	-	-	därtill ≥ 250 Revingeby.
kråka	1	200	10	30	därtill c 50 strax ö om Lund på utvägen, även sedd Revinge, Harlösa etc. se nedan!
corp	-	-	-	1 sedd,	därtill hörd.
obest. kråkf.	-	ja	-	40	se nedan!
summa bestämda arter: 15	7	4	4	7	
summa individer	13	320	22	86	se nedan! ≥ 350

individer summa summorum c 800

Forts.

1982-01-26 forts.

Ytterligare kommentarer:

kungsörn: 2 de 2 juv sedda kl 1555 över skogen ungefär N om Svansjö gård. Det var hanne och hona, mycket betydande skillnad i störelse och tyngd. De följdes åt, "lekande" med varandra, flög västerut, tycktes vara på väg mot nattkvist. En hel del kråkfågel, säkerligen mest kråka, kom från N över skogen och var delvis nära örnarna men reagerade föga eller intet, kanske emedan även kråkfåglarna var på väg mot nattplatsen.

havsörn: 1 jättestor ad med mycket kort vit stjärt, gul näbb, ljust ø huvud och delvis ljust även ovanpå vingarna (troligen vingtäckarna) kom nerifrån Vombsjön, passerade ungefär över Övedskloster och korsade allén och fortsatte upp mot skogen V om Tulesbo. Klockan var 1543, troligen var örnen på väg till nattkvist.

varfågel: dagens enda ex satt på ledningstråd vid stugan, gav sig sedan ner över ängen mellan stugan och byn och ryttlade häröver 2 gånger, länge och fint, med mycket snabba och relativt djupa vingrörelser. Fällde en gång på snön men snart upp igen, fällde i låg busktopp.

talgoxe: flock på 10 ex, kanske något mera, drog hastigt fram längs almallén nära Övedskloster. Rätt underliga läten, höga och korta, men jag såg minst 6-7 ex bra, alla var talgoxe, och det är uppenbart att ingen annan art ingick.

kråkfåglar, och allmänna kommentarer: På Vombs ängar satt rikligt med kråkor, och fler kom dit, flygande glest och lågt; från NV ø kom de. De satt oftast glest och spritt, åtm. ofta på bara fläckar. Råkor satt i flockar på ett par ställen. Särskilt koncentrerade var speciellt kråkorna vid de stukor som brukar ligga utanför Södergård, i kanten mot ängarna. Här också litet kajor. Antalet kajor ø råkor och kråkor på Vombs ängar var antagligen större än jag angivit, även inom den del av ängarna som jag kunde överskåda.

Över skogarna N om Vombsjön sågs ett par flockar kråkfågel, delvis obestämbara på långt håll, delvis närmare, och dessa var åtm. mest kråka. Se kungsörn härovan. På utvägen sågs mellan Lund och Hardeberga minst 50 kråkor på snöiga fält, glest, men de flesta satt där åtminstone några växtdelar (av höstoljeväxter?) stack upp ur snön.

På hemvägen sågs en mycket stor flock råka, säkert 250 ex, på gräskullarna vid Kävlingeån vid Revingeby; där ligger ett reningsverk tror jag. Fler råkor kom dit från S och SO. Det var ju kväll och tid för nattning. (Johnny sade mig nästa dag, på särskild fråga, att c 100 par råka bor i tre skilda, ehuru närbelägna, kolonier i Revingeby. Han ansåg det helt klart att det var platsens häckfåglar som övervintrade där. Han visste också att en koloni på c 100 par bor i granar (eller tallar?) på mili tärområdet vid Revingeby, nära vakten, men föga synligt från vägen).

OBS: första 15 minuterna vid stugan vid Krankesjön sågs summa 3 fågelindivider, nämligen 1 häger, 1 ormråk och 1 varfågel. Sedan dök 1 + 1 andra vråkar upp på olika håll, och 3 skator, 3 kajor och 1 kråka syntes över Silvåkra by.

OBS också den fullständiga frånvaron av finkfågel och trastar i protokollet. Utomordentligt märkligt! Jag höll mycket skarp utkik överallt, och det är verkligen anmärkningsvärt att så få småfågelarter sågs. Fågelindividerna medelstorlek (och därmed medelvikt) mycket stor idag!!

S L U T

OBS: vid Övedskloster 3+1 råkor länge ute på snöiga fält. - Vid stugan hade kameran och/eller baren åtit och gnagit lite på Ribes-barken m. H. Spillning av både arterna låg där, men mycket litet.

1982-01-30, lördag.

Lena och jag gjorde rundtur, start 1130, återkomst 1600. Vi for Lund - Hardeberga - Skryllegården - Dalby - Genarp - Häckeberga - in på vägen mot Näsbyholm, men stannade efter ett par km (detta är = sträcka I härneda). Obsade här kl 1200-1220, for sedan vidare förbi Kullaröd - Rockarp - korsade E 14 vid Eksmeden - vidare förbi Tärnö, svängde sedan skarpt åt höger, for upp på vägen mot Lemmeströ men svängde till vänster ner till Havgård och fortsatte till Norra Grönby, där vi vände och for samma väg tillbaka till Lemmeströ, där efter en kort sträcka österut på E 14 och från Eksmeden norrut samma väg vi kommit, förbi Rockarp och Kullaröd fram till vägskälet där vägen tar av österut till Gyllebo, Svarvartorp och Stenberget (hela denna sträcka, fram till sistnämnda vägskäl, kallas sträcka II härneda.) Vi svängde österut, for förbi Gyllebo upp till Svarvartorp och därifrån mot Häckeberga, stannade ett par tre km före Häckeberga för att fika och se oss runt men hade då oturen att köra för långt ut i vägkanten, fick dock hjälp snart av ytterst vänliga människor i två bilar. Här blev ett stopp på c 30 minuter (sträcka III nedan). For vidare förbi Häckebergasjön och Häckebergakärret ner till Degeberga gård (även kallad Degebergahus), den gård där storken häckade ett av de sista åren då den ännu var svensk häckfågel. Stannade här på vägen med bra utsikt runtom för spaning och försenad fika (sträcka IV nedan). Vände här och for tillbaka till Häckebergakärret, där vi stod på isen och tittade oss noga om i 25 minuter. (sträcka V). For därifrån hem via Genarp - Dalby - Skrylle - Hardeberga - Ö Torn (= sträcka VI).

Fågelutbyte:

- Sträcka I: på färden synnerligen litet fågel, glest med kråkor, ingenstans koncentrationer. Vid Häckeberga 1 överflygande större hackspett. Vid stoppet S Häckeberga 1 + 1 normalfärgade ormvråkar, utsökt kungsörn juv upp ur skogen nära, flög fritt i vinden, mötte en korp som kom från motsatt håll, de 2 lekte i luften synnerligen elegant; ännu 1 korp kom tillsynes. Helt få kråkor sedda, högst 3 ex.
- Sträcka II: denna mycket långa väg, som går genom fint örnland, gav idag oerhört magert resultat: mycket glesa kråkor, kanske 20 inalles, därtill 1 normalfärgad ormvråk nära Tärnö och 1 lågt flygande gråtrut ad nära Rockarp. Tid för denna sväng c 1220-1315; jag gjorde noggrann spaning flera ggr.
- Övergången sträcka II/III. Här lyfte 1 extremljus ormvråk från kadaver på snöfält, och en tämligen ljus ormvråk men med mörka övre vingtäckare lyfte från dunge därtill. Vid kadavret 2-3 skator och c 10 kråkor samt på kort avstånd därifrån en välsamlad kråkflock på c 55 ex.
- Sträcka III: några kråkor, några få skator, 2 kajor samt, vid stoppet på slutet, när jag c 1330-1400 gjorde flitiga rundspaningar, 1 stor duvhök och 2 eller 3 olika ormvråkar, troligen 3, alla normalfärgade.
- Sträcka IV incl. rast för fika, allt c 1407-1440: 3 skator, några glesa kråkor!
- Sträcka V incl. obsar från isen på Häckebergakärret, c 1448-1518: 1 extremljus ormvråk över Häckebergasjön, flög ut över kärret. 1 större hackspett flög över kärret, därutöver intet.
- Sträcka VI, d v s hemfärden (obs routen) 1525-1600: kråkor i måttligt antal, ett par tre skator. Över dungen med råkkoloni nära Sularp flög minst 22-25 råkor. Och från S kom en ensam storskrake, fin hanne ad, flygande över landskapet på c 20-25 m höjd, sågs långt i S, följdes länge mot N eller NNV - NV. Därutöver intet.

F O R T S

1982-01-30 forts.

Den kompletta artlistan ser alltså ut såhär:

storskrak 1
duvhök 1
ormvråk 9
kungsörn 1 juv
gråtrut 1 ad
större hackspett 2
skata högst 10
kaja bara 2 säkert sedda
råka c 25
kråka: skattad totalsiffra 150
korp 2

Alltså summa 11 fågelarter på färd. Därtill sågs 4 rådjur nära Björnstorp och 2 nära Svarvartorp, vidare låg en död hjort, troligen krönhjort ungdjur, på isen på Håckebergakärret.

Och det skall tilläggas, att jag i Lund såg en rätt stor grönfink-flock i trädgården, likaså 1 koltrast där, och före starten en överflygande skrattnås ad hib. Men bara 11 fågelarter på 4½ timmes färd, och därav icke en enda småfågel. Ytterst märkligt. OBS att icke ens en obestämd småfågel sågs eller hördes, åtminstone inte av mig. Lena sade sig vid Håckeberga ha sett en förbiflygande fink, troligast grönfink.

Vädret skall nämnas eftersom det inte stämde med prognosen. Vid avresan var det grått och mullet, men intet regn och inte dålig sikt.. Så var vädret även när vi obsade kungsörnen och korporna. Men sedan lättade det och blev mycket ljust, och snart bröts molntäcket upp och solen kom fram, samtidigt som vinden friskade. Det blev vind omkring V, styrka först c 7-8 m/sek, sedan (omkring kl 13 och senare) säkert 10-14 m/sek, sedan kanske något avtagande. Vädret borde varit fint för rovfågelaktivitet. Det var c 3-4 plusgrader!

Snötäcket på slätten kring Lund (särskilt bra sågs det från Bonderup) var brokigt av barmark, men dessa formade m 1 m stora och oregelbundna fläckar i det vita, inte tvärtom. På öppen mark i Håckebergaterrängen och även på åsen mellan Dalby och Hardeberga etc var snötäcket obrutet eller nästan obrutet.

Tillägg: Även sågs 2 talgoxar i trädgården före resans början.- Jag var gångelegen idag att inte bara fara runt utan att också stanna och titta och lyssna efter småfågel. Men sannerligen med magert resultat. Icke ens en gråsparv eller en obestämd småfågel sågs vid gårdarna, ingen enda överflygande individ heller. Det skall bli spännande att se hur populationerna kommer att se ut i vår, särskilt förstås av arter som brukar stanna helt eller delvis.

9

1982-02-11.

Eftersom det var fint och soligt väder efter en lång period av dimma eller dis, for jag med buss ut till Bjärred vid 12-tiden. Ungefär 3 km öster om Bjärred kom 2 knölsvanar lågt mot NO över fälten.

Bussen går långt upp i norra delen av bebyggelsen; jag följde med dit och gick sedan c 1255-1315 ner till Löddeåns mynning i fint väder, sol och grant, dock dis på avstånd. Jag såg 1 sittande ormvråk, vidare 1 flygande sparvhök attackerad av 1 kråka. Vid ån mycket kråkfågel i glesa förband, delvis tätare nära fågeltrönet: här var säkert 30 - 40 råkor och 200 kajor och approximativt 20 kråkor, letande föda. Kråkorna gick glesare, och säkerligen fanns fler på litet avstånd.

I träd 1 blåmes sjungande. 1 sånglärka hörd, en annan sedd. Gulspurv hörd.

Is på havet, men stor vak vid Löddeåns mynning. Vaken var flera hundra m i kortaste diameter. Ovisst hur långt ut den sträckte sig, svårt att se i motljus och soldis som var rätt tät. På iskanten rikligt med kråkor. Över 100 trutar långt ute på isen. Enstaka skratt- och fiskmåsar flygande. Gråtrut ad och juv. Havstrut 2 ad. Överflygande trutar fanns, men ej mycket, och totala antalet trutar var alltså bara i storleksordningen 150-200. 1 ad och 1 juv sångsvan på jordfält N om ån, därtill hördes sångsvan utifrån havet. I vattnet i ån fanns ingen fågel, vilket jag finner anmärkningsvärt eftersom hela åfåran var öppen, endast vid kanterna och på översvämningar var det is. I havet, i nyssnämnda vak, fanns några tiotal gräsänder och 12 storskrakar. 6 obestämda gäss flög på håll i diset; senare hörde jag dock sädgås flera ggr. 1 fasan lyfte ur vassen S om ån.

Fälten bara till 90 - 95 - 98 procent.

Kl 1330 kom sånglärka högt, hördes bara. - Inom c 1 km avstånd från tornet sågs c 70 kråkor, 50 råkor och 200 kajor. Därvid skall märkas, att sektorn mot söder ej inräknades. Det är svårt att se mot solen, men inemot land är sikten hygglig. 8 snöskator flygande på avstånd. Enstaka gräsandpar på vingarna då och då. Trutar nu ej mer än högst 75 ex.

K1 1350 6 storskrakar mot Ö längs ån, därav 4 hannar ad

1354 4 sädgäss kommer från Ö

1354 4 sådgäss kommer från S
1357 8 sådgäss flyger västerut ett stycke / norr om tornet.
2 sångsvanar från S, flyger lågt, faller. Samtidigt ses
3 sångsvanar flygande i öster inne över land, dessa 3
fällde ej

1410 2 kanadagäss kommer från S. 4 knölsvanar kommer mycket
lågt över isen söderifrån, faller inte i vaken, fort-
sätter norrut

1412 4 storskrakar hannar ad kommer från öster. OBS att ån
fortfarande är tom på änder och annan fågel. Jag lämnar
tornet och går sakta söderut längs stranden. 1 ormvrak
ses, normalfärgad (som föreg., och möjligen samma ex).

1 ensam rödvingetrast mycket nära, i tät buske.

3 knölsvanar flyger norrut nära. Många kråkor. Sparvar av släktet Passer hörda. Skator hörda, 1 ex ses.

1435 sånglärka hörd, flera ggr, tydligen inkommande ex västerifrån. 4 sångsvanar flyger söderut över isen.

Vid stranden massor av drivtimmer, däremot ingen småfågel.
1 ensam knölsvan flyger norrut. ~~!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!~~

Jag går nu utanför villorna längs stranden. Kaja, kråka och skata ses. Och i högt träd sitter en småfågelflock: c 5 grönfinkar, 8 bergfinkar och 7 gulsparvar, alla bildande en flock.
Mistlur låter. - I tät häck flock pilfink 6 - 8 ex.

FORTS

(10) 1450 dimma driver in från väster. Det har tätat och blivit skuggigt, men dimman kommer dock alldeles plötsligt och är mycket tät. Jag fortsätter söderut längs stranden och står inom kort helt nära en vak vid stranden. Den är liten och hyser mycket svan: allra närmast ligger 26 ad och 8 juv knölsvanar; och längre ut, men fortfarande helt nära, ses m l m svagt ytterligare 19 knölsvanar ad. Eventuellt finns fler ute i dimman, osynliga. Jag hör vinglätt av förbiflygande knölsvanar, osynliga. Det är tydligt att svanarna utfodras vid denna vak. Enstaka skrattmåsar, fiskmåsar och gråtrutar ses flyga över eller (oftast) flyga runt över vaken, men dimman är så tät att de inte kan skönjas på mer än c 75 m håll (skattat, och ibland är dimman snarast ännu tätare).

En herre med hund kommer från andra hållet, hunden rusar ut mot vaken, som ligger precis i strandkanten; svanarna lyfter inte men simmar häftigt utåt, så att ett starkt brus uppstår.

1510-1525 jag går upp genom villakvarteren. I ett träd en flock på c 50 grönfinkar och 15 bergfinkar. Kort därefter en småfågel-flock till, men det kan ha varit m l m desamma som flyttat på sig. 1 talgoxe och 1 koltrast sedda på villatomterna. Inte mer att se, men det är hela tiden tät dimma.

1524 kom jag till en busshållplats vid varuhuset i centrum. ~~1524~~

1525 kom bussen som förde mig tillbaka till Lund. Hela vägen hem var det tät dimma.

S L U T

1982-02-11 är renskriven två gånger,
oavsiktligt och vid olika tillfällen.
Båda renskrifterna sitter här.

11
1982-02-11, torsdag.

Morgonen var lätt disig men inte på långt när så "tjock" som dagarna dessförinnan. Himlen delvis klar, vind svag, flera plusgrader. Jag var hos tandläkaren 0900-0945, for sedan genast hem, tog på mig exkursionskläder, läste tidningarna hastigt, och återvände till staden och tog buss ut till Bjärred eller rättare sagt Löddeån, start 1215, ankomst 1245 till den hållplats som ligger närmast Löddeåns mynning. Det var mild sol, blå himmel men bara c 1 km sikt utåt havet och kanske 2 km sikt inåt land, räknat från fågeltornet vid åns mynning. Svag vind omkring S.

11
Jag gick sakta från hållplatsen ner till tornet c 1250-1315. Tittade ut över Löddeån med översvämningar etc, de närmaste kilometrarna före mynningen men såg nästan ~~ingen~~ inga änder, däremot mycket kråkfågel (se nedan). Jag hade bestämt mig för att noga anteckna allting. Såg 1 ormvråk sittande på staketpåle. 1 sparvhök flög lågt över fälten, mobbad av 1 kråka. Mycket kråkfågel vid ån; glesa förband, dock delvis tätare, nära tornet, där jag först skattade antalet till c 30-40 råkor på gräset, c 100 kajor och 20 kråkor. Kajor och kråkor delvis även norr om ån (i dessa siffror). 1 blåmes i träd. Sånglärka hörd och 1 sedd; och gulsparv hörd.

och
Is på havet. Men ån var öppen och vid dess mynning en stor vak, ngt oregelbunden men med skarpa kanter och c 400 m i diameter. På iskanten rikligt med kråkor, ett par små gräsandflockar och på andra sidan vattnet c 60-70 trutar, något tjog mindre måsar och en del kråkor, allt detta i svårt motljus. Enstaka skrattnåsar ~~och~~ fiskmåsar, ett fåtal gråtrutar ad och juv samt 2 havstrutar ad flög över vattnet. - Långt uppe i N på andra sidan ån på jordigt fält 1 sångsvan ad och 1 dito ~~juv~~ juv. Dessutom hördes sångsvan utifrån havet ett par tre ggr men kunde ej ses. Mistlur tjöt på ~~den~~ håll. Istäcket på havet föreföll jämnt och fint och obrutet utanför det nämnda öppna området; möjligen kunde man dock ana öppet vatten längst ute(?). I vattnet låg några tiotal gräsänder, c 12 storskrakar också, men inga gäss eller svanar etc, knappt heller några ~~måsar~~ måsar. Löddeåns nedre lopp, som var helt öppet om ~~och~~ ock med is vid stränderna och is på översvämningarna, hyste ingen fågel alls, underligt nog. Helt få gräsandpar sågs ligga på ången vid ån eller flyga över, en ensam hanne likaså. 6 obestämda gäss flög på avstånd i diset. Kort ~~stund~~ stund därefter hördes sädgås (se ock nedan). På håll inåt land kacklade en fasan starkt, troligen uppskrämd ur området med vass och Typha etc S om ån.

Det var härligt värväder, disig sol, sikt som ovan, rätt svag vind. Fälten var bara till 95-98 procent, men lokalt i lå av dungar etc låg mycket stora drivor.

Kl 1330 hördes sånglärka flera ggr, kom tydligen högt över. Jag fann att jag underskattat antalet kråkfåglar. Inom ett område med en km radie från tornet räknat, dock nästan bara inom norra halvan av denna cirkel, fanns säkert 70-80 ~~kråkor~~ kråkor, 200 kajor och 50 råkor. Den stora majoriteten av dessa alltså N om ån.

Mot ~~sol~~ solen, alltså ut emot havet, var det mycket svårt att se och bestämma fågel på håll, eftersom färger absolut inte syntes. Inåt land var sikten mycket bättre. - Flock 8 snöskator sågs fälla på håll inåt land. Enstaka gräsandpar på vingarna då och då.

Kl 1350 flög 6 storskrakar mot Ö, längs ån, därav 4 hannar ad och 2 honor. Kl 1354 kom 4 sädgäss från öster, och kl 1357 kom 8 andra sädgäss också från öster, plötligt stegrade de sig dock och vände österut, livligt kacklande. Men övriga fåglar ~~visade~~ visade ringa eller ingen oro. 2 sångsvanar kom synnerligen lågt över isen från S, fällde i vattnet utanför åmynningen. 3 andra sångsvanar kom inne över land, också från S, höjd högst 50 m, flög i vid båge ungefär norrut, fällde ej. Alla dessa ~~sångsvanar~~ sångsvanar var ad. 4 knölsvanar ad kom mycket lågt över isen, ~~och~~ också söderifrån, flög rakt över öppna vattnet men fällde inte där.

Kl 1412 4 storskrakar hannar ad kommer från Ö. Fortfarande inte en enda fågel sedd liggande i ån. ~~och~~

Jag går ner från tornet och vandrar sakta mot S längs stranden. 1 ormvråk sitter i busktopp. 1 ensam rödvingertrast upptäcks i buske

1982-02-11 forts.

(12)

- x) alldeles nära, den har mycket djuprött på sidorna och brett och väl markerat vitt ögonstreck. Flyger inte bort. Kråkor i träden på strandsluttningen, ofta 5-6-8 samtidigt, även enstaka kråkor vid små m l m frusna översvämningar på ängsmarken mellan havet och träden. Skata ses och hörs. Tjattrande flock av Passer, tydligen gråsparv, hörd.

- (12) Kl 1435 sånglärka hörd flera ggr, det var tydligen ex som kom in från V. 4 sångsvanar flyger mycket lågt mot S över isen. På stranden, där jag går sakta och ofta följer vattenlinjen (eller rättare islinjen), ses ej en småfågel. Men en mäktig ~~bank~~ bank av vass ~~med~~ masser av skräp - plast, flaskor, allsköns avfall - ligger relativt högt uppe, rimligen en följd av de svåra stormarna tidigare i vinter. Och i den tjocka driftranden alldeles förvånande mycket drivved, från små tunna plankor ovh tjocka plankor till väldiga grova stubbar, i ett fall av tall med kvarsittande bark, och till halvmeter tjocka pollare, bitar av flottar etc etc., visst trävirke även eldmärkt eller halvbränt. 1 knölsvan flyger norrut. Kaja, kråka, skata sedd; kråkor rätt allmänna, av kaja bara någon mindre flock i rörelse. I högt träd i xx) toppen en småfågelflock av c 5 grönfinkar, 8 bergfinkar och 7 gulsparvar. Mistlur tjuter (uppifrån Vikhög eller Barsebäck??) trots det soliga vädret, men disigt är det juv.

Kl 1450 dimma kommer mycket plötsligt in från havet, och tät dimma! Jag fortsätter sakta mot S längs stranden utanför villorna, och plötsligt står jag vid en vak intill stranden; där ligger tätt med knölsvan. Närmast mig räknar jag 26 ad och 8 juv, och alldeles bakom dessa ses 14 ad till, men de syns bara som dimfigurer, ~~eftersom~~ eftersom sikten är kanske 75 meter. Kanske flera svanar osynliga därutöver. Över svanarna helt få skrattnåsar, fiskmåsar, gråtrutar, bara enstaka ex. - Från motsatt sida kom en karl med lös ~~hund~~ hund av typen Golden retriever. Den var my. olydig, rusade trots hussens protester mot svanarna som stod precis inne vid stranden. Alla dessa kastade sig ut i vaken, flaxande, men ingen lyfte. Hunden stoppade upp och fick syn på mig och satte full fart mot mig, kanske för att soulagera sig för att den inte lyckades ta någon svan. Men ~~den~~ den hejdade sig och började skälla; jag skrek "TYST", och den tystnade, infångades av husse och avfördes från platsen. - I mycket tät dimma gick jag Kennelvägen upp (vaken låg där Kennelvägen när stranden). Detta 1510-1525. Såg därvid i träd en flock på c 50 grönfinkar och c 15 bergfinkar. Kanske en annan flock av ungefär samma sammansättning också sedd. 1 talgoxe flög förbi, 1 ensam taltrast likaså. Jag hann precis upp till en hållplats, när Lundabussen kom. Ungefär kl 1550 var jag i Lund.

Artlista: kråka, råka, kaja, skata, grönfink, bergfink, gulsparv, gråsparv, pilfink, sånglärka, talgoxe, blåmes, snöskata, rödvingetrast, koltrast, ormråk, sparvhök, sångsvan, knölsvan, sädgås, kanadagås, gräsand, storskrake, skrattnås, fiskmås, gråtrut, havstrut, fasan.

- x) här skall tilläggas: 3 knölsvanar flyger norrut på nära håll. 2 kanadagäss kacklar, flyger norrut nära. Flock c 40 kajor mot N.
xx) här skall tilläggas: minst 8 pilfinkar i häck alldeles vid vägen. Och, efter det att dimman kommit, hördes flygande knölsvan (vinglätet) och sångsvan (sången!) ett par ggr

Vidare skall tilläggas: i Lund, vid busstorget före avfärden: 1 sparvhök överflygande, och ett luckert förband av c 20 kajor och 20 pilråkor flög högt mot Ö. Kort därefter ytterl. c 30 kajor och minst 20 råkor likaså. Kajorna där som eljes idag oftast ordnade i tydliga par, dock ej undantagslöst.

Och på vägen ut, från bussen, c 3 km Ö om Bjärred, sågs 2 knölsvanar flyga mot NNO eller NO, höjd högst 50 m. Fälten bara till 90-95 procent, ofta 98 procent. Men massor av snö i vägskärningar etc. Det var högeligen glädjande att få dessa c 2 timmars obsar i sol och milt väder, efter alla dessa dagar med dimma. Fågellivet inte rikt; obs exempelvis det ringa antalet änder. Men kanske annat inte var att vänta denna hårda vinter. Småfågel: fattigt men intressant.

SLUT

1982-02-27, lördag.

(13)

Lena och jag startade 1035 en bilrunda. Vädret hade en lång tid varit disigt eller dimmigt, enstaka dagar med solen frambrytande m 1 m på eftermiddagarna. Även idag var det disigt på morgonen, men vinden, som varit mycket svag i veckor, hade idag ökat något. Beträffande vädret se även nedan.

(13)

Inne i staden, över Tunavägen, en kretsande sparvhök. Vi for raskt Lund-Dalby-Genarp-Häckeberga, såg på vägen intet annat än kråka, råka, kaja och skata, alla i mycket måttligt antal, samt gråsparvar vid ett par gårdar nära Björnstorp och Gödelöv. Vi stannade vid Häckebergasjön och undersökte båda avloppen, där man brukar kunna se strömstare och ibland forsärla men idag fick vi ingendera. Däremot låg i det lilla avloppet, mellan täta stora träd, 13 gräsänder varav 9 hannar och 4 honor. Fortsatte härifrån 1117. Nära avtagsvägen mot Svarvartorp 1 fasantupp, nära avtagsvägen till Havberg 10 kråkor på fält. F ö helt enstaka kråkor i trädtoppar.

Ut på E 14 och följde den till Marsvinsholm. Litet kråka och kaja och några råkor i vägkanten, torde tagit grus(?). Bredvid dem på ett ställe 2 skogsduvor, mina första för året, de lyfte ej från vägkanten när vi passerade förbi på 2 m avstånd, . Ytterligare bara litet blandade kråkfåglar. Vi tog söderut mot Marsvinsholm men passerade inte kyrkan utan for genom den största skogen och vidare förbi Charlottenlunds gods och skogen där, i förhoppning att se sittande eller ev. kretsande rovfågel, ~~men~~ därav sågs intet, överhuvudtaget ingenting här förutom en gråsparvflock vid en gård. Vi for till sydkusten, dit vi kom c 1 km väster om Svarte. Stora isformationer vid stranden, men havet helt öppet. Ankom hit 1159. Över havet gott om gråtrut, jag såg säkert 20-30 ex på c 1 km strandsträcka, de flesta var juv, helt få ad. I havet flock c 15 gräsänder, flock på minst 25-30 knipor, en ensam alfågelhanne, samt 1 + 3 småkrakar; av de 3 var 2 hannar ad. I skogsdungen där vi parkerat bilen sågs 1 bofink hanne, f ö ej en småfågel, och ännu har vi inte sett en enda vråk eller en enda gås. Undersökte bäcken som mynnar S om Charlottenlund men fann intet. For från Svarte upp till Skönadalsdammen. Den var naturligtvis helt isbelagd, men avloppet bildar ett relativt högt fall och är öppet därnedan. Inte heller här någon strömstare eller forsärla. Men här kom en duvhök förbi mot S, höjd c 15 meter. Vi forts. via Ruuthsbo - Bjäresjö kyrka - Krageholm till Sövestad, där vi handlade en del trävaror hos Söwemästaren. Han var som alltid oerhört talför och svår att bli av med, men en hel mängd trevliga varor hade han (och en del som vi inte är tilltalade av). Hös honom var vi 1235-1300, for sedan kvickt tillbaka via Krageholm till Krageholmssjöns S spets, där vi stannade och avnjöt medfört kaffe med smörgåsar. Sjön helt islagd, folk på isen, och sikt så dålig att ön Lybeck knappast skönjdes. For ånyo till Sövestad, såg 1 normalfärgad ormvråk sitta på lyktstolpe i byn, den lyfte ej när bilar kom alldeles under den, ~~på~~ stora vägen.

Vi tog in mot Baldringe, såg nära Baldringe 2 glador kretsa helt lågt över fälten, som här var till 80-90 procent bara (men nära Lund nog till 95-97 procent bara). Flock c 25 kråkor och 5 råkor sedd, och 1 sparvhök kom alldeles oerhört lågt över ~~marken~~ marken vid en gård, kom över fälten på 10 cm höjd och gled snabbt in bland hus och träd.

Vi forts. till Fyledalen och stannade vid Fylan; diset kvarstod, sikt högst 800-1000 m, och enda fågel blev 1 flygande kråka. For upp mot väg 12, såg 1 ormvråk glida mycket lågt över träd vid dalens kant, såg ännu 1 kråka, for raskt västerut förbi Floskogen och Anklam och genom Sjöbo ora, såg intet av fågel. Fortsatte på stora vägen S om Sjöbo, såg här 1 på marken sittande ormvråk, kom upp väster om Sjöbo och såg ännu 1 sittande ormvråk nära Åsum, for raskt mot Öved och norr om Vombsjön utan att se en fågel, men svängde ner längs Vombsjöns V sida och såg 1 ormvråk på stolpe alldeles vid vägen; den hade mycket tydligt bröstband och var normalfärgad liksom de föregående idag.

Vi tittade ut över markerna V om Vombsjön, men översvämningarna var små och låg långt bort och var frusna och tillsynes helt utan fågel.

1982-02-27 forts.

Däremot kom summa c 75 sädgäss flygande söderut över dessa marker, de flög lågt. Vi tittade förstås ut över Vombsjön men den var helt frusen, och sikten var dålig. Det fanns en vak vid åns utlopp, och ån nedströms sjön var helt öppen, men här sågs ingen fågel alls.

Vombs by passerades kl 1431, vi vred förbi Södergård ut på ängarna. Vid Södergård som vanligt mycket kråkfågel, kråka, råka, kaja, dels vid själva gården, dels spritt på åkrar och ängar. Totalsiffror kan ej ges p g av dålig sikt, men säkert fanns här hundratals, och fler på avstånd (se nedan).

På Vombs ängar gick en del sädgäss norr om vägen, jag skattade antalet till c 300 eller något mer, och samma siffra uppgav Leif Nilsson när vi en stund senare mötte honom nära Öbacken. Långt norr om gässen fann jag en havsörn juv sittande på en staketstolpe nära lövdungen; örnen satt länge stilla och jag visade den för ett par andra ornitologer. Slutligen lyfte den och då lyfte också många tiotal kråkfåglar däruppe, kanske flera ändå.

Det yngre par, som kom hit från andra hållet, sade att en vit gås, troligen en snögås, gick bland sädgässen. Det stämde, där gick en tillsynes helvit gås, men gräset var tämligen högt och tätt och gåsen syntes tydligt bara när den sträckte på halsen. Vi for därför upp V om ängarna för att komma högre upp. Det gick fint. Vi gick ner till Klingavälsån och granskade gåsen i tub: den var helvit, vi hade länge förgäves sett efter svarta vingpennor (handpennor), och nu blev saken klar: vingarna var helvita, den syntes utmärkt när den gick fritt och allra bäst när den en gång flaxade med vingarna! Näbbfärgen var (på c 200 - 250 m avstånd i tub) mättat och rätt mörkt orangeröd eller gulröd lutande mot köttfärg, men jag skulle tro att näbben på närhåll ej skulle teta sig helt enfärgad. Näbben var hög och kraftig. Och fågeln såg stor och tydligt långhalsad ut (jag vet att en vit fågel kan se större ut än en lika stor mörk fågel, men jag kunde inte se att fågeln här var mindre än en sädgås). Intressant fall: inte snögås, rimligen inte albinistisk sädgås med sådan näbb.

Här 1 fjällvråk på staketstolpe, och 1 normalfärgad ormvråk lyfte ur skogen (eller steg upp lågt över skogen) och gav sig ut över ängarna. Gässen lyfte ej för oss, däremot flög små flockar på 3-5 ex förbi ett par tre ggr.

Vi fortsatte till stugan vid Krankesjön. Där var allting OK; temp utanför stugan minus 1 grad fast det x kändes mycket kallare. Temp inuti stugan +8° C. Krankesjön helt islagd, folk spelade bandy eller hockey eller vad det heter ute på isen. Ej en fågel sedd här. OBS den nära nog totala frånvaron av småfågel! Vi vistades vid stugan 1500 - 1517 och jag var kortvarigt uppe i tornet, däremot gick jag inte ner till kanalens mynning. För hem ~~via~~ via Revingehed - S Sandby. V om Revingeby, på staketa pålar vid vägen, satt med 150 m mellanrum 2 ormvråkar varav 1 normalfärgad med brett bröstband och 1 med ovanlig färg: mycket rikligt tecknad på ovasidan med relativt små, ljusa, välavsatta fläckar, lätta att se på närhåll men på avstånd åstadkommande ett rätt egendomligt, ljust eller "halvljust" intryck. Nära Skatteberga ännu 1 normalfärgad ormvråk på marken. Här även på avstånd en tät flock kråkfågel, c 65 ex, jag tror det var allra mest kaja.

Vi kom hem till Tenorgränd kl 1540.

Vädret hade varit disigt hela dagen men många ggr, första gången redan kl 1100, hade det ljusnat, solen brutit fram blekt bakom dimman, dock bara kortvarigt, snart lika disigt igen. Tendens mot ~~mer~~ bättring skedde på detta sätt många ggr.

Tillägg: (a) vid Fylan flög en spillkråka förbi, ropade "prytt prytt prytt....."

(b) antalet sedda men ej noterade kråkfåglar idag ringa; enstaka kråkor och kajor eller par av kajor samt h o d några kråkor etc i vägkanten.

(c) nära Charlottenlund, inne i skogen, flög 2 koltrastar över vägen!

(d) se även nästa sida

1982-02-27 forts.

(15)

Artlista för exkursionen denna dag:

- x sädgås c. 300, och bara vid Vomb
helvit gås 1 Vombs ängar, i sädgåsflock
gräsand: Förutom obsarna vid Häckeberga och sydkusten sågs en relativt stor mängd gräsänder flyga söderut över Vombs ängar, när vi obsade den vita gåsen. Det var c 45-50 ex i flera flockar intill varandra
(15) alfågel: bara 1 hanne sydkusten vid Svarte
knipa: bara flocken vid sydkusten " "
småskrak: bara 1 + 3 ex sydkusten " "
glada: 2 ex intill varandra strax N om Baldringe
duvhök 1 ex vid Skönadalsdammen
sparvhök: 1 ex mellan Baldringe och Fyledalen, ej långt från glädorna. Därtill 1 ex över Tunavägen i Lund vid starten hemifrån kl 1036
ormvråk: trots att inte en enda ormvråk sågs före Sövestad, blev dagssiffran någorlunda hyfsad, 9 ex varav 8 normalfärgade och 1 med sällsynt dräkt
fjällvråk 1 Vombs ängar
havsörn 1 juv Vombs ängar
fasan en enda tupp i Häckebergamarken!
gråtrut vid sydkusten omedelbart V om Svarte
skogsduva 2 ex vid E 14 rätt nära Skurup
spillkråka 1 Fyledalen
koltrast 2 nära Charlottenlund
bofink en enda hanne i skogen vid sydkusten strax V om Svarte
gråsparv: flockar sedda vid ett par tre gårdar, ej annorstädes skata sedd, men ej mycket
kaja flerstädes
råka "
kråka " .

Summa 22 arter, den helvita gåsen ej inräknad. En mycket låg siffra. Observera det extremt låga antalet småfåglar.

De allra flesta dagar var dimmiga eller tätt disiga. Vind svag, temp nära noll, lätt eller måttligt snöfall ett par omgångar, även regn ett par ggr. Vid fågelmatningen på tomten var skator ofta framme, koltrastar regelbundet att se, grönfink vissa dagar noll, andra dagar upp till 25 samtidigt. Gråsparv i ringa antal, knappt någonsin mer än 3-4 samtidigt. Domherrhonor sågs några dagar i sträck c 4-8 febr, alltid 2 eller 3, aldrig flera. Enstaka talgoxar. Antalet fåglar på matplatsen var mycket växlande från dag till dag, och jag såg ingen korrelation till väderlek eller snötäcke etc.

Söndag 7 febr. i disigt väder sågs en sparvhök flyga förbi.

Skrattmåsar och fiskmåsar i ringa antal har setts dagligen, oftast bara enstaka ex. Om man obsar längre stund har man kunnat se 2-3 ex. Men måndagen 8 febr., när det var dis eller dimma och mildväder, kom vid middagstiden minst 15 måsar över Ekologihuset med kurs m l m tydligt mot Ö. Det var en blandning av skratt- och fiskmåsar, jag såg även icke-utfärgade ex. Jag satt denna dag allra mest på arbetsrummet på Ekologihuset och tittade ut bara ett par korta ögonblick.

Onsdag 10 febr, när det var en mild men disig morgon, hördes gåskackel c kl 0900, och jag såg 12 gäss flyga österut. Kacklet lät knappast som sädgås, snarare som kanadagås, men det var mycket kortvarigt, och arten förblev obestämd. Men jag såg att djuren var av storlek åtminstone som sädgås. Grågås kan inte uteslutas, den återkommer ju synnerligen tidigt. Intressant att se flocken, trots att den inte kunde bestämmas till arten.

Diset denna dag förblev m l m tätt, delvis på gränsen till dimma, fram till kl c 12; då lättade det, solen kom fram, himlen blev mattblå och sikten förbättrades mycket. Det var mildväder.

Kråkor, råkor och kajor, och skator, ses dagligen på Östra Torn etc. Råka och kaja nästan dagligen till ett antal av c 5-15 av vardera på snön eller på bara fläckar vid villabebyggelsen och på angränsande fält. Jag har sett att speciellt råkornas flyktavstånd minskat i vinter; de sitter ofta kvar när man går förbi på 4-5-6 meters håll.

Idag 10 febr kl 1310 - 1315, när himlen var blå, flög en flock råkor och kajor över Ekologihuset, kretsade, delade sig, fällde på andra byggnader etc. Ungefär 20-30 ex av vardera arten.

Fågelnotiser från Lund från 11 februari 1982 till månadens slut:

En rödhake sågs upprepade gånger under perioden 11 - 25 februari i trädgården vid Tenorgränden 8. Den tog föda från en upphängd fettklump med inblandade frön. Detta sågs flera gånger, olika dagar; och en dag observerade jag att rödhaken ett par ggr i snabb följd blev bortjagad från maten av en koltrast, som varje gång satt osynlig i täta buskar eller snarare på marken mellan buskar m l m rakt under maten. När rödhaken kom fram, lyfte koltrasten och körde bort rödhaken "underifrån".

Söndag 21 februari ledde jag en exkursion med Lunds fågelklubb, se särskilt protokoll. På e m, efter hemkomsten, omkring kl 16, kom en tornfalk flygande rakt över Tenorgränd. Eljest mycket litet av ornitologiskt intresse i Lund under dessa veckor.

Notis om kaniner, bl a en myxomatos-kanin, i Lund, febr. 1982.

Den 26 febr, satt en svårt myxad kanin på gatan nära Tenorgränd. Stora blodiga svullnader över ögonen, uppenbart blind, och även sårig och vanställd i bakpartiet. Såg hemsk ut. Jag mötte en ung man som sade att kråkorna varit framme och hackat på svullnaderna vid ögonen. Kaninen sprang undan för oss, med rak kurs ut på fältet, men den sprang sakta, och den man jag mötte fick fatt på en stor sten och dräpte den på stället. Första myx-kanin jag sett på flera år. OBS att kaniner finns regelbundet i villaträdgårdarna på Östra Torn, bl a i vid Tenorgränd 8. Sågs dagligen under den kalla perioden, max 4 ex samtidigt där. Och ses där fortfarande. (GR 1982-03-11).

1982-03-06, lördag.

(17)
Kl 1038 startade Lena och jag en weekendtur. Strålande väder, högtrycksläge. I Östra Torn 3 starar; sjungande sånglärka; råkor. Vid Hardeberga 1 sittande tornfalk. Kråkfågel över åkrarna i motljuset. Vid S Sandby flock 15 kajor. Väder: molnfritt, klar luft, vindstill. I solen många plusgrader, efter ordentlig nattfrost. 1 fjällvråk på stolpe. Revingehed några kråkor och råkor. Lena fann en kretsande rovfågel rätt nära framför bilen. Stopp: det var en ung havsörn, den kom rakt över oss på mycket måttlig höjd i fina kretsar, satte sedan kurs mot N eller NNV! Snabb rundspaning från denna plats gav 5 gäss som på kanonhöjd flög mot Ö, de verkade oroliga, var troligen skrämda av stark skottlossning på Revingehed. 2 högkretsande ormvråkar i sällskap däremot ostörda. Vi fortsatte kl 1107.

Vid Kvinnevad 1 kretsande och glidande ormvråk. Kävlingeån hade mycket vatten. Harlösa: mycket rikligt med råkor i utkanten, c 50 - 75 ex sedda. Nedanför Vikens gård måttligt stora översvämningar, dessa frusna och föreföll fågeltomma men undersöktes ej närmare. På fältet nedanför Vikens gård gick däremot 30 sångsvanar, varav troligen mycket få juv (men ej bergsäkert p g av dåligt ljus).

Vombsjön helt isbelagd, långt ute på isen sågs en prick som föreföll skum. Stopp. Det befanns vara 2 havsörnar som satt precis in-till varandra, de satt mest stilla men rörde sig y några gånger sakta runtom varandra, antingen så att ena ex satt (m 1 m) stilla och det andra gick runt det, eller så att båda rörde sig sakta, ungefär som skissen visar. Men de stod långt ute och detaljstudier kunde inte göras. Jag tyckte mig se att båda hade mörka huvuden och antecknade

dem därför som juv, trots att stjärtarna absolut inte kunde ses. Men iakttagelserna nästa dag visar att det nog i alla fall bör ha varit gamla fåglar (se anteckn. för följande dag). - Ute över sjön sågs i motljuset c 20 + 15 flygande gäss och en flock gräsänder på c 40 ex, likaledes flygande rätt högt. Kanske skrämda av örnarna.

Vi fortsatte. Övedskloster: 1 glada kretsade lågt. 7 gäss kom täml. högt mot S eller SV. 1 ormvråk, normalfärgad eller tämligen ljus. 1 ormvråk i motljus. Sånglärka sjunger, kajor och kråkor ses. Vi fortsatte inte på vägen via Björka by utan genaste vägen till Sjöbo. Gåsflock i fjärran, 15 ex, flygriktning oklar. Vid Åsumskorset 2 vipor. Öerhört mycket vatten i ån. 30-40 råkor. Mycket vatten överallt på slätten neråt Ilstorp, vattnet var m 1 m fruset. Vi tar stora vägen mot Ystad, alltså öster om sjöarna. Sånglärka sedd och hörd. 1 + 1 + 1 obestämda småfåglar. Inga gäss vid Sövedborgs f d station eller däromkring. Snogeholmssjön helt isbelagd, folk på isen. 8 gäss högt mot norr..

Assmåsa: på de blöta fälten nära Snogeholmssjöns SO hörn bara kråkor sedda (man brukar rätt ofta se betande grågäss här.). Sånglärka sedd. Vi har inte stannat sedan Öved. Eneborg 2 sånglärkor. Enstaka sittande kråkor. Sövestad passeras 1157. Sparvflock ses, men vi stannar inte utan tar in på vägen mot Borrie. 1 stare, 2 skator, 2 sånglärkor. Vi far mot Bussjö - mot St. Herrestad. Det är barmark, men drivor här och där. Vid gård flock på 15-20 gråsparvar.

Kl 1212 Stora Herrestad efter att ha färdats på en mycket y liten väg, en kul sträcka förbi trevliga gårdar. Vi tar in på en väg skyltad "Sandskogen 5". Ser några råkor + 15 råkor till. Sätter kurs på stora vägen österut, mot Kåseberga. 1 sånglärka. Enstaka kråkor. 7 kråkor till. Kajor enstaka eller parvis. ~~12~~ 12 råkor.

Efter Hammar, bara c 2 km före avtagsvägen till Kåseberga, upptäcks en stor gåsflock, just lyftande, men den flög dessbättre bara upp delvis, ~~och de lyftande kom tillbaka efter kort sväng.~~ Flocken granskades noga: den innehöll 550 sädgäss, 1 bläsgås, 2 grågäss, 4 vitkindade gäss och minst 15-18 kanadagäss!! Ovanligt

1982-03-06 forts.

- x) njutbar flock! Stod i bästa ljus och ej långt bort, siffror mycket säkra utom i viss mån för kanadagässen som delvis var svåra att se bakom andra gäss, staket etc. Jag försökte se färgen på sädgässen näbbar och kom så långt stt jag fann att många ex hade mycket utbredd apelsinfärg, men någon procentuell uppdelning på sådana ex och ex med mörkare näbbar vågade jag mig inte på.

1 ensam skogsduva flög förbi här; Även sågs 1 vipa, 40 starar, samt kråkfågel och sånglärka. Över höjden vid kusten hängde c 30 gråtrutar varav c 20 juv; rätt mycket ropande hördes från dem.

Vi fortsatte till Kåseberga, ankomst dit 1243. Härligaste väder! Vi gick upp till Ales stenar. Havet isfritt, spegelblankt eller krusat. Underbar sikt, Bornholm syns, visserligen i grått dis. Vid havshorisonen i S-V en tydlig, lysande vit strimma, ej skarpt av-satt uppåt men dock iögonfallande, rätt smal, bara några grader upp räknat från horisonen. (dess övre gräns)

I havet en del fågel, men glest, och ingen stor flock. Alfågel s h, spridda, 1 ex, 2 tillsammans, 3 tillsammans etc, mycket glest, dock h h nästan oavbrutet i svag kör. Knipa enstaka ex samt 2 + 7 + 5 + flera flygande västerut. 2 osäkra viggas, låg inte långt ute, och ljuset var gott, de hade mörka ryggar och tydligt vitt vid näbbroten, de var alltså hon-färgade men hade relativt mörkt huvud och ljus undersida. Vidare var de något olikstora, kanske var det bergand, eller en av vardera arten. Gråtrut spridda ex, ej många. Skrattmåsar 1 + 2 + 1. Fiskmåsar 1 juv. Ensam knölsvan flög mot V över land. Kråka summa 15 ex, alla grå: undersöktes noga! Skata 2, kaja 10-12. 2 talgoxar fällde i litet träd på kanten, kom nästan säkert in från söder, fortsatte mot norr inom kort och med några 100 meters mellanrum.

Vi avnjöt medfört kaffe med smörgåsar vid ett bord invid stigen som går uppför branten från hamnen. Fortfarande det härligaste väder. Jag såg att det låg fågel även långt ute, alfågel och trut kunde bestämmas, men annat fanns också. Kl 1350 upptäcktes en flock på 10 skrattmåsar simmande i vattnet vid hamnen, bland dem bara 1 ex med tydligt svart (=svartbrunt!) huvud. - Havet var fullkomligt isfritt.

1400 vi startar från Kåseberga. Mycket råka ses innanför samhället. Just innanför Backåkra (Hammarskiöldska stället) ses 3 normalfärgade ormvråkar kretsa i sällskap.

1420 ankomst P-platsen vid Sandhammaren. Vi startade en vandring längs stranden mot NO, gick ditåt till 1520, återvände samma väg längs stranden, kom till P-platsen 1605. Havet var även här fullständigt fritt från is, däremot låg det en vall av hoppressad eller krossad is på sandstranden, den såg / snarast ut som en snödriva och var $\frac{1}{2}$ - $1\frac{1}{2}$ m hög och några m bred. Oavbruten, längs hela stranden.

Även här fanns fågel, men glest och i mycket måttligt antal: knipa 1 + 1 + 1 + enstaka + 3. Gräsand 4 + 3. Alfågel få och glesa. Gravand flock på 8 ex flygande (övriga änder simmande, enstaka alfåglar flygande). Obestämda änder långt ute, mest enstaka. Gråtrut flög förbi åt båda hållen, måttligt antal, men hög procent juv. Trutarna flög ofta tämligen högt. Kråka mycket få. Ej en småfågel, ej heller en enda rovfågel. Ur sanden i vattenlinjen stack en fågelvinge upp, just vid vandringens början. Jag grävde upp fågeln, den var starkt i upplösning men jag tyckte min själ att den såg ut som en lunnefågel. Ännu ej checkad när detta renskrives. Detta var den döda enda fågel vi anträffade på stranden på en grundligt studerad sträcka på c 2 km.

- x) Även antecknat: OBS att sädgässen hade mycket varierande näbbfärg, men många nästan helt gulröda.

F O R T S

1982-03-06 forts.

19
Kl 1612 avfärd från Sandhammaren med kurs mot Skillinge. Längre ingen fågel. Vid Örnahusen kråka 1 + 2, kaja 2. Strax S om Skillinge stannade vi med god sikt över fåglarna norr om oss vid stranden och i luften över Skillinge hamn etc. Här sågs: havstrut 1 ad, gråtrut c 1300 ex, skrattnäs 10 varav 2 med partiellt svart huvud. Ejder bara 1 hane, alfågel få, småskrak 2 hanner och 2 honor, storskrak likaledes 2 hanner och 2 honor. Vigg dels en ensam, dels en flock bestående av c 80 vigg, varav 10 hanner ad, och c 25 bergänder, varav 4 eller 5 hanner ad. Många bergänder och vigg var i ruggning. Även 1 småskrak fanns i denna flock. Stare, kråka. Knipa 5 + 4 + 7 + enstaka ex + flera ex därtill, hög procent hanner ad, även ruggande ex ovanligt tydliga liksom hos vigg och bergänder. Enstaka ex av vigg sågs förutom de ovannämnda. Flock 16 sothöns. 2 knölsvanar flög söderut. Gräsand 10 + 20 + flera. Även på längre håll mer av knipa, gråtrut och skrattnäs än vad som nämnts härövan. 8 fiskmåsar ad flög förbi. Mycket rikt liv. Hög procent gråtrut juv: på en sträcka där de delvis satt på block, räknade jag 40 juv och 6 ad!! Havstrut: 1 ad + 1 ad + 2 juv skall tilläggas.

Kl 1700 fortsatte vi, for igenom Skillinge, såg här 16 kajor som alla flög mycket tydligt parvis, 8 x 2 alltså. Talgoxe hörd i samhället. Strax norr om samhället stod 34 kanadagäss på fält, och i närheten stod en mycket tät flock på c 1000 måsar, det var en blandning av gråtrut och skrattnäs, proportioner ovissa. Sånglärka. Bland några kajor som gick helt nära vägen såg jag en utpräglad halsbandskaja, det var verkligen ett väl avsatt vitt band på halssidan. Kråka, råka, stare också sedda.

Vacker kustväg mot Brantevik. Vid Brantevik massor av trout. Kråka sedd, 3 starar också samt 2 + 2 kajor. Vi far mot Simris, men ej till Simrishamn utan svänger mot Ö Nöbbelöv - Borrby. Kråkor. Bländande kvälssol rakt i ögonen nu. Några kajor, 10 starar. Vid Gislöv råkkoloni, liten, och c 15 fåglar sedda därinvid. Flock högst 10 starar i träd. Kajor, kråkor. Vi kom förbi det s k Gislövs stjärna. Råkor sågs flerstädes, men glest, bara c 20 inalles.

Kl 1734 Borrby: vi tar till höger mot Hammenhög. Råkkoloni N om Borrby samhälle, här nog 100 fåglar sedda vid 10 - 15 bon.

Hammenhög 3 vipor vid översvämning på jordig åker. 2 fasantuppar vid infarten. Ankom 1743 till Hammenhögs Gästis där vi beställt rum. Rikligt med råka och kaja i samhället.

Fick utmärkt måltid: skånsk äggakaka med fläsk och lingon, en besk och en starköl, fikon med punschgrädd. Ingen dietkur, men det var inte heller meningen.

1982-03-07, söndag.

Efter skön frukost startade vi från Hammenhög 0945. Talgoxe, ~~passer~~ spelas, pilfink, kråkfågel ses. Bollierup: massor av råka och råkbön, och massor av gråsparvar. Väder härligt, solsken, men rätt mycket cirrusmoln. 1 flygande vipa. Därefter på lång sträcka bara 1 + 1 + 1 kråka = 3 ex. Vid Toarp några råkor, några få kajor, 4 + 1 kråkor. Ytterl. 2 kajor. 4 obestämda svanor flyger på rätt långt håll mot ONO ungefär, de flyger påfallande lågt. Övraby kl 1007. 1 kråka, 1 skata, 1 sånglärka.

Örup stopp 1009, vi ser på Örups almskog där många träd - men långtifrån alla - nu ser döda eller döende ut, på grund av att almsjukan nu nått hit. 2 starar; talgoxe hörd; Passer dito, det är säkert gråsparv. Ensam skogsduva överflygande. Några obestämda småfåglar flyger österut. 3 ringduvor flygande. 1 obestämd trast flyger också österut, jag misstänker starkt att det var ~~en~~ dubbeltrast, men tyvärr ej bergsäkert.

Vi kommer ner till ~~Örup~~ Fyledalen. Massor av vatten i Nybroån. 1 sånglärka. Vi far fram till närheten av Lyckås. Ån i dalbotten avsevärt översvämmad. 1 häger här, och gräsänder på översvämningarna, samt mycket rikligt med kråka och kaja. 1 ormråk och 1 sparvhök.

F O R T S

1982-03-07 forts.

(20)

Gulspurv lockar och hörs sjunga. 1 ringduva. 12 vipor mot ONO. Talg-
oxe sjunger. 2 glador långt bort, lågt krets. Sånglärka sjunger,
1 korp flyger förbi, och i skogsbranten vid vägen kommer minst 9
nötskriker flygande förbi. 1 gulspurv ses och flera sjunger. Kråkor
skriker mycket.

Vi forts. 1050. 1 råbock med stora raka basthorn. 22 vipor mot
NO. Vi fortsätter i Fyledalen not NV. Kråka 15 + 1. Vi far upp genom
stora skogen på vägen som sedan passerar Ållskog och kommer fram
till stora Ystadvägen vid Eneborg. ~~2-3~~ 2-3 gulspurvar sjunger. På
långt håll över skogen kretsar 4 ormvråkar och 2 glador. Sånglärka
ses och hörs. Gulspurv sjunger, båda låtarna, dels den som slutar
på en lång sluttan, ~~den~~ dels den som slutar på två långa sluttanor
av olika höjd. Kanadagås 2 ex flyger mot NO, de är mycket tydligt
olikstora, uppenbart hane och hona. Sånglärkor 6-8 sedda, även höras.

Vi kommer fram till Eneborg 1122: 1 havsörn juv kretsar i väster
över skogen! 1 glada högt glidande.

Krageholmssjöns S spets 1135-1145: intet utom några kråkor i
fjällran, underligt nog. Sjön helt islagd. Vi fortsätter. Öster om
Skårby 1 glada kretsande. Skator. Vid Skårby 1 ormvråk sittande på
marken. 2 kråkor, 2 kajor, 4 råkor. Och kort därpå minst 100 råkor
tätt samlade på fält vid Nyåkra gård. Lärkor, 2 skator, 15 Passer
sp. Halarp 1 kråka.

Härligt landskap, härligt väder, men ingen kretsare förutom 1
obestämd på långt håll.

Bellinga: 2 ormvråkar på jättehöjd. 1 + 1 ormvråkar lägre, det
ena av dessa ex gjorde flygspel. Nötväcka hörd, gulspurv sjöng,
1 glada ses samt 4 grågäss. Ellestasjön frusen. Vi startar härifrån
1208, väder fortfarande härligt och stilla, men nu matt solsken.
14 vipor mot Ö. Vid Snogeholm 1 glada. Sjön frusen, folk på isen.
Vi stannar ej förrän nära Tågra. 1 talgoxe flyger över. Vi står
nära Tågra 1220 - 1230; här ses 2 + 2 + 1 ormvråkar, båda paren spe-
lade, "spände" med vingarna. 1 fjällvråk kretsar över Oran. Sång-
lärkor hela tiden; däremot ses inga gäss alls.

1231 nu klar sol igen. Vi startar mot Ilstorp. Ännu 1 fjäll-
vråk högt. 1 obestämd vråk, troligen ormvråk, trots att den hade
en del vitt på stjärten. Vid Ilstorp lärkor. NV Ilstorpsgården på
jordigt fält 450 sädgäss, de flesta ligger. Ilstorps by: 1 sittande
ormvråk, lärkor, 1 vipa.

1243 vi stannar vid bron över Klingavälsån på vägen mot Kumla-
tofta - Everlöv. Väster om bron ses ^(en) skrattnås i fjolårsdräkt och
en skrattnås ad hib.

Här ses också några kajor och några kråkor och bland de senare
1 praktfull svartkråka, den gick länge på marken intill 1 - 2 grå
kråkor och plockade i kanten av ~~en~~ översvämmad ängsmark, sedan
satte sig den svarte överst på en påle, syntes länge alldeles ut-
märkt, jag satte upp tuben och vi granskade den i detalj. I när-
heten, men längre bort och ej lika fritt, stod c 20 sädgäss men
underligt nog inte flera trots att terrängen med våta och delvis
översvämmade ängsmarker längs ån föreföll utmärkt. Summa 2 vipor
sågs där också, / och långt bort över Furet 2 ormvråkar, dansande.
I ån västerut underligt nog inga änder heller, så när som på en
ensam storskrak.

Vi granskade även ådalen öster om bron. Här sågs på långt håll
c 230 sädgäss, de blev uppskrämda, möjligen av en ormvråk. Där-
till kom minst 150 gäss på marken, de lyfte ej; dessa var långt
bort, och det är mycket möjligt eller snarare sannolikt att där
fanns my. mer gäss. - 4 knipor överflygande. Högt vatten i ån,
och betydande översvämningar om ock grunda och (åtminstone till
största delen) frusna. Förvånande litet änder! - 2 nya ormvråkar
dyker upp i väster. 1 ensam knölsvan lyfter men faller igen.

1310 vi startar, far tillbaka till Ilstorp men svänger upp
norrut, / korsar stora vägen, passerar Björka by, här ses 1 högt
kretsande ormvråk och 2 sittande, normalfärgade ormvråkar.

F O R T S

(20)

1982-03-07 forts.

21
21
1326 vi anländer till utsiktsplatsen vid Vombsjöns SO hörn. Granskar sjön med kikare och tub. Sjön frusen, men utanför Björka-åns utlopp en vak som är c 500 m lång men ser ut att vara mycket smal, 50 meter skrev jag först, men antagligen bredare i själva verket. I vattnet såg jag c 25 knipor, 50 viggas och 100 storskrakar. På iskanten, nästan hela vägen i tät enkelrad som en bård, stod c 800 gräsänder! Därtill på isen nära vaken ~~minst~~ minst 10 kanadagäss, de stod mestadels tätt. En av dem var ~~missfärgad~~ missfärgad: hade helt vit framhals, huvudet däremot åtminstone mest svart men med stora vita "glasögon" eller kanske snarare en vit "ansiktsmask". Vidare sågs tydligt att hjässan, nacken och bakhalsen var svarta. Avstånd stort och detaljstudier omöjliga, men det vita på framhuvudet stack av mycket starkt! - Över Fruallid 2 lekande ormvråkar och kort därpå även 2 lekande glador, de förföljde varandra, eller rättare följde varandra nära, och steg högt. Hackspett hackar i Furet. 2 havsörnar sitter på isen, på samma plats som igår eller nära densamma, mycket nära varandra likasom igår och beteende också nog detsamma, men avståndet från SO hörnet mycket avsevärt. Se nedan!

Vi for genom Furet på den s k Norra Vombsvägen, såg 1 större hackspett, kom ut vid Vombs by och körde norrut för att se på örnarna på bättre håll. Och örnarna var kvar, de var ad, jag såg mycket tydligt att ena ex hade vit stjärt och båda hade ljust huvud och (åtminstone ena ex) gult näbb. Stjärten på andra ex var osynlig, men jag såg tillräckligt för att anförä båda som ad. Eftersom det förefaller mig ytterst sannolikt att det var samma ex som igår, och eftersom jag nu såg dem mycket bättre, ~~men~~ [jag anser] följaktligen att de båda ex igår och idag inte skall adderas.

På översvämmande ø jordiga fält rätt långt väster om Vombsjön låg en massa gäss; ingen räkning gjorde jag, men det kan mycket väl ha varit 500 eller 1000 stycken. Mycket folk stod med bilar och kikare och tuber och beskådade örnarna på isen. Vi for upp till Harlösa och köpte bensin för 85 kronor; därefter for vi tillbaka samma väg via Viken - Hjälmared - Vombsjöns V sida men stannade nu inte här. Jag hann dock se ovannämnda gäsflock på nytt, det var antagligen över ~~minst~~ 1000 gäss. Örnarna var kvar, stod precis intill varandra. Och på avsevärt avstånd därifrån stod 8 kanadagäss.

Vi for från Vombs by ut på Vombs ängar på vanliga vägen. Här fanns inga gäss men väl - som vanligt - en hel del kråkfågel, dock inga massor. Vidare sågs ~~en~~ 1 obestämd vråk, litet stare, och högst sannolikt hörde jag hämpling flyga över.

Vi körde ner till stugan vid Krankesjön. Här var allting OK. Över Silvåkraskogen 1 korp och 3 ormvråkar i motljus. Från Silvåkrakärret hördes sångsvan. Krankesjön helt frusen, ingen fågel sågs där, ej heller vid stugan, dock flög 2 sädgäss över. Vädret nu molnfritt, soligt, men ökande vind från SO.

Vi far hem via Silvåkra by. Tittar ut över Silvåkrakärret, som har högt eller mycket högt vattenstånd men ser inga svanar, däremot ses där 2 hägrar och 1 ormvråk samt en flock på 30 starar. Passerar avtagsvägen till Stensoffa och vägskälet vid Tvedöra etc, ser här ingen fågel, men vid kreaturens utfodringsplats ses ~~en~~ uppskattningsvis 500 kor och lågt över dem 1 glada. Råkor också. Vid vanliga grisplatsen grisar samt kråkor och kajor. Därefter intet mera noterat.

Tillägg: (a) flock 7 vipor vid Vombsjön
(b) blåmes 1 ex vid stugan.

SLUT

1982-03-13, lördag.

Rundtur 1045-1505, färdväg etc se nedan. Artlista:

- obest. svan: 2 juv och 3 ad på Vombsjöns is, sovande
 sädgås: hörd Vombs ängar. Några smärre flockar där och annorstädes var säkerligen också denna art
 bläsgås: flock på Vombs ängar norr om "oljevägen" var på c 110 ex och bestod helt eller till allra största delen av bläsgäss
 obest. gås: stor eller mycket stor flock låg på översvämning på långt håll nedanför Vikens gård. Enstaka par och småflockar sedda flygande på olika ställen
 gravand: 2 ex stora Vaken i Vombsjön Ö
 gräsand: c 900 ex " " " " Ö, därtill i ringa antal överflygande där; 24 ex kom från Ö, fällde där
 bläsand: en ovanligt ljus och väl utfärgad hanne + en hona i sistnämnda vak
 kricka: hanne och hona i sistnämnda vak, hördes, sågs, flög, fällde på vattnet
 vigg: sedd i osäkert antal men minst c 10, i vaken vid Vombsjöns avlopp
 storskrak: c 10 ex i vaken med viggarna, c 12 ex i vak vid Vombsjöns NV hörn, minst 60-70 i stora Vaken Vombsjön Ö; på sistn. plats var hannar ad i tydlig majoritet, kanske även på övriga platser
 glada: 2 lågt och sakta över Svansjö och skogen därbredvid; och 1 ex långt i söder på Vombs ängar
 havsörn: ~~Vombs~~ Vombsjön Ö sida på isen 1 ad och 250 m därifrån 1 juv, och ännu 1 juv kom från Ö och fällde på isen 150 m från den förstnämnda juv
 ormvrak: 1 lågt nära Gyllebo gård, 1 lågt kretsande vid Övedskloster, 1 lågt hängande över kvarnbacken Silvåkra. Inga andra sedda!
 fjällvrak: 1 satt på stolpe Vombs ängar N om vägen, 1 satt på marken på Vombs ängar S om vägen, båda upp, ryttlade. Ett tredje ex mycket nära över Silvåkra by
 tornfalk: 2 ex i sällskap vid Öveds f d station
 sothöna ~~hörn~~: minst 3 i öppna vattnet i Björkaåns nedersta 200 m
 vipa: mycket ringa antal på några ställen. Ej sträck. Ej Vombs ängar. Se kommentarer härnedan
 skrattnås: Vombsjöns Ö sida vid vaken minst 5 ex, och på några få ställen enstaka eller 2-3 tillsammans kretsande över land.
 fiskmås: Vombsjön som ovan minst 10 ad, f ö några ad sedda
 gråtrut: " " " c 25 ex varav bara c 5 juv
 obest. måsar: på Vombsjöns is och flygande på håll minst 25-30 måsar ~~utöver~~ utöver de nämnda, säkerligen mest gråtrut ad
 ringduva: Häckeberga 3 ex nästan säkra, och vid Vombsjön 1 ex tillsammans med skogsduvorna
 skogsduva: flock 5 skogsduvor + 1 ringduva vid Vombsjön. Se även föregående
 sånglärka: sedd och hördes sjunga många platser. Vida spridd
 ?ängspiplärka: nästan säkert hörd 2 ggr vid Björkaåns utlopp i Vombsjön
 strömstare: 2 ex tillsammans i Häckebergasjöns avlopp!
 obestämmd mes: sedd Häckeberga 1 ex och Vombsjön Ö 1 ex, trol. talgoxe
 skata: sedd några platser
 kaja: parvis flerstädes, flockar på 6, 30, 75 ex etc / sedda på några ställen
 råka: sedd Lund-Dalby-Genarp och Tvedöra-S Sandby-Lund, även Dörröd etc. Snarast allmän
 kråka: allmän både enstaka och flockvis. Uppvaktade havsörnarna
 korp: 1 ex Vombsjön V mot S, 1 ex Vombsjön Ö
 stare: Häckeberga 15 ex, Svarvartorp 70 ex. Ej Vombs ängar etc.
 pilfink: minst 20 ex vid gård nära Dörröd
 gulsparv: minst 8-10 ex vid samma gård. Sång hördes sparsamt. Bland gulsparvarna en mycket starkt gul hanne.

ARTLISTAN KLAR HÄR. SE KOMMENTARER NÄSTA SIDA.

1982-03-13 forts.

(23)

23 Vi for Lund-Dalby-Genarp-Häckebergasjön-söderut mot Kullaröd - in mot Svarvartorp-Gyllebo-Svarvartorp-mot Häckeberga till vägskälet där det står Dörröd 2 km - in på den vägen - Dörröd - Veberöd - stora vägen österut - över Klingavälsån - mot Vombs by - Vombsjöns V sida - dess N sida - Övedskloster - Vombsjöns Ö sida - dess S sida genom Furet på den s k Norra Vombvägen - ånyo genom Vombs by - Vombs ängar - Silvåkra by - Stehsoffa - S Sandby - Lund. Det rädde ostadigt väder, frisk V vind, drivande moln, mest grått, och vid passagen förbi Vombsjöns N och Ö sida delvis regnbyar med ringa inslag av kornsnö. Solglimtar flera ggr. Ett par tre plusgrader.

Vi gjorde uppehåll på följande platser:

- 1 Häckebergasjön 1117-1132. Sjön helt islagd. Synnerligen kraftigt flöde i avloppet. Förutom strömstararna ytterst litet, bara 1 kråka och 1 + 1 vipor
- 2 på öppna området, omgivet av skog, ett par tre km S om Häckeberga-sjön. Stod här 30 minuter, 1138-1208. Alldeles påfallande fattigt fågelliv, himlen tom hela tiden. Vid frusen översvämning intill vägen 10 kråkor och flock 15 storar. 2 + 2 kajor förbiflygande, 2 kråkor likaså; 3 duvor också, det var nästan säkra ringduvor. 3 sånglärkor mot S. Ej spår av sträck. Ytterl. 2 kråkor förbi. -
På hela vägen därifrån till vägskälet mot Dörröd bara 2 kråkor och en flock på c 70 storar samt vid Gyllebo gård 1 lågflygande ormråk. Detta under tiden 1208-1225. OBS fattigt!!!
- 3 på hög och rätt fri plats c 1 km efter passerandet av vägskälet "Dörröd 2". Här i buskar och häckar c 15 pilfinkar och först 2, senare c 6-7 gulsparvar. Därav 1 my grann hanne. Gulsparvar sjöng ett fåtal gånger. F ö bara kråka och skata här! Och 2 obestämbara Anser-gäss mot ONO, högst sannolikt sädgås. Fortsatte 1234 härifrån. Ej stopp vid Dörröd, men där sågs en tät ansamling av svartfågel på fält på avstånd, säkert minst 100 ex. Ej heller stopp i Veberöd, ej heller i Vombs by. Heljesjön helt islagd, Bysjön likaså (men vatten på isen på Bysjön). Oerhört litet fågel, bara ett par kråkor
- 4 Vombsjöns V sida. Sjön helt islagd såvitt man kunde se härifrån. 1 korp kom lågt över isen ner mot furet, den hade rätt stort rödaktigt föremål i näbben. 2 kråkor. Långt ute på isen 3 ad och 2 juv svanor liggande, sovande, art omöjlig. 5 gäss flög på långt håll. Kort uppehåll här. Vi fortsatte, stannade ej vid Kävlinge-åns utlopp (där det fanns en vak c 100 m i diameter med storskrak och litet annan fågel också). Annan vak nära NV hörnet vid Hjälmared, även här c 12 storskrakar och några obestämda änder, ej stopp.
- 5 stopp och kaffe och smörgås i skogsbrynet vid Hembygdsgården, nu dålig sikt p g av regn och kornsnö, och eftersom vi gjort halt inne i skogen sågs intet liv. Fortsatte mot Ö, jag gjorde minutlång koll av Fruallid men där kretsade intet. Ej heller stopp vid slottet, där kretsade dagens andra ormråk lågt.
- 6 Relativt långvarigt stopp vid Björkaåns utlopp i Vombsjön. Jag gick ditner och granskade den mycket stora vaken här, den hade täml. oregelbunden form men var my. approx. 700 x 1000 m. I vatt-
net låg nästan bara en del av storskrakarna och några tiotal gräs-
änder. Men på kanten av isen stod huvudmassan av gräsänder, de flesta storskrakarna samt gravandparet. Kricka hördes länge, jag fann paret, det flög, fällde i vattnet. Bläsandparet lyfte bland massor av gräsänder, hannen i detta par var oerhört yljus! Här stod 1 havsörn ad på isen, och ett par 100 m därifrån 1 havsörn juv. Och ännu 1 havsörn juv kom lågt österifrån, ut över sjön, skrämde upp mindre fågel än jag trott, fällde rätt nära de andra örnarna. Mycket fint fågelliv här med andfågel, måsar, örnar, de 2 tornfalkarna etc, se artlistan.
- 7 sista uppehållet på Vombs ängar i fint solsken. Helt få gäss flygande i motljus, men rätt långt i norr stod en flock uppåt lövdungen. Starkt ljus, i kikare sågs bläsar, och i tub sågs att alla eller nästan alla i den flocken var bläsgäss!

F O R T S

1982-03-13 forts.

OBS att förteckningen över uppehållen på föregående sida inte alltid anger allt vad som sågs på varje plats. Se artlistan. Därutöver skall sägas, att rundturen till att börja med föreföll att ge ovanligt magert utbyte, men läget bättrade sig vid Vombsjön! Dock förvånande få ormvråkar. Och obs att ej en stare eller en vipa sågs på Vombs ängar! (några)

24 På sträckan Lund-Genarp ytterst litet, bara några sånglärkor och råkor och kråkor, och nära Lunnarp en stor svartfågelflock på håll, vari åtminstone 40-50 kajor. Totalantal individer där nog över 150.

Vi passerade Veberöd 1240. Över Vombsjöns NV del 4 gråtrutar vid vak. Kaffepausen togs 1300-1317. Svansjö 2 glador och flock 6 kajor. Vombsjöns Ö sida c 1330-1415. Även här en kajflock. Även kom en flock på 24 gräsänder österifrån och fälldes ute i vaken eller på isen, de kom rätt högt och flög i krokig kurs, och jag var förvånad över att de tydligt höll ihop två och två, detta syntes överallt, fast flocken delvis splittrades och svängde! Några duvor här, se listan.

Svartfågel sågs här och på Vombs ängar i ringa antal. Men 1 korps kom över här också! På hemvägen mellan Tvedöra och S Sandby rätt mycket kråkor, både vid kreaturen och annorstädes; även råkor, litet kaja, ett fåtal skator.

OBS även idag den mycket ringa tillgången på småfågel, både arter och individer.

1982-03-22, måndag.

(25)

25
Buss från Lund 1140, till Revingehed 1215, hoppade som vanligt av vid hållplatsen närmast Kvinnevad, gick sedan sakta, och mest på järnvägen, ner till stugan, start 1217, ankomst 1257. Väder: stilla, disigt, mulet men torrt och rätt ljust. Temp vid stugan +2° C. På nervägen nära Kvinnevad lärksång; och sångsvan hördes på håll. 1 större hackspett ♀ i tall. I hög trädtopp 5 rödvingetrastar och ännu 1 större hackspett ♀. Samtidigt hördes på nära håll en tredje större hackspett och på avstånd en fjärde. Absolut 4 olika ex. Från kärret med höga träd nära Saltkråkan, alldeles vid järnvägen, lyfte c 20 rödvingetrastar, 1 koltrast och c 5 gulsparvar. - Krankesjön fortfarande islagd. Ingen fågel på isen, men jag hör knölsvanens vingläte, och tydligen finns en vak nere i SO (se nedan). 2 tätt sammanhållande tysta kråkor i strandskogen, tydligen ♂♀. 1 talgoxe sedd, grönfink hörd.

På ett par ställen på järnvägsbanken rätt rikligt med små grävningar av kanin, och nära järnvägen ett par områden på approx. 20 x 50 meter där det var synnerligen tätt med smågnagargångar, delvis bara 1-2-3 decimeter mellan gångmyrningar. Mycket tydligt att detta var på områden där snödrivor legat kvar tills helt nyligen. Hela gångsystem och "korvar" av jord etc blottlagda, i det torra gräset.

Vak i SO hörnet utanför kanalmynningen, oregelbunden, c triangelformad. Här låg: knipa ♂♀ + gräsand ♂♀ + vigg ♂♀ + gräsand 4 ♂♂ 1 ♀ + sångsvan 2 ad + knölsvan 2 ad + i dessas närhet 3 knölsvanar juv och ej långt därifrån ännu 1 knölsvan juv ~~en~~; vidare ytterligare 2 knölsvanar ad + 2 sothöns + 1 storskrak ♀ + ytterl. gräsand ♂♀ + vigg 2 ♂♂. Sjöns vattenstånd högt. Vaken my. approx. med kantlinjer 150 m, 150 m, 250 m. OBS rätt många arter fågel i vaken resp. på iskanten, men allra mest parvis, bara ~~ett~~ någon enda flock, och i så fall helt liten!

En arméhelikopter med beteckningen "ARMÉN 80" flög mycket lågt över sjön, höjd över SO hörnet bara 5-10 m. Den kör upp tre gräsandpar, som jag inte sett förut. Men allt övrigt som nämndes härovan blev liggande i vaken!! Detta trots att helikoptern kom nästan rakt över, och ytterst lågt.

10 storskrakar flyger över sjön, det är 5 ♂♂ 5 ♀♀, nästan säkert. Möjligen har de legat osedda i något hörn av vaken bakom buskar. Ytterl. 2 storskrakar ses flyga. Även andra flygplan i luften, delvis nära; ibland 2 helikoptrar intill varandra, men fåglarna i vaken reser ej. 2 skrattnåsar flyger över mot öster, högt. Plötsligt kommer 5 salskrakar och faller, det är 2 ♂♂ ad och 3 honfärgade ex, varav dock det ena är tydligt större än de 2 andra. Fjölårshanne? Det finns en del öppet vatten även inne bland vass i kanten av vaken, här ses ytterl. ett fåtal gräsänder. Vingläte från knipa hört, annars my. stilla. Salskrakarna lyfter snart, åtminstone 3 ex. Ytterl. något viggpar ses i vassen. Vipa ropar över ängen. Dagens femte större hackspett i björk invid tornet, det är också en ♀. 2 knipor ♂♂ ad i sällskap i vaken. 1 storspov kommer tyst flygande från SO, min första för året.

Jag var i tornet 1310-1335. Mot slutet, från 1325, blir de 2 sångsvanarna my. oroliga, ropar oerhört häftigt och klagande och i "nervös" och oregelbunden rytm, gör flyktsväng, faller igen, ena ex står med snett uppåtsträckt hals och huvud och ropar högljutt. Kaja hörd, talgoxe hörd, 1 bofink ♂ flyger mot NO, jag tror mig höra järnsparvens långa klara läte, men det upprepas ej. 2 sädgäss flyger mot Ö. Bläsgäss, som hördes kackla mjukt redan tidigare, hörs nu i ett kör från S eller SO, tydligen rätt ordentlig flock. - Kricka ♂♀ upptäcks i vaken. Lågsniffande lätt flygplan skrämmar upp knipa ~~en~~ ♂♂ men ej svanar eller andra fåglar. Knölsvan ♂ flyger kort, faller, vingläte mycket högljutt.

1340 jag sitter i stugan och äter min matsäck. Därvid kommer 2 jetplan över i låg flykt 3 ggr med helvetiskt brak, men fåglarna ligger kvar, atm. de allra flesta.

1410 jag går till kanalmynningen. I strandskogen c 10 ~~storskrakar~~ bofinkar, c 15 rödvingetrastar och minst 4 koltrastar, alla lyfter, koltrast sjunger; bofink sjunger en gång. Jag fick starkt intryck att alla, även koltrastarna, var nykomna flyttare. Vid kanalen 1 trädkryp på al, och 5 stjärtnesor i buskarna, alla vithuvade. Några talgoxar ses också. 2 vipor över ängen, och där en flock på c 180 starar. En knölsvan jagar troligen en annan dito. Plötsligt kommer sångsvan ut ur vassen, simmar mot en knölsvan, denna ger sig bort, simmande! Änder kvar. Nu ses c 8 viggpar samtidigt.

1445 avgång mot Silvåkra by för att se ut över Vombs ängar etc, men detta måste ändras p g av plötslig och my. stark militär aktivitet, stridsvagnar, PBV, flyg, fordon i mängder, skottlossning etc etc. Jag går därför via f d sandtaget ner till järnvägen och på den tillbaka till Revingehed. 1 trädlärka flyger över, 1 ormvråk över Ivans backe, 1 + 1 större hackspettar hörda. Ännu 1 + 1 ormvråkar sedda, alla lågt, normalfärgade, nog skrämda av manövern. Ännu 1 trädlärka, denna sjunger oavbrutet trots flyg och stark skottlossning! Ljuvlig sång (och djävligt väsen). Några diptera, nästan säkert smärre trichocerider, flyger. Skönt att se. Jag går my. sakta sitter länge på ett par platser, tar buss tillbaka 1625, till Lund 1657. SLUT

1982-03-25, torsdag.

Jag tog buss ut till Vombsjön (Övedskloster) och gick sedan tillbaka längs sjöns N strand från NO hörnet till NV hörnet och därifrån vidare till Harlösa. Tid 1330-1605. Väder: disigt, rätt tätt dis, my. svårt att se färger på håll. Artlista:

26

skäggdopping c 15
knölsvan 9 + 3
sångsvan 9
sädgås 3
obestämda gäss 400
gravand 5
gräsand c 1000
kricka minst 5 + 3
obestämda änder 500
knipa några få par
storskrak några par samt
flock på 40 ex
ormvråk 2 + 1
glada 1
havsoörn 1 flygande i diset
sothöns 6
strandskata 15
ljungpipare 18
vipa enstaka + c 100 ex
storspov hörd
skrattnås täml. allmän - allmän
fiskmås några
gråtrut några
havstrut 2 ad
ringduva 40 + 25 + enstaka
skogsduva 1 + 3
större hackspett hörd
sånglärka sjöng mångenstädes
trädlärka 4
ängspiplärka 1
koltrast flera
(?) taltrast 1 sedd ~~och~~ hörd,
nästan säker
talgoxe 1 eller 2
blåmes 1
entita minst 2

26

kråka ett par tiotal, bl a flock c 10 ex på isen
kaja 2 + 1 som mobbade gladan + 2 + flera
råka hörd överflygande, därtill sedd både på
utvägen och hemvägen från bussen

skata sedd i Harlösa

stare flock Svansjö

pilfink några

bofink 6, troligen var alla död

sävspurv hörd vid Svansjö

(?) grönfink nästan säkert hörd

Summa bergsäkra arter blir 39.

På Vombsjön var det rutten is i väldiga fält, omväxlande med öppet vatten. OBS den dåliga sikten, särskilt när jag gick längs sjön. Nedströms Vombsjön var det översvämningar, delvis öppna. Sikt nu bättre, men fortfarande mörk dag; och avståndet från landsvägen var för långt för bestämning av all fågeln där. Men jag hade tur, ty vidare m m (men inte all andfågel) blev uppskrämd, och då kunde jag bestämma bl a de trevliga och rätt oväntade vadarna: strandskata och ljungpipare.

Änder etc vid Vombsjön låg dels i vattnet, dels stod de på iskanter och lös, grå is. Gräsändernas huvudstyrka låg i flockar i vattnet eller stod på isen, men enstaka par vistades vid strandkanten. Över en samling på c 200 gräsänder och 40 storskrakar hängde 15 måsar, blandat skrattnås och fiskmås, mest skrott.

Flocken på 9 knölsvanar bestod enbart av vita ex. De 2 ormvråkarna vistades nedanför Svansjö gård, de kretsade tillsammans och skrek. Av skrattnåsarna sågs 4 + 5 ex som drog mot öster.

Fältanteckningarna från denna dag var mycket ofullständiga och är ej bevarade.

H
och

1982-03-26.

På kvällen åkte jag och många andra zoologer till Bjärsjölagård för att delta i Magnus Sylvéns doktorsmiddag. Det var helt mörkt redan på utvägen, och i lyktskenet sågs flera microlepidoptera och flera större fjärilar flygande; dessa större arter var säkert delvis nattflyn (Noctuiden) men kanske även andra familjer. Första gången i år jag sett dessa insekter aktiva.

Det var en mycket trivsamt skiva, mycket folk, många personer som jag kände tidigare men som jag nu inte träffat på länge.

Vi for hem kl 0000-0035, därvid sågs inga djur i lyktskenet.

1982-03-27.

Lena och jag åkte till Hamburg. Stora Travemünde-färjan från Malmö 1100. Jag obsade första omgången 1100-1145. På de tre fasta fyrarna utanför Malmö satt:

på nr 1: 15 skarvar	}	summa alltså 76 ex
nr 2: 26 "		
nr 3: 35 "		

Av dessa var bara få juv, d v s med tydligt ljus undersida. De flesta ex var alltså svarta, men av dessa hade bara ungefär var femte fågel en vit fläck på benets utsida. Däremot såg jag åtskilliga ex som hade mycket ljust huvud (i originalanteckningarna skrev jag rentav "mycket vitt huvud"), men det bör väl snarast vara vitaktigt). Sällan har jag sett denna karaktär så tydligt i fält förut. Väder mycket vackert, sol och grant. -

~~Obsarna~~ Obsarna fortsatte ~~1150~~ 1150, men inga flyttande fåglar sågs dessförinnan. Däremot såg jag inalles ungefär 1000 ejdrar på vattnet sydost om Saltholm; de låg glest och spritt ehuru ofta hanne och hona tillsammans.

1245-1400 obsade jag på nytt. Därvid kom 3 skrattmåsar mot N, 1 stare likaså, och 3 bofinkhannar lågt också ungefär mot N. Dessutom sågs spridda skrattmåsar, fiskmåsar och gråtrutar men dessa var ej på sträckflykt. - Kl c 1310 kom en tamduva från NO, flög ikapp båten, kom my. när men fällde ej utan ~~flög~~ flög längs båten (dock i krokar ibland) en sträcka på c 8-10 km, vek sedan rakt mot NV-VNV och försvann. Därefter intet före kl 1245-1255, då 45 + 13 + 50 + 60 + 92 + 5 + c 70 ejdrar flög ungefär mot Ö eller NO just innan båten svängde utanför Møns klint. F Ö bara enstaka måsar och trutar.

1400-1410 ej obsar. Kl 1415 och 1419 kom c 40 resp 40 ejdrar lågt mot ~~NO~~ NO. Nu ej oavbrutna obsar, och mycket tätare soldis, alltså sämre sikt. Kl 1421 kom 70 + 45 ejdrar på samma sätt. Andelen hannar och honor var alltid c 50-50. ~~Obsarna~~ - Därefter nästan oavbrutna obsar men intet att se. fortsatt

1525-1610 ute igen på däck, det var nu klarare sikt men dis, sikten var 3 - 4 km. Jag såg bara 1 skrattmåsa, en ad, den flög ~~med~~ med rak kurs ungefär mot NNO, därefter kom 4 ejdrar, 2 hannar och 2 honor, med samma kurs. F Ö endast enstaka skrattmåsar och ~~gråtrutar~~ gråtrutar samt en tamduva, som kan ha varit samma som ovan, att döma av dräkten.

~~Obsarna~~

Vi vistades i Hamburg 2 dagar. Jag förde inte dagbok. Men vi hade två stora upplevelser, nämligen (1) orkidé-utställningen och (2) Tutankhamon-utställningen. Dessutom var det mycket ~~varma~~ varma och fina vårdagar, och vi trivdes utmärkt.

S L U T

1982-04-09, långfredag.

Lena och jag gjorde rundtur. Ankomst stugan vid Krankesjön 1130. Väder: efter nattligt snöfall var marken m 1 m vit, och det var rasande VNV eller NV blåst, skattat 16-19 m/sek, antagligen mer i byarna. Temp vid stugan $3\frac{1}{2}$ grader C. Halvklart; utmärkt sikt, men p g av blåsten omöjligt att se eller i varje fall att bestämma fågel på måttliga och långa håll på sjön. Mycket högt vatten. Sjöytan föreföll i stort sett tom på fågel, dock låg någorlunda mycket inuti eller invid de små tunna vegetationsruggarna i yttre kanten av närmsta klarvatten, se skissen. Därtill på längre håll svanar enligt förklaringen. Kanske låg andflockar även i V änden, jag tyckte mig se det ett par ggr när vinden tillfälligt var mera dämpad.

~~meningslösa~~ (platser)

På angivna låg simfågel sålunda: skäggdopping bara 1 + 2 sedda; paret ägnade sig åt parningsspel, sothöns my. approx 100 gräsand " " 20, trol. mer, kricka minst 25 bläsand flock 10 lyftande, däri åtminstone 4 hanner ad, vigg c 50, knipa bara 5 sedda, gravand 2, knölsvan 2 + 2, alla ad, skedand 1 hanne.

Dessa simfåglar låg som sagt koncentrerade till ruggarna, de låg alltså på en mycket liten yta sammanlagt. De låg delvis tätt och påtagligt blandade om varandra, och många, eller åtminstone rätt många, låg delvis dolda i vegetationen, som dock var my. låg och gles. Siffror approximativa. Summan av de säkert bestämda blir alltså c 225 ex, men det var helt klart att totala antalet individer måste varit uppåt 400, kanske 500, detta utan hänsyn tagen till den eventuella förekomsten i V änden. En del av sothönsen låg på närmsta klarvatten m 1 m öppet, och en god del av krickorna flög förbi, ofta parvis, troligen uppskrämda. OBS: inga mäsar i eller över sjön. 1 kråka sågs. Just när jag ~~hörde~~ fick tuben uppmonterad, var det viss oro på änderna, men därefter sågs nästan inga änder flyga, enda undantaget var krickorna, som tydligen skrämdes av 1 brun kärrhök hanne ad, min första för året, som kom mycket lågt över vassen vid stranden.

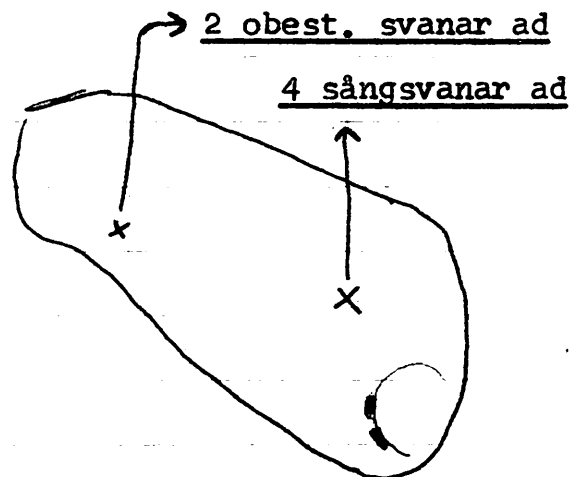
KLOCKAN 1140-1200 var jag i tornet, granskade allt på nytt, såg utöver det nämnda ingenting, hörde ängsfiplärka locka. Ner från tornet, såg 1 brun kärrhök hona ad flyga över sjön och kort därefter ännu 1 brun kärrhök flyga åt samma håll, uppenbarligen också hona, i varje fall inte hanne ad. OBS utöver ängsfiplärkan ingen småfågel!!

OBS: på utvägen sågs 1 tornfalk vid Kvinnevad, kom ~~helt~~ helt nära bilen; även sågs på utvägen litet råka samt på håll en flygande trastflock, nästan säkert snöskata.

OBS: my. högt vatten, och vassbältet närmast nedanför stugan verkade dels påfallande lågt och glest (föga förvånande efter vintern), dels betydligt smalare än förut, d v s avståndet ut till öppna vattnet verkade kortare än förut. Kan kanske också vara en effekt av vintern.

Kl 1212 flög 3 grågäss lågt över vassarna i väster, och 1 grågås kom förbi helt nära. Jag blev nu nästan säker på att flockar av vattenfågel (änder och/eller sothöns) låg långt bort i V.

Vi var inne i stugan. Allt var OK härinne, och det var skönt att komma i lä där, men ack så kallt och öde det blivit. Våra allra ~~flora~~ flesta ägodelar utrymda; vad som är kvar låter vi nog stå.

1982-04-09 forts.

Kl 1225 sågs första måsen, det var troligen 1 gråtrut, långt bort över V änden, och kl 1228, precis när vi startade, kom 1 bergfast gråtrut ad över närmsta klarvatten, och 4 kråkor sågs över sjön. Samtidigt kom en skrattnås på stor höjd ~~fram~~ mot öster, det gick med väldig fart i medvinden. Vi startar, far via Silvåkra by ner mot Vombså ängar. Invid byn 1 ryttlande tornfalk och 1 halvljus ormråk, denna blev attackerad av tornfalken. Vidare sågs här 2 + 1 rödvingetrastar.

Ängarna, från den s k oljevägen som vanligt: 1 storspov, 1 kråka, eljes föreföll det först helt dött, men S om vägen befanns det gå gäss, inte extra nära och delvis dolda av gräs trots att ängarna är så platta. Det var summa 200 gäss, de gick rätt glest, allt var sädgäss. Näbbfärg: troligen mycket orange, men obs-villkor ej så gynnsamma att saken kan diskuteras med behållning. Sånglärka, 2 strandskator, 1 överflygande ringduva. Fint solsken men kallt, och mycket hård vind. Helt enstaka vipor och kråkor. En vidare vid liten översvämning i motljus var högst sannolikt en rödbena. Flock 200 starar på avstånd i S, kanske flera.

Vid Vombs Södergård 1 glada, 2 kajor, 1 bofink. På fälten mer kråkfågel, även skata sedd här i närheten.

Vombsjöns V sida: trots att det var lä-strand var här ytterst litet fågel: 1 vipa, 2 skäggdoppingar, 1 osäker vigg. På de stora jordåkrarna V om sjön nu inga synliga översvämningar, här sågs vipor och måsar i ringa tal. Vid Hjälmarsöd far vi österut, ser 1 flygande ormråk och enstaka flygande skrattnåsar. Vid Övedskloster 1 blåmes, sånglärka, kråka, kaja, ringduva. Mer kajor. Vid Öveds f d station 1 kanin i vägkanten. Vid Vombsjöns Ö sida: ovanligt kraftiga vågor, stora fräsande, och högt vatten. Nästan hela området mellan sjön och allmänna landsvägen vid Ö sidan plöjt, undantag dock för SO biten utanför den lilla affären ner till sjön. Inga gäss här.

Vi far upp till vanliga obs-platsen på höga p stranden i SO-hörnet. Osedvanligt grov sjö, ~~ingen vattenståndshöjning~~, raka skumstrimmor ungefär vinkelrätt mot vågornas kammar. Mycket stora vågor, d v s stort avstånd från vågdal till vågdal, och stor höjd på vågorna. I sjön här bara gräsand hanne och hona. Sädesärta hörd. Vi fortsatte genom furet till Vombs by, såg bofinkflock, talgoxe, och vid Södergård 1 fasantupp samt - när vi ånyo korsade ängarna - två sävsparvar förbiflygande. Flera bofinkar sedda. Sedan hem S om Krankesjön. Vid Stensoffa 1 flygande ormråk. Vid Tvedöra på ~~fram~~ den öppna betesmarken c 100 råkor glest fördelade, även kråkor och kajor där och på andra ställen. Vid Eliselund råkekoloni, ~~fram~~ och råkor, men i den kolonin ej över 20 bon sedda. Vid S Sandby stor flock kajor på jordigt fält, de såg alldeles märkvärdigt ljushuvade ut men detta kan ha berott på belysningen: skarp sol ~~och~~ och snarast medljus. All kråkfågel inte noterad.

Återkomst Tenorgränd kl 1355. Fågelliv inte rikt, men jag var i alla fall mycket glad över att checka läget vid Krankesjön.

OBS: när vi passerade Hjälmarsödhörnet vid Vombsjön, ~~fram~~ letade jag efter gäss nedanför Vikens gård. Såg inga, men detta var en högst ytlig observation, och intet bevis för frånvaro.

S L U T

1982-04-11, påskdagen.

Rundtur med bil. Lena och jag avreste från Lund 1137, for via Dalby - Veberöd - Blentarp - till Frihult, ankom dit 1210. Väder: kallfrontpräglad; frisk V vind, växlande molnighet, mycket kallt.

I luften intet att se utom litet skratt- och fiskmåsar; Även enstaka kråkor och en starflock. Vid Hemmestorp kretsade 1 ormvråk.

Frihult: tornfalk ryttlade vid backen, 1 glada sågs i söder, gäss gick söder om backen. Kungsfågelflock i talldunge vid gården. Ringduva hörd, 1 ormvråk sedd; sädgäss vid stranden på ängen S om backen, det var 170 ex, bland dem upptäcktes 4 bläsgäss, och alldeles i närheten, men dock tydligt hållande en viss distans mot de övriga gässen gick tre par grågäss. 1 storspov sågs, därtill hördes arten. 2 strandskator vid stranden. Vipa, kråka, stare, sånglärka. Skrattmåsar glöst i luften. 2 tornfalkar på olika håll. 2 ormvråkar uppe och dansade, båda normalfärgade. I vattnet enstaka skäggdoppingar, gräsand-drakar och 1 vigghanne. Ängspioplärka hörd. Bofinkens s k "Rulschton" hörd ur talldungen, grönfink också hörd. Stare, kråka, sånglärka.

Backsippa blommade på liten fin, solexponerad yta med sandgräs etc i skogsbrynet. Vi fortsatte till kvarnruinen. Här 1 seglande ormvråk, som steg elegant och plötsligt fick alldeles ovanligt hög fart i medvinden och steg helt grandioöst och högt och brant, se skiss härinvid:

1 glada också sedd här, liksom enstaka fisk- och skrattmåsar. Några av dessa måsar var högt uppe, andra var mycket högt i blåsten. 2 segelflygplan uppe!

När vi stod här och granskade himlen och i någon mån även jorden, kom plötsligt Staffan och Astrid Ulfstrand i sällskap med en utländsk familj fram ur snåren! Kort samtal, trevligt att träffas. De fortsatte snart. Utöver det sagda ingenting i fågelväg, ej en trana sedd, dock på långt håll väster om Sövdesjön kretsande vråkar, och även en glada sedd långt bort.

Vi fortsatte via Sövdeborgs slott till Tågra, stannade på den enskilda vägen just vid uppfarten till Pälсадalen och avnjöt medförd matsäck. Därvid spaning runtom som vanligt, men intet liv sågs, förutom ett segelflygplan. Sol och skugga och rikligt med cumulusmoln och hård V vind och mycket kyligt, men fin sikt och ingen nederbörd. Intet i luften nu! Sanden rök över slätten neråt Lotten- torps gård. Vi fortsätter i Fyledalen till Fylan. På vägen några flygande måsar, 1 + 1 glada, 1 normalfärgad ormvråk. På den gamla välkända lokalen vid vägen blommade Petasites albus rikligt eller rättare sagt massvis. 1 + 1 taltrast här, och ur den täta skogen på slutningen hördes en stark kör av rödvingetrast, jag skattade antalet till över 50 ex; så småningom rörde sig många ex och syntes delvis bra. 1 rödhake sjöng, 1 järnsparv dito, och entita och talgoxe hördes. Bofink sedd och hörd. Kråka sedd, överflygande skratt- och fiskmåsar likaså. Fasantupp hörd. Koltrast uppskrämd. Nu 2 ormvråkar synliga, de "stod" mot vinden över slutningen, den ena snett över den andra, båda normalfärgade. På något avstånd därförån kretsade 2 andra ormvråkar, också normalfärgade, och samtidigt sågs ytterligare 2 ormvråkar nära varandra; av dessa var en "halv" börringevråk med ljusa övre vingtäckare och vit undersida. 2 ringduvor också sedda.

Kl 1440 for vi från Fylan och fortsatte via Lyckås mot Högestad. Såg 1 + 1 normalfärgade ormvråkar och 1 halvljus ormvråk med färgteckning erinrande om fjällvråk, vidare 2 + 1 glador, sannolikt även en fjärde glada här nära de övriga. Bofink, skrattmåsar, fiskmåsar, kråka samt 1 + 1 harar, strax därpå 4 glador, inte desamma som nyss! Och samtidigt med dessa 4 glador 2 ormvråkar!

Kl 1505 Högestad; vi far mot Köpingsbro. Sol och grant. Vi

1982-04-11 forts.

Fortsätter mot Ystad. Duvor, lärkor, kråkor, råkor, fisk- och skrattnåsar. Fin råkekoloni före St Herrestad. Vi kör inte in i Ystads tätbebyggelse utan berör bara stadens N utkant, far sedan mot Sövestad. ~~En~~ Ringduvor, måsar, skata. 1 brun kärrhök hona lågt över fälten, anfallen av en skrattnås.

Vi ankommer till Krageholm. Måsar på fälten. Krageholmssjön är exponerad för den hårda, ungefär NV vinden. Här sågs 1 sothöna, 2 skäggdoppingar samt 2 + 10 + 6 + 4 viggas, inte mera. Trots fint ljus omöjligt att se fågel på sjön på längre håll. Nötväcka hörd. Några gråtrutar ad och subad, dock bara 3 ex + enstaka därtill. Inte en rovfågel, intet annat heller.

Kl 1545 fortsatte vi. Nu allt klarare väder, små cumuli, och ingen risk för skurar. Skårby: mycket mås på vissa fält. Skårby - Bellinga: över skogen i O - NO 2 ormvråkar varav 1 mörk och 1 halv-ljus, därtill en tredje ormvråk, normalfärgad, och 2 glador. Flock 25 snöskator. 1 vipa. Kråkfågel.

Utsiktsplatsen nära Bellinga: några grågåspar i sjön + några enstaka ex. 1 fasantupp. Fisk- och skrattnås.

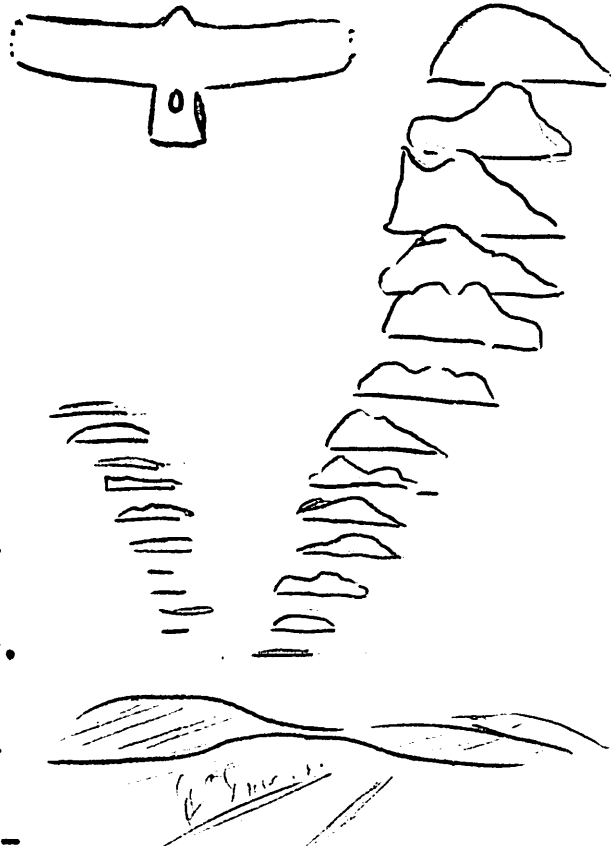
Forts. kl 1605. Mycket har avverkats i skogarna, bok, al, gran, speciellt bok tycker jag. ~~En~~ 6 flygande grågäss. Snogeholm kl 1610, vi stannar inte. Sövde flygfält: ej heller stopp här. Vipor ses. Ej heller ~~en~~ stopp vid Ilstorpssgården eller Ilstorps by. Klingavälsåns dalgång ej undersökt idag; vi fortsätter raka vägen mot Björka. Här ses 1 ormvråk med ljus fläck på stjärthasens mitt, se enkel skiss: Detta färgmönster - eller ungefär liknande - är inte särskilt sällsynt, men jag vet att det kan vara vilseledande.

När vi for mellan Björka och f d Öveds station, såg jag att cumulusmolnen bildade ovanligt utpräglade rader, som låg i vindriktningen. Se nedre skissen. Mycket sällan har jag sett detta så vackert utpräglat (tycker mig minnas 27 sept. 1942, en toppdag för vråk i Falsterbo).

Öveds f d station: 1 glada och 1 sparvhök i Ö; över sparvhöken en skrämnd starflock på 100-200 ex. Vipor, ringduvor.

Ej stopp vid Övedskloster. På stort grönt fält 50 kajor glest fördelade. Vid Svansjö 1 glada. På fält 8 kråkor och mer kajor. Hjälmarsöds allé utplånad men nya träd planterade. Mycket högt vatten i Vombsjön. Mer kajor. Litet gäss V om sjön på stora fältet. En gräsand-drake flygande och en skäggdopping i sjön, annat sågs ej i sjön. 1 brun kärrhök hanne sedd.

Kl 1643 passerar Vombs by. Vi fortsatte över Vombs ängar, här kråka på odlade markerna utanför Södergård. 3 storspovar sedda på ängarna, även spel. Sånglärka sjungande. 1 överflygande mörk ormvråk. 2 hägrar kom från S. Ingen gås sedd! Ytterligare 2 + 2 storspovar. Vi fortsatte. Vid Silvåkra by 1 tornfalk. Vi for ej ner till stugan eller tornet. Men från allén sågs, rätt nära stugan, en ryttlande fjällvråk, den var grant färgad men hade stjärten trasig, och det ordentligt ändå: kort, och mycket ojämn. Vi for hem genaste vägen via S Sandby. Jag har ~~ingen~~ inga anteckningar från sista sträckan, men kråkfågel var riklig ~~en~~ på några ställen. Ankomst till Lund c 1735.

1982-04-14, onsdag.

Strålände aprildag, nästan molnfritt, lätta cumuli långt bort i N; måttlig vind, utmärkt sikt. Så var läget vid 10-tiden, och prognosen löd ungefär så: "Ganska soligt, 6-10 grader på dagen, ikväll mulnande och lätt regn, nattemperatur 2 till 4 grader".

Jag stack hemifrån 1205, tog buss ner till centrum och så buss därifrån 1240, ankomst Rvingehed (Kvinnevad) 1315. Gick rätt sakta på järnvägen ner till stugan, ankomst dit 1403. Vid Kvinnevad några snöskator, kråka, råka. Bofink sjöng, sånglärka dito, ännu 1 bofink dito. Väder: nu rätt riktigt med små men oftast välutbildade cumuli, där-
 (32)
 ovan lätta höga moln av m 1 m cirrus-typ, eller cirro-cumulus eller (med frågetecken) alto-cumulus, delvis med fina och sirliga vågmö-
 ster. Sol, frisk vind, fin sikt. Det blir så småningom allt rikligare med höga moln, så att solskenet mattas, men det blir åter klarare. På nervägen vidare 1 högkretsande brun kärrhök hanne ad, mycket ljus. Detta var den enda högkretsaren, trots mycket flitiga obsar mot moln och himmel. Vid Saltkråkan 1 lågkretsande ormvråk. Flock på exakt 10 ringduvor mot N över sjön, höjd c 250 m, detta var dagens enda tydligt sträckande fågelflock, egendomligt nog. Koltrast 2 + 1, rödvinge-
 trast flock vid Saltkråkan, knappt över 10 sedda och/eller hörda, kanske sågs 1 taltrast bland dem. Bofink hanne och hona tätt ihopa. Grönsiska flera ex i flock, m 1 m tydligt parvis, hannar sjöng och lät höra det lustiga "kiknandet" på slutet. 2 stjärtmesar i höga björkar. Gulsparrvhona i snåret, grönfink hörd överflygande, sävsparv hörd från trädbeväxta kärret nära Saltkråkan. Över sjön några få skratt-
 mäsar ad + 1 fiskmås ad. I sjön från Saltkråkan gräsand, grågås, vigg, 2 svanar långt bort, några bläsänder, flera skäggdoppingar, sothöns etc. Se närmare nedan. 1 gråtrut juv + 2 andra trutar, säkerligen gråtrut, långt borta. Sädesärta hörd livligt sjungande på ner-
 vägen, därtill på annan plats lockande.

Stugan: allt OK. Jag granskade sjön från markplanet, såg rätt my. blandad vattenfågel i eller vid ruggarna ungefär som sist. Sothöns nog 50 ex inalles på närmsta klarvatten. Ute över vattnet flög flock på 5 storskrakar varav bara 1 hanne ad. Därute landade också knipa hanne och hona, och några flygande bläsänder sågs; däremot var sjöytan nästan tom f ö på fågel på håll, lät vara att detaljstudier försvårades av vinden och vågorna. 1 gråtrut ad sedd, vidare brun kärrhök hona m m. För fullständigare uppgifter om andfågel etc se nedan. I sälgbuske i vassen 1 Phylloscopus, sågs bra men kortvarigt, dock är det väl nära nog givet att den kan utnämnas till gransångare. Blåmes hörd, entita hörd, talgoxe hörd, sävsparvhanne förföljer hona över vassen. Fler kärrhökar. 2 korpar över Silvåkraskogen, kom också en sväng ut över sjön! Bofink ånyo sedd, men inga flockar.

Upp i tornet 1435, stannade där till 1515. Där stod en tystlåten man med tub, och snart kom där upp några äldre personer från Alingsås; dessa senare var snackesamma men trevliga, under det att den tystlåtna varken hälsade eller sade ett ord. Han for efter en stund bort, jag tyckte mig se att hans bil var en SAAB; BXO 458 var i varje fall registreringsnumret. Från tornet sågs 2 vipor över sjöns SÖ hörn, den ena fällde i ytterst blöt mark vid vassbank. OBS att ett par vipor vistades envist i sådan biotop även förra året! Från tornet sågs brun kärrhök: minst 2 olika hannar och 2 dito honor. Ett par höll till i SO hörnets vass, eller över densamma, fällde där flera ggr. På långt håll över sjöns V ände sågs 2 andra bruna kärrhökar. Vattenfågel: långt ute på sjön 2 knölsvanar, i SO hörnet 2 dito, och vid N änden av närmsta klarvatten 2 dito. Långt bort i V stod en sångsvan ad fritt synlig med halsen sträckt. I dess närhet låg en halvdoild svan, och ännu längre bort i glänta i väständen sågs ytterligare 2 svanar, helt obestämbara. F ö: kricka c 35-40, gräsand skattningsvis ett par tiotal, skedand 3 hannar, bläsand flock 14 ex varav många granna hannar, vigg flera smärre flockar resp. par, knipa några ex, storskrak bara 1 ex, ej hanne ad. Sothöns som ovan. Allt detta i kanten av närmsta klarvatten och konc. till dess S del

Fort.

1982-04-14 forts.

utanför kanalmynningen och till ett par små ruggar därbortom. Dessutom upptäcktes fågel i resp. intill ett par av de sk yttre ruggarna bortom närmsta klarvatten: här utgjordes majoriteten av gräsand, säkert 50-70 ex. Såväl på NK (=närmsta klarvatten) som för övrigt låg dock en hel del fågel så dolda att de ej kunde avklaras, och det var tydligt att man måste räkna med en hel del osynliga ex., något som inom kort bekräftades. Se nedan. - Vidare sågs från tornet 1 tornfalk kretsande över Ivans backe, 1 ormvråk likaså däröver men mycket högre upppe, den gjorde plötsligt en synnerligen brant störtning med hängande ben och vingarna i egendomlig hopdragen ställning med spårande lillvingar. Så föll den - fort, men inte utan dämpning - ända ner till ängsmarken, men tyvärr kunde jag inte se om den fick byte. Alingsåsborna sade sig se två tornfalkar, säkerligen OK fast jag aldrig såg mer än 1 ex med säkerhet. Brun kärrhök hanne och hona kom nära, delvis österifrån, mycket fint.

Kl 1515-1603 satt jag i eller invid stugan, åt min matsäck och fortsatte obsarna över sjön. Nu blev änderna på NK oroad av bruna kärrhökar och lyfte delvis, och se!, det blev plötsligt 100-120 krickor, fortfarande 3 skedand-drakar pch 14 bläsänder, därtill inalles nog 50 viggas och minst 10 knipor. Alla dessa lyfte för kärrhökarna, däremot lyfte inga gräsänder, och inte heller de c 10-15 sedda skäggdoppingarna, ej heller de 2 grågässen och i varje fall inte alla sothönsen. Antalet observerade gräsänder nu säkert 100. Därtill på håll högst 75 obestämda ändar. Trots letande sågs inga andflockar i V änden. Däremot sågs över vassen därborta bruna kärrhökar flera ggr, delvis kretsande med 1 glada. Skrattmåsar bara 1 + 1 ad. 1 sparvhök hanne, liten och spenslig, flög nära förbi mot N.

Kl 1603 avgång från stugan. Avsåg att gå via stora heden och titta ut över Vombs ängar, men detta måste överges eftersom många militära fordon just körde upp där. Även viss aktivitet i luften av flygplan incl. lågsniffare. - På uppvägen, varvid jag gick sakta och satt ett par gånger och spanade, sågs: 1 ensam gås, nästan säkert grågås, flög ovanligt högt mot NO-O, en ensam grågås lyfte kacklande ur sjöns vass på rätt nära håll. Vidare gräsand, hanne överflygande; brun kärrhök hanne adad, ringduvor enstaka, en stenfalk kom rakt över med full fart och kurs ungefär NV. Sånglärka sjöng, flera rödhakar sågs, och 1 ex sjöng vid Kvinnevad. Kungsfågel sjöng flitigt vid Saltkråkan och jag gladdes mig över att höra sången så tydligt. Trastar ungefär som förut. Entita 2 + 2 sedda, talgoxe, skata, kaja, 3 starar vid Kvinnevad. Och när jag väntade på bussen kom 1 fiskgjuse kl 1705 med kurs mot VNV-NV! Trevligt.

Från bussen: flock minst 50 bofinkar Skatteberga, mycket måsar där annorstädes efter traktorer resp. på nyplöjd/harvad mark. Rätt mycket kaja sågs, även starflockar. Och i S Sandby 1 turkduva.

Rättelse: för kärrhökarna lyfte alla krickor, de 3 skedand-drakarna i deras sällskap samt de 14 bläsänderna, men ej gräsand, vigg, knipa, skäggdopping etc, och åtminstone inte mer än en del av sothönsen.

Artlista:

skäggdopping	ormvråk	havstrut	talgoxe	grönsiska
häger 1 på håll	glada	ringduva	blåmes	gulspurv
knölsvan	brun kärrhök	turkduva	entita	sävspurv
sångsvan	sparvhök	större hack h	stjärtmes	-
grågås	tornfalk	sånglärka	skata	Dagen gav
bläsand	stenfalk	sädesärta	kaja	god informa-
kricka	fiskgjuse	rödhake	råka	tion om Kran-
gräsand	sothöna	snöskata	kråka	kesjön, men
skedand	vipa	rödvinge	korp	fågelaktivi-
vigg	skrattmåsar	koltrast	stare	tet måttlig.
knipa	fiskmåsar	(?) gransångare	bofink	
storskrak	gråtrut	kungsfågel	grönfink	

Forts.

1982-04-14 forts.

Både på ned- och uppvandringen såg jag ett flertal fjärilar flyga, det var ingen dagfjäril utan snarast något liknande en mätare, tydligt brun till färgen, till kropp och vingyta mindre än en nässelfjäril; art oklar. Vid stugan sågs också, på läsidan, små svärmar av dipterer, såg ut som myggor men relativt trinda i kroppen, allmänna typen ■ inte klar. Svärmarna var glesa och individfattiga; stod på ett par meters höjd över marken även i lä av buskar och träd på ett par ställen.

1982-04-17, lördag.

Kl 1420-1515 gick jag en sväng utåt det s k Hardebergaspåret, och ungefär samma väg tillbaka. Morgonen och f m hade varit nästan molnfria med skarp ■ sol och utmärkt sikt. Middagstimmarna fortfarande mycket vackra, men cumuli nu så rikliga att det stundvis var skugga. Jag satte mig på en bänk vid vägen och spanade söderut, mot de stora cumulusmolnen. Längre intet att se av högflygare, men kl 1440 upptäckte jag på mycket stor höjd och jättelikt avstånd en flock tranor, som en grå skuggning mot molnet; den var lika liten för ögat som en i synfältet inkommande sånglärka på ett avstånd av skattningsvis 500 meter. Flocken befanns bestå av 6 tranor, de flög approximativt norrut, kanske snarare NNO, och passerade långt öster om mig; de bör ha kommit ungefär över Hardeberga eller kanske ännu längre österut. - F ö på denna lilla vandring intet utöver det allra elementäraste.

1982-04-18, söndag.

Kl 1020 for Lena och jag ut för att besöka sydkusten. For via Staffanstorp - Klågerup - Svedalakorset - väg 14 förbi Börringekloster - ner mot Gärdslov - Önnarp - Jordberga - Beddinge till stranden mellan Beddinge och Smygehuk, ankomst till stranden 1130. Jättefint väder, vid starten molnfritt, sikt sällsynt klar och jag observerade att färger syntes ■■■ fint även på mycket stora avstånd. Dessvärre såg jag också, att uthuggningar och utfyllnader pågår i stor stil i det mycket trevliga området Sjödikena mellan Bökebergsskogen och Svedala. Även fäste vi oss vid att det skett alldeles ovanligt stora avverkningar i skogsområdena på många ställen. Särskilt de grövre bestånden av bok och andra lövträd har blivit hårt glalrade. Och ett par bestånd med mogen gran ~~hade~~ kalavverkats. - Vi stannade inte en enda gång på nervägen. Mycket fågel sågs rakt inte heller: inga gäss vid Klågerup - Hyby eller annorstädes, och av rovfågel ■ bara en osäker vråk, sannolikt fjällvråk, vid Hyby samt en normalfärgad ormvråk vid Börringekloster. Jag observerade att cumulusmoln, dock helt små, började bildas när vi for söderut.

Stannade vid stranden mellan Beddinge läge och Smygehamn/Östratorp. Praktfull sol, lätta cumuli som tillväxer, kristallklar sikt, oväntat lugnt hav, eftersom vinden var svag eller måttlig och omkring nord. Mycket fågelfattigt: några gravand-par i vattnet, även någon liten flock längre ute i motljuset; 3 småskrakar flög förbi, först 1, sedan 2 andra strandskator. Måsar fåtaliga: skratmås ad ■ kanske 5-8 ex sedda, gråtrut ad och juv c lika många, någon enda fiskmås ad. Dessa måsar lågflygande eller simmande. Ett par ~~xsädes~~ärlor på stranden, som här bestod av sand.

Jag obsade mycket noga åt alla håll, mot himlen, mot horisonten i söder etc, men såg till att börja med ytterst litet. 2 sädesärlor mot N, de hade nästan säkert kommit in/ från S över havet. Flock c 12 hämplingar plötsligt förbi helt nära, ivrigt kvittrande, mycket snabbt, ~~gagnad~~ (de också) var (nykomlingar nästan säkert)

1982-04-18 forts.

Obsarna började 1130 och gav i början mycket magert resultat. Efter långt letande fann jag en stor fågel glidande på helt enorm höjd, kurs ungefär NV så att den sågs bakifrån, jag misstänkte rovfågel men det var säkerligen fel, se nedan. Rätt kort därefter 1 + ännu 1 trutar på jättehöjd, ej i sällskap, en mot V, en kretsande, ~~och en tredje som sågs~~ de sågs dock bra, och när den ena så småningom kom i sådan vinkel att den sågs snett bakifrån begrep jag att även det ovannämnda ex måste varit en trut. Enorm höjd, nog 1000 - 1500 m.

Kl 1145-1200 allt flera kretsande trutar, mycket ofta juv. Stor till jättestor höjd, ofta ensamma, ibland 2-3-4 mycket glest. Antalet lågflygande, lättobserverade trutar fortfarande mycket ringa. En gång en andfågelflock mot öster vid horisonten, så långt ute att man ej ens kunde se om det var änder eller gäss. Lågt.

1205: 4 sädesärlor mot norr, kom (nog) in från S över havet.

1208-1209 c 8 + 7 sädesärlor sågs i god tid ute över ~~havet~~ havet, kom in vinkelrätt mot kusten, kurs omkring N, höjd c 10 - 40 m, högst. 3 småfåglar / kom in från SO eller möjligen mera från O, det var nästan säkra grönsiskor. 1214 2 sädesärlor in på samma sätt från S, de sjönk från 20 till 2 m höjd, till 1 m höjd när de korsade stranden. 1 ängspiplärka flyger förbi. Ytterl. 5 sädesärlor in, höjd c 3-5 m rakt över huvudet. -

Cumuli nu rikliga över inlandet, de driver med vinden ut över havet, det ~~går~~ går sakta; de lösas upp efterhand ute i söder mot den soldränkta himlen. Jag ser åtskilliga högkretsande trutar, nu ej svåra att finna om man letar; somliga flyger mot ~~V~~ V ungefär parallellt med kusten, men men många kretsar, glider åt andra håll etc.

1220 1 sparvhök upptäcks högt uppe, första rovfågeln, den svänger flera ggr men tycks glida bort ungefär mot NV, följes dock ej länge eftersom jag finner en tranflock

1221 flock 14 tranor upptäcks, de kretsar tysta i zenit, höjd c 500 m under cumulusmoln. En ensam ungtrut kretsar rätt nära dem men på större höjd. Både tranor och trut stiger med förvånande hastighet under kretsande, mesta tiden med molnen som bakgrund. Som väntat p g av vindriktningen stiger tranflocken utåt havet, rör sig alltså (resultantmässigt) söderut, dock ej långt, ty stigningen sker ovanligt brant, och

1225 har de säkert nått 1000 m höjd, kanske mer. I oerhört starkt motljus är de, därför hade de varit svåra att finna om de ej upptäckts / tidigare. Kl 1225 avbryts kretsandet, och de glider mot N i rak kurs; flera par kan tydligt urskiljas i flocken (ett slag var de tydligt fördelade 2 + 2 + 2 + 2 + 3 + 1 + 2, visserligen kortvarigt).

På stranden nu 2 sädesärlor och 1 ängspiplärka, jag gick nära dem och fann att fläckteckningen på bröstet var synnerligen distinkt. Järnsparv sjunger i unggranarna på villatomterna.

1231 1 obestämd småfågel in

1235 1 sädesärsla in

1239 grönsiskepar faller i liten grantopp nära, det är hanne i lysande gulgrön dräkt, samt mycket oansenligare hona. 2 sädesärlor in från SO. Av måsar ses nu bl a en egendomligt tecknad skrattnäs med klart och välavgränsat svartbrunt huvud men på vingarna alls inte ren färg utan bl a ett par rätt välavgränsade vita fläckar på ovansidan. Mycket lätt och lekande flykt, kastade smidigt och elegant, men ett tu tre ändrade den beteende och satte fart med rak kurs - och

1982-04-18 forts.

minsann om den inte tog en flygande insekt på c 10-15 m höjd! Inte nog därmed, den släppte insekten ögonblickligen, jag såg när den öppnade näbben. Och insekten flög vidare!!! Den var stor ungefär som ett bi, men det var helt omöjligt att se närmare karaktärer; kanske var det ej ens en stekel.

Måsen såg så underlig ut att jag på allvar började misstänka någon oväntad art. Men det var onödiga bekymmer. Det befanns att minst 4 andra skrattmåsar kom flygande i närheten; dräkten på alla exemplaren kunde inte granskas noga, men åtminstone 2 av dessa hade dräkt med m 1 m kvar av ungdräkten. Och alla var skrattmåsar. De började "leka" livligt i luften. Störta och kasta efter varandra etc etc, som skrattmåsar stundom gör. En snabb sidoblick västerut visade att 5 tranor kretsade långt därborta, men jag släppte dem strax för att studera måsarna.

- 1245 en mycket lång enkelrad av tranor - dock med en liten förtätning längst fram i raden - upptäckes på avgjort låg höjd (skattat högst 50 meter) och mycket stort avstånd i SV över havet. De nalkas sakta, men ett tu tre börjar de kretsa medan de ännu är minst ett par km från land. Antal ex c 70. De stiger dock bara från c 50-75 meter till c 150 meters höjd, fortsätter sedan mot norr. Allt detta långt väster om min obs-plats. Jag finner nu en ny flock på c 17 ex långt ute, söder om flocken på 70, och betydligt högre. Dessa 17 nalkas kusten. - 2 sädesärlor kommer in från S, skär strandlinjen vinkelrätt. En tredje tranflock, denna på 22 ex, kommer lågt och rätt nära bakom de 70. Alla (c) 70 + (c) 17 + 22 = (c) 109 ex ses samtidigt.

- 1253 ytterl. 2 sädesärlor in utifrån havet som ovan, de sågs redan på långt håll, höjd 40-50 m. - De 70 tranorna har åter kretsat och denna gång vunnit höjd till c 300-400 m, men detta har medfört att de drivit söderut, flocken ses nu mycket långt bort i SV över havet.

En oväntat skarp vindby kommer helt oväntat från SO. Jag återser flocken på 17 tranor, de kretsar och stiger utanför Smygehuk, ungefär.

nalkas

- 1301 nu nalkas även de c 70 + c 22 tranorna (rätt antal i sistnämnda flock är nog bara 20). Båda flockarna ~~skär~~ kustlinjen väster om Smygehuk, höjd högst 400 m, men de stiger ytterligare. Även flocken på c 17 ses i SV. - Vinden har nu blivit c SO, men väder f ö oförändrat, dock har cumulusmolnen tätat så att det korta stunder blir skugga.

Ytterligare några sädesärlor sedda. Helt klart att insträcker, men detta måste rimligen förekomma på bredfront, så att antalet inkommande över varje givet avsnitt (som kan bevakas från en punkt) blir ringa.

- 1305 vi avreser, far via Smygehamn för fika, men Sveriges sydligaste fik, som ligger ~~gdär~~, hade stängt. Fortsatte därför via Böste-Isie till Anderslöv, där vi fick en god fika på Thysells Möbelfirma. Det blev krångel med bilen, bensinröret läckte, men på Esso-macken i Anderslöv träffade vi en jättebra man som jobbat just med detta bilmärke (Auto-Bianchi). Vi köpte en 5-litersdunk med bensin och satte fart mot Lund via Ugglarp - Svedala - Bökeberg. Helt oväntat räckte den kvarvarande bensinen ända till Lund, när vi bara hade 2 km kvar. Då fyllde vi på ur dunken och kom hem OK. - På hemvägen bara en rovfågel, nämligen en kretsande fjällvråk strax norr om Klägerup.

Vi kom till Tenorgränden kl 1523. Skön tur, härligaste vädret, men kyligt i skuggan.

Tillägg: en ensam turkduva flög över Anderslövs gästis.

1982-04-30, fredag.

(37)

Tog buss från Lund 1240, ankomst Kvinnevad 1315. Väder: sol, men rikligt med cumuli, som delvis såg ut som bymoln m l m. Och risk för skurar. Utmärkt, sikt. Frisk till hård vind omkring V; kyligt, skattat 7 - 8° C. Jag gick sakta ner till stugan, gick nästan hela tiden på järnvägslinjen, tid 1316 - 1354. Många trädpiplärkor sjön, över 10 ex. Många lövsångare likaså, c 10 ex. Hämpling 1 ♂ i trädtopp sjöng också, 1 bofink sjöng, 1 rödhake dito, 1 järnsparv dito. Snöskata 2 ex vid Kvinnevad, i den lilla talldungen alldeles vid busshållplatsen och omedelbart V om järnvägen. Stare allmän, sågs parvis. Sadesärila ♂ + flera därtill. Grönsiska: flock på 5 ex fällde i altopp, dessa sjöng livligt. En stund senare hördes överflygande grönsiska närmare stugan. 1 ormvråk lyfte. 1 storspov ~~flög~~ på långt håll, sågs i spelflykt, men jag hörde den inte. Silltrut 3 ex varav 2 ad och 1 vix ad (jag såg svaga men tydliga fläckar på vingarnas undersidor), de kom från öster ut mot sjön, det var nära Saltkråkan. Framkomna till sjön steg trutarna stadigt och brant utan att kretsa, rimligen på grund av att det framför strandskogen bildades en dynamisk uppvind enligt enkla skissen här:

Vid stugan: 1 kråka, 1 sothöna, några skäggdoppingar, brun kärrhök ♂ ♀, 1 glada över sjön mot SV. Kärrhök-♂ körde upp ett årt-par, likaså ett par krickor och ett par bläsänder plus ytterl. några änder. 1 glada som ruggade i vingarna körde upp 1 grågås. Ytt. 2 par skedand och 1 par årt samt några bläsänder och över 15 krickor. Av skrattnås summa 5 - 8 ex ad sedda! Över sjön kom 1 korp my. lågt samt 3 skogsduvor, dessa ungefär mot SV. 2 vingar, båda ♂♂. Allt detta sett från marken, och före kl 1435. Även sågs 1 vipa över SO viken och 1 häger långt bort i V.

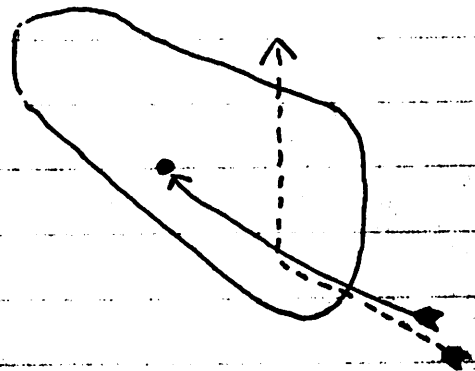
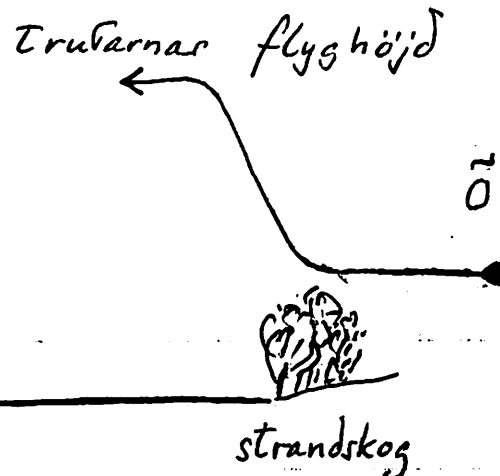
Kl 1440 upp i tornet. Stare härmar grönbenas bl a. Flock c 26 sädgäss kommer från SO och fäller ute i sjön, se heldragen linje på skissen nedan. Till min stora förvåning låg 2 sångsvanar men ingen knölsvan ~~flög~~ på närmsta klarvatten!! Vidare sågs där 1 gräsand ♂. 1 + 2 ladusvalor flögmot S i den isande vinden. 1 sävsparv ♂. 2 vipor. Några få vigg-par. 1 + 1 sothöns, några skäggdoppingar. Ingen brunand sedd. Väder: vind my. besvärande, svårt att använda ~~flög~~ tuben för bestämning av fågel på håll. - Kl 1455 lyfter gässen, flyger bort m l m mot NV ~~flög~~. Nu ses 2 glador lekande över Silvåkraskogen.

1 blåhök ♀ kommer från SO, svänger mot N över sjön, se streckad linje på skissen här. Blir attackerad av kråka; båda fåglarna snabbt mot N i medvinden. Minst 2 grågåspar sticker upp på olika ställen. (En) enstaka gräsand ♂ flygande. Ensam råka flyger norrut. Ensam glada över SO vassen, kör upp 5 + 3 gräsänder, alla ♂♂, samt 4 bläsänder, ej ♂ ad. 3 tornfalkar dyker upp över ~~flög~~ Ivans backe, jagar varandra, kommer närmare, kommer nära, alla tre. Storlek och proportioner ej lika, men alla är bergsäkra tornfalkar, trol. 2 ♂♂ 1 ♀, men ej klart.

Kl 1510 ner från tornet. Det är dj-t kallt. Temp vid stugan +6° C. OBS också att ingen fågel sågs långt bort i V i sjön, och inga svanar sågs förutom sångsvanparet.

Kl 1530 jag går norrut. Kaja över 20. Stjärtnes hörd vid Ivans backe, men i lövskogen. ~~flög~~ Koltrast, större hackspett h, flera lövsångare, flera trädpipl. Det blir fint och soligt, och vinden stillnar snabbt! Samtidigt ses: 1 sparvhök ♂ förbiflyg. helt lågt, mycket blå; 1 sittande tornfalk, 1 ormvråk nära och 2 andra ormvråkar kretsande i öster, 2 obestämda rovfåglar kretsande långt bort i öster, och 1 häger flygande mot S. Alla dessa sedda samtidigt. Sånglärka. Kråka hörd, kaja 2 sedda. Ringduva kuttrar. Härlig sol, moln bara vid horisonten nu. Taltrast 1 sjunger, bofink flera sj, grönsiska flock 6-7 ex. Trädpipl. Sparvhök kretsar + 2 kajor. Ytterl c 3 + 2 kajor. 3 gräsänder flyger, det är 2 ♂♂ "hetsande" 1 ♀. Mesar hörda, det är talgoxe och entita. Fasan h, glada 1 sedd, ormvråk 2. Steklar ses på järnvägsbanken, parasitstekel (Ammophila??), även ser jag en blå Chrysomela med röd marginal.

Ankom Kvinnevad 1614. Jag ser att Kävlingeån grävs upp, väldigt högar längs åns fåra. Talgoxe och snöskata ses. S L U T

1982-05-10, måndag.

(38)

Buss från Lund 1240, ankomst Revingshed (Kvinnevad) 1313, vandring ner till stugan, ankomst dit c 1405; vistelse där, delvis i tornet, till 1625, därefter vandring upp till Kvinnevad, ankomst 1702. Buss hem igen, start 1715, ankomst Lund 1745, gick från Thulehemsvägen upp till Tenorgränd, ankomst 1800. Se f ö efter den övriga texten.

art	nervägen	vid stugan och från tornet	uppvägen	anm
skäggdopping	-	koloni 12-13 bon + flera	-	ja
häger	-	1+1+2 flyg., 1 sib.	-	
grågås	-	flera par	-	ja
knölsvan	-	1 nordridan	-	ja
sångsvan	-	par ■ NK	-	ja
obest. svan	-	1 i Vanden	-	
gravand	-	1 vit NK	-	ja
gräsand	par i skogs-kärr, + 3 flyg	minst 4-5 (några ♂♂)	-	
bläsand	-	1 ♂ NK	-	ja
årta	-	par NK	-	
vigg	-	par	-	
brunand	-	6 ♂♂ längs ute	-	ja
knipa	-	7 ex " "	-	ja
storskrak	-	1 ♀	-	ja
ormvråk	1 sedd	högt c 5	≥ 2 sedda	ja
glada	1 sedd	sedd över sjön	1 sedd	
brun kärrhök	-	♂ ad, ♀ ad	-	ja
lärkfalk	-	2 krets	-	ja
fasan	-	♂ hörd flera ggr	-	
sothöna	-	några par	-	ja
vipa	-	2 på vass	-	ja
rödbena	-	1 spelade	-	
storspov	-	1 flöjtade	-	

(38)

art	nervägen	vid stugan och från tornet	uppvägen	anm
skrattnås	någon eurbaka överflyg.	bara c 2 + 2 ee	ng mob ♂ ng mob ♀	
fiskmås	-	flock c 24	1 mob	ja
gråtrut	-	1 ad	1 mob ^{ad} /sedd	
obest. mås	-	flock krets. på överhörd hörd	-	
fisk/silver- tärna	-	3 över njän	-	ja
ringduva	2	-	1	
skogsduva	-	2 mob SV	-	
gök	1 hörd	hörd	1 sedd	
tornsvala	4 sedda	10-11 sedda	sedd	
mindre hackspett	-	1 sedd	1 (nära trummet)	
sånglärka	några njung	-	sedd och hörd	
ladusvala	1	Σ c 15	sedd	
hussvala	1	Σ c 15	sedd	
backsvala	-	1	1	ja
obest. svala	-	Σ nog 60-100	sedda	ja
trädpiplärka	njung allmänt + mycket lite	hörd	några njung	ja
sädesärta	-	1	-	
gulärta	-	1 (?)	-	ja
sävsångare	-	minst 2-3 njung	-	
svarthätta	-	hörd njunga	1 hörd njunga	
törnsångare	1 sedd + hörd	-	-	nåra njung
ärtsångare	2 sedda + hörd	-	-	nåra njung
lövsångare	njung allmänt	sedd och hörd, ofta	njung, flera ee	
svartvit flugsnapp	♂ sedd	♂ sedd, ev. 2	♂ + ♀ sedda kvinnor	ja

art	nervägen	vid stugan och från tornet	uppvägen	anm
buskskvätta	2 ♂♂	-	minst 2. en sjöng	
näktergal	-	hördes sjunga när kanal	-	sjöng fr 1555, låg
snöskata	flera Krimevat	minst 2 vid Tornet	samma ex vid Krimevat	ja
koltrast	-	hört sj.	-	
stjärtmes	hört när Saltkråkan	-	-	
talgöxe		hört		
blåmes		sedd + hört	hört	ja
sävsparv	♂	♂ och ♀ sedd	-	
bofink	några sjöng, även sedd	sedd, och hört sjunga	sedd och hört	ja
grönsiska	flock c 25	överflygande sedd	1+1+ hört överflyg.	ja
hämpling	-	-	minst 2-3-4 Krimevat	
pilfink	-	-	2 Krimevat	
stare	bl. c 70+50	bor vid stugan och i Tornet	sedd	ja
skata	sedd	sedd	sedd	
kaja	när många sedd	sedd		
råka	sedd	-	> 20	ja
kråka	några sedd	sedd, delvis mycket när	flera sedd	

Därtill sågs idag på andra platser:

turkduva: 2 ex i S Sandby på hemvägen

stenskvätta: hane och hona vid Tenorgränden 8, Lund

rödstjärt: utsökt gammal hane " " " "

gråsparv: flera ex vid Tenorgränden 8 och flera ex i S Sandby

Summa 61 arter i Krankesjö-området och 4 därtill under dagen på andra platser. Artlistan visar tydligt hur mycket som nu kommit av långflyttare. Beträffande väder, obs-möjligheter och kommentarer till vissa arter se följande ~~sida~~ sidor.

Forts.

1982-05-10 forts.

Kommentarer till de enskilda arterna: (OBS: NK betyder närmsta klarvatten):

skäggdopping: i gles och låg vassbank som avgränsar NK utåt sågs 12 eller 13 bon, ev. flera. Fågel låg på de flesta eller alla bon. Vidare sågs några bon i kanten av den rugge, som förr hyste huvudstyrkan av skrattnåsar. Därtill några fåglar på vattnet. Men inga sedda på långt håll på sjön, trots goda obs-möjligheter. Trevligt med denna koloni av doppingbon, nära varandra och mycket lätt synliga även på långt håll

grågås: i SO hörnet ett par i vassen. I norra kanten av NK minst ett par stående. Över klarvattnet där simmade 2 ad med en unge, stor nästan som kricka. Och senare simmade på "tarmen" 2 ad med 4 ungar, också dessa ungefär stora som krickor. Skattad ålder 10 dagar. Denna 4-kull simmade så: OBS: äggläggning måste alltså startat redan omkring 1 april, när mycket is fanns kvar.

knölsvan: själv såg jag 1 sådan vid N stranden, rätt nära NO änden, men obekanta och bekanta observatörer sade sig ha sett 2 ex där. Jag tror också de sade att knölsvan låg nära Stensoffatornet

sångsvan: 1 ad låg fritt på NK; bläsanddraken låg nära den. Dessutom tyckte jag mig se 1 ex inne i stora vassruggen där skrattnåsarna förr häckade. Andra observatörer hade sett 2 sångsvanar här, och de ansåg klart att häckning börjat

gravand: 1 ex, tydligen ♂, stod på vassbank vid NK och pillade sig flitigt. Precis intill gravanden stod en storskrakhona. Efter en stund flög gravanden bort, men skranken stod kvar.

bläsand: det enda exemplaret, en ♂ ad, låg länge mycket nära sångsvanen

storskrak: se gravanden

ormvråk: alla ex normalfärgade förutom ett, sett på uppvägen; detta hade ljus undersida men var knappast / märkbart ljusare ovan än vad som kan kallas normalt

brun kärrhök: båda ex sågs över vassen ungefär vid norra änden av NK, dock ej i sällskap. Hannen, mycket grant färgad, flög därifrån ner mot S sidans vassar

lärkfalk: när jag kommit inomhus i lilla stugan och satt mig på verandan, såg jag av en ren slump en oerhört ~~liten~~ liten prick mot ett vitt moln; det befanns vara en kretsande lärkfalk, och nära den ännu ett ex. Man såg tydligt, trots höjden, att de var olika stora.

sothöna: alls inte talrik, men enstaka ex eller (oftast) par låg dock på flera ställen och lät höra sig rätt flitigt. Nog såg jag c 5 par och några udda ex, alla inom c 500-700 m avstånd

vipa: även i år vistas ett vip-par på en låg och lång revel eller rugge av nedbruten vass ute i sjön, alltså i mycket akvatisk omgivning. Idag sågs en av viporna göra arga utfall mot överflygande kråka etc. Mycket egendomlig biotop för vipa, tycker jag; men kanske häckade den tidigare i större antal på sådana lokaler; det är ju inte mycket kvar av sådana idag.

fiskmå: flock på c 24 ex kom tätt samlad från öster, forts. ut över sjön. Jag ~~skulle~~ kunde se att bara 2 eller 3 ex hade ungdrukt, alla övriga var rena ad

fisk/silvertärna: jag trodde (och tror ännu) att det var fisktärnor, men en okänd fågelskådare från Södertälje ~~ansåg~~ ansåg att det var silvertärnor. Jag kan inte motbevisa honom, ~~men~~ därför får ~~det~~ tvivlet bestå.

obestämda svalor: glest och lågt över sjön, ibland steg en del till 20-30 m höjd. Kom sällan nära. Säkert 60 ex, men verkliga antalet troligen högre. Enstaka ex kom så småningom närmare, då fann jag att det bland dessa sågs minst lika många hussvalor som ladusvalor. Backsvala kan ha förekommit i antal också, men bergsäkert sågs bara 1 + 1 ex idag.

Forts.

trädpiplärka: en av de allmännaste arterna. Sjöng i stort antal särskilt när jag vandrade ner till stugan. Därvid lärde jag mig också ett för mig nytt läte. Jag hade stannat i kanten av en tallskog och hade sjungande trädpiplärka inom bekvämt hörhåll, då jag plötsligt uppfattade ett mycket lågmält läte högt uppe i diskanten, det var ett snabbt eller rättare mycket snabbt "sisisisisisisisi.....", hela tiden på samma tonhöjd, påminde en del om kungsfågelns sång men det föreföll mig tydligt att det måste vara någon annan art. Och nu hade jag tur, ty ur gräset bredvid mig lyfte en pipärka, den flög 25 meter och satte sig fritt i en buske knappt 2 m högt. Jag fick in den knivskarpt i kikaren, och då lät den höra lätet flera gånger. Jag såg näbbens rörelser medan lätet utstöttes: "sisisisisisisisisi" "sisisisisi" etc. Jag såg också både på färgteckning och bakklo att det var en kanonsäker trädpiplärka. Måne parningsvillig fågel? Men ingen reaktion syntes eller hördes från det (eller de) exemplar som sjöng i närheten.

gulärta: sågs bara rakt bakifrån, men lätet hördes bra och jag fick bestämt för mig att det bara stämde med gulärta. Jag tar upp obsen som OK

svartvit flugsnappare: flera ex sedda. Livliga. Alla var välutfärgade hannar utom ett ex vid Kvinnevad, som var honfärgat

snöskata: häckning otvivelaktigt på gång både vid busshållplatsen vid Kvinnevad (talldungen precis vid järnvägs korsningen) och i björkdungen vid stugan och tornet

blåmes: Även här ett anmärkningsvärt läte. Ett ex helt nära vid tornet, i björk 4-5-6 meter från mig, lät höra ett snabbt och ivrigt "zizitjätjätjätjä" eller "zizitjätjätjätjätjä". Varje "tjä" kort och snabbt och livligt och därför inte att förväxla med talltita, men å andra sidan inte likt blåmesens vanliga tongångar. Antal "tjä" mellan 3 och 6 i svit.

bofink: hördes sjunga ~~starkt~~ på flera ställen, och både ♂ och ♀ sågs, ♀ hördes också utstöta sitt snabba "spi spi spi...", vilket lär betyda parningsberedskap. Antalet sjungande ex var mycket lägre än antalet hörda trädpiplärkor och lövsångare

grönsiska: flock c 25 ex i al och bredvidstående björk bara 300 m från stugan. Flera ex synnerligen grant färgade. OBS: sedd flera ggr därutöver.

stare: OBS de 2 flockarna, de bestod av grant utfärgade fåglar. Därtill häckare flerstädes, så t ex i holken på norra tallen på stugans tomt; och i metallcylindrarna i tornets bärande element hade åtminstone 2 par byggt, troligen flera

råka: på uppvägen, nära Kvinnevad, i stora sedan länge utbrutna sandgropen V om järnvägen, gick c 10 + 15 (minst!!) råkor. De plockade föda på områden som nyss körts upp av stridsvagnar och där jorden blottats.

. o o o .

Övriga kommentarer: (a) väder först grått av heltäckande "bulligt" molntäcke, men så småningom mera sol, säkrsilt efter kl 1600. Skuggtemp c 14-15° C. Sikt god till my. god, vind omkring V, avtagande så att det nästan bara gick krusningar på sjön. Gynnsamt för obsarna.

(b) öppna sjön var mycket tom på fågel. De 7 kniporna och de 6 brunand-drakarna låg långt ute, brunänderna rätt nära Stensoffatornet. Därutöver inga ändar eller sothöns på långt håll, ej heller obestämbara vattenfåglar längst ~~ut~~ bort i V-NV (fast naturligtvis kan sådana ligga dolda i eller bakom vassar).

(c) OBS: på nervägen en gles men rätt stor och hög svärm dansande dipterer i lä av träd nära sjön, troligen Bibio sp. Även f ö rätt mycket flygande insekter, mest diptera, om ock ej i svärmar. Även t.my. flugor sittande på örter och på marken eller järnvägens slipers. En ~~starkt~~ stor parasitstekel, som grävde i sanden på järnvägs~~staket~~-vallen, var också rätt vanlig. Skalbagg utom ock ej många. Av fjärilar bara 1 ex av Pieris brassicae observerat.

(d) Mycket skön exkursion, roligt att få uppleva gök och näktergal och Sylvior och lärkfalk och naturligtvis tornsvala även i år.

1982-05-12.

el
Jag ankom till Revingehed (Kvinnevad) 0820, gick ner till stugan och tornet längs järnvägen. Såg och/eller hörde: snöskata; överflygande råkor, kaja. Trädpiplärkor sjöng, sånglärka sjöng, buskskvätta sjöng. 1 fältpiplärka sjöng i sänkan "zillui zillui ..." med tonvikt på det korta i-et; det var ett ljust läte, ljusare än vanligt för denna art. Lokal: sänkan söder om vägen och väster om järnvägen vid Kvinnevad; jag tror det måste vara en gammal grusgrop. - Lövsångare sjöng, gök hördes, 1 svarthätta sj. Flock på 35-40 kajor och 20 råkor. Flock 25 starar ungefär. 1 glada lågt. Ringduva kuttrar. Tämmligen mycket flugor på banvallen. Kaniner har grävt små gropar där. Rådjursspår. 1 ladusvala flyger norrut. Fler råkor och kajor. 1 ringduva s och h. Lövsångare sj, trädpiplärka sj, sånglärka sj.

Mycket kaja, c 50-80 ex, och råka c 25-35 ex, men bara 1 kråka. Starflock på 30-40 ex uppe och utför flyg lekar.

Nära den plats där järnvägen korsar den s k prästavägen fann jag en räv precis i järnvägsvallens kant, och här sågs 1 vuxen räv och 1 unge, de var alldeles nära, och jag kände deras doft innan jag såg dem. Lyan gick in under järnvägen!!

Näktergal sjunger öster om järnvägen.

Resten av dagen är renskriven direkt.

forts.

1982-05-12, onsdag. *forts.*

Besök vid Krankesjön; se närmare nedan. Artlista:

- 44
- 1 skäggdopping: minst c 18 bon (rördrom: se viktigt tillägg)
 - 2 häger: enstaka ad sedda flera ggr
 - 3 grågås: minst 3 kullar!
 - 4 knölsvan: 1 + 1 + 1 på avstånd
 - 5 sångsvan 2 ad i SO hörnet
 - 6 obst svan: 2 långt ute
 - 7 gravand: hanne + hona NK
 - 8 gräsand: bara 1 hanne och 1 hona sedda (!!); ej i sällskap. NK
 - 9 skedand: en hanne NK
 - 10 brunand: hanne + hona NK
 - 11 ormvråk flera sedda, även 3 på hemvägen
 - 12 bivråk: årets första krets. högt över sjön
 - 13 glada sedda flera ggr
 - 14 brun kärrhök hanne + hona, tro- ligen fler än 2 ex sedda. Högkretsande, bland annat
 - 15 lärkfalk: 2 högt kretsande
 - 16 tornfalk 1 stora heden
 - 17 fasan/ tupp Revingehed, och dun av tupp vid Silvåkra
 - 18 sothöna: några
 - 19 vipa: i sjön, på ängen, på stora heden flera, etc
 - 20 rödbena: 1 spelande Krankesjön
 - 21 glutt: 1 lyftande vid översväm- ningen på ängen
 - 22 storspov: hörd på håll
 - 23 skrattnås: bara helt få
 - 24 fisk/silvertärna: 2 sedda
 - 25 ringduva: parvis flera ggr
 - 26 skogsduva: 2 flygande
 - 27 tornsvala: ideligen sedd
 - 28 sånglärka: sjöng Kvinnevad etc och flera andra ställen
 - 29 ladusvala ej många
 - 30 hussvala ofta - mycket ofta
 - 31 backsvala sedd
 - 32 obst. svala: stor flock på håll, sannolikt backsvala åtm. delvis
 - 33 fältpiplärka: 1 ex Kvinnevad
 - 34 trädpiplärka synnerligen allmän
 - 35 sädesärta: 2 på nervägen
 - 36 järnsparv flera sjungande
 - 37 sävsångare sjöng, men bara få ex
 - 38 trädgårdssångare sjöng, minst c 3-4 ex
 - 39 svarthätta: rätt många hörda
 - 40 ärtsångare sedd och hörd sjunga
 - 41 törnsångare " " " "
 - 42 lövsångare allmän - my.allmän
 - 43 kungsfågel hördes sjunga my.bra

- 44 svartvit flugsnapp: flera hannan, och en hona sedd.
- 45 buskskvätta: 1 hanne kanalmynn.
- 46 näktergal: flera sjungande, även sedda ett par tre ggr
- 47 snöskata Kvinnevad, stugan, och Ivans backe
- 48 taltrast: 1 sjöng fint i Silvåkra- skogen
- 49 koltrast: sedd ett par ggr, men nog bara 1 ex hördes sjunga
- 50 talgoxe sedd och hörd
- 51 trädkrypare: flera ex sedda all- deles utmärkt vid stugan och i angränsande björkskog
- 52 gulspurv: 2 överflygande och ett sjungande ex Silvåkraskogen
- 53 sävsparv: bara 1 hona nära tornet
- 54 bofink: flera sedda, även hona arbetande på bo i kraftig björk men ej tillnärmelsevis så många sjungande som t ex trädpipl.
- 55 hämpling överflyg. ett par ggr
- 56 stare: ett par flockar på 25-35 ex därtill häckande flerstädes
- 57 skata: 1 ex förbiflygande
- 58 kaja: oväntat allmän, flockvis
- 59 råka också oväntat allmän
- 60 kråka ofta sedd men inga flockar.

Summa 58 av mig sedda arter.

.oOo.

Jag hade åtagit mig att demon- strera fågel m m för en grupp från Tomelilla folkhögskola under led- ning av Jan Friheden och Evert Åkesson. För därefter ut med buss från Lund 0750, ankomst Kvinnevad 0823, gick ner till stugan/tornet, ankomst dit 0905. Gruppen hade an- länt i bilar c 15 minuter tidigare. Det var c 22-25 personer, trevliga och vänliga allihopa, men några gick mest för sig själv eller åtm. bara stundvis med oss andra. Jag stod mest i tornet c 0910-1000 och visade vad som fanns att se, det var rätt bra, men individrikedom i sjön var förvisso inte stor; skrattnås nästan noll, änder syn- nerligen få, sothöns dito. Skägg- dopping bra, grågås minst 3 kullar med resp 5 ungar, och c 3 ungar och okänt antal ungar (men minst 1-2). - Efter obsarna i tornet föreslog Åkesson att vi skulle gå en runda. Vi gick på järnvägs- spåret till Silvåkraskogen och

1982-05-12 forts.

ner till godsets båtlega. Fort-
farande mycket litet fågel på
vattnet, men småfågellivet i
skogen - och f ö också vid tor-
net etc - var rikt. Trädpiplärka
och lövsångare sjöng mycket fli-
tigt, även svartvit flugsnapp,
svarthätta etc rätt bra, och gök
och näktergal sågs och hördes,
gök sågs i flertal, näktergal
hördes i åtskilliga ex. Svalor
och tornsvalor hela tiden i
luften, ehuru inga massuppträ-
danden.

Vi återkom till tornet kl
1150, tog matpaus och beslöt där-
efter att gå en sväng åt andra
hållet, d v s upp förbi Saltkrä-
kan ut på stora heden och till-
baka via Ivans backe och en ~~sträcka~~
sträcka på järnvägsspåret, där
jag i måndags fann ett par murk-
lor (Gyromitra, tror jag). Jan
Friheden ville gärna se dessa.
Denna andra runda blev mycket
lyckad, vi såg även på mycket
växter och insekter (Chrysomela,
Necrophorus och Silpha thoracica
och S. rugosa på död padda, även
svärmande ?chironomider, några
steklar, en plecopter m m m m).
Åter till tornet 1340. Pratstund,
därefter fick jag lift till Har-
lösa av en deltagare, fru Berg-
lund som bor på Svansjö gård N om
Vombsjön. Det var den enda del-
tagare jag träffat förut (förutom
ledarna); hon har stundom deltagit
i fågelexkursioner som jag lett,
dock knappast på de sista 3-4
åren om jag minns rätt.

Jag tog bussen i Harlösa 1430,
ankom Lund 1505.

Väder: på morgonen strålande,
senare ökad molnighet och täml.
kyligt, men alldeles torrt, god
sikt och föga besvärande vind.

. o o o .

Jag ger här kort besked om
vilka fågelarter som sågs på de
olika vandringarna. OBS också
min finfina iakttagelse av räv
med unge på nervandringen.
Beträffande däggdjur kan till-
läggas, att vi inte såg en enda
kanin på hela tiden; däremot
sågs relativt rikligt med små,
grunda grävningar gjorda av
kaniner på banvallen etc.

Det skall också sägas, att både
Friheden och Åkesson mycket be-
stämt förklarade sig ha hört rör-
drom denna morgon kort innan jag
anlände till stugan/tornet. Detta
är en intressant nyhet. Som synes
av mina dagboksanteckningar ~~har jag~~
har jag denna vår inte gjort y
några obsar vid Krankesjön natten
tid eller tidigt på morgnarna
eller sent på kvällarna.

. o o o .

1982-05-13, torsdag.

I Lund sågs en tornsvala över Östra Torn, men ej flera, varken där eller över Zootis, på hela dagen. Även hade jag en sjungande ärtsångare på Östra Torn på morgonen.

1982-05-14, fredag.

Start från Lund kl 1200 med Berit Svensson från Sveriges Riksradio i Växjö. Hon hade haft ärende till Malmö och hämtade upp mig. Vi skulle till Öland, det skall bli ett tidigt morgonprogram ~~2000~~ i radio från Ottenby söndag morgon. Vi for via Kristianstad - Blekinge - Karlskrona - Kalmar, alltså på E 66. Ankom Hotell Skansen i Färjestaden kl 1635.

Det var det allra ljuvligaste sommarväder på hela resan: molnfritt, varmt, klart. Föga fågel att se. Ladusvalor flerstädes men ej i större antal. - Strax S om Värnanäs stod en vipa på landsvägen, visserligen i kanten men dock på vägen, på asfalten. Detta har jag sett bara mycket sällan. På 15-20 meters avstånd från denna vipa, på andra vägrenen, låg en nyss trafikdödad vipa fritt synlig!

Bara ett par km längre fram gick 8 strandskator mycket glest fördelade på ett stort, harvat, jordigt fält. Fö intet märkligt. I Malmöhus län flerstädes talrikt med råkor.

Efter ankomsten till Hotell Skansen vilade jag mig på mitt rum. Omkring kl 1800 såg jag Janne Lundwall och Anders Börjesson komma utanför huset. Vi samtalade ett slag om våren, det härliga vädret, blommor, fåglar, programmets uppläggning etc.

1982-05-15--16.

Jag for med Anders Börjesson, Janne Lundwall och Berit Svensson till Ottenby för att deltaga i ett tidigt morgonprogram i radio. De nämnda personerna tillhör Sveriges Riksradios Växjö-avdelning. Mycket fin tur. Vi bodde på Hotell Skansen i Färjestaden och besökte Ottenby dels på e m 15 maj, dels från mycket tidiga morgonen 16 maj. Sistnämnda dag även besök i Ottenby Lund. Mina anteckningar inskränker sig till en artlista enligt nedan, där O 15 betyder obsar vid Ottenby 15 maj, O 16 dito för 16 maj och L 16 betyder obsar i Lund

art	O 15	O 16	L 16
storlom	x	x	
svarthaked.			x
smådopping			x
storskarv		x	x
häger			x
kanadagås		x	x
grågås	x	x	
sädgås	x		
knölsvan	x	x	x
gravand	x	x	x
gräsand	x	x	x
snatterand	x		
skedand	x		
vigg	x		x
bergand		x	
ejder	x	x	x
svärta	x	x	x
knipa		x	
småskrak	x	x	x
storskrak		x	x
bivvråk	x?	x?	
ängshök			x
brun kärrhök		x	x
tornfalk	x		x
trana	x		
rörhöna			x
sothöna	x		x
strandskata	x	x	x
st. strandpip		x	
vipa	x	x	x
roskarl	x	x	
mosnäppa		x	
kustsnäppa		x	
brushane	x	x	x
rödbena	x	x	x
gluttsn.		x	
rödspov	x	x	
myrspov	x		
storspov	x	x	
småspov	x		
enkelbeck.	x?	x	
skärfläcka			x
skrattmås	x	x	x
fiskmås	x	x	x
gråtrut	x	x	x
silltrut	x	x	
havstrut	x	x	
silvertärna	x	x	x
småtärna	x	x	x
kentsk tärna	x		

	O 15	O 16	L 16
svarttärna	x		
ringduva	x	x	x
turkduva	x	x	
gök	x	x	x
nattskärna		x	
tornsvala	x	x	x
mi. hackspett			x
sånglärka	x	x	x
ladusvala	x	x	x
hussvala	x	x	x
backsvala	x	x	
ängspiplärka		x	
trädpiplärka		x	x
sädesärta	x	x	x
gulärta		x	x
törnskata	x	x	x
rörsångare	x	x	
kärrsångare		x	
härmsångare		x	
svarthätta	x	x	x
ärtsångare	x	x	x
törnsångare	x	x	x
lövsångare	x	x	x
gransångare		x	x
svartvit flug	x	x	
grå flug		x	
buskskvätta	x	x	x
stenskvätta	x	x	x
svart rödstj		x	
rödstjärt	x	x	x
rödhake	x	x	x
näktergal	x	x	x
blåhake	x		
snöskata	x	x	
koltrast		x	
taltrast		x	
talgoxe	x		x
blåmes			x
sävsparv			x
bofink	x	x	x
bergfink		x	
gulhämpling		x	
grönsiska		x	
hämpling	x	x	
gråsparv		x	
stare	x	x	x
skata	x	x	x
kaja	x	x	
råka	x	x	
kråka	x	x	x

Som synes omfattar artlistan jämnt 100 arter varav dock en, näml. bivvråken, är osäker. Listan är en aning provisorisk, men jag tror inte att jag har, eller har kvar, ytterligare anteckningar.

1982-05-27, torsdag.

48

48 Zoologiska Föreningen, vars ordf. är Hadar Emanuelsson, hade exkursion till Stensoffa, och jag hade lovat att leda en kort vandring från stationen till Krankesjön, incl. besök i Stensoffatornet (även kallat Almen-tornet), och åter. Detta skedde kl 1715-1910. Antal deltagare c 25-28 personer, kanske något flera. Därefter ~~Y~~knytkalas på Stensoffa gårdsplan i gemytlig stämning fram till c 2040, då de flesta bröt upp. Det var det underbaraste väder, inte vår utan sommar, omkring 23-24 grader C, lätt vind, molnfri himmel men värmedis på större avstånd. Vandringen blev lyckad, trots att antalet fågelindivider i Krankesjön var synnerligen ringa; men i skogen var fågelkonserten fyllig, och vi såg mycket insekter (Silpha thoracica, Geotrupes ster-corosus, knäppare, rikligt med Odonater, rätt storvuxna men jag är inte övertygad om att släktet Aeshna dominerade bland dem). Rik blomning på ängen av mandelblom, Veronica chamaedrys, Capsella, Ranunculus etc etc.

I nedanstående förteckning står tecknet x för de arter som sågs under själva vandringen. OBS alltså att alla obsar skedde vid Stensoffa och/eller vid Krankesjöns västra del och i så fall från Stensoffatornet. Arter:

skäggdopping x Kr c 1 + 1 + 3 i säll-skap längre ute.
häger x överflyg. enstaka ex flera ggr; ett ex över Stensoffa gick upp my. högt, föreföll oroad, flög delvis m sträckt hals
sångsvan ej sedd, men efter vandr. hörd ropa starkt från sjön
ormvråk x enstaka kretsare sedda ng ggr glada x ofta sedd över sjön etc, ibland 2 ex samtidigt. 1 ex gick ner rätt brant och tog en liten sak från ytan, trol. en liten fisk
brun kärrhök x sedda flera ggr även över Silvåkraskogen, bara ♂ sedda, väl utfärgade, antagl. 2 olika ex.
fiskgjuse 1 ex över dammarna nedanför Stensoffa vid ankomsten, ryttlade där och flög runt rätt länge
sothöna x ett ensamt ex rätt nära tor-net och ett annat ex längre ute (!!)
strandkata 1 ex flög över på kvällen, högljutt ropande
enkelbeckasin x 1 ex fällde i vegeta-tionsrugge utanför tornet
vipa x ensamt ex flög mot Ö över sjön
skrattnås x knappt mer än 5-6 ex sedda över Kr V. Ett ex anföll förbiflyg brun kärrhök ♂. OBS ringa antal!
fisktärna ensamt ex fiskade på nära håll utanför tornet. x!
svarttärna: 2 ex i fin praktdräkt över sjön, delvis t nära. Fällde ett par ggr på liten död buske eller träd-gren som stack upp några decimeter över vattnet. Här iakttoogs parning varvid ♂ länge höll sig fladdrande på ♀:s rygg. x!
ringduva x flera ggr överflygande en-samma eller parvis
gök x sedd och hörd flera ggr
tornsvala: ett par tre ex överflyg på kvällen. Intet massuppträdande.
ladusvala x några överflygande

trädpiplärka x sedd my nära, och hörd spela flerstädes
sädesärta på Stensoffa gårdsplan
sävsångare x ett ex hördes av mig från tornet, men kortvarigt; och jag kunde inte demonstrera den
kärrsångare se nedan
trädgårdssångare hörd flerstädes x svarthätta hörd på 3-4 ställen x lövsångare sjöng avgjort allmänt, även sedd mycket bra x
grönsångare sjöng livligt och lät höra sitt "tyy ty ty..." i bokskogen nära Stensoffa. x men bara ett ex hördes
kungsfågel hördes sjunga i tätt och rätt högt grane på vägen från sjön x
gråf flugsnappare lät höra sitt enformi-ga läte "zz" x men sannolikt bara ett ex
svartvit flugsnappare hörde jag sjunga nära f d Almen x
rödhake sjöng i skogen, minst 2 ex x näktergal hörd både från Stensoffa och på vandringen (x), flera ex, och lätt att höra, men inte särskilt nära
koltrast sedd och hörd x
taltrast 1 ex sjöng i skogen x
sävsparv ♂ sedd, och 1 ex (kanske just den ♂) sjöng i vassen Ö om tornet x
bofink hördes sjunga flerstädes i skogen men i mindre antal än lövsångaren x
stare enstaka ex ofta överflygande med mat, därtill nere vid sjön ett par helt små flockar på resp 5 och 11 ex.
Skall också ha ett x, alltså
skata 1 ex överflygande
kaja 1 ex på skorsten vid Stensoffa, den häckade tydligen där
kråka enstaka sedda både vid stationen och nere vid sjön x

Detta är vad jag såg och/eller hörde på exkursionen; därmed inte sagt att jag kunde demonstrera alla dessa arter för deltagarna.

1982-05-27 forts.

märkvärdig

Artlistan är som synes inte påfallande lång och inte särskilt ~~intressant~~ heller, om ~~den~~ ock fullt tillräcklig för att få en lyckad kväll med en grupp intresserade. Och stämningen på vandringen var verkligen mycket god. En del tillägg och kommentarer skall göras.

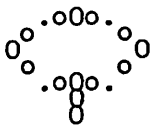
Observera fattigdomen både på arter och individer ifråga om rena vattenfåglar! Själv såg jag inte en enda and, inte en knölsvan heller; och antalet skäggdoppingar och sothöns var verkligen häpnadsväckande ringa.

Några kursdeltagare, som jag inte känner till namnet men som uppenbarligen var väl hemma på fågel, sade sig ha sett en flock på 3 simänder varav en kricka, en årta och en obestämd! Vidare, när jag före vandringen talade om rördrommens förekomst i sjön och därvid nämnde att ~~jag~~ jag själv inte hört den i år, fick jag veta att åtminstone ett par tre personer bland de närvarande hört den i sjön så sent som igår 26 maj. Även andra besökare vid sjön hade tydligen hört den m l m nyligen.

Hadar kände till uppgifter från i vår om både svart stork, vit stork och purpurhäger vid sjön. Och Sören Svensson, som kom på besök per cykel på ~~kvällen~~ kvällen, bekräftade dessa uppgifter och preciserade dem sålunda: svart stork ~~antagligen~~ antagligen bara sedd överflygande, vit stork likaså. Purpurhägern däremot hade vistats vid Silvåkrakärret i många dagar i maj och även setts flyga mellan sjön och kärret. Sören visste inte om den fanns kvar nu, och själv hade han inte sett den. ~~Dessutom~~ Dessutom visste han om minst 2 obsar nyligen av aftonfalk vid Stensoffa eller uppåt Sjötorp. Flera personer hade också sett ~~och/eller~~ och/eller hört sommargylling nära Stensoffa, i något fall 3 eller 4 ~~exemplar~~ exemplar på en dag. Obsar från gårdagen 26 maj rapporterades.

På hemväg mot Lund med Hadar såg jag en ensam fasantupp ute i ett stort fält nära Hardeberga.

Slutligen en kommentar om kärrsångare. 3 personer från Karlstad kom till tornet när vi stod där. Ett par timmar senare, när vi ätit på gårdsplanen vid Stensoffa, kom en av dessa herrar förbi. Han var mycket vänlig och sade att en busksångare sjöng i ett Salixsnår alldeles nära. Faktiskt hörde jag därvid en sång av mycket omväxlande karaktär, tydligen av en Acrocephalus. Den sjöng inte oavbrutet, och jag kunde inte klargöra för mig själv om det var en kärr- eller busksångare. Men rapportören höll på det senare. Han gick snart och sade sig skola besöka platsen i gryningen i morgon. Jag uppbadade inte ~~deltagarna~~ deltagarna i exkursionen, men flera av de yngre pojkarna gick dit och lyssnade, och jag kom efter. Sången blev efter en del tvekan allt mera sammanhängande, och jag tyckte rakt inte att den ~~framfördes~~ framfördes i långsamt tempo. ~~De~~ De yngre kollegerna uttalade sig för kärrsångare, åtminstone 2 ~~av dem~~ av dem rätt bestämt. Jag sade dem att jag lutade starkt mot ~~kärrsångare~~ kärrsångare men att jag inte var helt övertygad. Därvid sjöng fågeln allt ivrigare, mycket omväxlande förvisso, och med massor av härminingar, ej minst av ladusvala, men även törnsångare m m m m. I avgjort snabbt tempo kom också motiv som ungefär "tsebuftsebuft...", att jämföra ~~med~~ med det som i handböckerna brukar skrivas "tsä-bi tsä-bi....." och som just säges utmärka kärrsångarens sång. Jag finner det därför praktiskt taget bergsäkert att fågeln var en kärrsångare, och den övertygelsen stärktes ju mer den sjöng. Det framgick tydligt att flera av de unga också kände till båda arternas sång, och de höll hårt på kärrsångare.

Hadar hämtade mig på Tenorgränd kl 1630, och efter exkursionen körde han mig hem igen. Han hade också enligt överenskommelse medfört riklig matsäck: grillad kyckling med potatissallad samt öl. Ulla Holmberg, som färdades med Dahms, bidrog med kokt ägg och kaviar, och Adam med dessert: rabarber och grädde. Jag hade med mig en liten plunta Glenfiddich och bjöd på innehålllet, men föga gick åt eftersom de flesta ju skulle köra bil hem.

Hadar tackade i synnerligen vänliga ordalag, och jag svarade att jag i hela mitt liv hämtat styrka och glädje av mina exkursioner, så ock av den som vi gjort gemensamt idag. Och, sade jag, om krafterna står bi ~~skall~~ skall jag gärna deltaga någon mer gång.

Det var en mäktigt trivsamt kväll, men ~~två~~ två timmars demonstrationer i den starka värmen gjorde mig ~~trött~~ rätt trött, och jag kände på mig att följande dag borde ägnas mera åt vila än åt att besöka Krankesjöns SO del vid stugan och Silvåkratornet, som jag ursprungligen tänkt mig. SLUT

1982-06-11, fredag.

Ankomst till Silvåkrakärret kl 1900. Här ses 5 hägrar varav 3 ad och 2 juv, eljes bara triviala ting, sjungande trädpipl, flera ruggande kråkor, kaja, flera starar, tornsvalor, vipor. Gök hörd. Rikedom på gul Iris i kärret.

Ankomst stugan 1930. Ingen nämnvärd skadegörelse där. Tornet: minst 4 par stare bor där, eller har bott där nyligen. Väder: motsol, rätt frisk vind, tätande slöjor på himlen under solen, så som det spåts. Regn väntas i natt. Temp: ej så kallt, 16° C, dock var termometern i "halvsol". Halofenomen, bisolar. Fågel: på NK 6 vingar och 2 + 1 skäggdoppingar ad. 1 ej utfärgad havstrut rundflygande. 2 svarttärnor. 2 + 1 hägrar, den ena hade fällt på rishög i vattnet, blev attackerad av en svarttärna. Några tornsvalor. / I "tarmen" sågs 2 gräsänder! Över SO hörnets vassar 10 rundflygande skrattnåsar ad, tog kanske flygande insekter? Några få backsvalar. Starar "tjirrar". Kolonin av doppingar ute i vegetationsbanken i utkanten på NK är ej synlig men detta kan bero på att vegetationen nu blivit my. högre än sist, my. approx 1 m, och tät är den också. Ingen Acrocephalus hörd, ej heller sävsparv. På NK en sothöna! Och därtill en fjärde skäggdopping! Flock på 17 glesa vipor kommer mot MNO över sjön, nära, flera ex ruggar i vingarna Koltrast sj. 1 gök på torrbuske i sjön, den hörs också. Noggrann granskning av sjöytan ger summa en skäggdopping på långt håll!!!! Sävsparv sj. nu.

I f d sandtaget ses c 110 kajor och råkor, vilket är ovanligt mycket. De gick sakta eller stod stilla, tog kanske insekter? Härmsångare lockar. Strax utanför NK ses 2 sothöns och 2 brunänder ♂♂. Långt bortåt almen ett knölsvan-par.

Kl 2000 3 svarttärnor över "tarmen". Några rundflygande backsvalar, men ingen ladusvala! Ingen kärrhök! Ingen annan rovfågel. Svärmning av dipter vid en del trädtppar nära tornet, detta trots den täml. friska vinden. Långt i V ses ett antal tornsvalor. Trädgårdssångare h. Flera hägrar s, därav 2 flygande långt i V. 2 + 2 vipor över vassbanken där skrattnåsarnas huvudstyrka förr häckade och där en liten yta ny ej är vass utan m 1 m vegetationsklädd dy. 1 fisktärna över sjön.

Kl 2007: solskenet mattas snabbt, det blir skugga. Ensam gräsand ♂ nu på NK, och nu ses tydligen 4 svarttärnor och med visshet 2 fisktärnor. 1 ormvråk flyger på nära håll över sjön mot NO-MNO. 1 gök flygande, 1 ringduva dito. 35 starar i gles flock.

Kl 2015: långt bort i V simmar 2 grågäss med 4 stora men ej fullvuxna ungar ungefär mot N eller MNO över öppna vattnet. 1 tornfalk över Ivans backe. 1 häger ad kommer till "tarmen", jagar bort en häger juv intensivt. Här ses nu av gräsand 3 ruggande ♂♂ och 1 ♀. Sävsparv sj. Nu djupt skuggigt p g av mörk amorf enfärgad molnbank i V, ser ut som en "förtätad slöja". I Ö fortf. blå himmel. Sadesärila ♂ sedd. Rörsångare (hörd).

Kl 2022 ses i "tarmen" flock 14 gräsänder varav minst 11 ♂♂, de allra flesta i my. tydlig ruggning. 1 kråka flyger över vassen. Starar "tjirrar". Belysning nu god, ej motsol längre. 1 rörsångare sj, och gök ♀ hörd. Strax därpå gal gök ♂. 1 knölsvan upptäcks på klarvattnet ungefär mitt på nordsidan. 2 glador kommer ungefär från f d Almen ut över sjön; de ruggar enl. skiss. Den bakre går ner till vattenytan, tar kanske ngt, blir anfallen av brun kärrhök ♀. 6 gräsänder ♂♂ mot Ö. - Nu ses på NK 7 vingar, alla är ♂♂. 1 brun kärrhök ♂ över SO hörnet.

Kl 2040 jag ner från tornet. Ungefär från 2045 kommer småflockar av stare lågt från N, bara 10-20 ex/flock. Bofink sjunger. 8 tranor kommer över sjön enl. skiss, lågt mot SV-S. Det syntes på huvudena att de ej var klara ad. - 2 svarttärnor länge över vassen precis nedanför stugan, utsökta, de fångar tydligen insekter som flyger precis över vasstopparna, ibland rentav i höjd någtt under vasstopparna så att tärnorna måste gå ner mellan vassbladen, dock förblir de synliga hela tiden.

Kl 2100 ses 4 svarttärnor där och / längre ute över NK ses ytterligare 2, alltså summa 6. 2 obestämda småänder ses flyga.

Kl 2105 sjunger trädgårdssångare kortvarigt, och bofink sjunger. 10 starar kommer lågt ss de föregående. Några tornsvalor ses hela tiden. 1 sävsparv ♂ sedd

Kl 2113 kommer 22 ~~stare~~ starar från N, lågt såsom de föregående. Tornsvalorna är livliga nu. Obsar slut.

Tillägg: (a) sånglärka sedd Silvåkra by

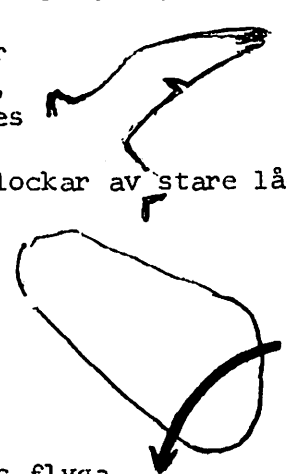
(b) snöskata hördes upprepade ggr vid ankomsten

(c) protokollet verkar avgjort noggrant; därför anmärkningsvärt att

~~stare~~ stararna uppträdde i så ringa antal (?).

omnämndes.

S L U T

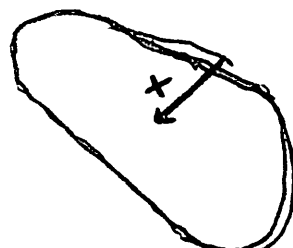
1982-06-15, tisdag.

Fick lift ut med Inga. Vi for först till Stensoffastationen och gjorde kort uppehåll där 1625-1635. Näktergal sjön, och 2 lärkfalkar - uppenbart ♂ - flög nära varandra över skogsbrynet. Väder: sol, synnerligen klar luft, men kyligt, och frisk till hård vind omkring NV.

Ankomst stugan/tornet 1645. Inga for nu iväg till annat jobb. Över sjön såg jag 2 svarttärnor, 2 skrattmåsar, 1 fisktärna, 1 fiskgjuse, några tornsvalor, enstaka backsvalor. Föga fågelsång. Svartvit flugsnappare i holk (på tallen vid tornet, om jag minns rätt).

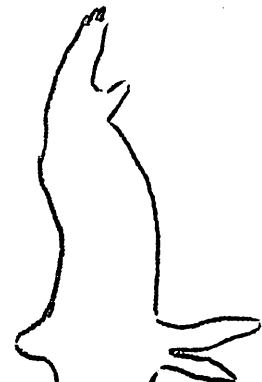
1655 jag upp i tornet. Bofink sj, trädgårdssångare sj. 4 svarttärnor över SO vassen. Enstaka skrattmåsar. 2 + ytterligare någon fisktärna. Stare (ses). Häckning har skett i tornet (som vanligt) men är nu slut för året. Fiskgjusen ses över SO hörnet. Tornsvalor. På NK 1 skäggdopping, därutanför summa 30 skrattmåsar, de flesta vilande på vattnet; troligen var alla ad. 1 brunad ♂, 1 skäggdopping ad, 1 sothöna ad.

Långt ute på sjön, ungefär enligt skiss, låg knölsvan ♂ med 4 små ungar, det var långt håll men utmärkt ljus, och ungarna föreföll att vara stora ungefär som gräsänder eller mindre. Krysset visar ungefärliga platsen. Tornsvalor ses i tämligen stort antal över sjön och östra stranden. Gjusen kvar. 1 brun kärrhök ♀ flyger enligt pilen på samma skiss.

Väder: intensivt blå himmel. Rader av tämligen små men välutvecklade cumuli. I nordost delvis mörka moln, mycket stora.

"Tarmen": ingenting synes på vattnet i motljuset, men över vattnet kretsar 2 ruggande glador, den ena ruggar både i stjärt och vingar enligt ungefärlig skiss här; den andra ruggar bara i vingarna. - 1 + 1 hussvalor ses, några backsvalor också. 1 + 1 kråkor över sjön, därav åtminstone 1 i ruggning. En tredje glada kommer mycket sakta österifrån i motvinden. Flera hussvalor ses nu.

2 simmande gräsänder ses, de har låg och flat hållning.

1715 gjusen ses ånyo över sjön nära S stranden

1720 på NK se 2 sothöns! Sjöytan längre ute granskas noga, den är tom. Vattnet har ett moiré-artat mönster i vinden. - Något par starar har $\frac{1}{2}$ fortfarande ungar kvar (gäller troligen stararna i tornet, men detta ej angivet). - 1 häger flyger lågt över NK.

1725 jag ner från tornet. Större hackspett flyger förbi.

1728 jag startar vandrigen mot Revinge (Kvinnevad)}, går sakta på järnvägen. Gamle Sandberg sitter på soffgruppen vid gamla P-platsen, vi samtalar kortvarigt. (Sandberg har atm. förr gjort diverse uppsyningsjobb m m på Stensoffastationen. Nu är han säkerligen pensionerad. Han bor med sin kvinna i Silvåkra by, i ett litet hus med synnerligen prydlig trädgård). -

Trädpiplärka flera sjungande ex. 2 kajor. Lövsångare sj, bofink sjunger och ~~h~~ hörs locka. Södesärla ses, härmsångare sj. Hela tiden flyger tornsvalor över, glest fördelade men tämligen allmänna. 1 sånglärka sedd. 1 tornfalk ryttlar. 1 mörk ormvråk över heden, den ryttlar m l m tydligt i motvinden. $\frac{1}{2}$ Härmsångare: nytt ex hördes sjunga. Svarthätta hördes också sjunga, säkert mer än ett ex. Troligen ses 2 tornfalkar. Sånglärka sjunger. Trädpiplärka sedd, och hörd locka. Bofink sjunger, och hörd locka. Lövsångare sjunger, trädgårdssångare dito. Starar ofta sedda, men ännu oftare hörda. Nu mycket glest med tornsvalor (detta strax före ank. till busshållplatsen). 2 ladusvalor ad flyger förbi där, och 1 skogsduva sedd.

1812 ankomst till hållplatsen. Därifrån tog jag buss till Lund.

S L U T

1982-06-24, torsdag.

52

Lena och jag for från Lund 1305 i regnväder, mycket kallt, regndisigt. Vi for via S Sandby - Harlösa - Öved - Björka - Ilstorp - Assmåsa - Sövestad. På denna långa sträcka sågs V om Revingeby 1 glada, flög lågt, var i ruggning. På slagna ängsmarker mycket råkor - säkert över 100 ex - och en del kråkor, c 20-30 ex. Båda arterna synnerligen starkt ruggande i vingarna, så starkt att man förvånade sig över att de kunde flyga. 30-40 skrattmåsar ad på en slagen äng. Vid Revingeby 2 större hackspettar över vägen, troligen var det juv. Ännu 1 glada nära. Enstaka ladu- och hussvalor över vägen lågt, i skydd av träd och skogar. Vid Vombsjöns Ö sida skrattmåsar över slagen äng, och 1 backsvala sedd.

Småregn och djupt mulet väder hela vägen till Sövestad. Här köpte vi en del träsaker hos Söwe-konst. Fortsatte så via Högestad till Svenstorp, där Israelssons gör mycket vackra träsaker, och köpte en del även här, utmärkt fina saker tyckte vi. For sedan på små vägar ner till Nybrostrand och därifrån till Kåseberga. Alltifrån Svenstorp (ungefär) var det uppehållsväder men fortfarande my. mulet och kallt.

Österut räknat ifrån det stora vägkorset ett par tre km öster om Nybrostrand sågs mycket tornsvalor, säkert 200 ex sedda på 1 km sträcka, därefter glesare. Men totala antalet kan ha varit mycket stort, ty trots uppehållsvädet var det disigt och dålig sikt även på my. måttliga avstånd. Och tornsvalorna fortsatte flera km. Kan ha varit 1000-tal inalles. Några backsvalar sedda.

Kåseberga: stopp för vandring upp till Ales stenar, även en bit utefter stranden; fick en fika i en kiosk. Mulet men ej regn. Utanför samhället låg på nära håll c 160 gråtrutar väl samlade i vattnet, därav c 110 juv som (åtm. ofta) var i hård ruggning, vidare c 40 "vix ad", d v s sådana som hade till stor del grå mantel som ad men mycket tydliga rester av ungdräkt (mest eller m l m enbart på bakre kroppshalvan på de simmande fåglarna). Bara de c 10 återstående exemplaren var ad i ren eller synbarligen ren dräkt, högst 10 förresten. 1 havstrut juv bland de grå. 10 skrattmåsar ad vid hamnen. Backsvalar rätt många. Tornsvalor först noll men efter en stund kretsade c 60-70 ex i diset över strandbranten, högst 75 m upp. Icke en enda and eller alkfågel eller skarv sedd.

Från Kåseberga i regndis till Backåkra, Hammarskjölds ställe som STF nu driver. Vi kom in och såg på interiören express men fick löfte att komma tillbaka nästa dag senast kl 1130. For sedan på härliga småvägar upp till Hammenhöj; körde ~~mot~~ mot Sandhammaren men tog upp via Ekesåkra - Hagestad - Löderup - Gyllerup - Örums by - Hannas till Hammenhöj. Där hade vi beställt rum i förväg. Massor av råka och mycket kaja i Hammenhöj.

Tillägg: vid Hammar (mellan Nybrostrand och Kåseberga) 1 tornfalk.

1982-06-25, fredag, midsommarafton.

Vi sov dåligt på natten, hade åtit för mycket äggkakor med fläsk och lingon. Men strunt i det, ty morgonen ingick med strålende väder, vi upp 0730, åt lätt frukost, betalade och stack iväg. Näktergal sjöng. Vi for jättetrevlig väg: via Vallby - Glivarv - Ö Hoby - Kylsgården och sedan stora vägen till Backåkra. Nära Kyl ~~sees~~ sågs 1 rödstjärt ad, ~~utanför Backåkra sågs en stor mängd råkor, en del av dem i ruggning, och en del i ad.~~ f ö sånglärkor och sädesärlor, ladusvala, backsvala, en hussvala, tornsvala, kråka, råka, kaja, skata. Ankom Backåkra c 1045 i härligaste väder, gick en runda på hedmarken, fann en fullkomligt jättestor flerstamig hagtorn där, trol. ~~den~~ den största jag sett. 1 tornfalk, rödstjärtad. Härmsångare och trädgårds-sångare sjöng, starflockar, råkflockar, kråkor. Rödhake knäppte i den täta skogen i brynet mot Hagestads fritidsområde. ~~En~~ fältpiplärka ad på heden. 1 häger juv överflygande. Ladusvalor sedda, arten häckade på själva gården. Hämpling ~~89~~ överflyg. 2 ängspi-plärkor uppskrämda. 1 ormvråk kretsande på avstånd i öster. Besåg stället noga, med stor behållning. For därifrån kl 1150 via Hammar - Ingelstorp (där den my. trevliga Klockaregården tyvärr var stängd) - Glemminge - Tosterup - Svenstorp - Övraby - Närabytorp - Tomelilla, där vi fick en god fika lagom innan dom stängde. Från Tomelilla 1300 via Övraby igen och vidare förbi Örups almskog, som nu håller på att dö av almsjuka. Vi stannade inte nu utan fortsatte upp i Fyledalen förbi Lyckås. Här hängde 7 glador och en mängd kråkfågel - åtm. mest råka och kaja - ~~över Dalens Ö sida~~ över Dalens Ö sida, alltså någon Km NV om ~~Benestad!!~~ Benestad!! Massor av kajor där också, en del satt i trädtopparna vari ~~och~~ också ett par glador fällde ibland. 1 ryttlande ormvråk. Grönfink, hämpling, tornsvalor, sjungande gulsparv, taltrast, bofink, järnsparv, svarthätta, trädpiplärka, ringduvor. Ännu 1 ryttlande ormvråk, också normalfärgad. 1 gråtrut ad överflyg., 5-10 skrattmåsar ad dito. Vi forts. 1400, såg ännu 1 glada och 2 bivråkar finfint vid Fylan, därefter upp på väg 12 genom Sjöbo Ora och via Åsumskörset-Öved-Harlösa-Silvåkra till Krankesjön. Såg nära Öved ännu 1 glada + 1 normalfärgad ormvråk. TILLÄGG: Kåseberga bolmört och strandkål.

Många underbara trädgårdar på Österlen.

Tom

Vi ankom till Krankesjön kl 1450, närmare bestämt till lilla stugan och tornet. Jag har fortfarande kvar nyckeln till stugan, gick därför in och såg mig omkring: ingen skadegörelse hade skett. Gick runt i trädgården, även där var allting OK. Johnny har nyligen klippt gräset. Men naturligtvis syns det på det lilla trädgårdslandet etc att stugan inte är regelbundet bebodd och trädgården inte ompysslad så noga som Inga alltid gjorde.

Jag upp i tornet. På NK låg en svan med 6 pulli; och jag behövde inte kikare för att se att det var en sångsvan! Alltså har sångsvanen i år häckat i denna del av sjön. Ja, ungarna var visserligen inte nykläckta utan stora ungefär som gräsänder, men jag bedömer det dock som högst sannolikt att boet legat i denna ände av sjön. Den gamla fågeln - bara en syntes - låg med rak hals, och tre ungar låg på vardera sidan av föräldern. Mycket intressant. Vidare på NK: sothöna 2 ad med ~~en~~ en unge, därtill 2 + 1 skäggdoppingar ad. Sävspurv sjöng, och jag konstaterade att flera ex fanns närvarande. Över NK flög 2 skratmåsar ad, och över vattnet där och omgivande vassar flög 2 + 1 svarttärnor; mest höll de sig över vassarna. 2 fisktärnor syntes ~~och~~ också här.

Nere i "tarmen" låg gräsand ♂. Inga andra änder sågos.

Rörsångare sjöng i vassen, 1 ormråk flög förbi, och 1 brun kärrhök ♀ kom rätt nära. Lövsångare sjöng också.

Fortsatta obsar gav på NK ytterligare 1 sothöna och summa 2 + 2 + 1 skäggdoppingar ad. Det skall framhållas att man inte ser hela NK fritt från tornet nu på sommaren, eftersom alarna framför tornet vuxit starkt och, när de är gröna, döljer en hel del, särskilt av vattnet närmast utanför vassbältet. Härmsångare hörs sjunga. Fasan ♂ hörd.

Jag obsar noga även över öppna vattnet längre ute. Här ses 2 skränttärnor, till att börja med mycket långt bort, men jag HÖLL dem under uppsikt: se nedan. F ö 1 brun kärrhök ♀ ad, och långt ute rätt nära N stranden låg på olika ställen 1 + 1 svanar. Vidare sågs, likaledes långt ~~och~~ bort, 2 skäggdoppingar ad. En förnyad granskning av sistnämnda svanar visade att den ena var en knölsvan som hade 3 eller 4 tätt liggande och tämligen små ungar tätt intill sig. Männe samma kull som sist?? Platsen var inte långt från den där kullen sågs sist. Den andra gamla svanen blev ej artbestämd (den var inte samma som nedan omtalade ex). Ladusvala sedd i enstaka ex, och 1 häger flög över vattnet och fällde i vasskant; för övrigt alldeles utomordentligt fågelfattigt i sjön!

På långt håll över Silvåkraskogen 2 kretsande glador.

Kl 1510 kommer brun kärrhök ♂ adad, mycket vackert utfärgad, med byte från ONO och sätter kurs till vassen i SO hörnet utanför kanalmynningen.

Vädret är härligt, sikten fin. Stilla är det också. Men ändå ses ytterst få fåglar i sjön. Gök ♀ hörd. Tornsvalor ~~och~~ ses, några ex kommer över, hörs också förresten. 1 ruggande gräsand ♂ ses nu på NK. Näktergal varnar. Härmsångare sjunger, ~~och~~ sävspurv likaså, lövsångare likaså. Bofink ♂ flyger förbi. 1 kråka över sjön helt lågt, och en ensam råka ad flyger österut, tämligen högt.

De 2 skränttärnorna kommer så småningom allt närmare, de flyger utanför sjöns S strand, störtdyker då och då, åtminstone det ena ex. Mycket fina, ~~och~~ kommer in på NK, flyger sedan utåt sjön igen, tappas. Ses mycket länge. Fasan ♂ hörd upprepade ggr, men säkerligen ~~och~~ bara 1 ex.

1 sothöna hörs klucka. Ytterligare 3 sothöns skall - nästan säkert - tilläggas, alla ligger på NK.

Långt bort i V änden av sjön, ungefär utanför Almen, ses 1 svan ligga, den spänner vingarna och håller dem kupade, och i kikare ser jag tydligt även näbbformen: knölsvan.

1520 jag ner från tornet. Mycket instruktivt besök, men helt häpnadsväckande vad antalet fågelindivider i sjön ligger lågt.

- OBSERVERA:
- (a) här vid Krankesjön har jag antecknat allt som sågs, detta delvis i motsats till vad som hänt tidigare under färden.
 - (b) NK är förkortning för närmaste klarvatten.
 - (c) från Krankesjön for Lena och jag hem efter att ha gjort en kort vandring nära stugan. Hemvägen togs via Silvåkra allé - Stensoffa - S Sandby. Intet nämnvärt nytt sågs efter kl 1520.

SLUT

1982-06-30.

(54)

Lena och jag ankom till stugan/tornet vid Krankesjön 1935. Jag upp i tornet 1940.
Fågel:

(54) 1940 upp i tornet. Utanför Silvåkra gods' båtlega, alltså rätt långt bort, ser jag en gås som blir häftigt anfallen av 2 sångsvanar. Gåsen nästan säkert skadad; den lyfte ett par ggr men flög bara några tiotal meter, högst, och föreföll ligga snett i luften, var heller aldrig mer än 1-2 meter högt. Den blev först attackerad av en sångsvan, dök när svanen var precis inpå den, flög en eller ett par ggr som ovan sagts men kom ju inte längre än att svanen hann fram inom få ögonblick, och förföljandet fortsatte. Jag tyckte att gåsen måste befinna sig i en högst allvarlig situation. Men värre blev det, ty snart kom den andra sångsvanen också, och båda gick till häftiga anfall. Men gåsen dök. En gång kom den upp bakom en helt gles liten vassrugge och blev därvid inte genast observerad av svanarna utan hann simma bort en bit i riktning mot en stor vass. Men svanarna gick till förnyade anfall. Slutligen försvann alla fåglarna bakom tät vass, och jag såg inte hur det hela avlöpte, dock var det märkligt att gåsen kunde klara sig så bra, så länge. - Omöjligt att avgöra om det var grågås eller sädgås; sista alternativet givetvis osannolikt, men ej omöjligt om det rör sig om ett skadat ex, vilket jag tror. - Säkert såg jag gåsen dyka 10 ggr, kanske mera, och alltid i sista ögonblicket. - För övrigt: gök gol, lövsångare sj, bofink sj, rörsångare sj, sävsparv sj. - I "tarmen" låg 3 knipor och 10 gräsänder, och där stod 1 häger ad. Över sjöns SO vass resp. över vattnet där flög minst 1 + 2 svarttärnor, kanske även ett fjärde ex.

På NK (= närmsta klarvatten) sågs: 4 sothöns, 2 skäggdoppingar ad, allra minst 12 gräsänder, 5 brunänder, drygt 8 obestämda änder. Över vattnet flög 2-3 backsvalor och drygt 5 tornsvalor. I vasskant satt 3 hägrar i sällskap, därav 2 juv och 1 ad.

Längre bort, alltså väster om NK, låg 15 brunänder och några obest. änder. - Starflock över vassen. Sångsvan hör ideligen från den plats där svanarna anföll gåsen. 1 brun kärrhök sitter i toppen på stor buske i vassen; det är troligen ♀ ad (och ingen ungfågel alltså). Grönfink hörd, rörsångare sj, hussvala hörd. Över "tarmen" ses 2 tärnor, fisk/silver men i realiteten säkert fisktärna.

OBSERVERA att bara 50 eller högst 60 procent av den fria vattenytan på närmsta klarvatten kan ses från tornet, eftersom alarna nu vuxit högt och döljer mycket. -

På långt håll ses flera tiotal svalor täml. högt, kanske backsvalor.

Temp är knappt 14°C; växlande molnighet, måttlig V vind. Mattsolsken är det, men färger svåra att se i motljuset.

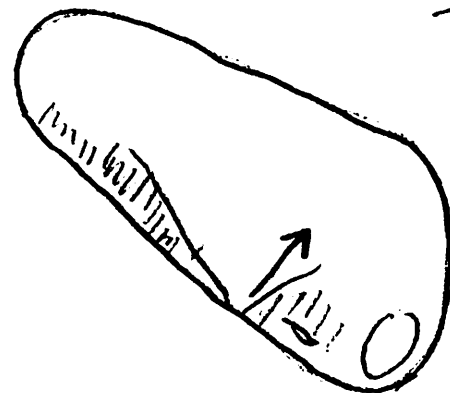
Fågel på öppna vattnet: se nedan.

1957 kniporna lyfter, far bort. Fågel på öppna vattnet: borta i närheten av sångsvanarna ligger en andflock som nu är på 33 ex, troligen alla brunand. Ensam vigg ♂ sedd. Långt ute ligger 1 + 1 obestämda simfåglar samt 1 obestämmd svan. Eljest intet att se. Sävsparv sjunger ivrigt.

Långt borta ses också 1 + 1 obestämda måsar, de flyger västerut. 1 ringduva överflygande. Härmsångare sjunger kort. Sångsvankullen simmar ut just ifrån den plats där de gamla svanarna sågs anfalla gåsen. Se skiss:

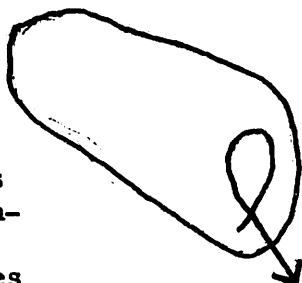
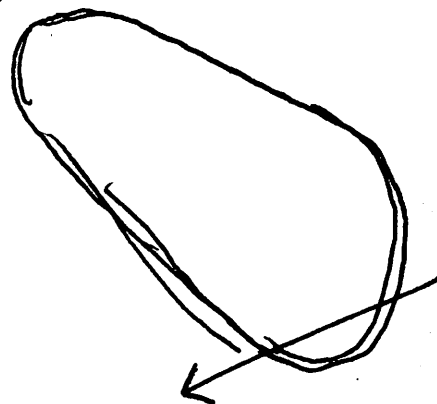
Fåglarna simmar norrut, ordningen inom kullen är enligt skissen nedan:
Alltså 7 ungar, och de ungefär är stora som gräsänder.

FORTS

ännu något fåglare!

- 2006 4 skrattnåsar ad passerar enligt skiss:
2 av dem ruggar tydligt enligt undre skiss:
Tornsvälar delvis mycket lågt över SO-vassarna.
Koltrast h, sothöns h svagt. Hussvälar torde
finnas bland svalorna.
- 2010 solen kommer fram eller blir my. klarare.
Rörsångare sjunger, det är (nästan säkert?)
2 ex. Sövsångare sj också.
- 2012 3 gräsänder lyfter i SO, flyger i stor
sväng enligt skiss härnadan, försvinner
ungefär mot SO.

Ytterligare

1 + 1 sothöns
upptäcks utan-
för NK. Och
norr om NK ses
3 liggande gräs-

änder. - 1 brushane lyfter från den bank, där skrattnåsarnas huvudstyrka
häckade förr i världen; den stiger mycket brant med djupa vingslag, flyger
därvid i kroklinjer. Den ansluter till 3 medelstora vadare som kommer öster-
ifrån. Men dessa är ej brushanar utan - nästan säkert - rödbenor. Brushanen
beter sig faktiskt som om den höll på att komma i fel ~~sällskap~~ sällskap:
innan den helt hunnit ifatt de andra, avviker den skarpt mot öster!
3 ringduvor mot SV. Sadesärla hörd. En liten starflock sedd, men den stude-
rades ej.

- 2022 1 silltrut ad flyger enligt skiss: heldragen linje:

Gök hörd svagt på håll. Sövsparv sj.
Ensam ruggande kråka ger sig ut över
sjön, faller i halvdöd buske ute i
vattnet, återgår österut efter några
minuter.

2 skrattnåsar ad kommer enligt
streckad linje på samma skiss:
Meddem en tredje mås, sanno-
likt också skratt.

Nu över 25 tornsvälar norr om tornet,
ungefär över sjöns Ö strand.

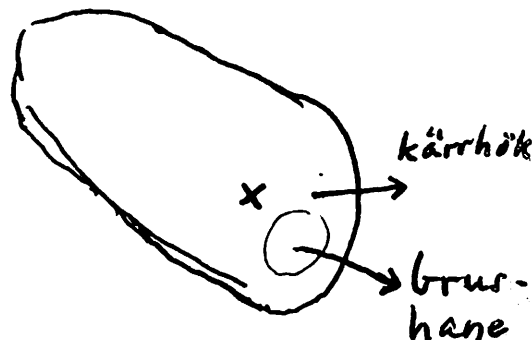
Den ensamma svanen långt ute är en knölsvan. OBS att belysningen på sjöns
NO del, ungefär den som skuggats på skissen, nu är god. Men ingen fågel ses
på vattnet här.

- 2030 brun kärrhök ♂ ad flyger mot Ö lågt. 1 svårbestämd trut kretsar över sjön,
glider sedan mot öster. Sannolikast silltrut, ettårig fågel, men osäker.
- 2036 starflock på mycket approx 100 ex ses långt i väster, kommer ungefär norr-
ifrån till ~~sjöns~~ sjöns V ände. Törnsångare sjunger en gång. Nu ses 4 svart-
tärnor över "tarmen"; därnere ses ~~flera~~ också flera hundra lågflygande starar.
1 brushane ♂ med blåsvart krage flyger mot öster

och 1 brun kärrhök ♀ likaså, se skiss här:
Sövsparv knirkar hela tiden. Sothöna hörs.

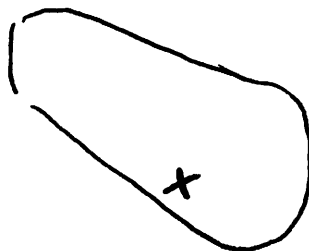
- 2038 Sångsvankullen ligger väl samlad vid X på
samma skiss härinvid; dock syns bara 1 ad.
- 2045 på den ovan nämnda f d "skrattnås-banken"
/ kommer 2 ad och 2 juv grågäss ut, de
gamla fåglarna spanar, ungfåglarna betar.

- 2050-2100 avbrott i obsarna; jag nere från tor-
net för att arrangera med en fågelbok
(Rosenberg, nyare upplaga) som jag fann
uppe i tornet. Intet namn i boken. Jag
skrev en uppgift om fyndet jämte telefon-
nummer till min arbetsplats på Ekologihuset.

- 2100 Detta anslag satte jag upp i tornet.
Obsarna fortsätter. Intet nytt utom att storspov hördes svagt. Gök gol på långt håll. Skäggdopping h. Tornsvalor s.
- 2110 jag ner från tornet. Satt sedan på verandan ~~in~~ inne i stugan och tittade ut över sjön. Lena, som gjort en långsam rundvandring nära tornet och studerat växter m m, kom nu till stugan.
- 2115 21 måsar i samlad flock flyger ungefär västerut över sjön, det är nästan säkert mest skrattnåsar med inslag av enstaka fiskmåsar
- 2116 ensam skrattnåsar ad fäller på gren i vattnet i NK. Det är den första mås jag ikväll sett fälla i sjön
- 2121 en brun kärrhök ses ~~in~~ kretsa långt bort i V.
- 2130 Lena och jag går på järnvägsbanken bort till Silvåkraskogen. Sånglärka sj, järnsparv sj i grantätningen (den lilla ytan av kärräng som blivit planterad med gran, ~~in~~ detta bestånd har nu vuxit upp och blivit my. tätt, och praktiskt taget intet är kvar av örtrikedomen). Tornsvalor far runt, bofink sj, koltrast sj, häger flyger över.
Vid pölen på betesmarken, det lägsta området strax Ö om skogen, mellan järnvägen och Silvåkra allé, där det i år ännu står åtskilligt med vatten, ses 1 vipa ad och 1 vipa vuxen juv. Häckningsbevis. Taltrast sj, kråkor ses. Vi gick tillbaka via Silvåkra allé. Tornsvalor tämligen aktiva, och buskskvätta hördes
- 2220 på sandmarken mellan allmänna vägen och stugan plockade vi en bukett Echium och litet Anchusa. Pingborrar flög här, snärjde in sig i håret på oss
- 2230 flera buskskvättor hördes sjunga nu
- 2235 flock 8 gräsänder flyger mot Ö eller OSO
- 2240 ankomst stugan. Rörsångare sjunger i vassen, nu 3-4 ex. Men ingen säsångare hörd, och inte heller ett ljud från kärrsångare
- 2245 start mot Lund.

Tillägg: närmast före brushanen med den blåsvarta kragen skall tilläggas: en fiskgjuse ses ute över sjön, ungefär enligt denna skiss:
Tid alltså c 2037.

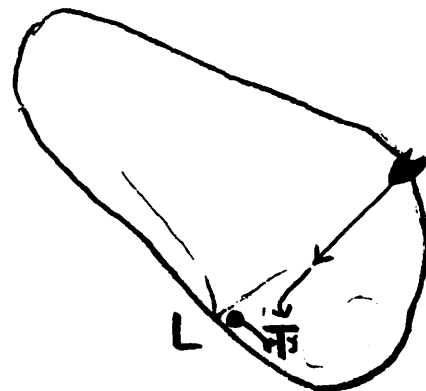
S L U T

(57)

Notiser från Lund, juni 1982

- (57)
1. Dagarna 6-10 juni sjöng en svartvit flugsnappare, en fin hanne, vid den holk som sitter på vår husvägg och som tidigare i år använts av talgoxe. Kanske anmärkningsvärt eftersom hela detta villaområde vid Östra Torn kom till omkring åren 1970-72; därför saknas här helt och hållet större träd, ja inget enda träd i dessa villakvarter kan vara mer än 12 år gammalt. Därför oväntat för mig att den svartvita höll tillgodo med en sådan biotop. Trädhöjd max. 3-4 meter!
 - Den 10 juni kretsade en glada alldeles lågt över vårt hus och angränsande villakvarter i Östra Torn. Högst 15 m upp när den upptäcktes; kretsade länge, steg så småningom. Beteende precis som hos brun glada i exempelvis tropiska Afrika.

- 1635 ankomst till stugan/tornet, fick lift ut med Johnny. Kort pratstund med honom
- 1655 upp i tornet. Härligt, varmt sommarväder. Bra sikt. Men OBSERVERA att närmsta klarvatten nu är till 50-60 % dolt av alarna framför tornet. Särskilt litet ser man naturligtvis av del del av vattenytan som är närmast utanför vassen. Fågel: minst 20 backsvalor rundflygande, rörsångare sj, sävsparv sj, trädgårdssångare sj. 1 skrattnås ad ruggande över sjön. Lövsångare sj. På "tarmen" ses intet av fågel i motljuset. Men på NK (=närmsta klarvatten) ses sångsvan ♂ med 7 pulli, större än gräsänder, nästan så stora som grågäss, rätt långhalsade. Vidare ses där 4 sothöns, 1 + 1 skäggdoppingar ad, 2 + 1 + 2 gräsänder, enstaka obest. änder samt i kanten 3 hägrar varav 1 ad och de 2 andra av oklar ålder. 1 fisktärna över NK. Utanför NK 5 grågäss ~~frött~~ fritt simmande; jag hann se att minst 2 ex var ad och 1 ex var juv; troligen var det 3 ad i flocken. Längre ute i NO summa 1 brunand ♀ på fritt vatten samt 1 obest. and, ännu längre uppåt norr sågs 2 gräsänder + 2 gräsänder till samt 1 fisktärna. Härmsångare sj, trädgårdssångare sj, lövsångare sj. Grågäss hördes 2 ggr. På öppet vatten väster om NK låg 6 krickor och 1 skäggdopping samt minst 2 obest. änder, längre bortåt V (NV riktigare) sågs en flock på minst 15 änder, troligen dykänder, samt minst 3 skäggdoppingar. Därutöver intet ~~frött~~ (backsvalor) utom.
- 1710
- 1712 6 grågäss simmar in på NK i utmärkt ljus, det är nästan säkert 2 ad och 4 juv, men juv - om det är sådana - är mycket väl utvuxna och deras näbbfärg är praktiskt taget som hos ad. Huvudet dock något mindre och kropp något mindre kraftig, tror jag. Rall nästan säkert hörd, men lättet upprepades inte. 2 kråkor på torrbuske i vassen. Ytterl. några änder nu synliga på NK, det är 5-6 gräsänder, kanske fler. Backsvalor yr hela tiden runt över mig, även tämligen högt uppe, summa 45 ex nu.
- 1717 brun kärrhök ♂ ad med litet byte som hålles i bakåtlagda klor (ben) kommer från NO, kretsar länge nära "tarmen" men går sedan mot V eller rättare NV över S sidans vass och faller i vassen nära S stranden mellan "tarmen" (T) och båtlegan (L) på bifogade skiss, som med nödvändighet är my. approximativ.
- 1721 nu över 50 backsvalor över mig, de surrar livligt. Rörsångare sj, härmsångare sj då och då. 2 skrattnåsar ad över NK, och 1 skrattnås - en fjolårsfågel - flyger mot V. Svartsnäppa hörd flera gånger. På NK nu dels de 6 grågässen, dels 4 andra grågäss varav 2 ad och 2 juv; dessa 4 ej i sällskap med de 6
- 1726 de 6 grågässen kacklar lätt, lyfter och flyger bort mot SSO
- 1728 11 grågäss, som legat osynliga i vassen ~~frött~~ (NV delen) vid av närmsta klarvatten, kacklar också lätt, lyfter och flyger mot SSO. En ensam grågås ligger fritt synlig på NK, och nu syns där också minst 10-12 gräsänder och några få dykänder
- 1732 långt uppe i NO invid vassen ligger 3 brunänder, alla är ♂♂. Inga småfåglar i luften utom backsvalorna. 2 ringduvor flyger mot SV eller SSV över sjön. Nu är antagligen bortåt 100 backsvalor synliga över tornet och vassen; just nu försvinner de flesta men några kommer snart tillbaka. Trädgårdssångare sj, och meslåten hörs
- 1736 nu är de flesta backsvalorna tillbaka. Grågåskullen på 4 ex är kvar på NK. Det är varmt. Svag vind med ett par byar, värmedis, men bra sikt på rimliga ~~frött~~ håll. Små lätta cumuli, de flesta my. små, bara 1-3 grader i diameter, några större, upp till c 15 grader i diameter, kanske högst.
- 1740 en stor slända passerar, Libellula snarare än Aeshna. En sävsångare sjunger i vassen. OBS att den ej ~~frött~~ hörts förut idag. - Nu är c 26 fåglar synliga på södra NK, det är gräsand, någon dykand, någon eller några få sothöns, och några få skäggdoppingar
- 1743 på det vegetationsfyllda vattnet utanför kanalmynningen simmar en sångsvan ad utåt; c 75 meter efteråt kom andra sångsvanen ad med 3 ungar, och väl en minut senare kommer de 4 återstående ungarna i tät rad. 1 bofink sedd.

Sädesärsla hörd. 1 kråka kommer nära, svänger över tornet
1 knölsvan blir synlig utanför vassen vid östra stranden,
ett par tre hundra meter norr om de vassar som avgränsar
NK norrut. Se approx. skiss härnvid! Fågeln är en ad.
1750 sädesärslan flyger förbi. Talgoxe hörd. 4 fisk/silver-
tärnor ses nära nyssnämnda knölsvan (i realiteten säker-
ligen fisktärnor)

1754 knölsvanen simmar in i vassen igen

1755 backsvalor surrar omkring, men knappt över 20 ses nu

1758 1 sångsvan med 6 ungar simmar i enkelrad norrut på NK.

Den andra gamla sångsvanen jämte en unge ligger kvar,
och den gamla fågeln halvdyker efter mat. Lövsångare
sj. Hämpling flyger över. Trädgårdssångare sj. Antalet ändrar och sothöns på
NK har nog ökat ytterligare något. Detta gäller för mig synliga exemplar,
och ingen korrektion har gjorts för den partiellt dolda vattenytan.

1805 jag ner från tornet. Ringduva kuttrar, och annan dito spelflyger.
Temp. vid stugan i skuggan är 22° C.

- - - - -

1810 från 1810 satt jag i stugan, läste Tischler, gjorde strö-obsar från verandan.

1835 c 12 medelstora vadare över sjön i flock, flög stor runda, försvann ~~mot 0~~
mot 0 eller OSO ungefär. Det var brushanar, säkert eller nästan säkert

1845 långt ute på sjön ses nu inalles c 20 obest. ändrar ~~p~~ och några skäggdoppingar.

1848 1 svarttärna över vassen

1852 2 vipor mot NV

1855 Lena kommer. Vi sitter inomhus kortvarigt, går sedan runt nära stugan och
tornet men går därefter en litet längre runda:

1930 vi startar, går på järnvägsbanken mot Silvåkraskogen. 1 sparvhök kretsar.
Järnsparv sj. Flera gulsparrar sj, trädgårdssångare sj, koltrast sj, jag
tror mig också höra taltrast sjunga, men ej säkert. Körsbär på träden vid
banan är delvis mogna, mycket goda. Några starar sedda. Vi går ända fram
till godsets ~~hörn~~ båtlega, belägen just vud den enda plats där klarvatten

2005 utan vass når ända till stranden. Men intet synes på klarvattnet, och
eftersom örtvegetationen vid stranden är hög ser man bara en rätt smal sek-
tor av sjön. I sumpskogen ~~ses~~ ses 1 svartvit flugsnappare; ~~en~~ rör-
sångare sjunger i vassen, och det är tydligt mera än ett ex. Inne i sumpskogen
på mycket skuggig plats står en avgjort storvuxen ljusgrön Carex med stora
hängande ~~♀~~-ax, art okänd, mycket vacker. 2 svarthättor hörs sjunga här.

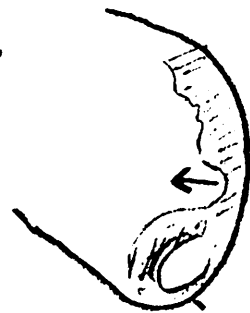
c 2015 avgång härifrån. Vi stannar vid två staplar timmer på den öppna marken strax
innanför båtlegan. Det är en med tallvirke och en med lövvirke, bl a ~~en~~
körsbär. Lövträdet har legat länge. Trots fin stilla sommarafton var det
märkvärdigt fattigt med insekter på virkesupplagen, inte en enda skalbagge
och bara ett par flugor. Taltrast sjunger här, koltrast sedd, grönfink sj, ~~en~~
järnsparv sj.

Vi går tillbaka mot Silvåkra by i allén. Möter här Hans Källander, som stu-
derar de starflockar vilka följer de betande kreaturen och tar föda som
skräms upp ~~en~~ när korna går över betesmarken (och kanske tar de
också flugor m m som svärmar runt korna?). I allén 2 tornfalkar, ålder kunde
ej avgöras. Vi tittar ut över Silvåkrakärret, ser där brun kärrhök ~~♀~~ ad men
intet annat. Allén består atm. mest av alm. På några sitter mycket storvuxna
tickor. Några träd är döda och andra döende, vi förmodar av almsjukan; men
ännu så länge bara få angripna så att det syns.

2105 Silvåkra by c 8-10 tornsvalor, de flyger runt och håller ~~en~~ åtminstone del-
vis tydligt ihop ~~en~~ i par. Vidare över byn c 5-6 ladusvalor ad; en av
dem flög bara 1 meter över våra huvuden och varnade synnerligen skarpt.
Några hussvalor också över byn, och vi såg även några ungkråkor, 5 + ytter-
ligare några pilfinkar, en gråsparv ~~♂~~ + enstaka gråsparvar därtill, samt
sädesärsla.

2115- vi går sista biten ner ~~en~~ från byn till stugan. 1 + 1 buskskvättor i det
-2128 stora, nu utblommade fältet av Anthriscus. Där ses även 1 sävsparv, och ~~en~~
1 kärrsångare sjöng där, fint lät det. Några skrattnåsar ad + 1 fiskmåls ad
flög mot V rätt högt. Stilla, varm kväll.

2128 ankomst stugan. Temp nu 17° C eller något däröver.

2130 och senare: nu betydligt mer fågel att se på NK; säkert ses 75 ex på södra delen, och egentligen ligger nog 100 ex ute på fria vattnet på NK, även om alarna döljer sikten avsevärt, så att det blir omöjligt att se och/eller bestämma alla ex. Pm sjöns N del utanför vassen ses ingen fågel, men m l m långt ute på fria vattnet, ~~utanför vassen~~ helt approximativt mitt på sjön, såsom skissen visar, ligger nu summa 55 ex synliga.

Av fåglarna på NK är majoriteten gräsand, f ö är det dykänder och/eller andra obestämbara änder.

Långt uppe i NO upptäcks en ensam knölsvan och långt bort i V (rättare NV väl) en annan ensam ~~svan~~ knölsvan. Inga andra svanar är synliga nu. 1 fisktärna ses, och 1 svarttärna flyger norrut.

2152 1 lärkfalk flyger förbi stugan, alldeles lågt över vassen.

Underbar sommarkväll. Flera rörsångare sj, men ingen sävsångare hördes. Skäggdopping skorrade en gång, annars tyst av fågel. Mycket stickmygg! Och stort surr av svärmande andra diptera, dels stora täta slingrande svärmar på 1000-tals ex/flock, dels diffust spridda ex av större art eller arter, jämnt spridda, kanske 2-10 ex/kubikmeter.

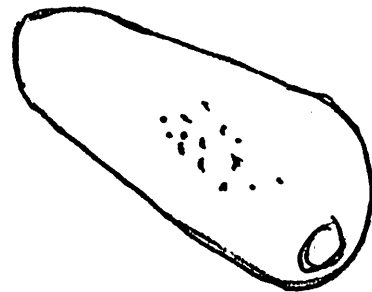
2215 vi lämnar stugan, far ner till lokalen för gräshoppsångare mellan Silvåkra by och Tvet, där vägen går i fuktig sänka med rikligt både med buskar och höga örter.

2220- stod vi här och gick en sakta sväng på vägen. Vid ankomsten hördes gök
-2230 gala på långt håll, f ö hördes ett par kärrsångare rätt nära. Inom ett par minuter började dock en gräshoppsångare, och snart hördes 3 ex till höger om vägen och ett till vänster, när man far i riktning mot Tvet. Alla sjöng samtidigt och var nära eller tämligen nära. Både jag och Lena hörde ~~dem~~ dem utmärkt, 4 ex. Jättelyckat. Kärrsångare sjöng också rätt flitigt men på avstånd, skattat 100 meter eller därunder, från närmsta gräshoppsångare.

Vi fortsatte via Tvet - Silvåkra slott; på vägen över denna öppna och flata mark satt en ung kattuggla alldeles nära i billjuset. I originalanteckningarna skrev jag "nyssflygg kattuggla", och jag såg att den hade dun kvar på huvudets sidor. * Sent kläckt fågel?

Vi for vidare. 1 häger flög söderut, rätt högt mot kvällshimlen.

2258 ankomst till Lund, Tenorgränden 8. Härlig dag, men vi ~~kunde~~ kände oss faktiskt rätt trötta efter all motionen.

S L U T

1982-07-11, söndag.

Högsommardag, svag vind, god sikt, svag eller mycket svag cumulus-bildning, mycket varmt till hett, vid 12-tiden drygt 26 grader vid huset på Tenorgränd. Ända från förmiddagen sågs tornsvalor flyga runt rätt livligt, ofta sågs 7-10 ex samtidigt, kanske flera, men alltid glest, eller mycket glest, 100 m mellan dem eller mera; höjd från 5 m till 100 eller 150 m.

Lena och jag åt middag kl 1750-1815. Vi hade varit mycket ute i trädgården tidigare på dagen utan att se något märkligt: ung stenskvätta håller till på gatan, sädesärta ad sedd, grönfink hanne ad på grannens TV-antenn, sjungande länge och ivrigt, överflygande hämplingar i par, överflygande hussvala; koltrast hanne matar ungar på tomten, gråsparv, råka, kråka.

Men efter middagen blev det annat av. Jag tittade ut och fann att betydande mängder måsar flög lågt över områdena S om huset och inåt staden; de fångade uppenbart flygande småinsekter, men jag kunde inte se vilka. Myror som svärmade kanske sannolikast, men bladlöss tänkbart, de finns i massor f n. Bland måsarna, vars antal snabbt ökade, sågs en ensam fiskmås av fjolårets skörd, annars skrattmås, men många ex på håll ej möjliga att detaljgranska. De flög snart (c 1820 och därefter) över ett stort område S, SV och V och NV om huset, säkert 150-200 ex ehuru mycket glest till glest, ibland 5 m mellan fåglarna, ibland 50 m eller mer. Och särskilt intressant var att tornsvalorna ökade mycket starkt i antal samtidigt, de höll sig nästan alltid högre än måsarna. Inga måsar över 100 m högt, de flesta under 60-70 m. Tornsvalornas antal blev snart 250 och mycket kort därefter 400-500 inom synhåll, de flög nästan utan undantag ovanför måsarna, generellt alltså, inte ovanför de enskilda måsarna förstås. Somliga tornsvalor, inalles säkert 100, flög på mycket stor höjd, delvis svåra att se. Förtätningar sågs flera ggr, på 50-60-80 ex eller kanske fler, men snabb spridning igen. De flesta flög på 100-150 m höjd, men som sagt många på jättehöjd, skattat 250 m eller mer.

Det var ett mycket fint skådespel i den klara och väldigt varma sommareftermiddagen. Men c 1830 avlägsnade sig måsarna mot S och SV och var snart försvunna. Jag skyndade in för att trumma ner ovanstående redogörelse. Kl 1835 ut igen för kort rundspaning, då kom en glada, icke synbart ruggande, på stor höjd från Ö, svängde över oss och återgick mot Ö, höjd säkert 200-250 m. Måsar nästan borta, bara några sedda på långt håll i SV, lågt. Jag in, skrev vidare: då ringde telefonen, det var Anders Dahm som bor alldeles nära och rapporterade att över hans villa kretsade en glada lågt, inte synbart ruggande; den mobbades av en mås!! Lustigt. Jag tackade och diskuterade fallet kort, fortsatte sedan skrivandet. Ut 1840, då kretsade gladan lågt och rätt nära och mobbades grovt av en ruggande kråka men föreföll bli föga störd. Annan kråka i närheten anföll ej. Jag fortsatte skrivandet men skyndade ut 1851, då sågs inga måsar men mycket tornsvalor, säkert 75-100 inalles varav minst hälften flög lågt, dels över vårt hus och grannvillorna, dels på håll över staden. En del högt eller tämligen högt. Och tro mig eller ej, men på låg höjd inne över staden, säkert 500-700 m bort, kretsade minsann gladan. Tornsvalor i närheten men inga andra arter.

Kl 1905 åter ut: skuggtemperatur drygt 23° C, molnfritt, inga glador att se men långt nere i S ett par kretsande måsar, och tornsvalor att se åt snart sagt alla håll men nästan enbart lågflygande och antalet knappast över 25-30 när man såg runt horisonten.

Omkring kl 2015 gjorde jag ny rundspaning: långt bort i söder ett antal glesa skrattmåsar, och knappt mer än 15-18 tornsvalor synliga.

1982-07-12, måndag.

En riktig högsommardag, varm i överkant. Jag var på Ekologihuset c 1045-1630. Tornsvalor sågs hela dagen i normalt antal, vilket betyder att man ser c 5-10 över Tenorgränd och c 5-15 mellan Ekologihuset och gamla vattentornet, dock givetvis med variationer, och vissa moment kan himlen vara tom.

(62) På kvällen c 1915 ökade antalet tornsvalor vid Tenorgränden 8 mycket markant, och beteendet var anmärkningsvärt. Fåglarna flög ofta på bara 1-2 m höjd över gatan, f ö allra mest på en höjd under 15 m. Nu sågs det direkt: de fångade bladlöss som svärmade i stort antal. Jag fångade flera ex och såg i motljuset mycket tydligt att de ~~svärmade~~ flög rikligt. Antalet närvarande tornsvalor c 20, men exakt antal kan ej anges, ty de sågs även på avstånd. Det var inte gott att avgöra men troligen svärmade bladlöss över ett vidsträckt område. Fåglarna kom ofta förbi med full fart på bara någon meters avstånd.

1982-07-14, onsdag.

(63)

(63) Långtur: Lena och hennes dotter Kristina och två småbarn, som Kristina temporärt tagit hand om, och så jag, alla för vi till Christinehof. Start kl 1205, för via S Sandby - Harlösa - Öved - Tulesbo - Vollsjö - Säljeröd - Vallarums gård - Sillaröd - Andrarum till Christinehof, ankomst dit 1315. Vi började med att äta en lätt måltid på Vårdshuset Kronhjorten; därefter - delvis i samlad trupp, delvis ~~uppmärksam på varandra~~ glesare fördelade - besök på slottet, som jag fann högeligen givande. Och så naturligtvis vandring vid vilthägnen där vildsvin sågs, både ensamma vuxna djur som rotade i dyn vid ett dike, och en sugga som gav di åt 4 rätt stora men fortfarande randiga grisar i en solig glänta. I angränsande vilthägn en flock på c 12 dovhjortar varav bara en mindre kalv. (vid

Medan damerna och barnen gick en ny runda i slottet och vildsvinshägnen, gick jag en längre rundtur ensam. Jag avsåg att följa det s k röda spåret, men detta var mycket illa utmärkt i terrängen (läs: till större delen inte alls utmärkt), och jag gick ~~en~~ till stor del på andra skogsvägar och inne i hägn, som genom grids var tillgängliga för fotgängare och bilar. Inte en människa mötte jag på 70 minuter, ingen bil heller för den delen. Såg en vildsugga med stora, icke randiga ungar, tre stycken. Suggan avlägsnade sig endast långsamt. Senare, på en öppen plats i skogen, hörde jag steg bakom mig på vägen, och helt öppet sprang ett vuxet vildsvin, en sugga, förbi mig på 20-25 m håll och försvann i en grantätning. Mycket trevligt.

Över skogen sågs på denna rundtur först en mycket grant och rikt mörkfläckig ~~orm~~ bivrak, senare en normalfärgad ormvrak, och slutligen en dito ormvrak och en ljus bivrak tillsammans, vardera ropande efter sin näbb; det föreföll som om de inte höll riktigt sams. Fö i skogen, som till stor del bestod av tät granen men delvis av fin lövskog: bofink, grönfink, hämpling överflygande, och framförallt gulsparr; bl a en ♂ med nästan helgult huvud. Mycket tyst i skogen, utöver sjungande gulsparr var bara några få läten av triviala arter, inte det minsta sång av Sylvior eller trastar eller järnsparv etc. Denna runda gick jag kl 1515-1625 ungefär.

Ett trevligt insektsfynd gjorde jag: på vägen ett nyligen överkört eller trampat ex av lucaniden Dorcus parallellopipedus, ett rätt litet ~~tex~~ ^{tex}, säkert ♀. Det var många år sedan jag ~~såg~~ såg den arten sist. Kunde ej tillvaratagas, var svårt krossad

Väder: hela dagen mycket varm, mest klart, men framåt e m delvis uppdragande moln som dock lättade efter någon timme. Rätt frisk vind omkring 0, vilket medförde att värmen kändes mindre tryckande än dagarna närmast dessförinnan.

Under tiden 1625-1655 satt vi i skuggan under stora lövträd nära slottet och avnjöt kall grape tonic som Lena medfört i kyltank. Därefter start mot Lund. Nu för vi Andrarum - Lövestad - Vanstadtorp - Anklam - genom Sjöbo Ora - S om Sjöbo - väg 12 västerut till Klingavälsån, ~~der~~ där vi tog upp till Vombs by och sedan över Vombs ängar till stugan/tornet vid Krankesjön. Varmt eller mycket varmt högsommar~~v~~väder, praktiskt taget molnfritt, värmedis, frisk vind omkring ost. Inga märkligheter sedda före Vombs ängar. Inte heller där några konstigheter förresten. Men gräset på den fridlysta delen av ängarna hade just fällts; en maskin gick där fortfarande. Och på de nyligen fällda ängarna, där ~~gräset~~ det skördade gräset ännu låg kvar, gick rikligt med vipor, säkert såg jag summa 200 ex, och det fåtal som stod nära vägen var klara juv. Även starar på ängarna, och en ensam överflygande skrattnås ad. Över sädesfälten vid Vombs Södergård rätt mycket ladusvalor lågt flygande.

Ankomst Stugan/tornet 1745. Väder se ovan. Vinden frisk, snarast ökande, och obs att sjöns östsida i denna vind blir lästrand. Värmedis, men sikt inte dålig, däremot var motljuset delvis besvärande. Och ännu mer besvärande var det faktum att alarna framför tornet nu blivit så stora och yviga att ~~man inte kan se från tornet~~ en mycket stor del av NK (=närmsta klarvatten) är dolt: ~~man~~ : man ser från tornet bara norra fjärdedelen av NK och dessutom glimtar av resten, mest naturligtvis av den bortre delen (=västra delen).

H på 1745-1755 gick jag runt i trädgården, tittade in i huset, såg på demoleringen av det ena huset ~~h~~ "tanternas" tomt invid f d vår tomt. Huset var förvandlat till en jättestor hög av bråte, men något försök att elda upp det hela hade ej gjorts. Ingen vandalism på f d vår tomt och vår stuga.

Den stora sandytan mellan tornet och allmänna landsvägen var full av vackra blommor av många slag, Anthyllis dominerade, ställvis även Anchusa, Echium m m m m. På den våtare biten närmast kanalen - den bit som aldrig skördas - var vegetationen rätt hög och tät men blomsterrikedomen inte påfallande nu när Anthriscus blommat ut.

FORTS.

(64)

(64)

III I vaSSkant längre ute ses ännu 1 häger ad.

c 1805 Nu ses på HK även 1 sångsvan ad, den ligger fritt och halvdyker ofta, och i närheten ligger ytterligare ~~13~~ + c 5 gräsänder samt några skäggdoppingar etc. Antalet av trädtopparna dolda exemplar är uppenbart mycket ringa.

Ej en rovfågel sedd!

3 hägrar kommer i sällskap från V änden,
se skissen härnedan: (heldragen linje):

TILLÄGG: vassen i sjön, sedd från "vårt" torn, ser tydligt tätare och grönare ut än förra året. Rätt lågvuxen kanske, men vippor utvecklade på vissa ytor; och än så länge syns bara helt få gula eller gulnande blad.

1826 1 brun kärrhök ♀ ses över SO hörnets vassar, mest V om "tarmen". Kort därefter ses brun kärrhök ♀ flyga i norr, troligen annat ex. Minst 10 vipor långt uppe i norr, flyger mot Ö.

1846 i NK, närmast kanalmyningen, ses nu 2 sothöns ad! Ensam gås simmar fritt väster om NK, ses bra men bara som silhuett, artbestämning omöjlig (skadad sädgås tänkbar, men normalt vore förstås grågås). Lövsångare lockar en gång.

Se Tillägg om varren härövan!

1900 3 trutar mot Ö, därav 2 havstrutar ad eller vix ad, den tredje trol. samma ar
släpper hemfard.

OBS:
TILLÄGG
HÄR →

SLUT

1982-07-16, fredag.

(65)

(65) Lenas f d make, Manivald Tihkan, blev idag uppvaktad inför sin 65-årsdag, som infaller i morgon. Lena med dotter for upp med bil, Anders och jag tog tåget till Ängelholm, där Lena mötte. Mannes bror, Eddie, hade redan tidigare kommit ner från Stockholm. Manne med sin kvinna, Inga, bor på Havsgården i Skepparkroken vid Skälderviken. Vi hade några sköna timmar där, överlämnade presenter - mest vackra träsaker från Söwekonst i Sövestad resp. från Israelsson i Svenstorp. Rundvandring i det fina vädret, kaffe med tårta, ny samvaro, och på kvällen läcker och riklig måltid. Sedan for Lena och jag därifrån. Vi satte kurs mot Margretetorp, och se! där fanns rum. Där tog vi in. Det var mycket bekvämt men varmt. Skön kvällsvandring upp på åsen nära gamla vägen. Mycket lyckad dag, och vackert landskap både på slätten och på åsen, och en del fåglar etc., men ingenting märkligt.

1982-07-17, lördag.

Det regnade på morgonen. Men vi åt lätt frukost, tackade för oss, betalade och startade c 0915 mot Torekov. På vägen lättade det; vi kom till Torekov 0955 och hann alldeles lagom med en båt ut till Väderön. Dagen blev strålande. Vi gick en lång och härlig runda på norra halvan av ön c 1045-1400. Tog då en paus vid fiket och vandrade sedan genom skogen ner till S delen och åter till fiket/hamnen, ankomst dit 1545, avresa med båt strax efter 1600, ankomst Torekov c 1640. Se vidare nedan.

På utfarten sågs ejder allmänt men bara mörkfärgade ex, ~~gula~~ gråtrut rikligt incl påfallande hög procent årsunga fåglar (se även nedan), havstrut några ad, strandkata 3 ex i flock förbiflygande, storskarv 1, fiskmåsar 1 ad, tobisgrissla flera ex på avstånd på det lugna havet invid stenskravel och småöar, summa 7 ex sedda bra. Silvertärna vid båtens tilläggs-plats. 1 nästan säker kentsk tärna på håll - jag antecknade den inte på kladdpapperet, men den var i realiteten helt OK, se anteckningarna från återfärden. - Över tilläggsplatsen och fiket och skogen ~~många~~ därbakom rätt livligt med hussvalor, säkert c 40 ex i luften. Sadesärla på stranden och ängen. Kråkor juv flera ex vid stranden, nära varandra.

x) Lena och jag startade genast en vandring mot NV. Precis i början såg vi en mycket stor fallen lövträdsstam bakom några snår, vi krånglade oss dit för att se efter ~~många~~ trevliga insekter. Därav blev inte mycket, men vi fann 2 huggormar liggande precis intill varandra på liten fri yta i snärjet, det var en väl utvuxen (rimligen ♂) med tydligt grå grundfärg och ett avgjort storvuxet ex (rimligen ♀), mycket tjock och kraftig och med snarast blekbrun eller ljusbrun grundfärg. Mycket trevligt. Vi såg dem inte förrän vi stod 1 meter från dem. Båda låg kvar och ringlade sig sedan sakta bort. Det var nu fint väder men ännu vått i vegetationen efter morgonens regn.

Under vandringen sågs och hördes följande:
skogsduva sedd och ofta hörd, blåmes s h, ringduva 2 s, även h, näktergal en kort sångstrof, trutar (=gråtrutar) ett slag massvis uppe och flög och kretsade delvis högt, tydligt oroliga, förklaringen kom när det befanns att en bivråk kretsade t. högt uppe, den hade ljus undersida och mörka välmarkerade stjärtband. Från lövskogen hörde vi flera ggr i tät följd ett tydligt gnällande läte, som jag inte kunde placera, men kanske var det sommargylling. Jag känner till att arten har ett sådant läte, har själv hört det många ggr, men idag var det inte på nära håll, och trutarna skrek mycket och störde det hela, tyvärr. Rödhake knäppte i skogen. Härlig lövskog!

I rosenbuskar, alldeles intill varandra, sågs 2 entitor, ena ex tog grön larv. Ladusvala / flög över. Albino skogssnigel sedd. Ånyo sågs 2 entitor i sällskap. Ladu- och hussvala sedda, 1 rödstjärt i ren ungdräkt också sedd, ingen dräkt man ser ofta. 1 grå hare med kort svans.

Vi kom till fyren på Bagganåsan. Hela tiden mycket gråtrut incl synnerligen hög andel juv, alltså årsungar som kan flyga men ännu är oerfarna och har en aning trubbigare vingar än ad. Överflygande tärnor, fisk/silver, sedda många ggr.

x) i kladdanteckningarna har jag angivit ena ex:s grundfärg till violettgrå, det andra ex:s till gulgrå. Det är intressant att min minnesbild 1982-07-22, när detta renskrives, hunnit ändra sig såpass mycket. Och naturligtvis borde jag ha läst kladden noggrannare!

1982-07-17 forts.

(66)

66
~~En~~ 3 hämplingar också överflygande över enbuskmarkerna, 1 koltrast ~~♂~~ dito. Mycket hussvalor här också. 2 ladusvalor sågs också, det var 2 juv i sällskap. Stenskvätta. 3 tobisgrisslor i havet. Nära fyren ensam ruggande kaja. Stenskvätta 1 ad + 1 juv. 2 bofinkar över öppen mark. Massor massor av trutar juv! En fiskmås ad. Vi vandrar vidare längs V stranden. 2 + 2 ~~stora~~ kajor och 1 ruggande kråka. Sadesärila. Bergsäker fisktärna flyger förbi, på håll 3 andra tärnor, fisk/silver. Vid klippstrand med liten bukt med våtäng ligger knölsvan ~~♂~~ med 3 ungar, stora ungefär som grågäss. Ute i vattnet 3 + 4 + 4 tobisgrisslor + ytterligare några få sådana längre ute. Ensam storskarv flyger norrut. ~~En~~ Tämmligen långt ute på my. flackt och litet skär låg tätt med säl, inalles c 40 ex, roligt att se men avstånd och motljus gjorde artbestämning omöjlig, tyvärr. 3 kärrensäppor i full fart förbi ungefär mot VSV-SV, alldeles lågt, jag hann se att ett ex var ad med ordentligt svart undertill, troligen även de andra ad. 5 småskrakar flygande i sällskap. 3 stora obestämda vadare glest tillsammans mot SV, art möjligen småspov men ej säkert. 1 strandskata överflygande. Massor av trut ad och juv, mest ad här. Flock 25 stötar fällde på änsbit mellan klippor, de flesta stötarerna var juv.

Lena och jag tog ett härligt bad. havstrut 2 ad och 1 juv. Ute på skär stod flera havstrutar, minst 6 ad och någon juv sedda. 1 skata kom från skogen ner till stranden. Överflyg. hämpling. 2 strandskator. OBS: ingen ejder att se här på V sidan! Jag räknar trutarna på vattnet på ett avsnitt här och får där 7 ad och 33 juv. På klippor därintill får jag först c 13 ad och 22 ad, kort därefter på samma klippor 12 ad och 26 juv. Allt är gråtrut. Långt ute ses 1 kentsk tärna, den störtdyker flera ggr från rel. stor höjd, mycket livligt. Ensam småskrak.

Klockan nu 1310. Vi klär oss efter badet. Mycket litet folk ses, några få går förbi, och ett par solbadar på sin båt som de förankrat intill havstrutarnas skär.

Grönfinkfamilj på 2 ad och 3 juv ses nära i enbuskar. 2 lövsångare letar mat i fint bestånd av strandkrasse *Lepidium latifolium* på mjuk ängsbit mellan klippor.

Kl 1345: gråsiska hörs på håll, det typiska "chächächä rrrrrrrr, chächächächä rrrrrr, chächächä rrrrrrrr, chächä rrrrrrrr.....". Fågeln ses, flyger rakt över, flyger långt bort. Mycket trevligt, rimligen rasen cabaret som börjat kolonisera västkusten. Men jag hörde ingen olikhet i lätet gentemot vanlig gråsiska.

Ärtsångare sjunger på 2 ställen! Entita ånyo 2 ex i sällskap i höga örter. Bofink överflygande 2 olika ggr, ensamma ex.

99
Nu c 1400 åter vid fiket, avnjuter kaffe med dopp. Precis före ankomsten dit "mötte" vi 5-6 ad och 1 juv fiskmåsar över ängen, de skrek överljudt, flög i sällskap. 2 skogsduvor flygande. 1 törnskata ♀ på telefontråd. Hussvalor häckar i flera par på fiket (kiosken), stora ungar tittar ut, de ligger 2 meter högst från massor av folk som ~~beställer~~ beställer mat i luckan.

Upp till ~~en~~ 4 bofinkar samtidigt på eller vid borden vid fiket, både ♂ och ♀, beteende som gråsparvar ungefär.

Efter rast går vi genom skuggig skog och genom Ulagapskärret ner till S delen av ön. Rödhake juv i fläckig dräkt sedd flera ggr på stigen mot Kappelhamn. Skogsduva h i Ulagapskärret. Entita ånyo sedd där, och egendomligt läte hört av överflygande småfågel, jag trodde först på ~~en~~ gråsiska men det var nog bara en grönfink med avvikande röstläge. Koltrast. Härmsångare lockar fint på minst 2 ställen.

Kl 1525-1530 nära Kappelhamn. 1 vipa flyger mot N. Grönfink flera ex sedda när vi startat på återvandringen, ånyo 1 + 1 rödhakar juv på stigen, talgox-kull, bofink på stigen igen etc.

Strax före 1545 nära ~~Kappelhamn~~ kaféet kom ånyo 1 gråsiska överflygande, lät se och höra sig alldeles fritt. Mycket lyckat.

1545 vi går ner till båten för att säkra oss en sittplats, vilket befanns välbetänkt.

På återvägen såg jag säkra fisktärnor ett par ggr och 1 kentsk tärna förbiflygande nära. Vidare ejder, strandskata, gråtrut, någon enda fiskmås, ett gravand-par flygande norrut, rak kurs, tobisgrisslor etc.

Artlista från ön fullständig, men alla obsar av exempelvis obest fisk/silvertärnor ej anförda., ej heller oklara varningsläten av Sylvior etc., eller alla obsar av kråkor, ringduvor etc.

Vi körde från Torekov via Sinarpsdalen - Båstad - Nöttebackarna - Förslövsholm - Barkåkra - Åkersholm - Gånarp - Munka-Ljungby - Klippan. Här fann vi att hungern var svår varför jag rekommenderade ett besök på Spångens gästis. Det godkändes, och vi avslutade dagen med lax och hjortronparfait med punschgrädd. Därefter hem via Klåveröd - Hundseröd - Knutstorp - Rävatofta - Trolleholm - Trollenäs - Remmarlöv - Örtofta. Ankomst Lund 2059. Härlig rundtur!

1982-07-21, onsdag.

(67)

Från Lund 1305. Högsommarväder, frisk bris. V om Revingeby sågs 1 glada lågt över slagen ängsmark, och 1 km längre fram kom 1 brun kärrhök hanne ad precis över grästopparna på lågvuxen äng. Vid Svan-sjö 1 halvljus och 1 normalfärgad ormvråk. Gulärta h.

(67) Vi for via S Sandby - Revinge - Harlösa - Övedskloster - Björka - Ilstorp. Stopp 1352 vid Tågra. Här 1 normalfärgad ormvråk kretsande; här också c 10 kråkor och 10 råkor, f ö inga kråkfåglar sedda. Över Tågra gård 10-12 hussvalor. Rundspaning gav intet f ö. Ringduva 2 ex och några tornsvalor (sistn. art även sedd tidigare idag) nära Sövdeborgs f d station. 1 ormvråk passerade lågt över.

Forts 1358, for via Assmåsa, här flög 9 skrattnåsar mot V, och vi såg 2 högt kretsande glador. Efter ytterl. 1 km kom 1 lågt flygande glada, den ruggade i stjärten. Kl 1407-1417 stopp vid trevlig damm strax SSV vägskalet vid Ållskog. Här 2 gråhakedoppingar och 3 vingar, och 1 steglits flög över, och gulsparv s och h. På långt håll 1 högkretsande häger.

1425 ankomst Baldringe fälad, just där vi plockade mycket rikligt med vildhallon förra året. Nu var hallonen delvis övervuxna av nässlor, vi fick bara litet hallon. 1 bivrak flög förbi, ruggande i båda vingarna, och kort därefter kom 1 glada över. Uruselt med hallon.

Vi tog matrast vid dammen inne i reservatet. Här låg 2 + 2 + 1 gråhakedoppingar, vidare 1 vigg och minst 15 sothöns varav c 9-10 ex var juv, alltså årsungar. Ungefär 65 grågäss lyfte från gräsbevuxta marken nära dammen. - Vi fann flera stora körsbärsträd med massor av rätt små, svarta, söta bär. Vi kunde nå mängder av bär från marken det var uppenbart att ingen hade plockat före oss här. Kl 1540-1850 plockade vi my. flitigt, fick över 5 kg. Härligt. Fågel: sävsparv, taltrast s, svarthätta sj, trädgårdssångare sj, lövsångare s, bofink också s; ladusvalor ad + juv rätt rikliga över fäladen. Tornsvalor. Många härliga ängsblommor.

Kl 1850 var vi trötta av plockandet. Flock 11 vipor mot V. Kl 1910 startade vi hemfärden, for utan att stanna via Fyledalen - upp på andra sidan - Röddinge kyrka - Anklam - söder om Sjöbo - Torp Öved - Harlösa - Hunneberga - Lund, ankomst dit 2009. På vägen sågs 1 tornfalk nära, Ö om Röddinge kyrka, vidare 1 ormvråk över skogen vid Öveds stenkross, samt 2 ormvråkar - juv tror jag det var - som lekte med varandra V om Revingeby. F ö ladusvala, hussvala, tornsvala även 1 skogsduva nära Sjöbo. Men mycket litet kråkfågel, blott enstaka kråkor sedda. - Härligaste sommardag.

1982-07-22, torsdag.

Härlig sommar. Vid Zootis max c 20 tornsvalor i snabbflygande flock. Men när jag var på väg till fots till Zootis, ungefär vid Tekniska högskolans byggnader, såg jag en flock på 33 tornsvalor, och sent på kvällen kom en flock på c 30 ex, mycket tät flock, över Tenorgränd.

1982-07-23, fredag.

68

Lena och jag gjorde en ny tur till den utsökta körsbärslokalen. Från Lund 1112, ankomst Baldringe 1209. På vägen sågs 1 glada vid MARLÖSA, 1 häger vid Öved. Det var fint väder, fin termik, segelflyg uppe.

68 Vid Baldringe 1 sparvhök omsvärmad av c 40 ladusvalor, och senare sågs 1 bivråk och 1 glada. Trädgårdssångare s, taltrast, koltrast, överflygande stenknäck och några stjärtmesar sågs också, dessa senare var alla vithuvade.

Körsbärsplockning i största möjliga skala. Och ätning.

Väder: det blev delvis molnigt men fortsatt torrväder. Alldeles lågt över oss kom 1 glada juv, den hade stjärten ovanligt litet röd, men det var vanlig glada, jag checkade saken både med litteratur och genom personligt samtal med Magnus Sylvén. Även kom 1 fin glada ad i ruggning, också på ovanligt nära håll. Nötskrikor, ladusvalor, tornsvalor, gulspurv också sedda.

Vi gjorde en rundvandring i sakta takt i reservatet och trivdes utmärkt. Startade hemfärden kl 1710 med mängder av körsbär. For via Fyledalen vid Fylan; här sågs 1 glada ad, 5 normalfärgade ormvråkar och 1 tämligen märk bivråk! Fortsatte så via Lyckås - Benestad - Svampakorset - Äsperöd - Vanstad - Tolånga - Klamby - Brandstad - Tulesbo - Övedskloster - Harlösa - Hunneberga - S Sandby - Lund, ankomst hem 1855. Det var den härligaste sommar-dag, cumulusmolnen blev mindre; det var stilla väder och mycket klar luft, och värmen blev ej så tryckande.

Fågel på hemvägen: bara kråka råka skata kaja svalor tornsvalor sparvar sånglärka sädesärlor etc.

S L U T

1982-07-27, tisdag.

69

Ankom till stugan/tornet 1615, fick lift ut med Johnny. Ingen skadegörelse på eller i stugan, men en bräda i det fina staketet som Johnny satte upp häromåret hade brutits bort och avlägsnats.

1630 jag upp i tornet. Flock 13 viggas på NK, de ligger i hårt motljus ~~men~~ så att färger inte ses, däremot ser jag tydligt att många av dem har långa nacktofsar. 1 häger flyger över sjön. 1 rörsångare sj. 1 skrattmåsa ad, 1 fisktärna. På ~~den~~ NK även 1 sothöna ~~och~~ juv och 1 gräsand samt 2 skäggdoppingar ad med 3 ej vuxna ungar. På den bank, där skrattmåsaarnas huvudstyrka förr häckade, och närmare bestämt just på den lilla bit som ej är vass utan tätt och lågt gräs går en ensam vipa, och här ligger också en ensam ungsvan; dess näbb ser rödaktig ut, m l m tydligt (se nedan). 1 häger ad står här. På annat ställe står 1 häger ad och 1 dito juv. - I utkanten av NK simmar 2 sångsvanar ad med 6 stora ungar, inte flera. Omkring 1 km längre bort, långt bortåt f d Almen, ligger på öppet vatten 2 knölsvanar ad med 5 ~~stora~~ stora ungar (se nedan).

På "tarmen" ses 3 gräsänder och 1 skäggdopping ad, och i vasskanten där står 1 häger ad. Långt uppåt N stranden, öster om Ålabäcka utlopp, ligger 1 knölsvan ad åtföljd av en fågel som ser mörk ut och $\frac{1}{2}$ är stor som en gräsand; jag tror det är en svan-unge men blir inte säker.

1645 nu ses på NK även 1 grågås, ytterl. några gräsänder och några obestämda fåglar. OBS att sikten över NK är mycket reducerad p g av ~~den~~ alarna framför tornet. Långt ute på fria vattnet ligger en ensam knölsvan ad med uppspända vingar. Större hackspett hörd, ropar, hackar. 3 tärnor ses över sjön, alla ej i sällskap, jag tror att åtminstone 1 ex är årsung fågel; säkerligen fisktärna.

Långt ute i NO delen utanför vassen 6 änder fritt liggande, troligen brunand. ~~men~~ I den delen av sjön ~~men~~ brukar det vara tomt eller nästan tomt på fågel. (Ett par dagar senare sade Johnny precis detsamma när vi talade om sjöns fauna). Ännu 1 häger sedd flygande, det är nr 5 eller (troligen) nr 6 sedan jag kom ut. Ensam skrattmåsa ad sedd, och ensam fiskmåsa ad flyger mot SV

1650 sädesärta h, hämpling h, en svala flyger förbi på rätt långt håll. ~~men~~ F ö inte en endaste småfågel att se eller höra, vilket är anmärkningsvärt. 1 fiskgjuse visar sig över sjöns NO del, ryttlar flera ggr över det stilla vattnet men störtar inte ned, är borta efter c 2 minuter. Härmsångare lockar; och rörsångare sjunger men bara 1 ex.

Skissen härintill visar ungefärliga platsen för sångsvankullen (S) resp. knölsvankullen (K). Ingen vegetation mellan kullarna, som därför måste sett varandra. Men ingendera reagerar. Avstånd K-S skattat 1 km, kanske knappt. Stilla. Spegelblank sjö eller delvis krusningar. Väder f ö: täml. sammanhängande och rätt mörkt grått täcke av cumulusartade moln i SV etc, men f ö är himlen delvis blå. Skugga sedan en stund. Varmt.

1658 Solen kommer fram. Gjusen ånyo synlig, nära, över NK

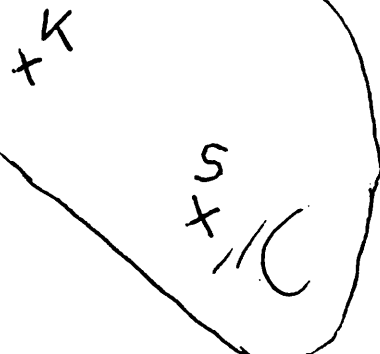
1700 skarpt solsken. De 6 ovannämnda änderna är brunänder, troligen är alla $\delta\delta$ också. Gjusen ännu över NK, störtar mot vattnet 2 eller 3 ggr men stiger innan den berört vattnet. En sothöna ropar en gång när gjusen störtar, men en gräsand ligger kvar alldeles nära, faktiskt bara ett par meter snett nedanför gjusen när denna vänder uppåt! Knölsvanparet långt ute har nu 6 stora ungar. En rörsångare sjunger hela tiden. Sävspurv h. 3 vidare med full fart my. lågt över NK, krokig kurs men ungefär mot NV. De var smäckra och långvingade. Art oklar.

1709 Nu simmar en knölsvan ad ~~med~~ med 2 halvstora och relativt mörka ungar ut ur vassen vid sjöns Ö strand, några hundra m norr om NK, de simmar fritt c 2 minuter, försvinner sedan in i vassen igen.

1713 ensam sångsvan ad ligger på NK och halvdyker flitigt. 2 sothöns alldeles intill den men ofredas ej. 1 sävspurv flyger över vassen med mat i näbben. Ytterligare några få gräsänder skall tilläggas på NK. Sångsvanen ad är otvivelaktigt ena föräldrafågeln till kullen här.

1716 ensam ladusvala ad passerar mot SV, f ö ej en småfågel i luften. OBS att det är utmärkt sikt, my. klar luft, finfina obs-möjligheter.

FORTS

Rörsångaren sjunger hela tiden. Viggflocken ligger kvar på samma ställe hela tiden, nu är det 14 ex. Nu ligger 1 gräsand och 2 sothöns precis intill sistnämnda sångsvan på NK. Det verkar som om de "lurar" på mat precis bakom svanen, alltså föda som rörs upp när svanen rotar i den nedsänkta vegetationen eller ev. i botten.

- 1721 2 fiskmåsar ad och 4 skratmåsar, både ad och juv tror jag, passerar mot V (ungefär) på stor höjd.
- 1725 1 skratmåsa juv flyger österut helt nära tornet. På NK ses nu 1 brunand ♂, det ser ut som om den vore i ptaktdräkt, kanske något mattare färger dock.
- 1729 c 8 ladusvalor ut över sjön norr om tornet, lågt, snabbt, de rundflyger men återgår snart mot Ö
- 1733 1 sävsparv knirkar. Nu 2 ladusvalor och 2 back på nära håll, snart borta Hägrar är nog relativt allmänna, jag ser stående ex flerstädes i vasskanter etc. Några få tornsvalor sirrar på stor höjd. Entita hörd
- 1740 nu ses en liten motorbåt ute på sjön en bit utanför Ålabäcks utlopp; den ligger stilla. Knölsvankullen ligger inte så långt från båten. Annars inga som helst störningar på sjön. Ånyo är några ladusvalor ute över sjön
- 1743 tämligen små och smala svärmar av diptera ses över vassen; svärmarna är formade som "lågor" vari de enskilda exemplaren rör sig snabbt fram och tillbaka samtidigt som höjden ändras m 1 m. Rörelsen fram och tillbaka ser ibland ut att vara ganska rätlinjig, ibland krokig. Se vidstående schematiska figurer
- 1746 mycket långt bort emot Stensoffa kretsar en brun kärnhök lågt
- 1747 kommer 1 starkt ruggande ormvrak ut över sjön från öster, kretsar och svänger några ggr, återgår sedan. Vingar i stark ruggning. Normalfärg. 1 ringduva passerar mot NO. - Väder: det blir skugga av mycket mörka moln, några regndroppar faller. Ungefär 20-25 svalor, åtminstone mest ladu, kommer ut över sjön, rundflyger, försvinner snabbt igen. Sångsvankullen, bestående av 1 ad och 6 stora ungar (på gränsen till ungfåglar kunde man säga), simmar nära förbi 1 grågås. Ingen attack.
- 1755 den ensamma svanungen (ungsvanen) ute och simmar på NK. Inga andra fåglar i närheten. Näbb snarast mörk, brunaktig. Det förefaller mig ytterst sannolikt att detta är unge nr 7 ur sångsvankullen. Man kan undra varför den lämnat, eller tvingats bort från, de övriga. - 1 skogsduva mot SV över sjön. 1 gräsand flyger österut.
- 1757 1 lärkfalk flyger mot SV ungefär över sjöns S strand och ungefär i trädtoppshöjd. Ingen god observation i motljuset, men det var säkert lärkfalk
- 1800 ensam skratmåsa juv över sjön
- 1801 fiskgjusen kommer från S, glider i mycket flack bana ner till vattenytan, släpar klorna (eller rättare ~~släpar~~ tårna) i vattnet, så att ett starkt "kölvatten" uppstår; ~~men jag tror inte den sänker fötterna djupare än till ungefär halva tarsens längd, ty jag ser tydligt att hela kroppen befinner sig en liten bit ovan vattenytan. Den höjer sig några decimeter, upprepar sedan släpandet i vatt-~~ net, stiger sedan, allt detta i mycket flack bana; se skiss som naturligtvis inte kan ha samma höjdskala som längdskala. När gjusen passerar på några m höjd över ett vassfält innan den doppat fötterna första gången, lyfter en häger ur vassen, flyger kort, faller åter. - Efter ett par minuter ses gjusen igen, den går ner ännu en gång till vattnet på samma sätt. Jag ser nu mycket tydligt att den sträcker fram benen innan den släpar dem i vattnet.

- 1807 knölsvanen med 2 ungar utanför sjöns Ö strand och några hundra m norr om de vassar som avgränsar NK norrut. Familjen ligger nu ute på fritt vatten c 150 m utanför strandvassen. - Nu sjunger 2 rörsångare
- 1809 nu hörs gluttsnäppa länge, säkert 10-12 serier av läten, men aldrig särskilt nära. Inte en småfågel att se eller höra nu.
- 1810 jag ner ~~från~~ från tornet. Temp. nu 18,5 grader C.

(71) 1810-1830: jag satt på verandan i stugan, såg ut över sjön men såg föga nytt, dock rätt mycket svärmande diptera ~~ehuru~~ inga stora täta svärmar som ~~liknade~~ liknade "rökar". För övrigt mycket litet.

- 1810 ut, plockade hallon vid järnvägen och fann att skörden här var ganska rik och bären välutvecklade och högeligen smakliga. Såg tornfalk δ nära, den flög först ivrigt och kastande något å la gök, återsågs senare, då ryttlade den högt uppe i det stilla vädret. Buskskvätta hörd.
- 1900 Lena kom enligt överenskommelse. Vi satt på verandan till 1925, tittade ut över sjön men såg föga: litet mås, c 10-15 ex inalles och åtminstone mest skrattnås, även några fisk/silvertärnor, i realiteten säkert fisktärnor. Eljes mycket stilla. Märkligt att inga svalor etc syntes!
- 1925 Lena och jag gick på järnvägsbanken till Silvåkraskogen, ner till båtlegan, därefter $\neq$ tillbaka upp till Silvåkra allé. Så långt lika med vandringen förra gången. Men från allén, nära dess östra ände, gick vi ner över betesmarken till stugan. Fågel på vandringen: gulspurv flera sedda och hörda, rödhake knäppte, hämpling flög över, sågs ett par ggr, bofink sedd, koltrast likaså, lövsångare hörd en eller två ggr sjungande. Härmsångare hördes några ggr mycket bra, det snabba men distinkta "deteroid" eller $\neq$ "pteroid"; ~~ibland~~ ibland kan det bli bara tvåstavigt "poïd", särskilt naturligtvis på litet avstånd. 1 gröngöling flög ut och satte sig på smal glänta i granskog ~~där~~ där det var rikligt med örter, och jag tror den skulle äta myror (svartmyror) då den blev skrämmd av oss. På återvägen i allén hördes större hackspett, och 2 ex upptäcktes i toppen på en döende alm, de satt bara 2 m från varandra. Jag kunde inte se åldern säkert, men atm. det ena ex hade påfallande mycket γ rött på undergumpen. Kråka sedd. Vid återkomsten, när jag gick in i stugan, flög en entita ut från verandan, den hade tydligen satt sig för natten i ett trångt krypin alldeles under taket.

De två upplagen med timmer (löv- resp. barr, se ~~föreg.~~ föreg. besök) granskades även idag. Kvällssol, varmt, stilla, riktig högsommar. På den solexponerade sidan, på stockarnas ändar mest, satt rikligt med flugor av flera arter. En del steklar, däribland parasitsteklar med my. lång äggläggare, flög över virket. Men inte heller idag några skalbaggar. - Stickmyggorna var ikväll mycket besvärliga i fuktskogen vid båtlegan.

- 2035 Återkomst till stugan
- 2040 avresa mot Lund via Silvåkra by - allén - S Sandby som vanligt
- 2105 ankomst Lund, Tenorgränd.

Tillägg: utresan med Johnny företogs via S Sandby - Torna Hällestad för att släppa av Hans Källander. Sedan for Johnny och jag via Tvet-korset - Silvåkra by till stugan. När vi passerade Silvåkrakärret, över ängen väster om vägen, flög 1 brun kärrhök δ ad i ruggning nära förbi. OBS att jag inte såg mycket av brun kärrhök f ö denna kväll, så t ex sågs inte en enda över Krankesjöns SO hörn, där jag hade hoppats få se bl a utflugna ungfåglar.

S L U T

1982-07-30.

(72)

I trädgården i Lund 1 Vanesso io, var där flera timmar. - På kvällen ut till stugan/tornet vid Krankesjön, ~~ankomst~~ ankomst dit 1935; och från 1950 var jag i tornet. Väder: my. varmt och fint; klar luft, svag vind, på sjön nästan bara krusningar. Brun kärrhök hanne ad sågs flyga över stora heden/landsvägen. Vid f d sandtaget 30-40 ladusvalor, och över stora heden nog ungefär lika många backswalor. Detta före 1950.

1950 tornet. En kanot av canadensar-typ i V sjön, den har skrämt upp litet änder. Svan: 2 ad och 6 juv ses där, men art omöjlig att bestämma. 1 tornfalk över ängen. 1 lärkfalk över ~~III~~ Ivans backe På NK litet änder, skattat antal 15 gräsänder eller fler samt minst 6 + 1 ~~III~~ skäggdopp. Sothöna 2 ad + enstaka till (!!). Sikt över NK dålig, hindrad av träden (=alarna framför tornet). Ladusvalor glest överflygande, backswala några få. Några hägrar, bl a 2 ad, i vasskant vid NK. Fisktärna s h. 1 fiskmåsar ad mot V. I "tarmen" ses c 30 gräsänder.

Ute i sjön ungefär enligt skiss ligger 2 knölsvanor ad ~~III~~ till-sammans ~~III~~ med 2 måttligt stora pulli; se X på skissen.

2005 över vassarna, där skrattmåsar förre hade sin koloni, ses nu rätt mycket ladusvalor, nog 100 ex. 8 + 3 gräsänder flyger mot Ö. Rörsångare sj., men bara 1 ex. - På långt håll borta vid andra tornet ses minst 130 änder i gles formering, de simmar norrut, det är dykänder. Sadesärila h. Ensam svan ligger vid tecknet O på ovanstående skiss. Ung brun kärrhök hörd tigga, men sågs ej.

2015 nu nog 100 ladusvalor över sjöns SO vass. Ytterl. 3 + 1 hägrar s. Svärmning av ephemerider, de rör sig starkt vertikalt upp och ned, ungefär enligt skiss här:

En hel del diptera ses, men det är inga jättestora massor, och svärmar-na bildar inga "rökar". (jfr senare!).

- Näktergal varnar. Nu över 100 ladusvalor, glest och delvis rätt högt. Entita h, backswala h. Knölsvan 2 ad och 6 stora ungar sedda ungefär vid K på bifogade skiss; de ligger c 1000 m ute:

Nu c 200 svalor. 2 skrattmåsar över sjön. - De ovannämnda c 130 ø änder-na är kvar, de dyker, det är med visshet dykänder, troligen vigg och/eller brunand, möjligen finns också knipor med. - 2 gräsänder kommer från Ö, faller (ovanligt på kvällarna). Fisktärna s h, summa c 4-5 ex.

2028 10 starar kommer med kurs norrut. - Det ~~III~~ är en my. varm kväll. Solskenet mattas nu.

2034 4 skrattmåsar juv mot V tämligen högt

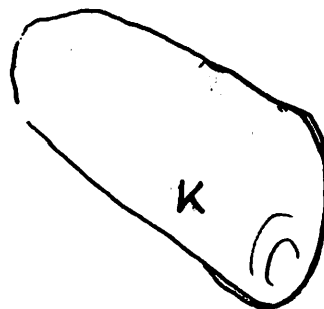
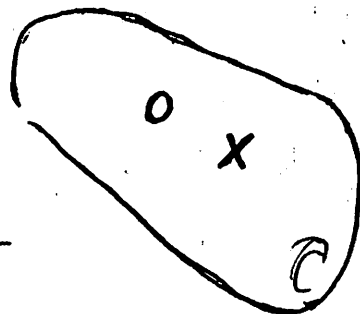
2037 1 skogsduva mot SV. 1 tornsvala över sjön; däremot är svalorna nu borta

2040 svalor tillbaka från SO-S, skattat 100 ex, ladu. En av fisktärnorna flyger med byte i näbben. 2 juv syns där. - 5 + 2 + 6 gräsänder bryter upp från sjöns SO del, flyger efter sväng mot O-SO.

2045 nu minst 500-700 ladusvalor att se. Ytterl. 6 gräsänder mot SO. I "tarmen" ses minst 35 änder. Ladusvalor flyger glest och delvis högt, de kvittrar. 1 tornsvala s.

2052 1 Aeshna flyger. Svalor nu plötsligt lågt över vattnet. Några få sothöns och skäggdoppingar skall tilläggas. Backswala h. Svalor ses nu även på långt håll i S. Nordöstra delen av sjön

(72)

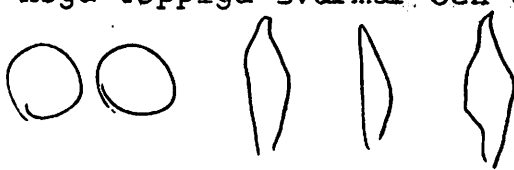
1982-07-30 forts.

(73)

- är som vanligt tom på fågel. Täml. mycket diptera och ephemeri-
der och annat ses över sjön i det stilla vädret. Svagt surr av
diptera-svärmar hörs, men jag finner dem inte. Vårtbitare h.
1 tornsvala s. Mer måsar kommer.
- 2105 jag ner från tornet. Glutt h. Flock 22 måsar från SV-VSV.
1 skrätmås ad och 1 dito juv mot V. Mycket svalor, säkert ses
nu c 800 ex, kanske fler.
- (73) 2112 jag granskar vassen från marken. Solen försvinner, alldeles klar.
Jag finner oerhörd svärmning av små ljusa diptera som ~~nu~~ rör
sig ytterst snabbt om varandra, det
ser ut som skissen visar, ungefär:
Det liknar en vitgrå rök, ej i av-
gränsade svärmar utan ~~utan~~ jämnt för-
delade över vassen (ungefär från
stranden och) åtminstone ett hundra-
tal meter ut!
- 2120 Nu mäktigt med diptera även upp till
10 m höjd eller mer. - Vi satt inom-
hus i stugan eftersom myggen var be-
svärliga. Temp. nu, den togs kl 2115:
21° C. Stilla, molnfritt, klar ~~lu~~ luft.
- 2123 flera hundra svalor " sköljer" förbi. OBS att jag inte ser något
av starar som kommer för övernattnings!
- 2125-2135 jag äter i tornet. Dykänderna kvar. Mer gräsänder har sim-
mat ut på NK, kanske 50 ex men ej mer. Troligen mer även
på "tarmen"
- 2128 inga svalor
- 2132 ses plötsligt svalor på håll i söder, de flyger bort österut.
1 tornsvala s. Även skäggdopping etc och annat nu litet fler
än förut utanför NK. - Mäktigt sus i luften av svärmande diptera,
de ses också. Flyghöjd 0-15 m, de flyger tätt och mycket jämnt
fördelat, ej i avgränsade flockar. Det är medelstora arter och
även andra, och antalet ex måste varit i 8- eller 9-siffriga
tal, eller mer.
- 2135 Aeshna flyger
- 2141 " "
- 2145 temp. nu 17½ grader C
- 2146 5 gräsänder mot SO. - Mot aftonhimlen ses nu med kikare en utom-
ordentligt individrik svärmning av flera arter (diptera), det
är stora och medelstora och små, beteende olika; ~~men~~ jag ser
både m l m runda svärmar och höga toppiga svärmar och djur som
svärmar diffust fördelade.
Aeshna-sländor flyger lågt
över buskarna och tycks ta
byten
- 2152 6 gräsänder mot NO, 5 unge-
fär mot Ö, 3 mot ONO
- 2153 och senare: jag är ute och lyssnar: hela luften vibrerar av
surret. 2 + 3 + 2 gräsänder mot Ö. Häger skriker.
Underbar stillhet, varm syntes av färger: orange, violett,
purpur, blodrött, blekgrönt, brons, gråblått-blått, dimgrått.
- 2201 fladdermus, medelstor, kommer nära förbi, snabbt och kastande.
4 gräsänder flyger mot Ö.

eller

SLUT

1982-07-31, lördag.

Mycket varm dag, eller rättare sagt en het dag. Vid middagstiden några lätta cumuli, annars molnfritt, och skuggtemp på middagen c 28° C. Klar luft, på kvällen utmärkt sikt.

På f m var påfågelöгат kvar i trädgården.

Jag gick till Zootis 1112, var där 1132-1415. På ditvägen mycket tornsvalor över Östra Torn och även över Zootis/Ekologihuset. De for inte runt i lika täta flockar som häromdagen, men småflockar bildades ofta. Från mitt fönster på Ekologihuset såg jag ofta c 25 ex samtidigt. Även på vägen till Zootis säkert 25-35 ex sedda.

Även vid Ekologihuset flög ett påfågelsöga (Vanessa io).

Underlig upplevelse kl c 13 på mitt arbetsrum. Jag stod i det öppna fönstret, hörde gulärta rättsvagt men tydligt, tyckte jag; det upprepades 4-5 ggr men då tyckte jag klangfärgen var mera mot sädesärta. Tittade ut: då stod en ärla på taket som man ser snett från mitt ~~fönster~~ fönster. Jag hade kikaren med mig, fann att ärlan hade grå rygg, en del vitt på vingarna, ingen strupfläck, undersidan vitaktig (med reservation för ev småfläckar), stjärten var inte längre än hos en sädesärta, alltså ej som hos en försärta. ~~mm~~ Och undergumpen och kroppens bakparti var mycket tydligt gulaktigt eller gulgrönt överdraget, där emot var undergumpen inte starkt avsatt gul som hos försärlans ungfågel. Stjärten hade vita sidopennor eller åtminstone mycket vitt på sidopennorna. Efter få sekunder, just när jag trodde jag skulle få tid till analys, flög ärlan plötsligt bort mot gamla Zootis och försvann. Måne en citronärta juv??? Jag har inte granskat litteraturen, ej heller några skinn, när detta skrives ned på kvällen 31 juli. Inte heller är jag övertygad, mer eller mindre, om någon art alls; trots stjärtlängd och teckning kan man kanske inte utesluta ung försärta. Uppehållsplatsen, på Ekologihusets ~~mm~~ plåttak i hettan, var också anmärkningsvärd. OBS att gul eller gulgrön anstrykning ~~mm~~ saknades helt på ryggen och på ~~mmmmmmmm~~ strupe och bröst och buk utom längst bak. Denna färgton avtog oskarpt mot det grå eller gråvita längre fram. Men på bakpartiet var tonen mycket tydlig.

1982-08-01, söndag.

Lena och jag var inbjudna av Lisen och Peter att besöka det /sommartorp uppe i göingebygden, som de hyr tillsammans med ett annat ungt par. Vi hade stämt möte med Lisen vid affären i Bjärlöv kl 1100.

I mycket varmt sommarväder startade vi från Lund 0915 och for stora vägen mot Kristianstad nästan ända fram men svängde upp mot Färlöv - Bjärlöv strax V om staden. Kom till Bjärlöv betydligt fortare än jag trott, klockan var bara c 1025, vi hann ~~med~~ därför svänga nerom Torsebro och se på landskapet och samhället och den nu pågående om- och tillbyggnaden av kraftstationen. Sydkraft har alltid samma otroliga förmåga att förstöra ett landskap, inte bara där det måste göras ingrepp utan runtomkring i skogar, gamla trädgårdar etc.

Jag gjorde inga närmare fågelobsar på uppvägen. Men just före Torsebro kretsade en mycket ljus ormvråk, den hade tydligt vitt vid stjärtbasen (sett ovanifrån alltså) och var avgjort ljus undertill, dock med tydliga knogfläckar. Ovansidan var delvis ljus men inte alls extremt. Fågeln kretsade länge och ropade många ggr. Var nästan säkert en juv.

Vi tillbaka till Bjärlöv, mötte Lisen, hon körde framför oss till torpet som jag tror heter Norreboda och ligger vid Fridarp på vägen mot Ballingstorp, NO från Bjärlöv alltså. Jättetrevlig plats. Peter var där och det andra paret också. Numera hör man ju bara vad de heter i förnamn, men Lisen sade mig att pojken hette Silborn om jag hörde rätt. Både han och hans flickvän verkade sympatiska och lättsamma.

Här blev det några särdeles fina timmar. Vi drack kaffe, samtalande och trivdes i sommarhettan, gladdes åt den rikliga tillgången på sländor över gårdsplanen (Aeshna och andra, mera småvuxna arter), likaså åt att påfågeloget Vanessa io var så allmän. 1 kretsande bi-vråk och många ggr sågs ormvråk, säkert 4-5-6 ex inalles, alla ungefär normalfärgade (ej nämnda härnedan, i regel). Vi gick upp genom skogen som går precis / fram till torpet, passerade genom tät skog med många spår av gammal grävning eller sprängning efter sten. De flesta håll hade tydligen aldrig brutits vidare och låg nu inne i tät skog. Men långt upp på höjden låg ett numera övergivet stenbrott, vattenfyllt och folktomt, och här badade vi grundligt, något som var otroligt skönt i hettan. Djurliv se nedan.

De flesta obsar av djur och växter etc är sammanfattade efter de övriga anteckningarna idag.

Efter badet gick Lisen och Peter och Lena och jag en runda c 1400 - 1600: ner till V sidan av sjön som genomflytes av Helgeån, jag tror den heter Gummastorpa sjö. Särdeles trevliga trakter. Och en verkligt fin sak var Ballingstorps gård, en ~~vanligtvis~~ Göingagård från 1700-talet. Inte en människa sågs eller hördes vid gården, men dörrarna till boningshuset var öppna, och vi tittade oss noga omkring innan vi vandrade tillbaka. Då fick vi middag, en kall rätt med ris och räkor som Lisen hade lagat, och färsk bröd som den andra flickan hade bakat. Och sedan färska hallon. Allt serverat ute i det fria, medan sländor och fjärilar och en och annan geting flög runt omkring, ~~med~~ svalor varnade för en sparvhök som kretsade över ~~skogen~~ skogen, och en ormvråk steg snabbt på termiken. En helt ljuvlig dag. Och allra roligast var att Lisen nu är så glad och lycklig igen efter motigheterna tidigare i år med långvarig behandling av knäskada och därav följande svårigheter att ~~med~~ bevista konstkursen i Kristianstad i våras.

Tämligen snart efter maten tackade Lena och jag för oss och ~~med~~ startade hemresan. Vi for via Bjärlöv - Färlöv - Önnestad - Skepparslöv - Vä - Ugerup - korsade Vramsån på ett mycket trevligt ställe (se nedan) - Åkeslund - Vittskövle (rätt långt stopp, se nedan) - Österlia - Olseröd - ner till Nyagrop vid havet - ~~med~~ tillbaka till Olseröd - Maglehem - Lillehem - Hörröd - Agusa - Christinehov - Andrarum - Sillaröd - Vallarum - Vollsjo - Araskoga - Tulesbo - Övedskloster - Harlösa - Hunneberga - Revingeby - S Sandby - Lund, ankomst dit 2125.

Hela dagen mycket varmt sommarväder. På e m drog det ett slag upp rätt mycket moln, det var c kl 1500 och en stund framåt, men snart var det klart och soligt igen, svag vind, och förvånande klar luft. Säkert var skuggtemp. under dagen uppe i 28° C eller ännu något mer.

1982-08-01 forts.

Djur sedda på färden idag: jag förde ingen fullständig bok över sedda fågelarter. Listan här omfattar alltså bara ett urval:

gräsand 1 honfärgad fågel i vallgraven runt Vittskövle
bivrak 1 ex över stugan och skogen kort efter ank. c 1130
ormvråk: summa minst 5-6 ex sedda på rimligt håll, varav 1 ljus och resten normalfärgade. Se föreg. sida. Därtill högkretsare flera ggr, samtliga torde ha varit ormvråk.

sparvhök 1 sedd på e m ss angivet föreg. sida

trana: flock 5 ex på V sidan av sjön, söder om den S gården. Det fanns såvitt jag såg bara 2 gårdar på sjöns V sida; den norra var Ballingstorp, den södra vet jag inte namnet på. Söder om den, på öppen kärrig mark nära sjön, gick tranorna. Alla 5 hade tydligt kontrasttecknat huvud med m l m skarpt rött och svart; säkerligen var inget ex årsungt.

rörhöna: 1 ad och minst 3 vuxna juv i vallgraven runt Vittskövle slott. Ett ex, jag tror det var den gamla fågeln, lär höra sig några ggr medan den simmade ute bland näckrosorna.

fisktärna 1 ad över sjön

skogsduva 1 lyfte från döende bok vid stenbrottet där vi badade.

tornsvala: sedd i måttligt antal på uppfärden och nedresan. Uppe vid stugan och på vandringen sedd, antal först lågt eller måttligt, men c kl 1600 när det var rätt molnigt, samlades en gles flock på minst 200-250 ex över oss, rätt högt, glest, flög sakta framåt, försvann nästan säkert mot SSV-SV. Sträck?

större hackspett hörd vid stugan

ladusvala sedd vid stugan etc, snarast allmän men inga massor

hussvala också ofta sedd, se även nästa

backsvala: på telefontrådarna vid gården S om Ballingstorp satt en synnerligen tät flock, det var 6 trådar med c 550 ex, alldeles tätt satt de, mest på översta tråden, c 130 ex. Bland dem satt en hussvala. Annars en renkultur av back

törnskata: i buskar och snår nära sjön sågs 1 hona ad och på annat ställe 1 hane ad

gulspurv sedd och hörd i skogen nära badplatsen etc. Här flög också 1 ex med mat ner till en stor rishög bland buskar på mycket brant och oländig sluttning vid det gamla brottet.

- - - - -

Amfibier och reptiler:

ormslå: dött ex på lilla vägen nära stugan. Lisen och Peter berättade att en katt tagit två vuxna ex och bitit huvudet av båda två och lekt med den ringlande återstoden.

vanlig padda: små små "puggepövingar" med my. korta bakben, rörde sig i massor över land i Vittskövle park ner mot vallgraven. De kunde knappt hoppa, i varje fall var hopplängden synnerligen liten, och jag fick helt intrycket att det var vanlig padda. Det var en klar massrörelse, säkert såg jag mellan 500 och 1000 ex, dels på fin klippt gräsmatta, dels på grusgångar och bland låga örter etc. De rörde sig från olika håll mot vallgraven.

Evertebrater:

flodkräfta: när jag stod på stenblock i badet, befanns det att en c 5-6 cm lång kräfta kröp på blocket, på knappt halvmeterdjupt vatten. Tog skydd under mindre sten när den oroades, kröp snart fram igen. Jag visade den för Lena och nämnde saken efteråt för Lisen. Arten måste väl blivit inplanterad här, ty brottet ligger nära toppen på berget och saknar helt tillopp. Men i alla fall av visst intresse, eftersom kräftpesten nu slagit hårt i dessa trakter.

Carabus hortensis: 2 döda ex funna på skogsväg

Carabus nemoralis: 1 dött ex funnet på "

~~Carabus nemoralis~~

vattenkretsare, Gyrinus, m m: se nästa sida.

1982-08-01 forts.

Gyrinus sp: massförekomst sedd idag, när vi stannade och gick ut på bron över Vramsån S om Ugerup. Omedelbart V om bron, alltså uppströms, låg ~~mycket~~ på klara fläckar bland flytande vegetation alldeles ovanligt stora mängder av Gyrinus sp, jag såg säkert 15-20 ansamlingar, varav de största innehöll skattningsvis vardera 100-200 ex och de minsta kanske 30-50 ex. Det var starkt motljus, därför omöjligt att se på längre håll. Flera flockar låg nästan vertikalt nedanför mig där jag stod på bron.

Gerris sp: på samma plats men omedelbart på andra sidan om bron, där vattnet var smalare och mycket ybeskuggat av täta träd, låg rikligt med Gerris sp i skuggan och på små soliga fläckar. Delvis storvuxna djur, säkert såg jag 200-300 ex utan att leta.

Lasius fuliginosus: denna granna svartglänsande myra var i svärmnings-tagen vid Vittskövle slott, hade bo i en gammal stubbe vid vall-graven och hade en välbesökt myrväg upp på en mycket grov alm alldeles därintill.

Tillägg:

- a) vid Harlösa på hemvägen kl c 2050 svärmade tornsvalor rikligt, säkert 75-100 ex över samhället
- b) efter ankomsten till Lund kl 2125 hördes tornsvalor sirra, uppenbart i betydande antal, men de var på stor höjd och kunde inte upptäckas mot kvällshimlen
- c) detsamma hände i Lund igår kväll, alltså 31 juli
- d) av däggdjur sågs bara någon hare, därtill såg jag 1 rådjur nära Övedskloster på hemvägen
- e) Lisen och Peter berättade att folk i trakten sagt att det fanns lodjur där; detta hade bl a sagts av den som hyr ut stugan!
- f) rikligt av fjärilar i trakten runt stugan. Vanessa io synnerligen allmän, glädjande nog, men många andra arter sågs, ~~mycket~~ gräsfjärilar etc och annat
- g) trollsländor av släktet Aeshna och många medelstora och mindre arter var rikliga inte bara vid stugan utan också vid badplatsen och ej minst vid sjön
- h) på sista veckorna har jag flera gånger sett trollsländor över Lund, mellan min bostad och Zootis, såväl Aeshna som mindre arter. Dock bara enstaka ex varje gång
- i) på sista 3-4-5 dagarna har också blomflugor (Syrphider) av okända arter varit mycket talrika i Lund. På kungsljusen i trädgården flyger en relativt spensligt byggd gul-och-svart art i massor, hundratal på varje ~~mycket~~ blomställning. Men så är dessa blomställningar ju stora, greniga, bortåt meterlånga.
- k) även humlor förefaller vara rikliga för närvarande.

1982-08-02, måndag.

På f m c kl 1100 flög 7 grågäss högt över Östra Torn mot Ö. Lena hörde dem kackla, såg dem, ropade på mig. - Tornsvalor fortfarande i antal vid Zootis etc, men jag såg betydligt färre antal än sist.

På kvällen var Lena och jag och två andra par (Fiskesjöes + ett äkta par vid namn Scholander tror jag) bjudna till Anders och Karin Dahm. Vin rosé (Rene Barbier) och smörgåstårter samt kaffe och tårter. Satt ute hela kvällen från 1930 till 2300. Mycket behaglig kväll och intressanta samtal.

Denna dag såg jag ett par ggr lövsångare i ~~mycket~~ trädgården, ibland 2 ex samtidigt. Satt gärna på örter ss kungsljus, prästkragar etc, plockade smådjur.

1982-08-04, onsdag.

78

Lena och jag for till Krankesjön, start 1650, ankomst stugan/tornet 1715. Runt stugan, och inne i stugan, allt lugnt.

78
1720 jag upp i tornet. Väder: hett, molnfritt, måttlig till frisk vind omkring 0. Rundspaning över sjön. Sångsvankullen, ♂ med 7 mycket stora ungar eller nu snarare ungfåglar, låg fritt synlig mellan vassruggar norr om NK. OBS att antalet ungar var 7; jämför läget vid sista besöket då en unge höll sig långt från de övriga. - NV om NK i ytterkanten på vassruggarna låg 8 brunänder. blandat ♂♂ och ♀♀. I "tarmen" stod 1 häger, och på vattnet där, till stor del dold av vassen, låg minst 10 simänder, jag tror att det delvis var skedand och resten gräsand, men ej bergsäkert. Långt bort mot andra änden av sjön, ungefär utanför Stensoffa-tornet skulle jag tro, låg en kull knölsvan på 2 ad och 2 stora ungar.

Nära de nyssnämnda 8 brunänderna finner jag inom kort ytterligare c 15 brunänder, 2 + 2 gräsänder och minst 2 obestämbara änder. Över sjön 1 lågflygande skrattnås, därtill 4 andra dito sittande på en rishög (död buske) ute i vattnet; troligen alla 5 ad. 1 häger ad stod också på rishögen, och på håll flög ännu 1 ~~häger~~ häger.

NK (= närmsta klarvatten) nu mest dold av alarna framför tornet. Räkning av fåglarna därstädes är helt omöjlig, men samtidigt är det klart att antalet individer där är lågt. Jag ser från tornet bara 1 gräsand på NK! Även om jag rör mig uppe i tornet för att se mesta möjliga av klarvattnet ses eller anas bara ytterligare något enda ex vattenfågel. Motljuset bidrar till de dåliga obs-möjligheterna, helst som de flesta fåglarna tydligen vill ligga i södra delen av NK.

Långt bort, ungefär utanför Stensoffatornet men strax utanför vassen, upptäcks en flock på 18 dykänder; jag misstänker att vigg ~~ingår~~ ingår däri, möjligen även några knipor, men my. osäkert. Vidare upptäcks av en slump mycket långt i V änden, mellan vassar, en svankull på 2 ad och 5 eller 6 stora eller rätt stora ungar, otvivelaktigt knölsvan. (kanske)

På fritt vatten ungefär mitt utanför sjöns N sida ligger en ensam svan, obestämbar men sannolikt ~~vissa~~ knölsvan.

En enda svala sedd flygande på avsevärt håll.

1740 Kort därefter hörs hussvala, och 2 ex ses rätt högt över tornet, de kvittar livligt. Sävspurv hörd ett par ggr. Eljes ej ett djur att se eller höra! Men kort därefter utökas artlistan: jag finner 1 skäggdopping på NK!! Och ännu 1 gräsand! Över "tarmen" nu 2-3 skrattnåsar, 1 dito även över öppna sjön. 1 sädesärta flyger förbi.

Flock 12 brunänder upptäcks långt ute i NV, kan bestämmas eftersom ljuset i den riktningen ännu är rätt gott. Ej desamma som tidigare nämnts från V sjön.

Väder: absolut molnfritt, varmt, sikt god men tydligt värmedis på avstånd större än 3-4 km. Vind snarast frisk, omkring ost.

1750 2 vipor lågflygande över sjön, nära NK, mest ungefär över den bank av vass etc där skrattnåsarnas huvudstyrka förr häckade! (Den lokalen synes utöva en påtaglig dragningskraft på vipor!). - Sångsvankullen simmar västerut, ~~en~~ i enkelrad, fördelad ungefär så:

Avstånd mellan den första och den sista max 100 meter.

2 1 2 2 2 2 2 2 2 2

1755 1 ringduva flyger mot NO över sjön, rätt nära
c 1757 nu ligger sångsvanarna som nedanstående skiss visar:
Avståndet mellan den främste och de sista är nu över 100 meter.
De tre sista ungarna ligger stilla intill varandra, vända åt olika håll; de övriga simmar vidare ungefär mot väster.

1 2 2 2 2 2 2 2 2 2

Ensam ladusvala flyger mot SSV. - 1 fisktärna med byte i näbben flyger från öppna sjön till "tarmen", rundflyger där, faller så med bytet men blir då osynlig bakom vassen.

FORTS

Ensam gräsand flyger bort mot SO - SSO

- 1800 Ensam sothöna simmar in på NK norrifrån. - Brunänder syns bra, säkert 20 ex nu lättbestämda, men ~~f~~ de flesta av dessa har räknats och bestämts redan förut idag.
- 1805 Vid en död buske i vassen ligger jämnt 10 skrattnåsar på vattnet. Inne i busken sitter 1 kråka, över vilken en fisktärna gör branta ~~x~~ attacker. Men kråkan hoppar bara längre ner i riset. - Nu är hela sångsvankullen samlad igen. - 8 ladusvalor över vassen, flyger mot Ö, strax borta. Jag spanar hela tiden noga över sjön. 2 fisktärnor rundflygande ett stycke ut över vattnet, höjd 50 m, sedan högre, de ser delvis ut att "leka" med varandra.
- Nordöstra delen av sjön som vanligt fågeltom. Enda undantaget har brukat vara ~~en~~ knölsvanfamilj med 2 ungar, som flera ggr setts där i sommar; men den sågs inte idag, åtm. inte på den platsen (se ovan).
(Johnny sade mig nyligen att han hade samma erfarenhet: NO delen vanligen eller rättare allra oftast helt tom på fågel!)
- 1820 jag ner från tornet. Rekordfattigt! Fattigt nästan på allting, men kanske allra mest förvånande att så oerhört få småfåglar sågs och hördes.
- 1820-1835 jag går en runda sakta ner till kanalen och åter, på återvägen med sikt över betesmarken, Silvåkra by etc. Synnerligen tjock och tät vegetation av hallon, nässlor, diverse höga gräs, Epilobium hirsutum etc ~~på~~ längs stigen ner till kanalen, ofta mer än manshög vegetation. På återvägen sågs ~~1~~ glada, ruggande, mycket nära och fint, den flög över ängen upp mot "stora heden". Detta var den enda fågel jag såg och/eller hörde på dessa 15 minuter.
- 1840-1915 Lena och jag går en runda längs järnvägen till Saltkråkan, genom tallskogen på Ivans backe fram till allmänna vägen, ser ut över "stora heden", går sakta och i krokar tillbaka till stugan. Därvid: 2 ormvråkar över heden och tallskogen på avstånd, varav 1 ljust ex i ruggning och 1 normalfärgat som inte ruggade synbart. 3 tornfalkar samtidigt ryttlande därbortåt. 1 kråka. 1 skata. 1 tredje ormvråk över Ivans backe, normalfärg, ruggade rätt starkt och mycket symmetriskt i handpennorna inre eller kanske på gränsen mellan arm- och handpennor. 1 småfågel lyfte, nästan ~~x~~ bergsäker trädpiplärka. Bofink lockade en gång. 1 vipa på långt håll i öster över Vombs ängar. Därutöver intet. Härlig sommarkväll. Mogna körsbär i backen nära Saltkråkan, ~~men~~ hade tydligen plockats något, men mycket kvar inom räckhåll.
- ~~1915-1920~~ jag upp i tornet kortvarigt. Läge ~~precis~~ precis som väntat: d v s flera gräsänder har kommit fram på NK, nog 15 ex sedda, och maximiantalet som låg synligt om sikten varit fri var säkert högst 40 ex. FÖR övrigt oförändrat. 1 skrattnås juv sedd.
- 1925 start mot Lund, vi for via Silvåkra allé - Stensoffa vägskäl - S Sandby.
- 1950 ankomst Lund.

Tillägg:

- (a) på ~~ut~~ vägen sågs fasan ♀ med flera kycklingar vid Revingehed, helt nära hus vid vägkanten. Kycklingar stora, större än snöskator, mindre än rapphöns, rätt högbenta. Dessutom på utvägen kråkor och rätt mycket råkor vid Revingeby etc, ej närmare räknade.
- (b) på hemvägen, rätt nära Stensoffa, kom en brun kärrhök ♀, inte årsung, västerifrån på väg mot Krankesjön. (OBS att inga bruna kärrhökar setts från tornet på sistone, åtminstone inte en enda årsunge!). Vidare sågs mycket råkor och kråkor, särskilt råkor, dels vid Tvedöra vägskäl, dels närmare S Sandby. *1 fasan ♀ Märzd*
- (c) när vi vandrade längs järnvägsspåret, befanns det att några dussin björnbär, som vuxit på mycket starkt solexponerade, krypande små buskar på själva järnvägs~~spår~~-vallen redan var mogna! Eö. fann jag att det tycks bli alldeles ovanligt ont om björnbär i år. Snart sagt alla vanliga fullväxta buskar står utan blom eller med helt enstaka små samlingar av blom resp. kart. - Jag fann också, att hallonstället vid P-platsen, som förra gången hade rikligt med frukt av bra kvalitet, nu torkat mycket starkt, såg närmast visset ut, och frukterna var förtorkade och helt onjutable.
- (d) OBS: i söndags, 1 aug., uppe vid Lisens och Peters torp i NO ~~Skåne~~ Skåne, fann vi summa 4 mogna björnbär på ett björnbärsbestånd som stod stekhett emot stenfoten på en riven byggnad. Oerhört tidigt. SLUT

(80)

1982-08-05, torsdag.

(80) Fortsatt hett och torrt väder. När jag omkring kl 1100 gick till Zootis, flög en tät flock på c 30 tornsvalor över Tunavägen, högljutt skriande. I närheten ytterl. 6-8 ex som ej ~~sees~~ var med i flocken. Ett par timmar senare ~~sees~~ sågs över Ekologihuset dylika flockar på 20-30 ex flera ggr under tiden c 1300-1530, liksom också fåglar som var glesare fördelade. Totalantalet sedda vid Ekologihuset rimligen minst 40-45 ex. - På kvällen i mörkningen hördes åter högflygande, ivrigt sirrande flockar, men det var omöjligt att få syn på dem; detta över Tenorgränd liksom flera föregående kvällar (alla ej antecknade, men det har bara varit ungefär sista veckan).

1982-08-06, fredag.

Lena och jag var bjudna till Anders och Eva Enemar i Skepparkroken. For från Lund 1020. Eftersom Lena i regel inte gillar att åka på motorvägen, for vi Lund - Kävlinge - Dösjebro - Annelöv - Tågarp - Tjutebro - Mörap - Brogård - S Varalöv - Ängelholm, ankomst Skepparkroken 1155.

Det blev en härlig dag, med mycket givande samtal med Anders och Eva. Vi badade genast vid ankomsten, fick sedan förmiddagsmål, satt ~~ut~~ ute, gick en runda till Magnarp längs stranden och tillbaka i skogen, därefter nytt bad, kaffe, utevistelse, ~~sees~~ och slutligen middag, lika läcker som riklig. Startade hemfärden 1945, for via Ängelholm - Höja - Starby - Kvidinge - Dragesholm - Stenestad - Kågeröd - Halmstad - Tirup - Källs Nöbbelöv - Marieholm - Virke - Lilla Harrie - Örtofta - Lund, hemkomst 2155.

(80) Det var samma varma väder som förut, men ett åskväder drog upp västerifrån på middagen, det blev skugga, det blåste upp, det blev regn nere i söder, men vi fick inte en droppe på oss, och åskan kom aldrig särskilt nära. Inte heller passerade vi på hemvägen genom områden som fått regn. På e m klarnade det och blev nästan ~~sees~~ kav lugnt, och det förblev varmt eller mycket varmt hela dagen.

Fågel (ej fullständiga artlistor):

- a) på uppvägen i sol och stekande hetta ~~sees~~ pågick skördarbetet mångenstädes. På sträckan Lund - Mörap plöjdes fälten på minst fem ställen omedelbart efter skörden; det rök som i Afrika under torrtiden, men på det helt nyplöjda samlade sig rikligt med skratmåsar, huvudsakligen årsunga, och ibland även vipor, kråkfågel, stare. Före Mörap såg jag bara 1 + 4 tornsvalor, men över Mörarps samhälle for minst 25 tornsvalor omkring, och över Ängelholms stad var de också rikliga. Ladu- och hussvalor sedda i ringa eller $\varnothing$ måttligt antal. Ringduvor flerstädes. Ingen rovfågel.
- b) på nervägen sågs 1 ormvråk flyga ungefär söderut på låg höjd nära Höja, därutöver ingen rovfågel. Tornsvalor sedda, men i stort antal bara på en plats nämligen vid Finstorp (Finnstorp), en rastplats vid en damm i skogen mellan Stenestad och Kågeröd, där vi stannade kortvarigt i solnedgången. Tornsvalor allmänna, de flesta högt uppe. Även hussvalor rikliga här, högt eller rätt högt. Hus- och ladusvalor sedda flerstädes på nervägen f ö, ~~sees~~ räknades inte men var snarast allmänna.
- c) i Skepparkroken var tornsvalor till att börja med inte att se i stort antal, men det ändrade sig. Jag granskade en gång en ~~sees~~ ensam, mycket högt uppe kretsande ungtrut och fann då att det ännu högre upp var gott om tornsvalor, osynliga för obeväpnat öga (fast enstaka ex kunde anas utan kikare, när man precis visste var de fanns). Flera ggr senare på dagen upprepades detta. De högflygande exemplaren bildade inte täta flockar utan glesa förband med inbördes avstånd mellan djuren på c 10-100 m och individantal på c 50 - 150 ex. Även hussvalor sågs ofta i antal högt uppe. En sparvhök kom lågt kretsande över stranden, då samlades snabbt både tornsvalor, hus- och ladusvalor omkring den

(81)
1982-08-06 forts.

och mobbade den närgånget. - För övrigt blev artlistan från Skepparkroken som följer:

(81)
storskarv 1 ex flygande, närhåll

knölsvan 2 ad med en vuxen, ovanligt mörk unge eller ungfågel låg på stranden nära Folk och båtar

gravand 1 förbiflygande

ejder mycket allmän vid stranden och längre ute, ofta i flockar på

10 - 50 ex; allra mest mörka fåglar men några få ex med vitt i dräkten sågs, däremot inte en enda utfärgad hanne

knipa: 1 + 2 ex vid stranden, nära

sparvhök 1 ex se ovan

drillsnäppa ett par ex sedda och hörda vid stranden som här nästan överallt är stenig eller blockfylld

skrattnås: sedd mycket ofta, mest i ringa antal, men på e m c kl

1530 när tydligen en myra började svärma kom skrattnåsar genast i

flera tiotal och fångade myror i flykten. Först alldeles nära,

sedan drevs tydligen myrorna av svag vind ut över bukten varvid

skrattnåsarna följde med

gråtrut ofta sedd, unga och gamla, men aldrig / mer än några ex samtidigt

havstrut enstaka ad sedda många ggr

fisk/silvertärna ofta sedda

kentska tärna hela tiden inom syn- och hörhåll, och ibland kunde

man se 8-10-12 ex samtidigt, m 1 m sammanhållande i glest för-

band. Även ungfåglar hördes

småtärna 1 ex ad passerade vid stranden

tobisgrissla 1 ex utanför Enemars hus när vi badade första gången;

den var avgjort ljus på hals och undersida, rimligen juv.

ringduva sedd

tornsvala se ovan

ladusvala ofta sedd

hussvala ideligen sedd, betydligt individrikare än föreg., ofta

10-20 ex samtidigt

backsvala sedd och hörd rätt många ggr

sädesärta flera vid stranden etc

gulärta 1 ex lyfte vid stranden

lövsångare sedd

rödhake hörd i skogen

koltrast sedd i "

grönfink hanne ad satt och sjöng i trädtopp vid huset, låtet avvek

från det vanliga men tyvärr antecknade jag det inte. Anders kände

iden detta ex och dess sång

hämpling: 3 par bodde eller hade bott på tomten i de täta buskarna av

Rosa (rugosa?). Ett ex hade byggt nyligen, och idag fann Anders

att boet innehöll det första ägget, nylagt för dagen. Mycket sen

kull. man undrar om ~~häckningen~~ häckningen fullföljes

bofink sedd

stare stor flock uppskrämd av sparvhöken; även andra flockar sedda kråka några sedda vid stranden.

1982-08-08, söndag.

Lena och jag startade rundtur i Sydsverige. Vi hade tre huvudsyften:

- 1) att beskåda Liljefors- utställningen på Läckö slott i Västergötland;
- 2) att besöka Lenas dotter Kristina i Hedekas i Bohuslän;
- 3) att se John-Bauer-utställningen i Jönköping.

Vi avsåg att färdas huvudsakligen på småvägar som såg trevliga ut på kartan eller som vi av andra skäl särskilt gärna önskade se. Av familjen Per-Olof och Ulla Persson, som bor granne med oss på Tenorgränden i Lund, hade vi erbjudits att övernatta i deras sommarstuga belägen vid gården Hemmingsmålen, nära Hubbestads gods, ungefär en svensk mil väster om Vrigstad i Småland. Med ~~stor~~ stor tacksamhet anammade vi detta erbjudande. Resan gick som följer: från Lund kl 0930, tog väg 16 ut till motorvägen E 6, följde denna genom hela Skåne upp över Hallandsåsen och vidare förbi Halmstad till Falkenberg, tog här av till höger och fortsatte via Köinge - Älvsered - Svenljunga - Sexdrega - Hillared - Dannike - ~~Äspered~~ Äspered - Trogared ~~mm~~ - Torp - Södra Ving - Väby - Murum - Od - ~~Skölvene~~ Skölvene - Hudene - Herrljunga - Laske-Vedum - Önum - Long ~~mm~~ - Hov - Levene - Järpås - Lidköping, dit vi ankom kl 1645 efter en i allo lyckad färd. Vi hade gjort ett par tre kortare uppehåll men eljes färdats oavbrutet. Denna dag var den sista i den stora och långvariga värmebölja som på sista månaden härskat över Sydsverige. Det var mycket varmt eller hett, men inte outhärdligt.

I Lidköping fann vi vid infarten en villa som annonserade sig såsom Park Hotell, där fick vi ett utmärkt dubbelrum. För zoologiskt utbyte se efter reseredogörelsen.

1982-08-09, måndag.

På morgonen omkring kl 0920 startade vi mot Läckö. Sol och grant, men frisk vind, och temp. var nog c 10 grader lägre än förut, d v s middagstemp. omkring 20-22° C.

Vi gick igenom utställningen mycket noga och avnjöt den verkligen grundligt. Hann även med att åhöra en visning av slottet, med trevlig och sakkunnig redogörelse för dess historia. Även utställning av spetsar, hantverk, m m.

Omkring kl 1430 lämnade vi Läckö och for tillbaka till Lidköping men inte ~~genaste~~ genaste vägen utan via den allmänna (ehuru smala) väg som ~~går~~ går upp mot NV Kållandsö. Vi fortsatte ut till Navens fyr, fann ett fint badställe här med solstekta hällar och tvärdjupt vatten och helt utan folk. Badade länge, for sedan via S:ta Marie Kapell - där uppehåll gjordes - till Lidköping. Åt på en trevlig restaurant vid namn Taiwan, fick friterade / råkor i sötsur sås och en flaska Liebfraumilch, mycket gott och rikligt och en snabb och vänlig upp-passning. - Fågelutbyte m m se nedan.

1982-08-10, tisdag.

Lämnade Lidköping c 1000, for via Örslösa - Storeberg - Tun - Ås (stopp!) - Sal - Flo - Vargön (hemskt ställe) - Vänersborg - Brasmerud - Rådanefors - Stigen - Färgelanda ~~mm~~ (stopp för god och mycket billig lunch på hotellet) - Hedekas. Väntade här, for via Krokstad - Lilla Röd - vidare ~~c 3-4-5 km~~ c 3-4-5 km på vägen mot Svarteborg, letade efter Kristinas plats och fann den ~~mm~~ med hjälp av beskrivningar. Inom kort uppenbarade sig Kristina, söt och rar och vänlig som alltid, och sedan gick vi runt med henne och såg på platsen där hon arbetade. Det är ett antal ungdomar som tydligen är stora idealister, de är vegetarianer, odlar sina egna grönsaker, håller getter, bygger om ett par hus som de köpt, tillverkar smycken m m för avsalu, etc. Vi träffade flera av Kristinas kamrater; de gjorde ett positivt intryck, och Kristina själv verkade avgjort glad och harmonisk. ~~mm~~ Det kunde också behövas, ty mycket arbete krävs förvisso innan bostäder och odlingar och allt annat blir i ordning.

Efter ett par timmar fortsatte Lena och jag, nu med kurs söderut via Hede - Munkedal (kaffe på Kvistrums berömda vårdshus: bra och

(83)

1982-08-10 forts.

Orust över trivsamt!) - Skaveröd - Skredsvik - Högås - bron till ~~Nötesund~~ Nötesund - sedan omedelbart till vänster så att vi färdades på den väg som går närmast Orusts östra sida, förbi Buvenäs - Stillingsön - - Varekil - bron till Tjörn - Stenungsund (gräslig plats!) ~~men~~ men ej in på E 6 utan väster om densamma ner till Kode, därefter under E 6 till Kareby - Romelanda. Jag trodde man skulle kunna korsa Göta älv här eller någonstans längre uppströms, men då detta ej föreföll möjligt vände vi söderut, korsade ~~älven~~ älven vid Kungälv - Bohus - in på väg 45, som följdes norrut till Nol, därifrån via Starrkärr - Kilanda - Östad - Brobacka - Alingsås - Lygnared - Hedared - Borås. Här pågick stora vägombbyggnader även inne i staden, men vi slingrade oss fram till Esso Motor Hotel och fick ett fint rum. Dagen nästan alltigenom solig och fin, men ~~den~~ den starka värmen har inte återkommit. Delvis mycket trevlig väg genom områden som vi tidigare inte besökt.

1982-08-11, onsdag.

Efter frukost på motellet avreste vi från Borås c kl 0930 och for direkt till Jönköping längs väg 40. Fint väder. Ankomst Jönköping c 1050, fann museet och ägnade de följande timmarna åt John-Bauerutställningen, som vi uppskattade i högsta grad. Fikade på museet, startade sedan söderut via Tenhult - Ödestugu (upp i klockstapeln!) - Malmbäck (stopp, skrev kort, köpte mat etc). For Malmbäck - Hok men inte via Svenarum utan på en på vår karta inte markerad allmän väg som följde järnvägen Malmbäck - Hok, först strax öster om densamma, sedan (ungefär från Stoarp) norr om den. Stannade ej i Hok utan for ner till Hubbestad mellan Svenarum och Nydala, fann den gård där Per-Olof Perssons bror bor sin maka, hälsade på dessa ~~mycket~~ mycket vänliga människor och tog in i ovannämnda sommarstuga som låg bara ett par hundra meter från gården. En rätt liten stuga men genom väl genomtänkt planering verkade den mycket rymlig, och högst bekväm var den. Här ~~intog~~ intog vi vår kvällsmåltid, fröjdades åt tystnaden runtomkring, ~~kojade~~ kojade relativt tidigt, och sov gott.

1982-08-12, torsdag.

Gjorde rundtur av stort intresse: till Nydala närmast. Här bodde jag med föräldrar och syskon två somrar för ungefär 63 år sedan, jag tror det var åren ~~1917 och 1918~~ 1917 och 1918 eller kanske 1918 och 1919!! Sedan dess har jag aldrig varit här. Därför högst spännande att återse kyrkan och klosterruinen, som jag mindes synnerligen svagt, och f d herrgården, som jag erinrade mig något tydligare. Den var nu upplåten för kurser, ungdomsläger etc. Vi fick god information av ett par personer vi mötte vuxna vid byggnaden, även en del besked från ungdomar som tillfälligt var förlagda där. For sedan via Vrigstad och (norra =? Gamla) Hjälmseryd till Stockaryd. Jag minns att vi steg av tåget i Stockaryd när vi skulle till Nydala för 63-64 år sedan; därför ville jag se miljön på nytt. Vi for sedan ner till Rörvik och därefter via (södra) Hjälmseryd ~~och Sandvik till~~ Sandvik till vid Rusken, sedan upp längs Ruskens östra strand, delvis med utmärkt vacker utsikt, till Nydala och, efter blåbärslockning i skogen, tillbaka till Hemmingsmålen. Blåbären var glesa och ofta torra, men på fuktiga ~~ståndorter~~ ståndorter kunde man få ihop en del, särskilt som Lena varit omtänksam nog att i Malmbäck ~~inköpa~~ inköpa två stycken - vad heter det? - bärslocknings-skovlar, verkligen mycket ~~effektiva~~ effektiva!

Mycket skön och givande dag.

1982-08-13, fredag.

På morgonen gjorde vi noga i ordning i stugan. Kl 1000 var vi inviterade på kaffe hos familjen Persson. Satt här till 1030 och hade en ovanligt trivsam pratstund. Därefter avsked och färd söderut via Nydala - väster om Rusken, alltså via Moboda - Brunnstorp till Osbruk eller Ohs Bruk som det stavades i samhället. Så vidare öster om ~~sjöarna~~ sjöarna Lyen och Rymmen, alltså via Lyåsa - Strömhult ner till den ovanligt vackra och välbelägna herrgården Tagel och via Mistelås -

1982-08-13 forts.

- Agnaryd - Hjortsberga - Blädingsås - Vislanda - öster om stambanan till Eneryda, där vi hoppades finna ett fik. Då detta misslyckades fortsatte vi på stora vägen till Liatorp, där en taverna uppletades och hungern stillades. För sedan via Virestad - Fanhult ~~och~~ och avsåg att fortsätta genaste vägen till Lönsboda, men eftersom vi på kartan fann namnet Rumpeboda mellan Härlunda och Lönsboda beslöt vi enhälligt att taga denna lilla krokväg. Utan nämnvärda uppehåll fortsatte vi från Lönsboda via Kruseboda väster om sjön Immeln till Immelns samhälle; här uppehåll för inköp av glass och rundspaning över sjön, som dock endast gav några gräsänder och två välskapta flickor, som klädda i topless minibikini hoppade i vattnet från badbryggan. Den ungdomliga publiken vid kiosken ägnade flickorna föga uppmärksamhet varav jag slöt att företeelsen var allmän i denna ~~nejd~~ nejd.

Vi for vidare via Torsebro - ~~Örn~~ Bjärlöv - N. Strö - Araslöv - Göinge-Fridhem - korsade väg 21 - Ullstorp - Åkeboda - Djurröd - Rickarum - Äsphult - Bosarp - Hagstad - Fundersed - S Rörum - Ludvigsborg - Hörby - Östraby - ~~Örn~~ Orås - Hjularöd - Harlösa kyrka - Hunneberga - Revingeby - S Sandby - Lund, ankomst 1855.

Denna dag hände ~~ett~~ åtskilligt av zoologiskt intresse, se nedan. Väder på f m och middagen mest vackert och soligt och rätt varmt, ~~men~~ men senare mulnade det, och vi fick en kraftig regnskur ungefär på sträckan Fanhult - Häradsbäck - Rumpeboda. Vid Immeln sol på nytt, men vid Torsebro började ett verkligt störtregn som ett slag (vid N Strö - Araslöv) var så hårt att vattnet inte hann rinna undan; det blev mycket mörkt och usel sikt, så att vi ~~vi~~ inte köra genaste vägen eftersom vi just då hade bilar både framför och bakom oss. Även när vi for över Nävlingeåsen regnade det, delvis kraftigt.

Genast efter vår ankomst till Tenorgränd kom Per-Olof Persson med post och tidningar, som han åtagit sig att samla upp efterhand ur vår brevlåda. Vi berättade kort hur vi haft det och hur skönt det varit inte minst i stugan vid Hemmingsmålen.

Fågel etc på färden: se ~~nästa sida~~ närmast följande

~~ett~~ sidor, där dagarna 1982-08-08 -- 13
upprepas på nytt med kort angivande
av fågel m.m. Därtill obsen be-
rättande stachmyromas betende.

1982-08-08.

Lena och jag startade rundtur. Från Lund 0930, till Lidköping 1645. Vi for stora vägen mot Göteborg så långt som till Falkenberg, därifrån på mindre vägar. Väder: varmt, halvklart, svag sol, ökande vind omkring V. (Och detta blev sista dagen med stark värme, vilket inte betyder att vi i fortsättningen hade dåligt väder). Jag gjorde inga noggranna anteckningar om vad vi såg, men följande noterades: 1 grävling låg överkörd S om Landskrona, ännu en dylik invid Djurhagshus, en överkörd räv vid Falkenberg. Och 4 överkörda katter sågs denna dag. 1 sädesärta lyfte för sent för oss och svängde så olyckligt att den med visshet förolyckades; men gentemot detta står att hundra ärlor eller flera lyfte i tid. Arten blir inte ofta överkörd om man betänker hur gärna den rastar just på vägar och hur stor del av dessa ex som måste vara oerfarna ungfåglar. Även såg vi överkörda måsar, och småfåglar samt enstaka bildödade kråkfåglar; sistnämnda grupp klarar sig påfallande väl, men just på sensommaren (och högsommaren, tror jag) finnes en olyckstopp, rimligen mest ungfåglar. Enda rovfågeln på dagen var 1 fiskgjuse nära Svenljunga. Tornsvala sedd i måttligt antal.

Lidköping: vid hamnen 320 gråtrutar varav 70 procent juv, vidare 250 kajor, högst 100 tamduvor samt en turkduva, därtill på annat ställe i staden 3 flygande turkduvor. F ö vid hamnen 1 + 5 skratmåsar, enstaka fiskmåsar juv, några fisktärnor, 4 skäggdoppingar samt litet stare.

1982-08-09.

Noggrann genomgång av Liljefors-utställningen på Läckö slott, som vi uppskattade i högsta grad; däremot tyckte vi nog inte att den var särskilt välhängd eller väldisponerad. Även slottet studerade vi med stor behållning. Se även tillägg!

1982-08-10.

Vi for Lidköping - Storeberg - Ås - Vargön - småvägar - Stigen - Färgelanda (matrast) - Hedekas i Bohuslän, där Lenas flicka Kristina arbetar. Mycket trevlig träff. Efter ett par timmar fortsatte vi via Hede - Munkedal (kaffe på Kvistrums vårdshus, fint!) - Orust - Tjörn (på dessa sträckor allehanda mycket roliga småvägar) - Stenungsund - Kode - öster om väg E 6 - Romelanda - Kungälv - Nol - Alingsås - Borås, där vi tog in på ett utmärkt motell. Föga fågelanteckningar, men på östra sidan av Orust passerade vi en trevlig strandsträcka, där vi såg c 300 gräsänder, 1 kricka, 1 glutt, 10 ljungpipare, vipor, skratmåsar, några obestämda vadare. Av rovfågel ~~1 ormvråk~~ 1 ormvråk vid Hedekas. 1 korp där också. På Orust dagens andra ormvråk, en mörk fågel som satt nära. My. fin färd.

1982-08-11.

For Borås - Jönköping, såg på färden 1 korp och 2 bivråkar. Därefter långvarigt besök på John-Bauer-utställningen, väldigt charmerande. Därefter färd söderut på allsköns trevliga vägar till en by vid namn Hemmingsmålen rätt nära Hubbestad, där vi fått lov av våra grannar i Lund, familjen Persson, ^{Tatt} disponera deras sommarviste, en högeligen komfortabel stuga. Vi anmälde oss hos fabriker Perssons bror, som hade en lantgård därintill, och fick nyckel av honom. Här bodde vi två nätter och trivdes utmärkt. Gjorde rundtur och besökte bl a Stockaryd, Vrigstad och Nydala. På dåvarande herrgården på Nydala tillbragte jag ett par somrar omkring åren 1918-19 och hade sedan dess aldrig återsett platsen! ~~Min~~ jag hade tydliga - och i det stora hela korrekta - minnen av hur det såg ut vid herrgårdsbyggnaden; mina minnen av kyrkan och klosterruinen var svaga men blev nu upplivade.

1982-08-12.

Rundtur med start och mål i Hemmingsmålen.

1982-08-13.

Tid för sista etappen. Kaffe hos familjen Persson på gården, därefter färd till Lund. Just vid starten kom en nötkråka flygande över

(86)

1982-08-13 forts.

den öppna marken vid huset. For på många högeligen njutbara småvägar söderut, såg en älg korsa vägen rätt nära Ohsbruk, såg 1 tjäderhöna, såg 1 rådjur, mycket rikligt med trollsländor etc etc. Utmärkt fint landskap bl a vid Tagels herrgård. Kom till Lund på kvällen efter en sällsynt givande tur.

Jag ritade in vår resroute på vägkartorna ~~(och anger den här mera i detalj, tillika med ett par ytterligare kommentarer.)~~

forts.

(86)

1982-08-13, fredag.

Omkring kl 12 på dagen, när Lena och jag var på väg söderut genom Småland och hade hunnit till närheten av Tagels herrgård vid sjön Rymmen, NO om Rydaholm, hände följande.

Vi stannade på vägen eftersom vi tyckte oss se ett lovande hallonsnår alldeles i närheten. Därvid befanns det att vi just hade kolliderat med en stor Aeshna-slända. Den hade inte dött men var uppenbarligen svårt skadad där den låg vid vägkanten. Vingarna var synbarligen oskadade och horisontellt utbredda, benen samlade under ~~thorax~~ thorax, sprattlade ofta, ~~bakkroppen~~ bakkroppen hölls än rak, än krumböjd. Jag avsåg att ta upp djuret och avliva det, då jag såg att en skogsmyra (Formica rufa) kröp i riktning mot sländan. Avståndet ~~mellan de båda insekterna~~ mellan de båda insekterna, när jag först observerade myran, var skattningsvis 25-30 cm. Myran kröp raskt mot sländan, kursen rak, / endast små avvikelser kanske betingade av grässtrån etc. När myran kom fram till sländan, blev dess rörelser mycket hastigare, och med stor iver ~~undersökte~~ - för att tala antropomorfistiskt - började den undersöka sländan, först framme vid huvudet, sedan i bakkroppsspetsen; sedan kröp den, fortfarande mycket snabbt och exalterat, ett par gånger över sländan. Jag observerade särskilt att den kröp över de utbredda vingarna. Den begav sig därpå till huvudet och började behandla detta, nästan säkert bet den där, ty sländan sprattlade ivrigt, vilket den gjort ända sedan myran först kom fram till den. Men nu intensivare sprattlande.

Efter någon minut (jag tog inte tiden här, men se nedan) lämnade myran sitt stora byte och sprang med utomordentlig hastighet och alla tecken på maximal aktivitet en krokig bana enligt den heldragna linjen på skissen på nästa sida. Skissen är ungefärlig, och jag kan inte ansvara för riktningarna mer än i / grova drag, men jag fäste mig särskilt vid att myran ~~först~~ först sprang i en ungefär W-formad bana, som skissen visar; kanske snarare W- eller W - formad dock. Därefter ett par andra långa krokar ungefär enligt skissen, fortfarande med väldigt fart och aktivitet och med kroppen hållen högt över marken. Om jag minns rätt återgick myran sedan till sländan och började behandla den (säkerligen bita den) åtminstone mest i huvudet eller huvudfästet. Inom loppet av högst 2 minuter kom nu 2 andra myror relativt snabbt och rakt från samma håll som den första. Båda kom utan stora omvägar fram till sländan och började palpera och/eller bita den ungefär som nummer 1 hade gjort. Inom de närmaste 4-5 minuterna därefter (nu tog jag tiden) kom så ytterligare 8 myror från samma håll men ingen från annat håll. Alla höll kurs mot ~~sländan~~ sländan. Ett ex vek av ~~sländan~~ i spetsig vinkel när den var bara c 15 cm från sländan och avlägsnade sig som skissen/ visar. Alla de andra kröp fram till sländan, ~~undersökte~~ "undersökte" den m l m tydligt, och de flesta eller alla samlades därefter snabbt vid sländans huvud och började bearbeta detta. Nu var det intet tvivel om att de bet ordentligt, ty jag såg att huvudet började hänga löst. Då ingrep jag, lyfte upp sländan, som nu bara rörde sig svagt, avlägsnade myrorerna, som var högeligen ovilliga att släppa bytet, och stoppade sländan i ett medfört glaströr.

Omständigheterna vid fyndet var ~~ungefär~~ ungefär som följer. Vägen löpte genom skog, dock med glänta resp. låga ~~träd~~ träd just här. Vägkanten, där sländan låg så långt ~~ute~~ ute att den var utom "räckhåll" för passerande fordon, var grusig-sandig med gles och låg ~~vegetation~~ vegetation av gräs, föga hindersam även för en myra. Det var skön temperatur och frisk vind men det bör framhållas att vinden inte kändes mycket (knappt alls vågar jag säga) när man vistades på vägen omgiven av skog resp. glänta/ungskog. Obsen gjordes på den väg som går på östra sidan om sjön Rymmen, alltså norr om Tagel. Sländan låg vid vägens västra kant, och myrorerna nalkades utmed ~~vägkanten~~ vägkanten norrifrån.

Jag tog sländan till Lund och fick den bestämd av Ulf Norling, det var en Aeshna grandis; "den är oerhört vanlig nu", sade Ulf.

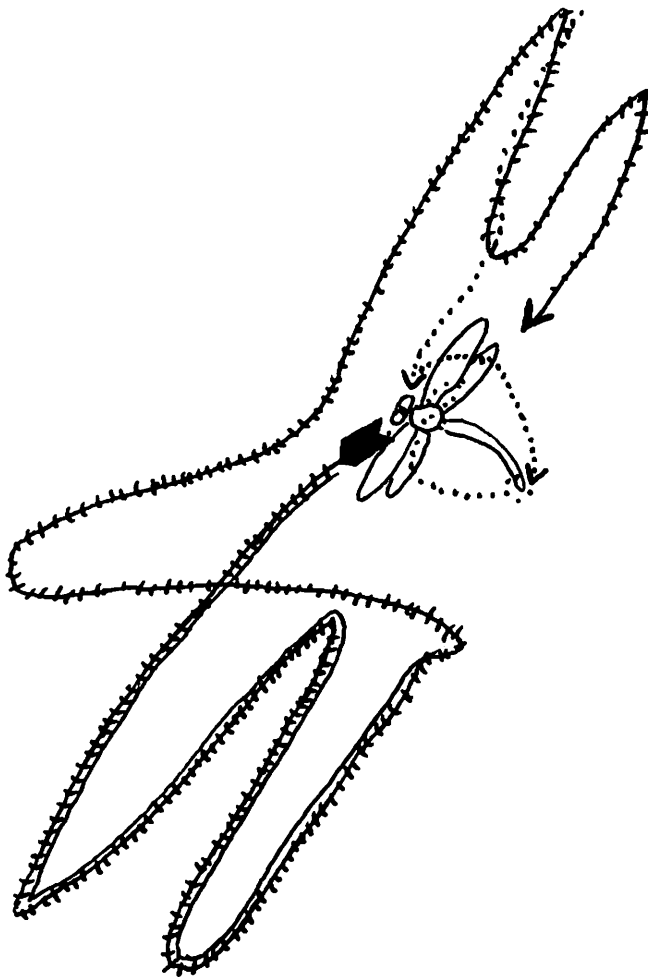
Naturligtvis fick jag det intrycket att den ~~först~~ först anlände myran på något ~~sätt~~ sätt signalerade sitt fynd, genom doftspridning eller möjligen ~~med~~ med någon annan metod. Jag berättade förloppet för Jan Löfqvist, som är storexpert på feromoner, doftsignaler etc., och fick till min ej ringa förvåning veta att ~~sådana beteenden~~ sådana beteenden hos Formica rufa var föga kända och även föga studerade. Man kunde ju annars tro att en så allmän art skulle ha undersökts relativt noga.

FORTS

N
↑

(ff)

(ff)

Approximativ skala:

— 1 dm

OBSERVERA: skissen är endast ungefärlig. Noggrannast är den bana som myran sprang under maximal upphetsning och med vildaste fart.

Förklaringar: prickad linje anger hur den först anländande myran kröp fram till sländan. OBS den relativt raka kursen. Samma prickade linje anger också hur denna myra kröp över sländan och till dess bakkropps-spets etc. - De senare anländande myrorna kom på ungefär samma kurs.
heldragen linje — anger hur en myra betedde sig: den nalkades men vek plötsligt av och försvann.

heldragen
dubbel linje
med tvärstreck }

anger hur den först ankommande myran rörde sig efter att ha undersökt sländan. Då formligen rusade den fram med alla tecken på stor upphetsning

heldragen
enkel linje
med tvärstreck }

anger hur samma myra fortsatte sin kurs, snabbt och exalterat men inte lika "vilt" som när den sprang sin stora, ungefär W-formade bana nederst på skissen.

(89)

1982-08-14, lördag.

Jag vistades mest inomhus, ordnade efter rundresan, läste, etc. Väder ostadigt, men mest soligt, stora granna cumulusmoln som ~~ibland~~ ibland glesnade och gav plats åt en blå himmel, ibland tätnade ~~ibland~~ till ett m l m sammanhängande grått molntäcke. Frisk vind, som under några middagstimmar ökade till hård, omkring V. Utmärkt sikt, temp. högst c 20° C i skuggan.

(89)

Kl 1645-1730 gick jag en rundtur i fint solsken, men det blåste friskt om ock ej $\frac{1}{2}$ lika hårt som några timmar tidigare. Såg bara 1 sparvhök som kretsade lågt över Östra Torn, nästan säkert en ~~ungfågel~~ ungfågel för året.

Därefter åter inomhus. Kl 1855 började det regna, fast solen sken; jag såg några få tornsvalor komma över mot V. Efter några minuter ökade regnet starkt, det blev grågul himmel i S-V. Ösregn! Av en slump tittade jag ut just när regnet öste ner: då kom ett glest förband på 58-60 tornsvalor mot V! Flyghöjd 15-50 m, inbördes avstånd mellan fåglarna ~~ibland~~ 10-100 m, flockens längd c 500 m. Mycket "målmedveten" flykt. Efter någon minut upphörde regnet, och solen kom fram. Detta var c kl 1915.

Efter middagen kl c 1950, när det var soligt och grant men en del cumulusmoln i söder etc, såg jag på håll ett fåtal tornsvalor flyga mot V (ungefär).

1982-08-15, söndag.

(90)

(nästan

Lena och jag för från Lund 1730 i mycket fint och) stilla sommarväder, ankom till stugan/tornet vid Krankesjön 1800. Vid stugan och inuti den ~~stugan~~ var allting OK.

1805 jag upp i tornet, Lena också med den första stunden, c 15 min.

7 tranor kom från VNV-NV, upptäcktes på långt håll, flög ungefär enligt skiss, passerade rätt nära, jag såg att ett ex var juv; alla de andra hade huvudena tecknade som ad.

Flocken försvann mot OSO

2 + 1 hägrar sedda, ~~och~~ och precis när vi kom upp i tornet lyfte en storskarv rätt nära, flög runt, tappades ur sikte eftersom jag ~~följde~~ följde tranorna med kikare.

Närmsta klarvatten (NK) är nu nästan helt dolt ^{av} an/alarna framför tornet. Jag ser att där finns gräsand, skäggdopping och sothöns, men alla i ringa antal. En grov skattning ger högst 20 fåglar synliga på NK. - På "tarmen" ingen fågel synlig. Över sjön flyger ~~en~~ 1 skrattnås och 1+ 1 tärnor (fisk/silver). På vattnet strax utanför NK, vid krysset på skissen härovan, ses en gles flock på 70 brunänder varav mycket hannar, och m 1 m inne bland brunänderna ligger 2 gräsänder och 10 sothöns samt 6 skrattnåsar ad och juv. - Ytterligare hägrar ses, minst 2 ex, och över närmaste vass flyger 1 brun kärrhök juv helt lågt. 1 fiskgjuse kommer västerifrån in över NK

1 ensam sångsvan ad står på en vassbank i NV utkanten av NK.

Utanför almen, alltså långt bort i V, ser jag en ensam ~~knölsvan~~ knölsvan ad och 250 meter därifrån 1 knölsvan ad med 2 juv!

Väster om NK, kanske 150-200 m utanför det vassbälte som ~~utgör~~ utgör dess yttre gräns, ligger 5 ungsvanar i tät rad, jag tror det är sångsvan. (se nedan!)

I sjöns NO del, ungefär inom den ram som anges på skissen här, ligger endast en and, det är en brunand. Intet därutöver. Denna del av sjön är nästan alltid fattig eller tom på fågel.

1820 kort strof av rörsångare hörs.

Skarven upptäcks, den flyger högt mot V eller NV! - Gjusen är kvar över NK, ryttlar ofta.

1 fiskmås juv över sjön långt bort.

1 enkelbeckasin flyger ungefär enligt pilen på ovanstående skiss.

Ihållande varningsläte från en osäker småfågel, troligen Sylvia sp. Ses inte, men hörs t.nära.

1824 gjusen plumsar brant i NK, kommer upp med en liten fisk, flyger

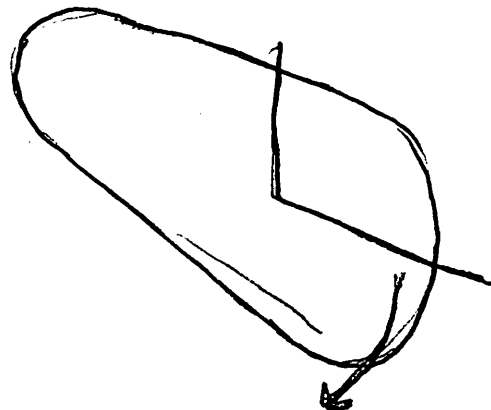
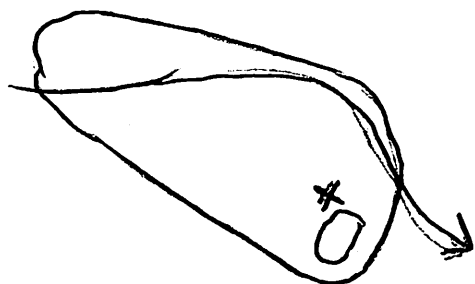
bort ungefär mot SSO. Backsvala och ladusvala sedda, men bara helt enstaka ex. Svartsnäppa hörs tydligt men inte y nära.

Bruna kärrhöken juv skrämmar upp 4 drillsnäppor, som stått i vasskant ungefär där skrattnåsarna förr hade sin huvudstyrka. Norr om ~~en~~ NK simmar en del fågel fram bakom en vassrugge; det är minst 13 brunänder och några sothöns. Fler ex kan vara dolda bakom vassen. Svartsnäppa hörs många ggr på avstånd.

2 enkelbeckasiner flyger norrut.

Väder: Sjön är spegelblank eller delvis med krusningar, sikten är god och motljuset endast måttligt besvärande; obs-möjligheterna goda alltså ifråga om att se vad som ligger på långt håll i västra delen av sjön. Men där ses knappast en enda fågel utöver de 1 + 3 knölsvanarna som nämnts härovan.

1835 ny gjuse kommer från SV, ~~en~~ börjar ryttla över NK, rundflyger sakta över sjön rätt nära. 1 häger juv i vasskant vid NK.

1982-08-15 forts.

- (91)
- 1838 Annu 1 gjusen kommer från SV över Silvåkraskogen; kommer fram rätt nära och bara c 100 m från nyssnämnda ex. Omkring 10 skrattmåsar flyger söderut över sjön, rätt högt. Strax utanför norra utkanten av NK ses några krickor på vattnet (5-6 ex, ev. flera).
- 1845 jag finner att 2 knölsvanar ad med 2 ungfåglar ligger långt ute på öppna sjön, ungefär "mittsjöss". Förmodar det är de förut omnämnda 1 ad och 1 ad med 2 juv. Flock på 9 gravänder passerar västerut, eller grättare mot VNV-NV, sedan svängande mera mot V, över sjön. 3 småvadare passerar snabbt mot V, höjd c 30 m, de påminner starkt om kärrsnäppor både i utseende och beteende, men säker bestämning kunde jag inte göra. 4 gräsänder flyger bort mot OSO-SO. 6 krickor ses på ungefär samma plats som nyss. Jag grips av tvivel på artbestämningen av de 5 ungsvanar som ligger strax V om NK (men se nedan). - Ytterligare några gräsänder ses utöver de nämnda. Rörsångare sjunger kort strof. Sävspurv ~~hörde~~ troligen hörd 2 ggr men ej sedd. Nu litet mer fågel på NK än när jag kom. Ensam ringduva flyger mot NO rätt nära utanför tornet. Ensam vipa mot V över sjön. De 5 ungsvanarna är sångsvanar, de simmar nu fram till en sångsvan ad inne bland vassruggarna i utkanten av NK. Bara en ad synlig.
- 1855 Nu finner jag långt borta i NV i sjön den stora knölsvankullen på 2 ad och 6 juv. ~~Å~~ - Flocken på 70 brunänder, omnämnd i början, består av minst 110 ex, ty fler har simmat fram bakom vassrugge. Oro på dessa brunänder, en del flyger bort mot V, men de flesta är kvar.
- 1900 ena fiskgjusen skrämmar upp några gräsänder på NK, dessa har inte räknats tidigare. Flock 14 skedänder lyfter ur vassen som avgränsar NK utåt NV, eller kanske låg de på öppet vatten men dolda av vassen för mig. På NK ses nu 1 ad och 3 juv hägrar, de står nära varandra i vasskant resp. ~~på~~ rishög. ~~-~~ Den stora brunandflocken har simmat utåt, ligger nu mellan NK och de yttersta ruggarna. Gles flock. Jag ser nu c 35 änder på vattnet ungefär utanför almen, alltså långt bort. ~~Å~~ Art oklar, men det kan vara brunänder som redan räknats men nu flyttat sig ditbort. 1 gjuse fiskar eller rättare gör försök, slår i vattnet atm. någon gång, vid andra tillfällen stiger den upp innan den nått vattnet; får intet byte. Helt få ladusvalor överflygande. Väder: det tättnar avsevärt i väster men är ännu mycket fint och stilla. Behaglig temperatur (skattningsvis bortåt 20° C, men siffra osäker, ty utetermometern på ~~den~~ stugans veranda var borttagen!).
- 1905 Ungefär 25 skrattmåsar har samlats och fällt långt ute på sjön. Plötsligt storuppbrott av fågel: 100 brunänder, 100 gräsänder och ytterligare c 100 änder, som jag inte hann bestämma ordentligt, men mest torde det varit just gräs- och brunand; därtill såg jag några skedänder. Hägrar lyfte också, men inte svanar. Orsak okänd. Gjusen var visserligen nära och lågt över sjön, men den har hållit på ~~den~~ 20 minuter på samma begränsade område, och jag är säker på att den inte var orsak till skrämseln. Jag tyckte mig se ett stort mörkt föremål skymta bakom en vass någon sekund innan fåglarna lyfte. Detta föremål såg ut att röra sig snabbt. Men det blev inte synligt igen, ~~den~~ och obsen blev ytterligt kortvarig. Det kan ha varit en stor fågel, dock. Inte en båt, inte en människa på sjön på hela kvällen.
- 1911 ~~Å~~ Flock 8 enkelbeckasiner passerar snabbt, flyger i kroklinjer, mot N-NV, sänker sig till sjöns nivå. Flock på 15 storskarvar passerar mot V tämligen högt; de flög först i tydlig V-form, försvann mot V. En engelsman som jag träffat någon gång förut var nu också i tornet. Han talar utmärkt svenska, jag tror han jobbat i Sverige i 10 ~~år~~ år.

- 1 grönbena flyger mot S.
Svanarna lyfte ej, men massor av änder, säkert c 300 ex inalles, vilket är avgjort hög siffra numera i sjön. Åtminstone de flesta änderna stannade kvar i sjön; de ligger nu i "tarmen", i västra delen av sjön utanför f d almen etc etc
- 1920 jag ner från tornet.
Lena och jag går på järnvägslinjen bort till Silvåkraskogen och åter samma väg, men inte in i skogen eller ner till sjön därborta. På utvägen föga att se, en del starflockar dock, några sädesärlor etc. På återvägen till stugan/tornet ett par trevliga saker: en flock på 8 korshäbbar flög österut, högt uppe, ivrigt lockande, så att de hördes långt innan jag fick syn på dem. Lät precis som mindre korsnäbb. Längre sedan sist! Vidare mycket stare, de hade delvis fällt på telefontrådarna över betesmarken, här satt säkert 2000 ex, mest på översta trådarna. Men de lyfte delvis eller till största delen, nya anlande, och de fördelade sig på ett ovanligt sätt: flög glest omkring på c 25 x 100 m höjd och inom ett område på minst 500 x 500 m, antagligen större. Här blev de rätt jämnt fördelade, och det var tydligt att de fångade insekter som flög högt i det fina och lugna vädret. Insekterna kunde vi inte se, men vi trodde det kunde vara chironomider och kanske även stickmyggor, eftersom dessa var ovanligt nitiska och talrika ikväll. (Men när jag kom upp i tornet fann jag att spridda ex av en vingad svartmyra kröp däruppe, därför mycket sannolikare att myror utgjort huvudmassan av ~~svärmar~~ svärmande insekter. Se nedan).
Det var egendomligt att se stararna så glest och jämnt fördelade i luften. Antalet sedda ex säkert c 3000-4000, men detta approx., det kan ha funnits flera på längre håll. Och inte blev observationen mindre underlig då en del ladusvalor fördelade sig tämligen jämnt bland ~~stararna~~ stararna och deltog i insektjakten. Svalorna var dock relativt fåtaliga, kanske 100-200 ex inom det område där det fanns minst 3000 starar. Antalet starar ökade, blev mot slutet säkert 5000, antalet svalor ökade kanske också.
- 1950-2005 Denna uppvisning av starar och svalor pågick c 1950-2005. Jag såg redan då att det var gott om svalor över sjön, skattat 500 - 1000 trots att sikten bara delvis var fri. Endast ladusvalor sedda.
- 2020 jag ånyo upp i tornet. 3 brushanar varav 1 hanne och 2 honor rundflygande, kom nära, sökte fälla, torde fällt vid någon vass- eller dykant, men tappades ur sikte. 1 tornsvala sedd.
- 2015-2020 strax innan jag gick upp i tornet hördes sångsvan ropa ivrigt, ett par minuter minst, med avbrott ett par ggr.
Nu syns inte mycket änder på vattnet på närhåll. Däremot upptäcker jag en ensam kanadagås ute på öppna sjön. Starar ses allmänt, några tusen ex, fördelade på flera flockar m 1 m rundflygande. En flock var på c 2000-3000 ex, de övriga my. mindre. Svalor sågs till ett antal av c 1000, de flesta flög lågt och över V delen av sjön, alltså (rätt) långt bort. Några sädesärlor kom i flock, rundflög över NK. Trädpiplärkans höstläte hördes 2 ggr. Några fiskmåsar flög över mot öster.
Rätt många Aeshna sp flyger, detta har jag sett även tidigare ikväll. Några svartmyror på tornets översta del, bara få, men det indikerar svärmning någon stund tidigare (se ovan!). Stickmygg svåra! Smådiptera, icke stickande, svärmar, i betydande antal, men jag ser inte några stora tätt samlade svärmar (se nedan!)
- 2025 antalet svalor har nu ökat till 2000 - 4000, endast ladu ses och hörs, de nalkas från V men är delvis ~~långt~~ långt bort, siffror my. approx.
- 2028 nu säkert 4000 - 5000 svalor, fortfarande endast ladu sedda och hörda. En tornsvala sedd. - Starar, som ett slag flög i flera mycket stora flockar över sjön, har inte setts sedan ungefär 2020 (men se nedan!)

1982-08-15 forts.

(93)

- 2030 nu över 5000 svalor, de stiger delvis, men massor ses också lågt över det stilla vattnet. En del kvittrar över tornet. Bara ladu s h. - Änder, de som syns, ligger nu mest i V sjön, men på NK ligger litet mer gräsand och sothöns än förut.
- 2031 1 gjuse över sjön, förföljd av 200 svalor, men dessa tappar snart
- 2033 intresset, och när gjusen kl 2033 kommer nära över NK är svalorna ej alls lika tätt eller ens tydligt efter den
- 2034 är de ej alls efter gjusen! Hägrar ses och hörs
- 2035 500 - 800 starar kommer i smalt band ung. enl. skiss, faller i tät och rel. hög vassrugge vid pilens spets: (rak pil:)
- Gjusen kvar, ryttlar, störtar, men vänder uppåt innan den nått vattnet. - Svalor nu stätt och lågt över V sjöns spegelblanka yta. Starar kommer från SO och S till nyss angiven plats, se höjd pil:
- 2036 där faller c 3000 starar, och
- 2037 " " c 10000 starar. De kommer från SO, atm. de flesta, och flera flockar gör rundflygningar över sjön innan de faller. Jag tror att en mindre del fällde annorstädes. Rödhake knäpper. Minst 6 + 7 drillsnäppor lågt över vattnet! Nu ser jag att en del starar, kanske 1000 ex, faller i de s k "yttersta ruggarna" mot NV, räknat från tornet. Samtidigt kommer nya starar, minst 500 + 500 + 1000, från SO och faller på den på skissen angivna platsen. Strax därpå kommer ytterl. 500 + 30 + 5 starar rakt över mig i tornet, höjd över tornet c 5 meter. De far ut och faller
- 2043 näktergal hörs flera ggr, det djupa melodiska varningslätet
- ~~2043~~ Massor av stare faller fortfarande i den täta ruggen som indikeras på skissen. Den är inte stor, det förvånar mig att mycket stare får plats där.
- 2045 nu kommer flera tusen starar, troligen 6000 - 7000, och faller i "yttersta ruggarna" eller ~~2045~~ nära därintill. En del av dessa starar (men troligen inte många) kan ha rundflugit en eller ett par minuter över sjön. Bortom dessa ruggar ses fortfarande massor av svalor lågt över det spegelblanka vattnet, ~~2045~~ se denna skiss som är i mindre skala än vanligt. - Rödhake hörd många ggr. Eftersom solen varit dold har man ej kunnat se svärmande småinsekter i motljus. Men nu finner jag att mycket småinsekter flyger, dels "individuellt", dels i väldiga surrande svärmar över trädtopparna etc. Det är flera arter, delvis skiljbara på olika storlek, bl a ses en stor ?chironomid, nästan stor som en harkrank. Eventuell svärmning över sjön ej synlig. Solen går ner bakom moln.
- 2050 jag ner från tornet. Härlig afton! Oerhörd diptersvämmning nu.
- 2105 vi startar hemfärden, far via Silvåkra by - S Sandby som vanligt. Mycket insekter flög i lyktskenet, nattfjärilar av olika slag, och andra grupper.
- 2130 ankomst Lund.

Tillägg: (a) en trädpiplärka hördes redan c kl 1845, ~~2045~~ och (b) näktergal varnade redan c kl 1850 ett par ggr.

S L U T

(94)

1982-08-16, måndag.

Jag var på arbetsrummet på Ekologihuset c 1100-1615. Mellan Ekologihuset och gamla vattentornet sågs högst 10 tornsvalor samtidigt.

1982-08-17, tisdag.

Trött och i dålig form. Var ej på inst. på hela dagen. Över Tenorgränd, trots kortvariga obsar, en del tornsvalor sedda, summa drygt 20 ex varav vid ett tillfälle c 12 samtidigt. Siffror approx. ~~men~~ men de visar att arten ännu förekommer i någorlunda stort antal i landet.

1982-08-19, torsdag.

Vid Zootis 2 + 1 + 1 tornsvalor sedda trots helt kortvariga obsar. De flög i byigt och delvis regnigt väder med åska, de kom mot den rätt hårda, ungefär västliga eller sydvästliga vinden. Ett par ex kom när det regnade friskt. Detta c 1300-1600.

På kvällen vid Tenorgränd passerade ytterl. 1 + 1 tornsvalor mot V i byigt väder. Obsar helt kortvariga. På kvällen kom också 1 sparvhök mot SV över Tenorgränd, den gled rätt länge, sänkte sig och slog tydligen efter byte inne över staden, så lågt att den försvann.

1982-08-20, fredag.

Var på Zootis (Ekologihuset, där jag har arbetsrum) c 1130-1600. Synnerligen ostadigt väder, ibland mest klart, ibland häftiga regnbyar med frisk vind omkring V, stundvis hård vind. Även åska därvid i ett par tre omgångar före kl 1600. Jag såg, trots kortvariga obsar, vid ett par tillfällen minst 10 + 8 + 2 tornsvalor, de flög m 1 m tydligt mot V, alltså ungefär mot vinden, och de var mycket aktiva, flög fort, kastade ivrigt i flykten, svängde skarpt bakåt för att snart återta ursprunglig kurs etc etc.

1982-08-22, söndag.

Satt mest inomhus, läste nästan slut på Curry-Lindahls stora verk om "Bird Migration in Africa", som jag lovat recensera för Vår Fågelvärld. Det är ett oerhört pretentiöst verk, och sakligt kient; även språkligt kient för den delen. Det blir en högeligen kritisk recension; dock tycker jag nog att skrytsamheten den här gången är ännu mera utpräglad än den vetenskapliga underhålligheten.

Klockan 1910 denna dag kom en flock på precis 15 storskarvar över Östra Torn med kurs snarast VNV, de flög lugnt och fint och i tydlig V-form med ena "benet" omfattande 5 och den andra 9 fåglar, fågeln i täten alltså oräknad. Följdes i kikare ett par km, flög med rak kurs. En mycket sällsynt observation över Lund. - På dagen sågs inga tornsvalor, men kl 1925 och några minuter framåt passerade några glest fördelade ex västerut över Tenorgränd; de flög fort. Antal sedda bara 4-5, men obsar my. kortvariga. Vädret denna dag var halvklart med rätt frisk vind som dock avtog på e m. En svag högtrycksrygg passerade.

1982-08-23, måndag.

På morgonen c 0930, när det var grått av låga moln, men torrväder, pågick uppenbarligen ett bra sträck av trädpiplärka. En kort stund, när jag stod på trappan, hördes deras flyttläte många gånger. Men de flög högt och var svåra eller omöjliga att se. - På middagen regn i samband med kallfrontpassage, därefter delvis lättande. Föga obsar, men på e m kom en ensam tornsvala med mycket hög fart mot V eller VSV, just när det regnade rätt hårt (ehuru kortvarigt).

(95)

1982-08-24, tisdag.

Hade ärenden i staden omkring kl 1230-1330. Medförde kikare för att kunna bestämma eventuella översträckande vråkar. Och när jag passerade domkyrkan, kom faktiskt en rätt ljus bivråk sakta flygande mot V-SV. Särskilt huvudet var avgjort ljust, kroppen f ö rätt kontrastrikt färgad. Det var en ungfågel, det syntes på stjärtens form, och nästan säkert såg jag också att vaxhuden var gul.

(95)

Från arbetsrummet på Ekologihuset kl 1345-1645 gjorde jag en del obsar. Vädret växlande, ofta delvis klart, men ett par skurar. Såg nu inga rovfåglar, men rätt mycket svalor drog över i ett par glesa förband, säkert c 50 + 50 ex, och däri dominerade hussvalan starkt, men även backsvala sågs och kanske någon ladu. Enstaka tornsvalor sågs dels bland svalorna, dels ensamma, rätt många ggr, nog 10 ex ialles.

Kl 1700 kom en ormvråk österifrån över Östra Torn i fin eftermiddagssol, men ett tu tre vände den och flög mot NO. Enstaka tornsvalor även sedda på e m och kvällen.

1982-08-25, onsdag.

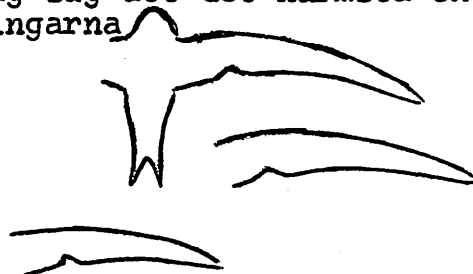
(96)
Lena och jag startade från Lund 1805. Strax bortom Östra Torn by satt några kråkor nära vägkanten; när de lyfte såg jag att ett ex hade breda vita (men inte säkert helvita) infan på handpennorna, så att vingarna visade mycket vitt när fågeln flög. När den fällde helt nära oss sågs däremot intet eller nästan intet vitt. Det är tänkbart att även armpennorna hade m l m vitt, men detta är osäkert.

Nära Östra Torn även 1 tornsvala och nära Revingeby 2 tornsvalor samt över "stora heden" Ö om Krankesjön 3 tornsvalor, alla 6 flög västerut lågt, emot den friska V vinden. Över "stora heden" sågs på en gång 3 tornfalkar, rätt nära varandra.

(96)
1830 ankomst stugan/tornet, jag gick genast upp i tornet. På nära håll flög här c 8 tornsvalor, och jag såg att det närmsta ex hade ett litet men tydligt jäck i vingarna

ungefär som skissen här; detta var alldeles symmetriskt ~~fluttande~~ placerat i båda vingarna. Ruggning alltså.

(Jag har sett samma sak redan för mycket längesedan, t ex i Falsterbo på 40-talet, men ~~fluttande~~ nu var det många år sedan jag noterade det, åtminstone såhär tydligt. GR)

- Uppe i sjöns NO del, strax utanför vassen, sågs den knölsvan-kull som brukar hålla till där: 2 ad och 2 juv., de båda senare tedde sig påfallande mörka. F Ö ingen fågel att se i den delen av sjön (=som vanligt! GR). Fasan hörd på närhåll.

- På "tarmen" intet av fågel att se. - På NK (=närmsta klarvatten) en tät flock av c 200 sothöns och approximativt 60 änder, varav alla som sågs tydligt var gräsand; kanske fanns några ex av andra arter. NK nu till mycket stor del dold av de höga alarna framför tornet. Bland vassruggarna i NV utkanten av NK sågs 1 sångsvan ad och kort därefter ännu 1 dito ad Och någon juv, men de försvann just bakom vass.

1838 nu över 25 tornsvalor mycket nära, ofta bara 2-4 m borta. Av
-1843 de c 12 ex jag kunde studera i detalj hade 5 ex samma lilla jäck i vingarna som ovan sagts. Ovanstående skisser gäller även här!

1846 c 30 skratt- och fiskmåsar ses. Tornsvalor har varit försvunna
-1849 ett par minuter, men nu ses åter c 15 ex. 3 av dem kommer nära, men dessa visar intet spår av ruggningslucka. - Över vassen runt NK flyger svalor i motljus, lågt, backsvala hörs. Vassen är tät och blommande, på vissa områden mycket tät och tjock, (men på vissa ytor tunnare, dock i stort sett my. tätare än förra året. GR). Trots vinden svärmar diptera, även i tornhöjd. De tas av tornsvalorna.

Väder: sol, mest molnfritt, men i V och N mycket moln. God sikt; vinden har varit frisk men avtar just nu tydligt.

2 skäggdoppingar sedda. Mer änder än förut ses nu på NK men riktig räkning kan ej göras.

1855 det blir skugga. - Över 100 måsar har samlats ~~fluttande~~ långt ute på öppna sjön, trol c 80 skratt och 20 fisk; dessutom en del, c 20 ex som just flyger bort mot Ö. 1 tärna sedd, är fisk/silver juv. - Jag granskar sjön på avstånd i V-NV. Ser på långt håll ~~fluttande~~ c 28-30 änder, trol. brunand. Närmare ses 4 bergfasta brunänder som ligger strax utanför NK. Inga stora fågelflockar alls att se förutom de nämnda på NK.

1900 nu åter minst 10 tornsvalor nära. De lågflygande svalorna över vassen är backsvalar, jag kan bestämma c 10 ex. Totala antalet svalor ej stort. Lövsångare hörd.

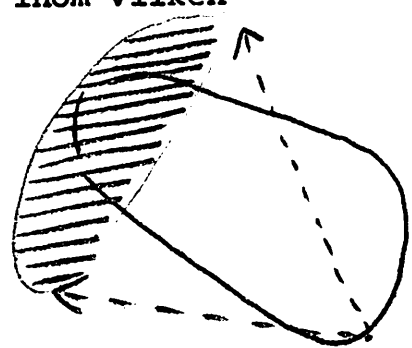
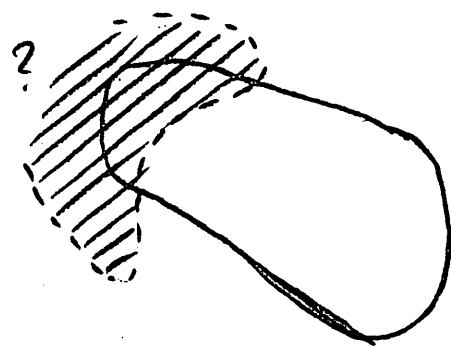
1905 ~~fluttande~~ mycket långt i V ses nu minst 35 änder och 1 ad och 2 juv knölsvanar, men fler svanar kan ha varit ~~fluttande~~ dolda bakom vass. Det är naturligtvis inte samma kull som ovan omtalats från NO sjön. Sadesärsla hörd. 1 skedand flyger över NK. 1 häger långt bort. Gröngöling hörd. 1 enkelbeckasin flygande. 5 änder flygande, det är nästan säkert krickor.

- en ensam svan ad ligger ungefär mitt på N sidan, strax utanför vassen. - Måsar nu till stor del uppe och flyger, kanske mot Ö, men oklart.
- 1910 nu över 100 svalor synliga, mest över So delen av sjön, bara backsvala hörs
- 1907 Nu visar sig 2 ad och 6 juv sångsvanar på NK, norra delen. Hela kullen alltså, och faktiskt lär det vara första gången en sångsvankull vuxit upp till flygg ålder här i sjön, enligt vad Johnny sagt mig.
- Grönbenä hörd, rall hörd. Nu minst 8 tornsvalor nära eller my. nära, men ingen hade ruggningslucka. Gulärta hörd. Ytterl. c 10 tornsvalor ses. 1 häger flygande och 1 sittande. 2 brun-anddrakar flygande.
- 1918 flock på ~~exakt~~ exakt 11 enkelbeckasiner flyger mot Ö, tätt, och kvickt som f-n. Smådopping hörd flera ggr. Vind svag, motljus ej besvärande. - 2 starar sedda. Några få gulärter överflygande
- 1920 trädpiplärka hörd. - På NK södra del vid de täta näckrosbladen ligger minst c 10 skedänder och 20 krickor. Vind nu mycket svag, på vattnet nästan bara krusningar
- 1925 långt bort i V, på fritt vatten, upptäckes knölsvankullen (som nyss sågs bara delvis). Den består av 2 ad och 5 ungfåglar, på gränsen mellan pull och juv. 2 trutar juv flyger rakt över mot SO, är mörka (säkert gråtrut!) 3 enkelbeckasiner rundflygande. Svalor nu ej att se på närhåll, men borta i V ses litet svalor. 10 gulärter kommer från Ö + några till. Några tornsvalor är nu nära igen, ett ex av fem hade jack = ruggningslucka som ovan:
- 1927 5 bofinkar flyger ymot SV. Nu täml. tätt med tornsvalor över "tarmen" och delar av vassen i SO, de flyger alldeles lågt delvis.
- 1930 jag ner från tornet.
- 1930- Jag tittar åt andra hållet, över betesmarken etc. Ett par
- 1950 hundra gulärter kommer till sjön, kanske 300. - På telefonträdarna över betesmarken sitter c 4000-6000 starar i långa täta rader. Rödhake knäpper. 1 tornfalk ses. En del små starflockar kommer över, etc. Ringduva kuttrar på håll. Tornfalk ses, trol. samma ex som nyss.
- 1950 jag åter upp i tornet. Flock på 8000-10000 starar kommer ut över sjön, rundflyger, fäller dels i vassen vid ~~NV~~ NV gränsen av NK, dels i en av de rätt små men my. täta ruggarna långt ute i NV, se enkel skiss här: (de två kryssen!):
- Flocken - innan den splittrats - är oerhört tät men innehåller inte mer än c 10000 ex. Smådopping hörd igen flera ggr, rall dito några få ggr. Backsvala och ladusvala hörda och
- 1955 sedda, men ännu kl 1955 bara litet, c 40-50 ex överflygande.
- 2000 jag finner ~~delar~~ dels att mycket svalor är på rundflygning över V delen av sjön, dels att c 1200-1400 gulärter lyft ur vassen ungefär vid omringade kryssen på ovanstående skiss; de flyger runt, och ytterl. 200-300 gulärter lyfter ur vassen nära kanalmynningen. 2 bruna kärrhökar hannar ad flyger lågt där-borta och skrämmer dem mycket. Än fler flyger upp ur vassen i SO-hörnet när ena kärrhöken nalkas.
- 2002 nytt rundflygande av gulärter delvis på nära håll, det är
- 2003 säkert 1000 ex, men det gäller samma ex som nyss. Därtill ses litet ladusvalor + (litet) backsvalar + några tornsvalor. Småflockar av stare kommer, och smådopping hörd på nytt flera ggr.

1982-08-25 forts.

(98)

- sångsvankullen 2 ad och 6 juv simmar ut på öppna vattnet ~~utanför~~ utanför NK men hitom yde "yttersta ruggarna".
- 2006 båda kärrhökhannarna över ~~den~~ närmsta star-vassen, den ena faller, den andra rundflyger lågt. Ensam häger flygande.
- 2009 3 lågflygande hägrar. - Mycket svalor ses långt bort i V, alldeles lågt över det stilla vattnet
- 2010 litet svalor "sköljer" hitåt, men bara c 50 ex.
Väder: mycket fint och stilla; solen står skarp men ej bländande över Silvåkraskogen. Flera stora solfläckar ses ungefär mitt på solskivan. - Några svalor nära, men mycket svalor långt bort i V. 1 tornsvala sedd.
- 2015 jag finner att oerhört med svalor rör sig i hela det område som är skuggat på denna skiss:
OBS: ungefärligt förstås, och bortre gränsen för svalorna kan jag inte se. Småflockar av starar och gulärlor kommer fortfarande till sjön.
Antalet svalor säkert 10000 (tiotusen).
- 2025 kärrhök orsakar vansinnesuppbrott av stare i "yttersta ruggen" (= yttre krysset på skissen föreg. sida).
Svalorna bildar ett helt fantastiskt moln; om jag skall försöka ge en ny skiss över deras läge blir det så:
OBS ungefärlig bredd på den sektor inom vilken flocken rör sig. Antal skattar jag fortf. till c 10000.
Rall hörd
- 2029 ena kärrhöken (fortf.) över yttre ruggen, den andra över den andra på föreg. sida markerade platsen där starar fällt; de går upp nu som ett svart moln (men flocken där är inte större än c 6000 - 7000 ex).
Rall hörd flera ggr, häger likaså.
Svalorna tättnar uppåt Revingehed/Revingeby. Några tornsvalor flyger över. Litet gräsand och kricka kommer från Ö (och OBS att jag inte sett några änder flyga bort mot Ö som de brukar göra).
- 2031 10 tornsvalor rundflygande jättesnabbt
- 2032 jag ner från tornet.

Tillägg: c kl 1900 flög 4 skogsduvor över sjön mot NO.

S L U T

För en observation Vidjare denna dag
se nästa sida.

6
(forts.) (99)
1982-08-25, onsdag.

Idag kl 1219 kom en flock på 23 tranor rakt över Ekologihuset med kurs ungefär mot S, höjd c 800 meter enligt min skattning. Jag såg dem från mitt arbetsrum, vars fönster vetter mot N. Thomas Alerstam, som har arbetsrum med sikt mot S, hade också sett dem och skattat höjden till mellan 800 och 1000 meter. Flygriktningen ansåg han vara ungefär mot S.

För kvällsexkursion denna dag se särskilt protokoll.

1982-08-28, lördag.

(99) Lena och jag besökte Carin Ehrenberg på Kärrnäs. Jättefina dagar. Denna dag utfärd runt Möckeln. Fågel: kl 1205 vid Taxås 1 bivrak, och kl 1210-1220 på samma plats 13 bivråkar och 1 fiskgjuse på passage. Kl 1220-1400 fortsatt praktiskt taget oavbruten spaning från Taxås klint, men nu sågs bara 1 gjuse och 1 lärkfalk.

Vi besökte bl a en biodlare i Diö, som Carin brukade köpa honung av. Det var en synnerligen trevlig och kunnig man; vi satt länge hos honom och lärde oss mycket och studerade hans bin och köpte 12 stora burkar honung. Just när vi startade härifrån, kl 1540-1545, passerade 21 bivråkar mot SV, rakt över samhället, i finaste solsken, höjd ej över 200 m.

1982-08-29, söndag.

Kvar på Kärrnäs. Kl 1030 rundvandring, 1 gjuse upptäcktes kretsande på långt håll. I skogen tofsmes, vid gården domherre. Kl 1110 kom $3 + 8 + 4 + 2 + 3 + 1 = 21$ bivråkar över gården, alla med samma kurs ungefär parallellt med Möckelns västra strand där gården ligger, men när de hunnit några hundra meter S om oss, vände de alla, undan för undan, mycket tydligt mot väster, ungefär enligt denna skiss:

Kl 1112 kom en ensam bivrak med lucka i höger vinge på samma kurs, och även den vände västerut alldeles som de föregående!!

När vi kort därefter tog adjö av Carin och hennes släkt och vänner, sågs en praktfull sak på en grov björk där sav strömmade ut på några meters höjd, så att där bildades en mörk yta, långsträckt och några dm lång. Här samlades 10 ex av sorgmanteln (Vanessa antiopa), de flög och satt här länge. Därtill 1 ex av Vanessa io och 2 ex av en fuks som jag inte kan artnamnet på.

Hemfärd startade vi kl 1240, fortfarande i härligt sensommarväder. Vi for hem via Pjätteryd - Delary - Hallaryd - Visseltofta - Verum - Farstorp - Ballingslöv - Laxbromölla. Stopp här vid gammal kvarn invid landsvägsbron; här sågs 2 forsärlor och 1 mink!! Därefter fortsatt färd via Vinslöv och sedan en sträcka på icke allmänna vägar upp på Linderödsåsen, se nedan för detaljer. Några km S om Vinslöv kom en nötkråka flygande över oss. Vi plockade björnbär; det var klen med bär men räckte till ett par portioner. Och vi fann några fina stolta fjällskivlingar. Vi gjorde en mycket givande sväng via Östra Skåne, bl a Vittskövle. Kom till Lund 1845, då passerade 2 tornsvalor snabbt mot V. Se särskilt blad med närmare angivelser om färdvägen.

1982-08-30, måndag.

Över Lund kl 1450 3 bivråkar med kurs mot S eller kanske snarare SO. Därefter kom plötsligt också 8-10 tornsvalor mycket snabbt förbi med krokig kurs. Och kl 1650 såg jag över Lund ytterl. drygt 10 ~~tornsv~~ tornsvalor.

1982-08-31, tisdag.

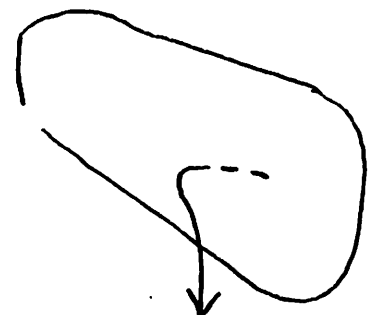
(100)

Jag for från Lund med buss 1615, ankomst Revingehed (Kvinnevad) 1650. Gick på järnvägen ner till stugan, med ett par helt korta avvikelser för att leta efter björnbär och att se ut över sjön från stranden nedanför "Saltkråkan". Det sista misslyckades helt eftersom vassen i år är mycket högre och tätare; från den låga stranden såg jag inte över vassen. Även letandet efter björnbär gav ytterst klen resultat, men det har varit tydligt länge att skörden i denna trakt blir bottendålig i år.

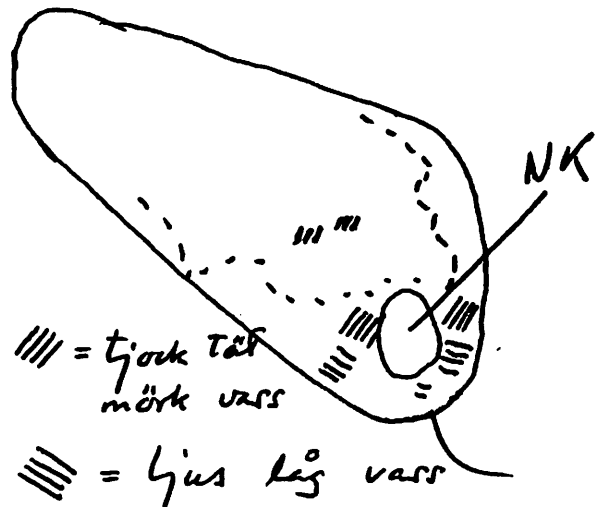
(100)

På den första sträckan, c 500-800 m, var det mycket grävningar av kanin på banvallen. Bara grunda gropar, någon dm tvärsöver och c 4-7 cm djupa, m 1 m runda eller brett avlånga. Men de stod tätt, ibland nästan 1 per meter eller rentav flera intill varandra, och de allra flesta var påtagligt färska. Längre neråt S mycket färre men sedda flerstädes. Väder: stilla, varmt, fuktigt, halvklart, värmedis som dock inte störde sikten mycket på måttliga avstånd.

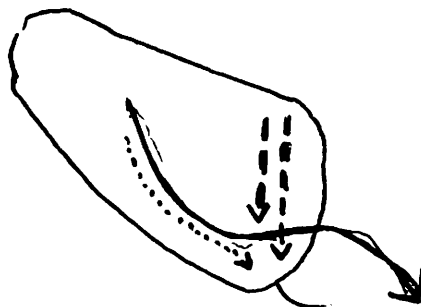
- 1650 vandring. Trädpiplärka ~~h~~ hördd strax i början, och på nästan
-1735 hela sträckan skrämde jag upp mycket småfågel ur ängsmark och
tuvmark och buskar ~~utan~~ längs banan. Även på telefontrådar satt
mycket småfågel, ~~utan~~ ovanligt mycket. Mest var det trädpiplärka,
varav säkert c 50 uppskrämdes, vidare buskskvätta 4 + 2 + 1 + 1
+ fler, svartvif flugsnapp 1, grå flugsnapp 1, lövsångare
flera. Större hackspett 1 hona nära. Buskskvätta och svartvit
flugsnapp ytterl. ex. 1 brun kärrhök juv kretsade på håll
över stora heden, och 1 dito hanne ad kom österifrån glidande
till Krankesjön, höjd c 75-100 m. - Allt OK i ~~utan~~ stugan.
- 1735 ankomst stugan. Rödhake knäpper. Väder grått, stilla, rätt
varmt, lätt dis. Mycket mås fångar insekter över sjön, det är
skratt och fisk, mest skratt. Långt ute på sjön i nästan km-
långt smalt band, delvis tätt, delvis avbrutet, ligger minst
500 måsar, mest skratt varav åtminstone en god del juv. Fiskmå
juv sedd. En del svalor påfallande högt. 1 gjuse ~~utan~~ kretsar
över SO delen, ryttlar, slår minst en gång men missar. Brun
kärrhök juv 1 ex. - NK nu nästan dolt av alarnas lövverk, men
där ligger sothöns, 50-100 ex eller flera, vidare säkert 50
gräsänder. 1 brunand hanne också sedd.
- 1750 upp i tornet, räknar det närmast ovanstående
1755 1 + 2 + 8 + 4 enkelbeckasiner rundflygande, det väsande lätet
hört många ggr, de flesta torde ha försvunnit mot O eller SO.
1 häger sedd. Plötsligt hörs ett fint silverklingande läte,
och 13 silvertärnor kommer från Ö, passerar nära förbi mot V,
jag kände igen lätet och såg att näbbarna var ytterst tunna
och fina. - 2 ungsvanar på vattnet N om NK (se nedan).
Knölsvanfamiljen 2 ad + 2 juv utanför vassen i NO som vanligt.
8 vadare i tät flock och my. snabbt,
de flyger lågt över sjön men stiger
efter sväng och försvinner över Silv-
åkraskogen ungefär enl. skiss:
Art oklar, men var ej stora.
På ~~utan~~ "tarmen" ses 15 gräsänder,
och långt i V på sjön ligger över
50 gräsänder och över 75 obest. änder
och/eller andra vattenfåglar, my.
långt bort. 1 lärkfalk kretsar över
sjön, glesa höga ladusvalor ses där
också men ej nära falken; totala an-
talet nu synl. ladu är högst 100. - Måsarna på vattnet nu del-
vis uppskr. av motorbåt, de flyger mot Ö. - Vädret: det blir
grått eller (delvis) grågult molntäcke. Svag ljum vind.
- 1810 rundspaning över sjön ger ånyo 1 gjuse över SO delen och 1 brun
kärrhök juv över vassen runt NK. Gulärta hördd, några starar
rundflyger, ladusvalor flyger högt och glest mot Ö. snabbt går
det, en vindil kommer. - Jag ser några sothöns även ute på
sjön N om NK. 2 hussvalor kommer över från Ö, hörs och syns;
och 1 enkelbeckasin hörs.

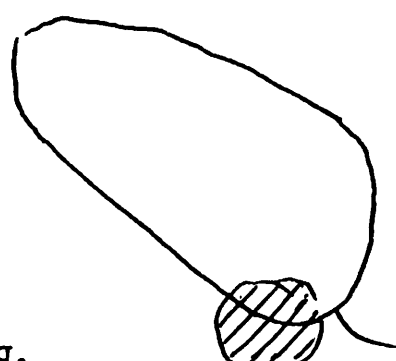
- 1816 ladusvalor tillbaka från Ö. Trädpipl h, lövsångare ses i träden. Skäggdopping h. Flera Aeshna-sländor flyger (OBS: detsamma sågs på nervägen. Även mindre odonater då sedda flera ggr, rätt ljusa, med relativt grov kropp, släkte osäkert).
- 1821 oro på svalor, de flyger snabbt norrut, 1 tornsvala dito. 1 + 2 gräsänder från Ö, fäller. Kärrhöken juv kör upp 10 krickor. Lätt regn börjar. 1 häger ad i vasskant NK. Vassen är i stort sett my. kraftigare än förra året, och vissa bestånd är mycket täta och tjocka och ter sig nästan svarta av rikedomerna på blomvippor; andra är mycket ljusare och lägre och glesare, ~~och~~ och åter andra är naturligtvis emellan dessa ytterligheter. Trots dessa ojämnheter är vassen i stort sett my. högre och tätare än förra året, och mycket glesa och låga och tidigt gulnande bestånd ses my. litet. Skissen här anger kvaliteten på några bestånd rel. nära tornet:
- Sångsvan: 2 ad och 4 juv ses bland vassruggarna N om NK, men ej säkert att jag såg alla juv.
- 1827 nu kvittrar ladusvalor över tornet, summa över 200, glest. Men det kommer att bli svårt att se svalor på långt håll ikväll, det är grå himmel, rel. mörkt, och diset har blivit my. mera märkbart på längre håll.
- 1833 nu drar 75-100 svalor över tornet mot Ö, däri ses och hörs tämligen mycket backsvala förutom ladu. - 1 skedand rundflyger. Gulärta hörd. - Smådiptera flyger, men jag ser inga tydliga svärmar. 1 rödmyra fäller på tornräcket, kort därefter några få sådana till men ej fler.
- 1836 rödmyror svärmar i måttl. antal. En mycket liten dipter svärmar också nära tornet, men täml. glest, inga täta svärmar.
- 1837 sångsvanarna blir synliga allihopa: 2 ad 6 juv! Glesa ladu kommer från Ö, kvittrar lilvigt. 1 tornsvala mot SV. 1 bofink mot S - SSV
- 1839 solen svagt synlig i liten "bräcka" i molntäcket. - Ladusvalor kvittrar, samlas, stiger mot SO, är strax försvunna
- 1841 c 50 skratmåsar + enstaka fiskmåsar juv rundflyg. över sjön, växl höjd, de tar säkerligen svärmande insekter, troligast myror. - 1 lärkfalk nalkas, slår efter ensam svala som dock undviker my. elegant; falken viker undan redan på c 2-5 m avstånd, ger upp efter c 5 sådana m 1 m lama slagförsök. Större hackspett hanne ses i aldungen framför tornet
- 1845 solen fram. Underlig röd belysning, stilla, disigt.
- 1847 solen bakom moln. Regn börjar, men svagt. Ringduva kuttrar. Några få svalor kortvarigt inom synhåll, är strax borta. Inga svalor kan heller ~~p~~ upptäckas på håll. - Sångsvankullen simmar in på NK norrifrån. 2 + 1 enkelbeckasiner väser, flyger mot OSO ungefär. 1 tornsvala mot VSV. 1 gulärta rundflygande. Regnet svagt. Mesar hörs, det är tydligen talgoxe. 1 bofink mot ~~SSV~~ SSV. Häger ropar. Skäggdopping juv hörd
- 1851 1 enkelbeckasin mot SO. Brunand hona sedd på NK. Trädpipl h, och flera gulärlor h.
- 1855 13 gräsänder flyger bort mot OSO-SO. Ungefär 25 ladu kommer från Ö, glest. 150-200 starar rundflygande över ~~SO~~ SO vassen. Ytterl. 7 gräsänder flyger bort mot SO. Det lättar i molntäcket i riktning mot solen
- 1859 mindre hackspett hörd på nära håll, mycket nära. Glesa gulärlor kommer till sjön från SO-SSO, summa 25-30 ex, de lockar, är strax borta. Falk ropar, är nog tornfalk, men jag såg den inte (och inte heller senare på kvällen).

- 1900 my. glest förband av ladusvalor kommer över tornet, kvittrar, summa högst 35 ex. Jag letar förgäves efter svalor och andra fåglar på avstånd. Mild sol bryter fram. Spegelblankt. Himmel grå, delvis i rosa, solen bländar men luft disig; diset har nu tätat, man ser sjöns V ände bara svagt, och höjderna norr om Kävlingeån ses ytterst svagt.
- 1903 25 gräsänder drar bort mot SO. 50 gulärlor kommer över tornet, kurs ungefär SSO
- 1904 brun kärrhök juv flyger lågt över sjön strax norr om NK; en del svalor över den
- 1906 svalor förtätas lågt över NK, och även över sjöns NO ~~del~~ och N del ses svalor i hundratal. 2 tornsvalor också sedda. ~~1 häger kommer från SO. Hackspetten hackar i aldungen. Starar, c 300-400 ex kanske, kommer från N, faller åtminstone delvis i vassen strax bortom kanalmynningen. Ensam gräsand flyger mot SO, detsamma gör 16 skrattmåsar!~~
- 1911 alla svalor har höjt sig, de flyger mot Ö ivrigt kvittrande, det är c 300 ladu och en del back; men svalorna återkommer strax. 1 fiskmåls ad mot SO. 75 starar kommer norrifrån lågt över sjön, rätt nära dess östra strand; jag tappar dem ur sikte när de är ~~på väg mot sjöns SO hörn.~~ 9 gräsänder kommer enligt hel-
dragen linje, 2 andra enligt prickad linje, dessa 2 faller i SO. OBS alltså att dessa ändrar kommer från sjöns V del (eller ev. ännu längre ifrån). Ett par talgoxar nära tornet. Starar faller i SO vassen, men hittills bara i måttligt antal. Litet gulärlor rundflygande.
- 1919 18 + 16 gräsänder mot SO, en del av dem kom långt bortifrån NV. Sädesärla hörd. 100 - 150 gulärlor rundflygande. En del svalor likaså. En roddbåt i sjöns V ände skrämmar upp andflockar, men bara delvis kommer de förbi mig mot OSO-SO, jag ser bara 13 + c 10 ex som gör så, trots att nästan säkert my. mer ändrar skrämdes upp. Starflockar kommer lågt över sjön enligt streckade linjer på ovanstående skiss; säkert kommer 1000 starar så. Några ändrar faller på NK
- 1920 nu och atm. någon minut framåt blir det stor kringirrande av svalor över tornet och ute över sjön NV från tornet etc. Säkert 2000 svalor, därtill litet gulärlo hördes, och starflockar fortsatte att komma som ovan sagts. 1 brun kärrhök juv kretsar lågt över stararnas nattplats i SO.
- 1925 svalor ökar nu snabbt i antal, skattningsvis är det 80-90 % ladusvala och resten back; massor ses i N-NO, höjd 25-100 m. Bara ett fåtal svalor lågt över sjön.. 1 tornsvala nära. Totala antalet svalor som syns nu är dock trol. ej över 2000 eller 3000. Ungefär 400 - 500 gulärlor faller nära stararna
- 1930 Lena kommer. 1 lärkfalk kommer från NV över sjön, minst 500 gulärlor går upp ur vassen (eller har kanske kommit någon annan stans ifrån och råkat hamna framför lärkfalken), ärlorna flyger i stor upphetsning mot SO, falken efter, bereder sig till slag men försvinner bakom de höga björkarna. Även svalor blir mycket skrämda, de stiger högt uppåt. Spridda gräsänder rundflygande.
- 1932 säkert 2000 (två tusen) gulärlor rundflygande vilt!! Jag ner från tornet. Strandskata hörs: 1 ex flyger västerut på närhåll, den är mycket ojämn i båda vingarna. Männe normalt? Flera tornsvalor passerar ungefär mot S. Svalor högt uppe, men ej mer än c 300-400 sedda från marken. Vi skyndar fram till en plats med relativt fri sikt över sjön.

- 1940 fiskgjuse lågt över sjöns SO del, rätt nära, den följes i luften av flera hundra svalor. Enormt med gulärlor irrar runt över sjön, mest eller kanske nästan enbart över SO delen; säkert är det 2000 ex nu, och småflockar kommer till från S. OBS att vi nu står först med god sikt över sjön, sedan går vi ut på järnvägsspåret så att vi får sikt mot S, över betesmarken etc.
- 1955 nu oerhört med svalor över här
-2000 markerat område, men sikten är inte fri åt alla håll och det är tydligt att svalorna är spridda över ännu större område.
- 2000 svalorna far fram och tillbaka;
-2008 antalet sedda ex säkert 5000 - 6000, kanske mycket högre. Lena och jag går på järnvägen mot Silvåkra f d hållplats och plockar en del vanliga växter som Lena och hennes kolleger behöver för morgondagens undervisning.
- 2010 ända tills nu ankommer gulärlor från S, dock är dessa flockar små, på c 15-30 ex/flock. Svalorna far vilt fram och åter, några kommer alldeles lågt; det är tydligt att de ämnar störta ner i vassen vilket ögonblick som helst. Flera tornsvalor ses bland svalorna. Hägrar flyger över. Bland svalorna dominerar ladusvalor starkt.
- 2020 Lena och jag tillbaka nära stugan. Skäggdopping hörs, kricka likaså
- 2025 jag upp i tornet igen. Svalor nu noll. Starar också noll; OBS att inga starar ikväll samlats på telefontrådarna över betesmarken. Nästan inga fåglar synliga på vattnet, men sikten är ju tyvärr inte fri åt det hållet nu. Rödhake knäpper. Plötsligt hörs gäss i öster på långt håll, men det låter inte som sädgäss utan mycket ljusare. De kommer närmre, och ett tu tre rasar en mängd grågäss över; redan i det ögonblick ~~var de närmre~~ då de blir synliga har de börjat kasta och falla brant mot sjön. Det är c 220 ex, de ropar livligt, störtar, men faller inte alldeles nära på NK utan strax väster därom (tror jag; atm. faller de inte närmare än så). Några änder flyger mot OSO-SO.
- 2032 jag ner. Vårtbitare spelar
- 2035 gässen, som tystnat när de fällde, kacklar nu högljutt men tystnar efter någon halvminut. Fin skymningsstämning.
- 2040 vi startar hemfärden, far som vanligt via Silvåkra by - allén - Tvedöra - S Sandby. Fortfarande mycket stilla och fint väder och behaglig temperatur, inte kallt. Mycket insekter flög i lyktskenet: småfjärilar, nattflyn, flera andra ordningar.
- 2105 ankomst Tenorgränden 8, Lund.

S L U T

1982-09-02, torsdag.

Vid Ekologihuset på middagen 4 tornsvalor samtidigt, de flög omkring snabbt men förfogade sig i huvudsak ungefär västerut. När de passerade, var det mycket mörkt och $\emptyset$ regnhotande, himmel i N-NV blygrå. Men inte mycket regn kom.

1982-09-03, fredag.

Jag var ej på inst. Vid Tenorgränd kom på f m 1 + 1 tornsvalor snabbt mot V i hård motvind. En del svalor passerade också m 1 m tydligt mot V, däri var backsvalor påfallande vanliga; de liksom övr. svalor och tornsvalorna kom på låg höjd.

Kl 1445 startade Lena och jag med kurs på Falsterbo. Vi for via Staffanstorp - Klågerup - Bökeberg - Fjällfotasjöns S sida - stora vägen till Börringekloster - Norra Börringesjön (=Klosterviken) - Grönalund - Anderslöv - S Virestad - Gislövs kyrkby - Trelleborg - kustvägen via Stavstensudde - Fredshög - Kämpinge - Höllviksnäs - Falsterbo.

Det var ~~gamm~~ gråväder och såg mycket mörkt och regnhotande ut ett par ggr, men vi fick bara lätt regn på oss. Vinden var hård omkring V, säkert 12-16 m/sek. Fågelutbytet på ~~nervägen~~ blev därför rätt ringa:

Nära Hyby en tät vipflock, som steg brant uppåt, verkade häftigt skräm, antal ex c 150-170. Ingen orsak till skrämelsen kunde jag se.

Vid Fjällfotasjöns S sida, där vägen kommer helt nära, stannade vi c 10 minuter. Över skogen intet att se förutom en helt obestämbar rovfågel på jättehåll. I sjön inte en fågel sedd, vilket till nöds kan förklaras av (a) den hårda blåsten och (b) den begränsade sikten; bara delar av sjön kunde överskådas. Men ändå är det anmärkningsvärt att sjön nu vid snart sagt varje besök ser så fågelfattig ut. Jämför Krankesjön! Och jämför med fågelrikedomen i Björkesåkrasjön!

Vi stannade också vid N Börringesjön. Grått väder och synnerligen hård vind. Över sjön flera hundra svalor, inte på närhåll, men jag såg nästan säkert att backsvalor var allmänna. På vattenytan bara ett par fåglar (änder). Stora ytor med tätt täcke av näckrosblad. Men på en avskild liten yta i S närmast Börringe f d station låg fullt med fågel, en snabbräkning gav minst 40 grågäss och minst 200 gräsänder, och totala antalet kan ha varit mycket mycket högre.

Under den fortsatta färden såg vi svalor mångenstädes, det var ofta tydliga ansamlingar i lå av höga träd vid gårdar etc. Tämligen mycket ladusvalor och mycket backsvalor sågs. Ett fåtal tornsvalor också. Från Trelleborg västerut sågs mycket tydligt att svalor och tornsvalor rörde sig västerut längs kusten, lågt och ~~ibland~~ ofta i krokig kurs, men ihärdigt. Tornsvalor hela tiden, glest, säkert såg jag 50-75 ex mellan Trelleborg och Kämpinge, när vi passerade här utan att stanna, och antalet sedda svalor var ännu större.

Vid ett tillfälle lyfte en flock ljungpipare på c 35 ex rätt nära vägen. Vipor sedda i my. måttligt antal.

I Falsterbo körde vi fram till fågelstationen, där jag beställt rum; vi lastade av vårt gods, hälsade på bekanta och obekanta och förfogade oss sedan, c kl 1715, till Mikael KristerSSons bostad. Jag hade nämligen inviterat honom till en måltid på Skanörs Gästis för att lyckönska honom till det förnämliga pris han fått i USA för sin TV-film "Det stora sträcket". Denna film hade han visat för kolleger i England, och dessa hade informerat TV-folk i USA, vilket medfört att Mikael uppmanats eller inbjudits att visa sin film där också. Själv for han inte ditöver, men filmen visades och fick pris för (ungefär) "special excellence" att göra vacker och meningsfull naturfilm. Högst glädjande och välförtjänt.

Lena och Mikael och jag satt alltså på Skanörs Gästis vid en god måltid c kl 1740-2015. Därvid såg jag genom fönstret att sträcket av tornsvalor fortsatte över Skanör när skymningen föll.

Efter maten återvände vi till Falsterbo, lämnade av Mikael, fick en pratstund med några trevliga prickar på fågelstationen, och gick sedan till vila.

1982-09-04, lördag.

(105)

Vi bodde på fågelstationen och sov ganska bra. Upp kl 0600. Det var fortfarande grått och mycket blåsigt. Göran Wallinder sade oss senare, att vindstyrkan tidigt på morgonen varit drygt 14 m/sek en halvtimme i sträck, vilket omöjliggör ringmärkning. Nät kan visserligen sättas i fyrträdgården men inte på öppen mark. - Temperaturen på dagen var rätt hygglig, det kändes inte särskilt kallt ens när man vandrade i motvind.

Jag gick ner och tog mig ett morgondopp ~~söder~~ söder om stationen. Inte en människa ~~✓~~ var inom synhåll på de närmaste 500 meterna. Vattnet var snarast varmare än väntat.

Lena och jag åt frukost^o godan ro och startade sedan, c kl 0740, till fots utefter sydstranden mot Nabben. Kom dit, träffade många bekanta, däribland observatören Håkan Lindskog från Skurup, och vidare träffade jag Knut Källström, som numera har egen firma i Stockholm. På 40-talet var han en rätt liten pojke, som brukade komma ner till Nabben med sin mamma. Därefter har jag knappt träffat honom, utom ett par helt korta möten på 60-talet och - om jag minns rätt - en gång på Nabben för 3-4 år sedan. - Massor av obekanta fanns förstås också på Nabben nu; jag kom i samtal med några belgare ~~så~~ (som talade bra engelska) och naturligtvis med svenskar och danskar.

Det såg fågelfattigt ut till att börja med på nedvandringen, ~~så~~ och sträcket blev inte starkt, av rovfågel rentav ovanligt klen, men flera trevliga arter visade sig dock. Någon räkning av antalet sträckande gjorde jag inte, men listan^o härnedan omfattar alla arter som jag såg kl 0740-1115, då vi återkom till fågelstationen efter att ha vandrat tillbaka samma väg längs S stranden. Arter:

storlom: en gång kom 3 lommar österifrån, upptäcktes på långt håll, nalkades i god stil, men vände i vid både tillbaka mot Ö. Jag fick den bestämda uppfattningen att det var 2 storlommar och en betydligt mindre och "tunnare" lom, sannolikast smålom. Men den bestämmningen ej bergsäker.

obest. lom: se ~~så~~ föreg.

storskarv mycket allmän, flög ideligen förbi åt olika håll, ensamma ex eller flockar på upptill c 12-15 ex. Enstaka tydligt vitbukade ex (=juv) sedda

grågås: någon gång c kl 0930 (?) kom plötsligt en rad fina flockar grågäss från NV, alla nära varandra så att praktiskt taget alla individer sågs samtidigt. Fåglarna fällde på de vidsträckta sandytorna vid Måkläppen. Antal nog c 400 ex. Det var lågt vattenstånd.

gravand: mycket få sedda, 2 juv tillsammans ett par ggr, etc

bläsand: rätt gott sträck på morgonen, svagare framåt f m. Hög procent Hannar ad, ~~30-50 procent~~ 30-50 procent i regel.

stjärtand: också rätt bra sträck på morgonen, vi hade 15 + 11 + 12 passerande ex på 10 minuter då. Ibland i sällskap med ~~bläsänder~~ bläsänder

kricka: flera småflockar på sträck, oftast 7-10 ex/flock. Liksom övr. änder alltid österifrån längs eller utanför S kusten. Någon gång skar flockarna (inte bara kricka) över golfbanan.

gräsand: några mycket små flockar var troligen på sträck. Men som vanligt ses denna art ~~så~~ bara i undantagsfall på tydlig sträckflykt på dagen, åtminstone på denna lokal

ejder: sträck, ~~på~~ på morgonen flera flockar vari hannarna var i ringa minoritet, ofta bara 1-2 ex i en flock på 15-20 ex. I några fall sträckte ejder och bläsand i blandflockar, en gång 4 ejdergudingar ihop med c 30 bläsänder varav hälften hannar ad. - Framåt f m föga rörelse på ejder

bivråk: ej sedda av mig före kl 1115. Något enda ex hade passerat på morgonen vid ~~Nabben~~ Nabben.

sparvhök: ett enda ex sågs flyga lågt över stranddynen när vi gick ner till Nabben.

FORTS

- fiskgjuse: 1 ex kom kl 0750 alldeles över Falsterbohus med kurs V, i hård motvind. Men tydligen var sträckdriften stark, ty gjusen kämpade sig framåt i god form. Jag fick sedan höra att den ej observerats vid Nabben. Kanske vände den alltså.
- tornfalk: bara 1 eller 2 ex sedda, och jag såg inget sträckande ex.
- lärkfalk: 1 ex alldeles lågt över tallbuskarna och dynen vid S stranden när vi vandrade tillbaka c kl 1045.
- strandskata: några enstaka ex och rastande flockar på upp till 8 ex. Både ad och juv sedda många ggr
- större strandpipare: sträckte på morgonen och f m längs S kusten, som vanligt ofta i sällskap med kärrsnäppa. Sträcket ej starkt, men fåglarna kom ofta på närhåll. Naturligtvis sågs också rastande st strandpipare
- kustpipare: några ~~g~~sträckande ex, delvis med kustsnäppor; och flera rastande fina ad på Nabben och S kusten
- kustsnäppa: se föreg. Även ett par fina småflockar med rödbruna ad och enstaka juv, både sträckande och rastande.
- sandlöpare: ej sedd passera på sträckflykt, men vid S stranden rastade 2 + 2 + 5 ex, dessa i rätt olika dräkt, ett par ex hade starkt grå hals, och vit buk, men 2 ex hade nästan vit hals i kombination med bröstet spräckligt i grått och m l m gulaktigt, och ~~1/2~~ resten av undersidan vit. Sprang i centimeterdjupt vatten som spolades över den flata sanden av hård vind
- kärrsnäppa: sträck delvis med st strandpip, i måttligt antal. Inga stora flockar. Rastade i ringa antal
- brushane: bara ett ex rastade vid Nabben, uppenbarligen hanne juv. MY orädd.
- enkelbeckasin: ett ex sträckte västerut längs stranden kl c 1055 på låg höjd
- myrspov: 3 ex rastande vid Nabben och flat sandbank därutanför. Alla dessa ex matt färgade
- storspov: 2 ex, säkerligen juv att döma av de relativt korta och ~~starka~~ flackt böjda näbbarna, passerade över land och vidare mot SV-VSV omkring kl 1000
- gluttsnäppa: 2 ex på rent sträck, lågt och nära. Därtill sedd i enstaka ex rastande vid stranden flera ggr
- drillsnäppa: minst 1 + 1 + 1 ex på olika platser vid stranden, gärna sittande ~~om~~ eller liggande(!) på de "vågbrytare" eller barriärer av träpålar som går ut vinkelrätt mot stranden
- labb: 1 ex kom ett par tre hundra meter ute, alldeles lågt mot V på f m. Kom nära de stora blottade sandytorna där massor av ~~f~~ fågel stod. Syntes orsaka relativt ringa oro där, men gav sig snart att jaga kentska tärnor - precis som förr i världen, då de kentska, om de fanns tillgängliga, alltid blev värst utsatta av labbarna.
- skrattmå: hela tiden inom synhåll, men fåtalig. Intet sträck sett av mig
- fiskmå: bara någon enstaka ad sedd
- gråtrut allmän vid stranden, stod på ett par ställen i flockar på 50-75 ex varav hög procent ad eller vix ad. Läget på Måklappen ej studerat ~~av~~ av mig, men där fanns antagligen massor
- havstrut: bara några få ad sedda, och ingen juv
- silvertärna: kl c 0815 kom 1 ad och 1 juv nära förbi; jag är övertygad om artbestämningens riktighet
- kentsk tärna: sedd ~~över~~ över havet i S, inte allmän men i regel kunde man se 1-2-3 ex. Både ad och juv, och ungarnas höga och rätt "ilskna" sirrande hördes nog lika ofta som det ~~1~~ vanliga lätet "kirréck" eller tjirréck".
- svarttärna: 2 ex i vinterdräkt eller (troligare) juv kom alldeles nära längs S stranden kl 1030. Trevliga att se!

ringduva sedd i ringa antal, inga flockar större än 3-4 ex
 tornsvala snarast allmän, i varje fall oväntat stort antal, även
 idag. Rörde sig lågt och m l m glest men oavbrutet mot V
 i sällskap med svalor. Både svalor och tornsvalor ofta i
 krokig kurs och i öglor etc, ofta vändande och återgående,
 väl delvis p g av den hårda vinden. Därför, enligt min tro,
 svårt att få goda siffror på antalet definitivt utsträckande.
 Skall bli kul att se vilka siffror Håkan Lindskog fått ihop.
 Han är en mycket säker och omsorgsfull observatör, med ~~brinnande~~
 brinnande intresse, och han brukar avlösa Gunnar Roos som
 observatör på lördagar och/eller söndagar.

backsvalam ~~sedd~~ även idag allmän

ladusvala allmän, men tveksamt om allmänna än föregående

hussvala några ex sedda

trädpiplärka sedd i mycket ringa antal men ej eller knappast alls ~~sedd~~
 hörd, underligt nog.

ängspiplärka något enda ex lyfte vid S stranden eller där i närheten.
 (Ingen skärpiplärka sedd eller misstänkt)

gulärta fanns hela tiden på golfbanan nära ~~Ø~~ Nabben etc, skrämdes
 upp av ornitologer och golfspelare men flög då vanligen bara
 en kort bit och fällde på nytt. Utsträck förekom men var
 svagt. Låg höjd i så fall.

nordisk gulärta: ett par ex med avgjort mörkt huvud och utan ögon-
 streck sedda bland de rastande ex

sädesärta också på golfbanan, ofta uppblandade med gulärtor i små
 eller ~~med~~ medelstora sällskap

buskskvätta: enstaka ex i Atriplex/Cakilevegetationen på sanden på
 Nabbspetsen

stenskvätta: rätt många på sanden på S stranden mellan Fågelstationen
 och Nabben, och likaså t många ex på Nabben. Några ex var
 påfallande mörka i rostfärgen på undersidan, något som även
 Lena observerade, men jag vågar rakt inte utnämna något ex ~~sedd~~
 till grönländska rasen, som ju också brukar visa sig först mot
 säsongens slut.

grönfink: några flockar på 5-10 ex vardera i bestånden av Rosa rugosa
 vid S stranden m l m nära Nabben

stare: helt få ex sedda, och intet sträck sett av mig

skata sedd i ringa antal i Falsterbo

kråka " " " " på golfbanan etc

- - - - -

Efter återkomsten till fågelstationen tog Lena och jag en vilo-
 paus; jag sov en god stund. Därefter åt vi ett gott mål mat, packade
 och städade, hade en stunds samtal med Göran Wallinder och hans
 danska flickvän och med några andra personer på stationen, och sedan
 for vi därifrån c kl 1445. Vi stannade vid vägkröken vid Ljungens
 SV hörn, det är den plats där fågelskådarna numera alltid samlas för
 att se på sträck och/eller kretsande ~~en~~ fågel, främst rovfågel, över
 Ljungen. Trots det synnerligen magra sträcket av ~~en~~ rovfågel satt
 eller stod här säkert 50 personer. Vi stannade också och gick ner.
 Över Ljungen ryttlade 2-3 tornfalkar på håll, en ensam bivrak passe-
 rade mot V, ~~sedd~~ och 1 eller 2 sparvhökar visade sig. F ö intet,
 eller bara måsar, enstaka ringduvor, och nu var antalet svalor och
 tornsvalor också helt ringa. På marken ett tiotal skator och kanske
 lika många kråkor.

~~Jag~~ Jag upptäckte Lars Svensson och Stellan Hedgren m fl i ett
 gäng. Gick dit och hälsade. De hade haft ett inofficiellt möte med
 Raritetskommittén i Skanör i flera dagar, även tillsammans med några
 danskar och kanske andra personer, allt med speciell inriktning på
~~svår~~ svårbestämda örnar av släktet Aquila. Ett mycket stort bildmate-
 rial, alltså fotografier tagna i fält, hade de studerat noga. De

1982-09-04 forts.

(108)

H nom

(108)

var helt överens om att bestämningarna kan vara oerhört kritiska, även för dem som har stor fälterfarenhet; och ~~men jag måste~~ rent ut säga, att min gamla tes att detta måste leda till talrika felbestämningar delades av dem alla. Detta må nu vara varje resandes ensak så länge de ~~men jag måste~~ inte publicerar sina diskutabla obsar ~~men jag måste~~ i kategorisk form. Men naturligtvis finns det alldeles för många, främst "halvkunniga" och självsäkra typer, som just publicerar sig så och därigenom ställer till stor oreda. Vi hade kort samtal härom. § Medan vi stod där, kom en stenfalk österifrån, i högeligen fin form och spänstig flykt. "Smelleken" hördes holländarna säga. Det brukar finnas rätt gott om holländare här ~~men~~ på höstarna.

Efter rätt kort stund fortsatte Lena och jag. Vid färd över ~~men jag måste~~ Ljungen sågs ytterligare någon tornfalk. Det ljusnade nu tydligt åtminstone i Ö-NO, och just när vi nalkades Ljungens NO hörn, kom ~~men jag måste~~ 6 bivråkar från ONO rätt nära varandra, och någon sparvhök syntes också.

Vi for genom Höllviksnäs och tog sedan ut på Hammarsnäs, stannade vid reservatets gräns och gick ner längs ydubbelstaketet åt höger, ~~men jag måste~~ ända till Fotevikens strand, för att se efter den svartvingade vadaresvala som länge hållit till här. Fågellivet var rikt men ingen vadaresvala visade sig. Detta var kl 1545-1620. Här sågs, mest vid Foteviken men delvis långt norrut, följande arter:

gravand någon enstaka

gräsand småflockar

bläsand sedd

stjärtand sedd

kricka sedd

obest. änder en del på håll

knölsvan: i själva Fotevikens inre del bara en flock på ~~men~~ 8 ex, men långt uppe i N låg stora flockar, dock ej på långt när så mycket som jag sett vissa år. Kanske såg jag ~~men jag måste~~ 100 eller högst 150 ex. Noggranna siffror ej möjliga p g av avståndet

tornfalk flera ex ryttlande över ängsmarken, säkert 5 olika ex rätt nära varandra

vipa sedd flygande på håll, men några mycket stora flockar sågs ej
ljungpipare: på rätt långt håll blev en flock på c 300 ex uppskrämd av ett litet flygplan.

obestämda vadare sågs i mycket stort antal i det my. grunda vattnet på andra sidan Fotevik, säkert 800-1000 ex inalles. Kritisk granskning ej möjlig, men det var stora eller rätt stora vadare, sannolikt brushane och/eller ljungpipare till stor del, kanske även vipor ehuru mindre sannolikt att ~~men jag måste~~ döma av plats och beteende.

skrattnåsar bara några tiotal

gråtrut i ringa antal

havstrut enstaka ad

svarttärna 1 ex i vinterdräkt eller juv flög envist över vattnet precis utanför den plats där vadaresvalan brukat hålla till (och där en väl upptrampad stig ledde ut i ~~men jag måste~~ den täta vegetationen av säv och höga örter vid stranden)

gulärta allmän bland betande hästar

sädesärta sedd

buskskvätta sedd i många ex i höga örtvegetationen vid Fotevikens strand och även på angränsande ängsmark med lägre örter

stenskvätta sedd i några ex där på betesmarken

trädpiplärka sedd

skata sedd

kaja "

kråka " .

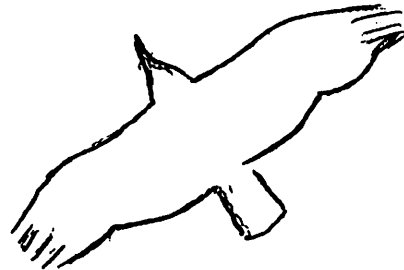
Vi for tillbaka längs vägen till St Hammars kyrka. Därvid ett par trevliga obsar: På ett stort plöjt och torrt fält lyfte en flock vadare på närhåll, det var inte ljungpipare utan brushanar, minst 35 ex. Fällde strax men skrämdes upp av överflygande sparvhök,

FORTS

1982-09-04 forts.

(109)

(109) Flög förbi i fint ljus, det var ytterst instruktivt att se de vita "äggformiga" fläckarna vid stjärtens sidor på alla exemplaren. Ovanligt enligt min erfarenhet att se brushanar på så torr mark. På det fältet satt också 2 kråkor, och när de lyfte såg jag att ena dels var mycket tydligt mindre än det andra, dels hade ojämna vingar ungefär enligt skissen, dock synbarligen symmetriskt i båda vingarna, dels hade vit färg på handpennornas infan - mycket tydligt synligt i flykten men inte annars - och dels slutligen var spräcklig eller fint fläckig i vitt även på ryggen, dock att det vita upptog mycket mindre yta än den normala grå färgen. Ännu ett fall av dessa små och vitbrokiga kråkor!!! Det är möjligt eller troligt att även armpennorna hade vitt på infanen.

Vi fortsatte på stora vägen till Vellinge. ~~Men~~ Men redan vid f d Foteviks station på fält vid vägen en ovanligt stor vipflock och intill densamma en väldig ljungpiparflock. ~~Det~~ Det var av trafikskäl omöjligt att stanna, och ljuset var delvis dåligt, men säkert var det 1000 vipor och 1500 ljungpipare, kanske mycket mer på avstånd.

Från Vellinge for vi via Mellangrevie - V Ingelstad - V Kärrstorp - Svedala (västra delen) - Roslätt - söder om Yddingen - förbi f d Bökebergs sommarrestaurant - stora vägen till Lund, ankomst hem kl 1750. Gjorde korta uppehåll ett par ggr, något längre på vägen S om Yddingen. Det hade nu blivit solsken och mycket finare väder, mest blå himmel, en del cumuli, skön temp. Vind fortfarande frisk eller rentav hård men svagare än i förmiddags. Nu ingen fullständig artlista för denna sträcka, men rovfåglar fullständigt: glada 1 nära Roslätt och 1 nära Hyby, lågt kretsande.

ormvråk 1 sittande på fält nära Svedala, normalfärg, och 1 ljus kretsande lågt över Bökeberg

bivråk inalles c 6-8 ex sedda på sträckan V Kärrstorp - Svedala - Hyby, därefter ej sedd. Lågflygande

sparvhök bara 1 sedd

brun kärrhök 3 hannar ad sedda, alla lågt flygande över fält eller ängar, 1 vid Krågeholms by nära Svedala, 1 S om Yddingen och 1 nära Hyby kyrka!

tornfalk 1 sedd nära Klågerup.

Alltså tydlig aktivitet på rovfågel nu i det fina eftermiddagsvädret. Ytterligare någon stor vipflock sedd nära Klågerup, och ringduvor sedda flerstädes, dock bara enstaka eller 2-3 tillsammans.

110
1982-09-05, söndag.

En mycket vacker dag, sol, blå himmel med glesa och oftast mycket små cumuli, god sikt, mycket svag vind. Redan på f m drog höga molnslöjor upp från SV-V, men de var mycket lätta och täckte ej hela himlen på långt när. Framåt e m tättnade de mer och mer, och solskenet mattades. Så småningom blev det mulet på kvällen. Temperatur på dagen behaglig, ~~men~~ en riktigt fin sensommardag var det.

110
Jag gick ut från Tenorgränd kl 1150, gick sakta på f d Hardebergaspåret österut, satt 20 minuter på en bänk där, gick sedan sakta tillbaka, hela tiden mycket noggrant obsande himlen och tittande runt flitigt. Hade hoppats få se sträck av höggående rovfågel och andra kretsande storfåglar, men resultatet blev utomordentligt magert beträffande sådana arter. Efter väl en halvtimmes obsande fann jag en enda vråk, nästan säkert en ormvråk, på oerhörd höjd, sakta kretsande. Jag följde den noga. Efter någon minut slutade den kretsa, men vände då mot Ö eller NO och gled åt det hållet tills den ej kunde följas längre! En stund senare såg jag en sparvhök på tämligen låg höjd, och ännu något senare fann jag mycket långt bort i NO en flock på 6 tranor, som nalkades men snart började kretsa, mycket högt, så att de gick bakom ett par små cumulus-tussar. De kom ej närmare. Detta var allt ifråga om rovfågel och stora seglare, ytterst magert i detta väder. En grupp fågel sågs mer av, ~~men~~ dock, och det var måsar. På långt håll stod rätt mycket måsar på fälten, och enstaka ex, senare rätt många ex, var uppe och flög, mest lågt, men ett par trutar juv på mycket stor höjd; en av dem föll brant och m l m i sicksack ner till marken.

En trevlig obs av vadare blev det: kl 1205 kom österifrån på högst 50 m höjd 4 kustpipare adad, blixtrande i svart och vitt i solen, och i deras sällskap 4 kustsnäppor varav åtminstone 2 ad, kanske var alla ad. Dessutom, c 50 m från ~~floran~~ flocken, en ljungpipare ad i mycket fin dräkt; detta ex vek dock av norrut medan alla de andra fortsatte i god stil mot väster. Mycket trevlig obs.

Även efter kl 1400 var jag ute flera ggr i trädgården för att leta efter rovfågel men såg ~~ingen~~ inte en enda. Vädret då fortfarande fint ehuru tättnande i V.

På e m ringde jag fågelstationen i Falsterbo för att höra om ett par småärenden. Allt bra. Hade turen att träffa Göran Wallinder, som berättade att antalet rovfåglar över Ljungen idag varit mycket måttligt, "kanske högst 100 vråkar varav mycket ormvråk, dessutom ett par tre glador och en mindre skrikörn, allihopa på oerhörda höjder så att de knappast kunde ses för blotta ögat, och nästan alla bara skruvade och svängde, inte många gick ut. Man kunde se att det var något fel..." Ja, ungefär så föll hans ord, och det var högst intressant att höra, ty jag har flera gånger förut upplevt att fina klara dagar med svag cumulusbildning och mycket svag vind verkar underligt dämpande på rovfågelaktiviteten, även om årstiden är den rätta för flyttning. Måne den svaga cumulusbildningen och dess orsaker är den viktigaste faktorn? Inte omöjligt, men den underliga "obeslutsamheten" och fåglarnas stora flyghöjd är en något oväntad kombination, och jag känner på mig att jag ännu inte är gåtans lösning på spåren. Göran Wallinder hade uppenbarligen tänkt i mycket liknande banor.

S L U T

1982-09-11, lördag.

Lena och jag gjorde biltur i sällskap med Anders, som kommit ner nyligen i sällskap med en flickvän. Hon hette Ulrika och var från Nora och studerade nationalekonomi(?) i Stockholm; det var en mycket charmerande flicka, vänlig och redig i huvudet och allmänintresserad. Även hon följde med på turen, som startade c 1115. Vi for via S Sandby - Revinge - Harlösa till Övedskloster, där vi stannade och gick en stilla runda i slottsparken. Det var rätt varmt, nästan vindstilla, och disigt, sikt god på korta avstånd, men på c 3 km blev det mycket matta konturer. Fint väder, himlen vanligen grå ovanför diset, inga cumulusmoln, och tydligen dåliga förhållanden för termikflygare.

Öveds slottspark var ljuvlig, nästan folktom. Fina ~~träd~~ träd av många arter, ofta mycket storvuxna. Fågelliv i parken föga framträdande: rätt många sädesärlor på gräsmattor och gångstigar, diverse överflygande småfågel såsom järnsparv, bofink, gulsparv etc. Nötväcka sedd och hörd, och en sparvhök drog lågt över mot S eller SV; det var enda rovfågeln här. Denna lista ej fullständig.

Från Övedskloster for vi upp förbi slottskyrkan till höga punkten vid Frualid. Massor av småfågel skrämdes upp ur den långa häcken längs vägen upp till utsiktsplatsen: bofink, gulsparv, lövsångare, trädpiplärka, rödstjärt, och en rikedom på obestämbara småarter.

Vi vistades på utsiktsplatsen c 1240-1410. Väder oförändrat, disigt och grått men lugnt och varmt. Framåt 14-tiden mörknade det, men ingen mätbar nederbörd föll, och det lättade efterhand på nytt. Vi obsade rätt noga hela tiden, satte oss också med god sikt mot Ö och avnjöt medförd matsäck som Lena packat ner. Det var påtagligt litet rovfågel i rörelse, eller åtminstone var de inte uppe och kretsade p g av det olämpliga vädret. Rovfåglar och andra storfåglar kom till synes en och en (utom tranorna förstås). Artlista:

häger 1 ex mot S medelhöjd
bivråk: 1 ljust ex och senare
1 rätt normalfärgat ex,
båda mot SSV-SV, höjd
högst 75 m
glada: sedd lågt kretsande över
skogen, fälten och sten-
brottet etc; nästan
säkert 2 ex. Ej sträck.
ormvråk 1 ex lågt kretsande
tornfalk sedd upprepade ggr,
ryttlande eller förbi-
flygande, säkert 2 ex.
fasan 1 tupp utan vit ring om
halsen sedd nära
trana: flock 4 ex kom från N,
relativt lågt så att de
säkert bara var c 100 m
över de högsta delarna.
Flög rak kurs c mot S.
Jag tyckte mig se att
2 ex var något mindre
än de andra, men jag
hade lånat ut kikaren och
såg därför inga färger på
huvudena etc.
skrattmå: ett par flockar på c
8-10 ex och en på c 20 ex
mot V eller VSV
fiskmå 1 juv också mot VSV-V
ungtrutar 2 ex, säkert gråtrut,
flög rätt högt mot S-SV
ringduva ett fåtal sedda
tornsvala ett enda ex sett

ladusvala helt få ex drog över
backsvala nästan säkert sedd 2-3 ggr
obestämbara svalor högst 10 ex sedda
trädpiplärka hörd ett par ggr
gulärla hörd
sädesärla flera ggr sedd och hörd
järnsparv hörd flera ggr
rödstjärt sedd i långa häcken
koltrast flera sedda
lövsångare sedd
nötskrika hörd flera ggr, dels det
vanligaste lätet, dels det som
påminner ~~å~~ så starkt om ormvråk
pilfink hörd
bofink sedd och hörd ofta, men
ej flockar, bara enst ex eller
2-3 tillsammans förbiflygande och
fällande
gulsparv mycket ofta sedd och hörd
fällde ofta nära. Inga flockar
dock
sävsparrv nästan säkert hörd och
sedd en gång.
obestämbara småfåglar rikliga i den
långa häcken. Intet tydligt
sträck av finkar etc sågs, men
glest sträck av gulärla, trädp-
piplärka, järnsparv torde ha
ägt rum.
Denna artlista fullständig.

FORTS

1982-09-11 forts.

(112)

Efter my. skön rast på utsiktspunkten Fruallid for vi tillbaka via Övedskloster - Harlösa - ner till stugan/tornet vid Krankesjön. Väder ungefär oförändrat. Arbeten med stugan hade påbörjats; låsen till ytterdörrarna var utbytta, och den sist sönderslagna rutan (i f d mitt rum) hade ~~minnys~~ ersatts med en ny. Lena gick en runda för att plocka växter etc; men Anders och Ulrika och jag gick upp i tornet.

1430 obsar börjar. NK nästan helt dold, men jag ~~y~~ser att där ligger sothöns och gräsänder; en grov skattning skulle kanske bli c 25-40 ex av vattenfågel synliga på NK, knapp~~st~~ mera. - I "tarmen" ligger knölsvankull: 2 ad och minst 4 juv (senare obsar visade att det bara var 4 juv). Vidare därstädes summa minst ~~25~~ 25 synliga änder: flera bläs, flera gräs, 1 sked. - Mellan de många vassruggarna norr om NK låg relativt mycket änder och sotare, fritt synliga vid räkning var 110 ex (2 olika räkningar), därav minst 12-14 skäggdoppingar rel. väl samlade, f ö i grova tal 25 bläsänder, 30 gräsänder och ~~40~~ 40 sothöns. Dessutom 3 förbiflygande krickor. - På uppstickande stam i NK stod 1 häger, den var kvar där tills vi gick ner. Andra hägrar flygande över vattnet, lågt, bara 2-3 sedda tror ~~j~~ jag. Skrattmåsar: helt enstaka ex lågt över sjön, inga liggande på vattnet och inga överflygande 2 fiskmåsar juv upptäcktes efter kort stund, också helt lågt.

Det var mycket stilla i luften över sjön, vanl. tomt på småfågel, stundom några svärbestämda svalor ute i diset och/eller några överflygande sädesärlor. -

Jag granskade sjön oavbrutet med både kikare och tub. Sjöns V del föreföll först helt ~~tom~~ på fågel, men småningom fann jag en gles flock på c 10 vattenfåglar, säkerligen änder, men art oklar. Ingen rovfågel sågs. Större hackspett hördes nära, och ett tu tre flög den förbi tornet mot N.

c 1500 lyfte från SO hörnet i rätt snabb följd 12 bläsänder och där-
efter 15 + c 25 gräsänder + ytterl. någon flock gräsänder, alla dessa flög mot SO som vanligt. -

Jag ser ~~nej~~ genom alarnas lövverk att det ligger sotare och gräsänder och atm. någon annan and på NK, individantalet nog ungefär rätt skattat till summa 25-30 eller kanske 40 inalles, som ovan.

1505 ensam grågås kommer tyst från Ö, fäller långt ute på öppna sjön. Flock precis ~~15~~ 15 vipor ses mot den grå himlen, gles flock, flyger runt över sjön på c 100-150 m höjd, drar sig mot Ö efter-
hand. - Ensam flygande skedand sedd. Skäggdoppingar juv hörs. 1 enkelbeckasin rundflygande (sågs även just kl 1430)

1510 vi ner från tornet. Sista 15 minuterna har vi haft sällskap där-
uppe med två yngre par, helt okända, men de var uppenbart rätt drivna på fågel. De berättade att de just vid nerfarten hit sett en blåkärnhök hanne ad.

- - -

Vi gick en långsam sväng nerom kanalmynningen och efter ~~pansarvägen~~ pansarvägen. Fann kanske 10 björnbär!!! Men minsann om inte en blåhök hona eller juv drog förbi söderut, helt nära. Och strax därefter sågs 1 brun kärnhök juv över sjön just utanför ~~kanal-~~ kanalmynningen, och ute över sjön visade sig samtidigt 2 + 17 enkelbeckasiner, de 17 kastade sig ner och försvann, och precis där-
efter visade sig en flock på 11 enkla, säkert ej desamma!! Skata flög förbi. Minst 1 tornfalk över ängen, troligen 2 ex.

Vi for hem till Lund, start c 1535, ankomst Lund 1610. På hemvägen sågs ytterligare 1 tornfalk just vid Stensoffa och ännu 1 närmare Tvedöra. Dessutom skall tilläggas, att 2 tornfalkar sågs mellan Harlösa och Silvåkra när vi var på väg till sjön. Alltså på denna tur minst 7 tornfalkar.

Hemfärden togs som vanligt via Silvåkra by - allén - Tvedöra - S Sandby.

OBS: 1 amiral (V. atalanta) flög förbi vid Fruallid, på rastplatsen det var min första denna säsong.

S L U T

113

113

1982-09-14, tisdag.

114

114
Buss från Lund 1615, ankomst Revingehed 1650, därifrån vandring på järnvägsbanken ner till tornet, med några korta avvikelser för att leta björnbär. Resultat uruselt, kanske fann jag 25 bär. Ankomst stugan/tornet 1735. Obsar på nervägen: kanin: många m l m färska grävningar på banvallen de närmaste 500 meterna efter starten från Revingehed (Kvinnevad), därefter mycket färre grävningar. Intet ex observerat.

rådjur: flera spår på banvallen

tornfalk: nära startplatsen 2 ex, därefter ytterl. 1 + 1 + 2 + 1 + 1 ex sedda på vandringen, summan 8 ex är minimisiffran.

lärkfalk: 1 ex sakta flygande över betesmarken mellan Silvåkra by och tornet, rätt högt, flög ut över sjön, jagade ej så länge den kunde ses

ormvråk: en alldeles ovanligt utpräglad börringevråk sedd rätt nära, flög lågt.

Kroppens undersida vit, vingarnas undersida föreföll också rent vit (utom handpennorna och spetsarna av armpennorna); rygg vit, troligen dock blekbrun bakåt; övre vingtäckare snövita, stjärtbas vit. Handpennor mörka. När fågeln sågs rakt framifrån, var vingarnas främre kant rent vit proximalt, ungefär som skissen visar. Lyste starkt i solskenet. Huvudet också mycket ljust men kanske inte rent vitt.

ladusvala några ex överflygande mot V-SV

sädesärta hörd

hämpling hörd

kaja sedd ofta, vanligen parvis eller högst 5-6 ex tillsammans, totalt c 20-25 ex
vipa 3 ex långt bort i öster

större strandpipare hörd vid Ivans backe

OBS att luften var mycket tom på småfågel, praktiskt taget intet utom svalorna. På banvallen kröp renfanebaggen Adimonia tanaceti, och jag fann ett par tre stora larver av Macrothylacia rubi. Odonater flög ganska allmänt, dels Aeshna sp (åtm. mest en blå art), dels arter tillhörande andra, mera småvuxna släkten, särskilt en halvstor, rödbrun art vars namn jag inte kan erinra mig.

1745 upp i tornet. Väder: blå himmel, slöjor i SV-V, solsken som blir mattare. Inga låga moln. God sikt. Rätt varmt. Bris från V, hittills frisk, nu avtagande. (till stor del)

På NK ses 30 bläsänder på den lilla yta som inte är dold av alarna. På den ~~blå~~ dolda ytan ses relativt mycket fågel. Jag skulle tro att där låg minst 100 gräsänder, högst 100 sothöns samt c 20 bläsänder utöver de nyssnämnda 30. Men detta är my. approx. tal. En brun kärrhök som passerade helt lågt över vassen i kanten av NK körde upp drygt 20 krickor. Skedand sedd men bara något ex. Sågsvarner ses, se nästa sida.

I norra NK, delvis på gränsen mot vattnet utanför, låg 65 grågäss synliga, antagligen var verkliga antalet större. 3 enkelbeckasiner uppskrämda, trol. av kärrhöken. På håll ute på öppna vattnet resp. lågflygande sågs minst 20 skrattnåsar och 3 fiskmåsar juv.

1 brun kärrhök juv sedd nära, och 1 dito som också var mörk men hade rödbruna små övre vingtäckare, därtill lätt ruggande i längsta handpennorna; det var ingen årsunge men snarast en ettåring (? Osäkert!). Båda ex cirkulerade lågt, ofta nära varandra utan att reagera.

I "tarmen" sågs säkert 75-100 änder, mest gräsand; men det är tydligt att åtm. en del änder ligger dolda bakom vassen därborta. Över NK flög 2 stjärtänder, några skedänder och ett flertal krickor, åtm. delvis uppskrämda av kärrhökarna.

I kanten av NK och norr därom sågs c 25 brunänder. Väster om NK låg en del rätt glesa sothöns, säkert 25-35 ex, samt några brunänder. Bland vassruggarna norr om NK ses gräsänder, bara få (c 10-15 ex) ligger fritt, men i kanten av ruggarna ses många tiotal. Kricka finns där också. Ensam kråka på död buske i vattnet. 2 skäggdoppingar upptäcks på NK. - Enstaka ladusvalor över sjön.

Grågäss hörs ofta, även från betesmarken neråt Silvåkra allé; och bläsänder hörs mycket ofta från SO delen och från "tarmen". Ensam trut mot V, nästan säkert havstrut.

1807 nu lyfter grågässen, det är 70 ex., från norra kanten av NK, de flyger tyst mot Ö. Litet mås kommer till sjön från S och kanske från SV. - Jag finner att antalet sothöns som ligger väster om NK säkert är 75-100. 2 grönsiskor flyger ungefär mot SSV.

Fort.

En ensam mörk ejder flyger runt över sjön, lågt, kommer rätt nära, faller långt ute på öppna vattnet. Långt bort i V delen ses dels 6 tätt liggande knölsvanar varav 1 ad och 5 juv, dels minst 90 obestämbara vattenfåglar. På NK ligger sångsvanar, de upptäcktes redan c kl 1750, det är 2 ad och i deras närhet 3 juv, dock ligger dessa 50 - 100 m från ad. Nu ses de delvis närmare varandra, men en fjärde juv ses ett kort stycke därifrån. (Det faktum att bara 4 juv ses kan ej tas som skäl för uppfattningen att 2 juv försvunnit på senaste tiden, eftersom ungfåglarna nu blivit m l m självständiga och ~~nu~~ kan ligga långt från ad).

Uppe längs N stranden, strax utanför vassen, går en motorbåt, men den skrämmer synbarligen inte upp någon fågel. F ö är vattenytan ostörd av båtar.

- 1820 1 + 1 tornsvalor flyger mot SV. Glesa svalor ses rätt högt upp. Ungefär 15 fiskmåsar, mest juv, kommer i mycket glest förband från Ö, och sist kommer där också 2 skratmåsar ad hib.

Aeshna-sländor ses i flertal, även mindre odonater. En mycket liten dipter svärmar vid tornet, svärmarna ganska täta men diameter bara c 1 meter.

1 sparvhök ytterst lågt över vassen, flyger ungefär norrut, dyker in i strandbuskage. - Småflockar av stare samlas, åtminstone mest från norr, kommer lågt över sjön, hittills dock bara c 150 ex, de rundflyger över vassen i SO.

Rödbena hörs mycket länge, dock säkerligen bara 1 ex

- 1830 1 brun kärrhök passerar lågt över "tarmen", skrämmer upp minst 250 blåsänder därifrån!!! Änderna faller efter bara ett par hundra meter, delvis på NK.

Antalet svalor ökar långsamt, och detsamma gäller stararna:

- 1850 Före 1850 kommer ytterligare några hundra starar, inte mera.

Ensam större hackspett flyger söderut över tornet. - Svalor nu flera hundra ex, de syns mot aftonhimlen borta över Silvåkraskogen på rätt långt håll.

10 sädesärlor överflygande

- 1855 nu 80-85 skratmåsar + några fiskmåsar över sjön, rundflyger m l m, reser sedan österut. Backsvalor, sädesärlor, mer änder än ~~80000~~ jag trott. Ringduva hörd. Starar ökar fortfarande men bara sakta

- 1900 nu är antalet starar knappast över 2000. Talgoxar, 2 ex, flyger förbi tornet. Gulärla hörd. Lena kommer med bil enligt överenskommelse.

- 1910-1920 2 bruna kärrhökar juv och den ovannämnda, troligen årsgamla fågeln syns nu tätt tillsammans, de gör jakt på stararna som fällt i vassen hitom "tarmen". Antalet starar nu c 2500 men knappast mera. Antalet svalor har ökat avsevärt, nu är det skattningsvis 2000 ex varav mycket backsvala (se nedan). Sädesärla flera hundra ex rundflygande över vassen i SO, och gulärla hörs men tydligen bara få ex. - 4 hägrar sedda samtidigt i SO, de lyfter, flyger nästan säkert bort mot S, kanske till Silvåkrakärret. Rödhake knäpper, trädkrypore hörs nära och ovanligt starkt. Bläsand hörs (har hörts ofta, ej alltid antecknat)

- 1923 svalor borta. Jag ner från tornet, där jag sista stunden haft sällskap med ~~någon~~ några trevliga herrar som går på civilförsvarsutbildning i Revingeby.

Lena och jag går en kort runda ner till kanalmynningen etc. Antalet svalor blev nog drygt 2000, kanske betydligt mera. For runt delvis i tät samling, kom rätt nära en gång, annars höll de sig mest långt uppe i N och NV. Nu när de kom över föreföll ladusvalan dominera avsevärt, att döma av lätena och av de relativt få ex jag direkt kunde bestämma på formen. Kanske 3000 svalor. Antalet starar blev nästan säkert inte högre än c 3000, om ens det.

- 1940 en Nyctalus noctula flyger högt uppe!

- 1945 vi lämnar obs-platsen, far via Silvåkra by hemåt. Inne i byn fällde en kattuggla på en grov stam vid vägen. Hem via Tvedöra som vanligt.

- 2010 ankomst Lund.

1982-09-18, lördag.

116

Lena och jag startade kl 0920 för att plocka svamp. Närmaste mål var Silvåkraskogen, där Lena visste om platser för bl a blodriska. Väder: tät och blöt dimma, men stilla och milt. Letade i tät granplantering c 0945-1025, fann tämligen mycket blodriska, mest rätt små och fina ex. Fågel my. obetydligt: gröngöling skrek ett par ggr, ringduva kuttrade, svartmes hörd, kungsfågel hörd, trädkrypare hörd.

116
Fortsatte via Silvåkra by - Vombs ängar - Vombs by - Norra Vombvägen genom Furet till P-platsen vid Vombsjöns SO hörn. Fortfarande rätt blött, men sikten bättras om ock sakta. Lena visste om plats för bläcksvamp nere vid sjön, där vallen börjar i SO hörnet. Här fanns också rätt rikligt med fjällig bläcksvamp, många ex stora och sönderfallande, men andra unga och fina. Jag granskade sjön även uppifrån rastplatsen; sikt nu bortåt 2 km ehuru klen på håll. Sjön nästan spegelblank. Torrare. Fågel: i Vombsjöns Ö del säkert 10-15 mycket glest spridda skäggdoppingar. I kanten av vassrugge något tjugotal änder, åtm. mest gräsand, men där fällde också 3 krickor som snart for upp och flög bort. 1 enkelbeckasin nära. 3 hägrar flög i sällskap österut över sjön. 1 gjuse kom och fällde på fiskenätspåle, satt mycket länge. Ingen vattenfågel sedd ute på fria vattenytan trots lugnt väder och allt bättre sikt; däremot såg jag att ladusvalor flög glest och mycket lågt över sjön, även långt ute. I Furet skränade nötskrikor, en taltrast flög över, spridda ringduvor likaså.

Vi gick nere vid sjön c 1050-1120. Sedan upp och började leta svamp på sandmarken mellan N Vombvägen och sjön, den yta som sedan några år är planterad med tall. Här fann Lena smörsopp, och en grundlig och långsam sicksackvandring här gav en mycket fin skörd av smörsopp; många ex var för gamla men det fanns gott om små fina ex. Några kilo fick vi ihopa. Detta kl c 1125-1240. Fågel: På fält Ö om sjön fällde 6 hägrar, och 2 andra satt på fiskepålar. 1 ormvråk lyfte. 1 blåhök, ovanligt mörk och välteknad, säkert en juv, flög nära förbi. Spridda ringduvor, men inga flockar. En del småfågelläten hördes: trädpiplärka några ggr, järnspurv dito, ängspiplärka 1 ex nära, sädesärta sedd och hörd, rödhake dito; sävsparv 1 ex sågs flyga över, ett annat hördes senare. Sånglärka rätt ofta hörd.

Skrattmåsar och fiskmåsar sedda i ringa antal (inte bara här, men ej noterat noga).

Vi fortsatte via Övedskloster till Harlösa, såg 1 glada flyga över vägen alldeles framför oss vid Svansjö. 1 ormvråk till nära Björkavägsälet. - I Harlösa fikade vi, for sedan hem, ankomst Lund 1330.

Tillägg: (a) Vombs ängar granskades noga. Inte en gås, inte heller ~~nyllet~~ några pipare och ingen vipflock på närhåll, men på långt håll sågs några flygande vipor och litet mås. Dessutom sågs vid rundspaning 4 ryttlande tornfalkar och 1 sittande ormvråk. Kråka, råka och kaja sedda i måttligt antal, stare likaså.

(b) Vombsjön hade lågt vatten, men vi granskade den bara vid uppehållet i SO enligt ovan

(c) just efter starten, när vi passerat Östra Torn, då det var tät dimma och drypande vått, stod massor av skrattmåsar både på själva vägen och på fälten på ömse sidor. Även kajor i mångtal. Måsarna synnerligen orädda, hade nästan säkert blivit överkörda om vi inte saktat ner. Plöjning pågick.

S L U T

1982-09-23, torsdag.

117

Från Lund med buss 1520, ankomst Revingehed 1555. Finfint väder men inga kretsande rovfåglar sedda på utvägen, inga andra heller förresten.

Precis när jag klev av bussen hördes trana, och jag fann 17 kretsande ex under ett välutvecklat cumulusmoln, de var säkert på 800-1000 m höjd när jag fann dem men de steg till säkert 1500 m och startade glidflykt mot S 1600, alltså ~~sedda~~ hade de stigit minst 500 m på 5 minuter. OBS att höjdangivelsen bara är approximativt riktig, men tidsangivelsen är noggrann, precis 5 minuter. - 3 vipor mot V.

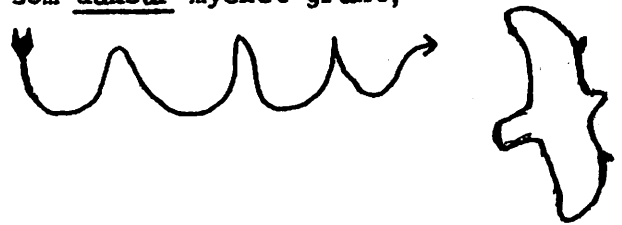
1557 passerar 1 ormvråk förbi S eller kanske med dragning åt SSO, högt. 2 måsar kretsar högt. Långt i N ses 2 kretsande vråkar på $\times$ jättehöjd. 1 lågflygande häger. Det är tänkbart att även andra tranor hördes än flocken på 17 ex, men jag fann dem ~~sedda~~ i så fall inte.

1600-1610 mycket grundlig rundspaning. Härliga cumuli, men ingen kretsare funnen. 1 tornfalk lyfte från träd, och kaja, skata och råka sedda och hörda i få ex.

1609 2 ormvråkar kretsar lågt i öster, därav en börringevråk och en ~~sedda~~ normalfärgad. Sädgårs hörs, och jag finner en flock på 27-28 ex som flyger ~~sedda~~ borta i sydost över Vombs ängar.

1617 ormvråk hörd, jag finner 1 ex som dansar mycket grant, den flyger i ovanligt välmarkerade vertikala bukter med mycket spetsiga toppar däremellan, ungefär enligt skiss här:

Därvid ser flygbilden ut ungefär som på skissen till höger: Inte på länge har jag sett ormvråk i så utpräglad spelflykt.

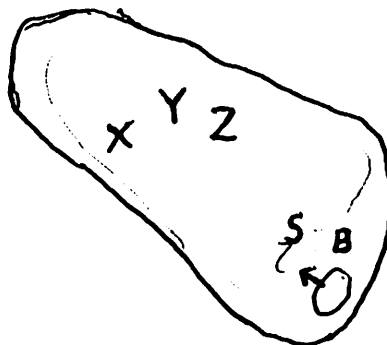
1620-1630 enstaka ~~sedda~~ kråkor sedda. 2 lågflygande normalfärgade ormvråkar juv. Vål 40-50 råkor och kajor flyger norrut, summa av båda arter alltså drygt 50. Skata sedd. 1 tornfalk, säkert inte samma som nyss. 1 + 4 ladesvalor m 1 m rundflygande, f 8 inga småfåglar, dock ~~sedda~~ enstaka finkar hörda, antagligen bofink. 8 + 14 vipor mot V, de kom lågt, flockarna flög ej i sällskap. - Jag går sakta ner mot stugan och obsar flitigt under vägen. 1 sparvhök kretsar högt, däremot såg jag inte fler vråkar trots härligaste väder - eller var det kanske alltför stilla för att de skulle vilja kretsa ~~sedda~~? (Jag har upplevt väderleksslagen där man haft det intrycket). Cumulusmoln fortfarande rikliga. 1 rödhake hörd, 1 gårdsmyghörd, och grönsiska hörd säkerligen i flera ex. Litet ladesvala sågs också, föreföll rundflygande.

1655 ankomst stugan.

1700 upp i tornet. Spegelblankt, utmärkt sikt. Litet ladesvalor över sjön. OBS att NK (=närmsta klarvatten) är dåligt synligt på grund av att alarna framför tornet är så höga. En del sothöns ses dock på NK. Och i "tarmen" ses minst 10 gräsänder (säkerligen flera egentligen) samt 1 häger juv.

1711 1 + 1 + 1 ormvråkar ses, de flyger ungefär söderut på c 150 m höjd och avståndet mellan dem är c 500 resp 2 00 m; se skissen:

Långt ute på sjön ligger c 33 gäss av oklar art (X på skissen), vidare c 150 änder (Y på skissen) och en oerhört tät ansamling skrattmåsar (Z på skissen), det är 150-200 ex, de fladdrar intill varandra jämte enstaka fiskmåsar. Fler måsar kom dit.

I sjöns NO del ses summa ett gräsandpar, därutöver intet (OBS fågelfattigdomen här gång efter gång!). - Brun kärrhök δ ad flyger lågt över vass och skrämmer upp 4 krickor. - 18 bläsänder varav mest $\delta\delta$ ad kommer från NV och faller i "tarmen". ~~sedda~~ - Vid S på skissen ~~sedda~~ blir nu 1 knölsvan ad synlig, och vid B en liten båt med folk. - Brunänder ses, skedand sedd, flera hägrar sedda, över 20 krickor sedda. Huvudmassan änder är bläsand, men jag ser c 100 obestämbara änder. - Långt i V ses en obestämbär svan (ej markerad på skissen), och en sångsvan ad simmar ut från vassen V om NK, se kort pil på skissen! - 1 tornfalk flyger förbi.

+ 200 m
+ 500 m
↓

(Det skall tilläggas att det fanns vassruggar mellan sång- och knölsvanen, varför de inte kunde se varandra).

1725 nu räknar jag fågel och ser minst 350 ex vattenfåglar på sjön, exklusive svan, gås och mås. Det ~~är~~ är ungefär följande artsammansättning: 50 gräsänder, 200 bläsänder, 40 brunänder, 30 sothöns, 10 krickor och ~~resten~~ resten, dvs c 20 ex, obestämbara. Glutt hörd, och liten flock på c 10 starar sedd. Längst i V ses mycket få fåglar. Måger ad sedd. Gässen kvar. De flesta måsar-na har flugit österut. Nu ses 1 sångsvan ad, 1 sångsvan juv och 1 knölsvan ad, ej fler svanar.

1731 några tiotal ladusvalor kommer från Ö. 1 skäggdopping ses på NK

1733 ännu 1 sångsvan juv ses på NK

1735 ff ett par hundra ladusvalor nu över NK, precis lågt, de touchar den spegelblanka ytan ideligen, det blir märken som av regndroppar. Några få backsvalar bland ladusvalorna. Bläsand hörs hela tiden mycket livligt från "tarmen" eller (och) kanske från andra delar av SO hörnet. Brun kärrhök 8 ad med påfallande ljus stjärtbas flyger lågt förbi. OBS att backsvalorna kan bestämmas bland ladusvalorna p g av det utmärkta ljuset. Plötsligt flöjtar storspov ljudligt, och 2 ex flyger förbi, de kommer ungefär över tornet och flyger m l m parallellt med sjöns S sida, alltså mot NV

1742 1 blåhök juv kommer mycket nära. Grönsiska hörd. Mycket måsar flyger österut, det är mest skratt. Brun kärrhök juv över vassen, det är alltså nr 3 idag. ~~Trädpip~~ Trädpip-lärka h, sädesärla h. Sädgås troligen hörd på håll. - Antalet synliga vattenfåglar har ökat. Båten försvunnen, har ej stört fågel-livet. - Rall hörd. Ungefär ~~6~~ 6 skratmåsar + 1 fiskmå ad + 1 fiskmå juv ses kretsas högt uppe. Mer mås drar bort från sjön mot Ö. - Gässen har sakta simmat allt närmare, det är 39 grågäss. Nu ses på öppna sjön över 220 vattenfåglar - d v s änder plus sothöns - förutom de 39 gässen. På ~~NK~~ NK och "tarmen" ses nu c 150 bläsänder /~~inte~~/det/förreg/.

2 kråkor. Ladusvalor juv är allmänna, ladu ad ses enstaka. - Mycket långt bort i V, mest dolda bakom vassruggar, ses några svanar som jag inte kan bestämma.

Små insekter flyger, kanske är det bladlöss. Enstaka Aeshna flyger.

1755 ett långsamt men bullrande flygplan passerar över sjön, höjd c 500 m

1756 tranor hörs svagt men kan ej upptäckas

1758 tranor upptäcks, det är 19 ex som kommer ungefär enligt skiss: (heldragen / linje): De flyger på minst 1000 m höjd. Eventuellt hördes även någon tranflock som jag ej lyckades se.

1801 de 39 grågässen kacklar sakta, lyfter och flyger bort, se prickad linje: 6 grönsiskor mot S-SSV-SV.

1 spillkråka flyger över sjön, rätt nära, se streckad linje:

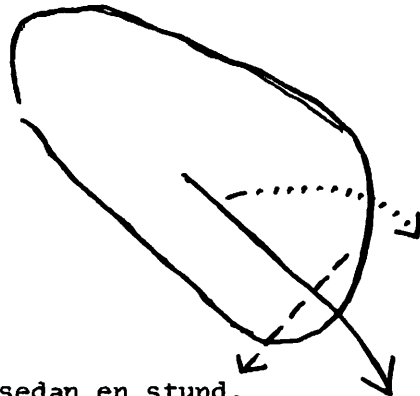
Ensam ringduva mot Ö. 20 grönsiskor rundflygande.

1805 kråkor väsnas på håll. Svalor nu osynliga sedan en stund.

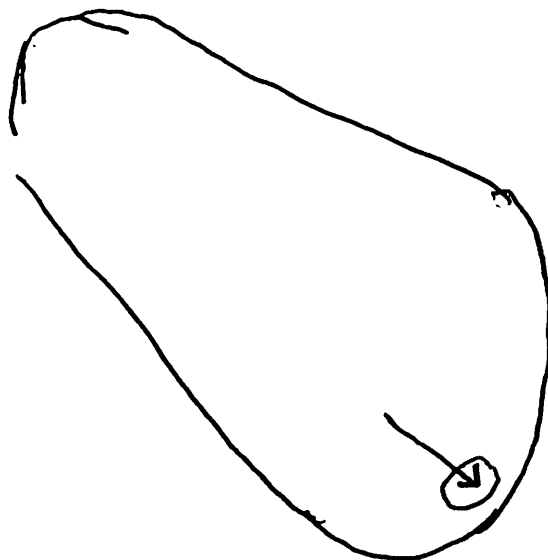
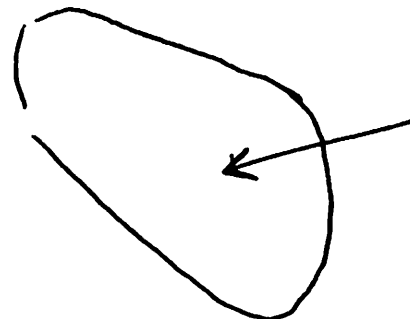
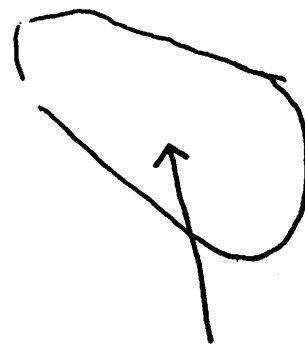
1814 i motljuset ses att småinsekter, troligen diptera, flyger tämligen rikligt, delvis i små glesa förband, där de enskilda exx rör sig långsamt om varandra. - 2 osäkra stjärtänder faller på NK. Litet grönsiska hörs, och litet ladusvala ses. 2 starar (!!). Kaja hörd, bläsand ofta hörd.

1820 insektsvärmning ökar. - 1 knölsvan ad simmar ut ur vassen i sjöns ~~na~~ nord-östra hörn. 30 rundflygande grönsiskor. Större hackspett hörd. Jag går ner från tornet. - Svalor och starflockar börjar visa sig över sjön. Jag studerar dem från stugans veranda. Där kan man se rätt bra men knappast ~~göra~~ göra meningsfulla räkningar eftersom man inte har sikt över tillräckligt vid sektor av sjön. Se nedan under 1845.

1838 1 fiskgjuse kommer mot SV rätt högt över sjön. Ovanligt sent på dagen, även med hänsyn till att vi fortfarande har sommartid! Svalor ökar i antal över området Silvåkraskogen bort till västra delen av sjön. 2 enkelbecka-siner rundflygande.

- 1845 alltsedan 1820 har det kommit mycket stare från olika håll till SO hörnet av sjön. Ingen ordentlig räkning (se 1820), men före 1845 har jag sett ~~200~~ många tusen ex komma, och fler kommer
- 1846 35 sädgäss kommer till sjön ungefär från SSO:
Lena kom med bil redan 1840.
- 1847-1915 vi plockar rönnbär, fann först ett träd med bär av klen kvalitet men kort därefter ett träd med fina och rikliga bär, och lättåtkomliga. Under denna stund obsade jag ~~200~~ föga.
- 1915 en stilla, mycket kylig kväll. Starar och svalor nu osynliga. Intet liv ses över sjön. 2 kråkor sedda.
- 1920 Geotrupes flyger, det är säkerligen stercorarius (i varje fall ~~ingen~~ ingen mindre art). - Koltrastar passerar lågt utanför stugan i skymningen, dels norrut (rättare NO), dels åt ~~southwest~~ motsatt håll.
- 1930 precis 65 sädgäss kommer till sjön från NO. dessutom hörs andra gäss som jag inte fick syn på
- 1939 sädgäss hörs nere i SO men de kom ej fram. Häger 1 ex, bläsand hörd, skäggdopping juv hörd, gräsand, brunand
- 1941 plötsligt hörs sädgäss starkare, och
- 1942 kommer c 80 + 120 ex till sjön, de kommer som de föregående, d v s från NO (som jag brukar uttrycka det, men ritar man en skiss så blir det kanske snarare från ONO. OBS att de når sjön rätt långt uppe i NO, alltså flera hundra meter norr om stugan/tornet. Se skissen här:
- 1944 sångsvan hörs starkt, allt starkare ljuder lätena, och i skymningen kommer 7 ex rakt emot oss, lågt, ungefär från NV, och faller på NK alldeles utanför vassen, mycket snyggt. Jag kunde i det klena ljuset inte avgöra om det var 1 ad + 6 juv eller 2 ad + 5 juv. Förmodar givetvis att det var den i sjön uppfödda kullen, även om detta inte kan bevisas. Se skiss:
- 1948 liten fladdermusart flyger.
Det är kallt.
- 1949 avresa
- 2017 ankomst Lund.

SLUT

1982-09-27, måndag.

Morgonen grå och mulen och regntung, men redan c kl 1000 klarnade det snabbt upp. Jag var på Ekologihuset c kl 1045-1545 och spanade bara helt kort efter fågel. Men c kl 1115 kom en tornsvala över huset mot SV, den flög krokigt men rätt snabbt. Mimmel blå men en del lättande vitgrå skyar var kvar.

Kl 1305-1315 spanade jag norrut från mitt fönster. Nu mycket fint väder, cumulus-moln fanns i öster men i zenit och västerut var det nästan molnfritt. Under dessa 10 minuter kom 1 + 2 + 5 + 9 + 4 vråkar förbi, högt till mycket högt, några i rak flykt men de flesta kretsade ett slag, bl a alla 9 samtidigt, innan de fortsatte. Kursen var påtagligt mot SO, vilket är anmärkningsvärt. Mimlen var djupblå och vinden svag, riktning osäker (men det hade varit SO vind dagarna innan). Alla vråkarna var ormvråk; flocken på 5 ex kretsade dock så långt bortåt NO att kritisk bestämning ej kunde ske, men de övriga var bergsäkra.

När jag gick hem c kl 1545-1605 var det fortfarande fint väder, men ingen enda kretsare sågs.

1982-09-28, tisdag.

Exkursion till Krankesjön. Se följande sidor!

1982-09-29, onsdag.

På em kl 1658, när jag tillfälligtvis tittade ut genom fönstret på Tenörgränd, kretsade en jorduggla på fint håll och c 125-150 m höjd i mycket god aftonbelysning! Lena och jag kom kvickt ut i trädgården och studerade ugglan, som kretsade och flög sakta omkring, ofta med de lustiga, höga, "raka" vingslagen med något oregelbunden rytm. Efter kretsande och långsam flykt på m l m oförändrad höjd började ugglan stiga och avlägsnade sig så småningom mot SO. Vi följde den i kikare till kl 1705. En kaja var i början nära ugglan men flög bort åt annat håll. Mycket längesedan jag hade jorduggla sist.

1982-09-30, torsdag.

På f m kom 1 tornfalk över Östra Torn, jagad av en kaja. -

På kvällen var Ulla och Jan samt min bror Johan hos oss. Det var första gången som Lena och han träffades. Vi hade en mycket trivsamt kväll och upplivade bl a många minnen från Helsingborg.

1982-09-28, tisdag.

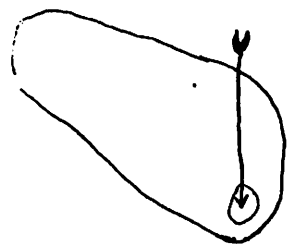
På f m skrev jag ihop en P.M. till Berith Cavallin med mina synpunkter på frågan angående upptagande av drygt 100 000 kubikmeter sand årligen vid Västra Haken NV om Skanör. Ärendet kommer upp vid ett möte i Malmö i morgon onsdag, varvid Kammarkollegiet skall bevaka "det allmännas rätt". Då skall Berith i egenskap av sekr. i Skånes Naturvårdsförbund förse Kammarkollegiet med synpunkter.

Kl 1520 startade jag med buss från Lund, ankom Harlösa 1600, där Berith mötte, medförande sin dotter Elin, som nu är c 5-6 år gammal. En mycket näpen tös, rätt lätt att få kontakt med. Vi for genast ner till stugan vid Krankesjön och gick snabbt igenom ärendet. Kl 1625 for Berith sin väg och jag övergick till fågelstudier. De blev oundvikligen relativt kortvariga idag, eftersom jag måste gå upp till Revingehed och ta bussen där c 1818. Men obsarna blev givande.

1630 upp i tornet. Härlig molnfri kväll, varmt, spegelblankt. 1 brun kärrhök juv på närhåll, kaja hörd många ggr, häger hörd. Sländor av sl. Aeshna flög i flertal. Diptera dansar i små eller ϕ täml. små svärmar, formade som "flammar"; ses bra i motljuset. Aeshna tar byte. - 2 sångsvanar juv hörs minutlångt på nära håll, kommer ϕ till synes, flyger runt över SO hörnets vassar, faller där. Steglits hörd, och flock c 15-18 grönsiskor flyger över. Jag granskar sjön och börjar med "tarmen". Här ses c 30-40 änder i motljuset, men troligen är antalet större. - På NK ses änder och sothöns mellan alarnas bladverk, allra mest i S delen, antal synliga fåglar kan bara anges mycket approx., dock är det troligen minst 50 ex. Gräsand, brunand och sothöna ses, och även 1 ad och 1 juv sångsvan. Bakom den gamla fågeln, när den "halvdyker", ses 1 brunand hanne, 1 bläsand och 3 sothöns, de ligger precis bakom svanen och är säkerligen ställda på att ta föda av det som rörs upp av svanen. Kanske även fågel bakom den unga svanen på liknande sätt, men ej klar sikt där. - Glesa svalor i motljuset på medelhöjd, bara 10-20 sedda. Blåsgåsens skarpa dubbelläte, det höga "jockjock" hördes många ggr från S eller SO, men ingen fågel sågs, och det är ovisst om den (de?) låg i sjön eller ev gick på betesmarken hitom Silvåkra allé (där dock gäss nästan aldrig ses rasta, förutom grågäss ibland). En ensam gås kom högt från ONO-NO, ut över sjön; i det fina ljuset såg jag att den nästan säkert hade vit bläs, men den fågeln var ϕ tyst.

1644 flock på 12 kärrsnäppor kommer från Ö, lågt, sänker sig ned till vasstopparnas nivå och sedan till vattnet, flyger mycket snabbt över sjön ungefär mot VNV, ungefär parallellt med sjöns S strand. - Jag fortsätter inventeringen av sjön: på vattnet bland vassruggarna strax N om NK ses minst 35 grågäss, och i vasskant står 1 häger ad. Enstaka andra hägrar ses flyga på håll. Grönsiskeflockar, c 20 + 10 ex, rundflygande, snart borta.

1648 rall hörd. Rundspaning fortsätter. Utanför (=norr om) grågässen ligger ~~ändra~~ änder glest bland vassruggar, det är brunand, ~~28~~ 28 ex minst, och 4-5 gräsänder. I sjöns NO del ses bara en enda fågel, nämligen 1 knölsvan ad just utanför vassen, på den plats där den ofta syns förut i sommar. Längre västerut, långt ute på fritt vatten, ligger en mycket tät flock på nästan jämnt 50 skratmåsar. De flaxar delvis. De ligger just på det område där vattnet är särskilt grunt (vilket ses bäst när det blåser, men även annars är det skönjbart). Nu hörs sångsvan på nytt, ~~och från norr kommer~~ och från norr kommer en rad på 8 ex varav 2 ad i teten och 6 juv därefter, allt i enkelrad. De faller på NK, nära den plats där minst 1 ad och 1 juv sångsvan redan ligger (se ovan). Det blir ~~rop~~ rop av sångsvanarna, och oro bland änderna på NK: 10 krickor lyfter, och säkert 50 andra änder flyger eller fladdrar kort bit: bläsand, gräsand, och

en hel del obestämbara änder, som endast kan skymtas bakom lövverket. - Väster om NK ligger mycket glest med änder, jag ser högst c 30 ex, det är gräsand och brunand och några obestämda. - Mycket långt bort i sjöns andra ände ses ingen fågel alls så när som på en ensam svan, men naturligtvis kan där ligga fågel osynlig bakom vass etc. - 2 sädgäss kommer från Ö, rakt över, ovisst om de fällde i sjön. Hämpling hörd, sädesärta hörd. Aeshna-sländor rätt vanliga. - En del skrattmåsar och 3 fiskmåsar flyger österut, som vanligt sker detta rätt långt norr om min obsplats (och måsarna, om de rastar på sjön, ligger ju nästan alltid långt uppe på sjön NV från tornet, ungefär). Långt bort i V eller rättare NV ses en rad på 14 gäss, de är helt obestämbara, lämnar sjön, flyger mot VNV lågt; troligen hade de lyft från V delen av sjön.

1658 kaja hörs ideligen, troligen från flock i Silvåkra allé. Sädgås hörs också ofta, ungefär från Ö, det dröjer innan någon ses, men nu kommer 2 ex österifrån ut över sjön, fäller nästan säkert. Ensam vipa mot VNV. Enstaka ~~ringduvor~~ ringduvor ses, men inga flockar.

1701 ytterl. 2 sädgäss från Ö. Nere i S-SSO hörs sädgås och bläsgås mycket tydligt och bra, dock säkert inte många individer. Ytterl. 2 + 4 sädgäss kommer över från Ö. OBS att de så ofta flyger ~~parvis~~ parvis.

Fortsatt granskning av sjön visar att de ovan angivna siffrorna för änder bör justeras uppåt (vilket beror på att änderna nu på kvällen brukar simma ut på klarvattnet). 3 sädgäss från Ö. - Något enstaka skott hörs på långt håll men skrämmer inte fåglarna i sjön. - 1 häger ad sedd. Sädgäss kacklar i SO men ses ej. Några mycket små starflockar ses, kanske 5 + 10 + 3 ex ungefär. Ett för mig okänt "tiggeri-läte" hörs, säkerligen från större fågel, påminner om kattugglan men är nästan säkert inte den arten. Rödhake hörd. Några få kråkor ses sittande i buskar resp. flygande över sjön. -

2 sångsvanar ad ses flyga fram och tillbaka hitom sjöns N strand, lågt, och det ser ut som om de förföljde varandra. I början för långt bort för säker bestämning, men efter många kroker (som inte är angivna på skissen) kommer de nära och fäller i kanten av NK. Tysta i flykten men ropar när de fällt.

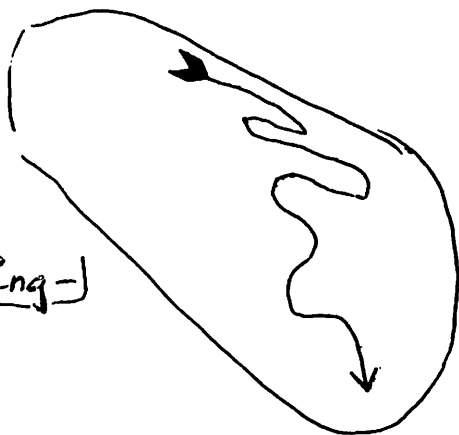
På avstånd från dem flög 2 (svanar) sång- juv, som dock tycktes "söka kontakt" med de adulta; ~~dessa~~ dessa 2 juv kom strax efter de 2 ad ner och fällde (ej uttritade på skissen). Avstånd mellan de 2 ad och de 2 juv var länge 200-300 m, men växlade

förstås starkt eftersom båda "paren" flög my. krokigt.

1710 utanför NK ligger 6 gäss och 1 skäggdopping, den enda skäggdopp. jag såg idag. De 6 gässen lyfter och far österut, det är praktfulla bläsgäss, jag ser att minst 4 ~~ad~~ ad med stora och rikliga svarta fläckar på undersidan. De flyger tyst mot Ö. 4 + 10 råkor mot NO över sjön, rätt nära. Grönsiska hörd och sedd, och bläsand hörd upprepade ggr. 1 tornfalk flyger mot NO rätt nära. Brun kärrhök sedd över vassarna flera ggr, jag vet inte om det var 1 eller 2 ex.

1720 starar ökar nu betydligt, flockar på 100 - 200 ex vardera ses, flera stycken.

1721 grågässen, som legat på samma plats hela tiden, lyfter nu, kacklar dämpat, och flyger mot SO efter sväng. Det är 31 + 11 ex. Glesa ladusvalor flyger mot N, bara c 20 ex. Större hackspett hörs 2 ggr. 1 Nyctalus noctula mycket högt! Strax därpå 2 till.

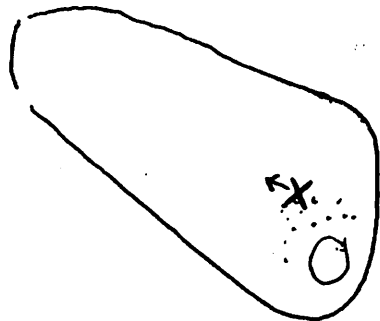

Här

1982-09-28 forts.

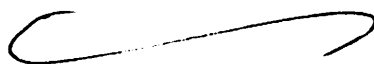
(123)

- 4 enkla beckasiner i flock, upp från vassen vid NK norra sida, flyger snabbt bort mot Ö. Flera Nyctalus ses nu på olika håll, därav 1 ex nära, men alla är högt ~~p~~ uppe, c 75 - 150 m. Mer stare kommer. På den plats norr om NK, där jag förut (kl 1648) angav 28 brunänder, ligger nu nära 100 brunänder synliga, därav en hög procent hannar i praktdräkt (skattat c 60-70 %, men approx., ty tiden blir knapp).
- 1728 just när jag avser att lämna tornet, blir det stort uppbrott av änder, just där de c 100 brunänderna ligger. Alla dessa lyfter och far bort mot O-ONO; därtill lyfter c 100-120 gräsänder, som hittills legat osynliga i vassen eller bakom vassen, och minst 30-40 änder därtill som jag inte hann bestämma men som också legat mest osynliga hittills, troligen var det blås- och gräs- och brunand och kanske litet kricka. Skissen här visar ungefär var de låg, det var alltså bland vassruggarna norr om NK:
- 1730 längre västerut i sjön, bland vassarna NV om NK, lyfter nu mängder av änder, säkert 250 ex! Artbestämning mycket ofullständig, men mycket gräsand! Stare ökar starkt, många flockar nalkas. Ladusvalor också ökat, nu kommer nog c 75 ex från N-NO.
- 1731 jag ner från tornet, vistas vid stugan och med viss sikt över sjön fram till 1737. Packar in tuben etc, men detta tar bara någon minut. 1 kärrhök flyger nära förbi, nästan säkert brun kärrhök; och sekunderna därefter kommer en falk, osäker, men troligen lärkfalk. Stare kommer i myckenhet; det kan vara att jag missade en stor kväll för starar. Ladusvala knappt över 100 sedda.
- 1737 jag avgår från stugan, följer järnvägen upp mot Revingehed. Går relativt fort. Några sädgäss kommer över mot V. - Efter c 1½ km promenad lyfter 1 fjällvråk rätt nära, faller i trädtopp 250 m borta, fortsätter bortåt efter ett par ~~o~~ minuter. Gärdsmyg 1 ex hördes ivrigt locka. F ö föga. Mycket vacker och stilla kväll, men tyst.
- 1810 ankomst Revingehed (Kvinnevad)
- 1818 bussen från Harlösa kommer och tar upp mig
- 1905 ankomst Lund, efter bussbyte i S Sandby. Härlig kväll, alldeles stilla, rätt varm, klar, men tyst. ~~mycket~~ Tätt och mycket lågt markdis (älvdans) utbildat över lågt liggande ytor redan när jag gick upp mot Revingehed, och från bussen syntes att sådant dis var utbredd över ovanligt stora områden ända bortemot S Sandby, ~~mycket~~ särskilt på avstånd i söder, men också lokalt norr om allmänna vägen.

Tillägg: på utvägen, på fältet strax V om Revingeby, N om vägen, en stor vipflock, över 200 ex. Detta var c kl 1550. På samma gräsmark gick råkor och starar.

SLUT

- 1) en sädesärla med delvis vit rygg sågs på Tenorgränd två olika dagar, det var ungefär 8 och 15 sept. Ryggen var inte helvit utan vitfläckig, men på framryggen var fläckarna stora och delvis sammanflytande. Den vita färgen dominerade så pass starkt att ryggen på 15-30 m avstånd föreföll vit. Om jag minns rätt sågs en liknande sädesärla här förra året. Samma ex?
- 2) en tornfalk ryttlade över gatan eller en trädgård vid Tenorgränd 17 sept på kvällen
- 3) söndag 19 sept. hördes och sågs en svartmes vid Tenorgränd, den vistades i tallbuskarna vid Tenorgränden 1 men flyttade sig tvärs över gatan till några Tamarix-buskar
- 4) samma dag 19 sept sågs skrattnåsar i stort antal, säkert 150 ex, flyga över Tunavägen vid affärscentrum och kringliggande kvarter kl 1225-1240, när jag gick förbi. Det var varmt väder, över 20° C i skuggan, och mycket disigt, himmel vitblå, sol oskarp. Nåsarna flög spritt om varandra och stannade ofta upp i flykten för att ta små svärmande insekter, kanske myror att döma av nåsarnas beteende, men insekterna kunde ej ses. Det befanns att nåsarna var spridda över ett stort område, säkert bortåt 1 km i diameter, och antalet var över 200. En stund senare, kl 1315, såg jag samma beteende över Tenorgränd, antal dock bara c 50. Men vid kortvariga obsar några gånger fram till kl 1600 fanns fortfarande skrattnåsar kvar med samma beteende, dock säkerligen inte oavbrutet. Antal 50 - 150 ex, kanske fler på långt håll. Inte en enda fiskmåssedd, däremot såg jag både ad och juv skrattnåsar.
- 5) flera gånger, ända från 1230, sågs starrar flyga glest och i ringa antal uppe bland skrattnåsarna. Även starrarna tog flygande insekter. Sällan mer än 5-6 sådana starrar sedda samtidigt.
- 6) en sparvhök kretsade rätt högt över Tenorgränd 8 samma dag 19 sept kl c 1600. Väder som ovan
- 7) Vanessa atalanta (Pyrameis atalanta, amiralen) sågs i ett ex vid Fruallid 11 september och ett ex vid Tenorgränd 19 sept.
- 8) Vanessa cardui (Pyrameis cardui etc, tistelfjärilen) anträffades i ett ex i Malmö, på Adelgatan, måndag 20 sept., då Lena och jag hade ett ärende där. Alltså ~~inom~~ i centrala staden, intet spår av trädgårdar eller blommor. Fjärilen hängde död på låg höjd (c 0,5 meter) på en husvägg. Den var färskdöd, ej ens stel. Jag tog exemplaret i plånboken och fick det oskadat till Lund.
- 9) onsdag 22 sept. kl 0925 kom en tornsvala över Ekologihuset mot V. Den varma, fuktiga och disiga luften hade under natten drivits bort av en kallfront, det var nu rätt svalt, frisk vind omkring SV, drivande små molntrasor mot blå bakgrund, och mycket god sikt. Någon dryg timme senare sågs 2 tornsvalor passera nära varandra mot S-SV under ungefär likadana väderleksförhållanden, och c kl 1300 kom ännu 1 tornsvala på samma sätt. Endast korta obsar gjordes. Därvid sågs inalles 1 + 2 vråkar, högt till mycket högt, kurs m l m mot S, samt (dessutom) en lågt kretsande tornfalk. Vädret blev stadigare och cumulusmolnen mycket bättre utbildade på middagen och e m. Jag gick ärenden i staden c 1330-1415 men såg då inte en enda rovfågel, ej heller någon tornsvala. En del kortvariga obsar från arbetsrummet fram till kl 1600 gav också helt negativt resultat trots mycket fin cumulushimmel
- 10) på morgonen 23 sept. sågs sädesärlan med delvis vit rygg åter på Tenorgränd. Den vistades på själva gatan. Framrygg vitast, såsom angivet under mom. 1 här-
ovan. Svart bröstfläck lätt synlig men mycket gråsprängd
- 11) samma morgon, en kort stund senare, kom en större hackspett över staden med kurs mot V ungefär. Mycket fin, kylig morgon.

1982-10-01, fredag.

På f m när jag gick till Ekologihuset, sjöng en gransångare "tilltalltalltalltalltalltill...." i de täta träden nära Teknis. Mycket trevligt; det var längesedan jag hörde denna art.

1982-10-02, lördag.

På morgonen sträckte en flock på c 22 grönsiskor snabbt och lågt mot S-SV över Tenorgränd.

125 På e m kl 1515, när jag satt vid skrivbordet på Tenorgränd, fann jag av en händelse en oerhört högt kretsande rovfågel mot den blå himlen. Jag kvickt ut! Det var samma varma väder som stått sig i många dagar: sol, svag vind omkring SO, varmt, blå himmel men något disig luft. Mycket små och tunna vita moln, första ansatser till cumulusbildning, men ~~himlen~~ himlen var ~~ett~~ till 97 % molnfri, och molnen delvis så tunna att de var nästan omärkliga, och ~~ingenstades sågs ens tillnärmelsevis något utbildat cumulusmoln.~~

Jag gick en runda kl 1515-1600. Därvid sågs, förutom den ovan nämnda rovfågeln, i snabb följd 3 fjällvråkar, sedan 8 ormvråkar och 1 sparvhök, ~~vilka~~ vilka ett slag bildade krets tillsammans; sedan ytterligare 3 ormvråkar och 2 sparvhökar, och slutligen 4 ormvråkar. Alla kom ~~från~~ från NV ungefär, de flög på stor höjd, delvis jättelik höjd så att de var svåra att återfinna i kikaren om man för ett ögonblick släppt dem. Alla kom kl 1515-1522, och alla gled, direkt eller efter kretsande, mot SO (ungefär, men nära korrekt!). Anmärkningsvärd iakttagelse. Det skall också sägas, att de mycket lätta molnen kanske inte drev åt samma håll som vinden blåste vid jordytan. Molnen hade nästan helt försvunnit före kl 1545. - Efter kl 1522 såg jag bara 2 rovfåglar, först en sparvhök som kom uppifrån höjden i brant störtflykt och, samtidigt som den "planade ut" något, försvann med hög fart in i Östra Torns by; och sedan, kl 1555, en ormvråk som flög lågt och med jämna vingslag mot norr.

1982-10-05, tisdag.

Jag var ej på Ekologihuset utan satt inne större delen av dagen på mitt arbetsrum på Tenorgränd och skrev på slutsidorna av min recension av Curry-Lindahls sista storverk.

Från arbetsrummet har man utsikt åt norr. Vädret var ungefär som förut: tidiga morgonen grå och kylig, men det klarnade, och dagen blev solig och mild, med lätt dis och åtminstone på f m svag eller tämligen svag vind omkring SO.

Vid tillfällig titt ut genom fönstret kl 1305 såg jag till min stora överraskning en tornsvala nalkas ungefär från norr, den flög snabbt och lågt men rätt krokigt i den nu rätt friska vinden, som var en sned motvind för den. Tenderade att flyga mot vinden, och en gång gjorde den en mycket stor och snabb bukt mot O-NO, väl 100 eller 150 meter "ur kurs" innan den fortsatte ungefär mot söder. När jag granskade tornsvalan, tyckte jag mig se att några rätt stora insekter flög söderut eller kanske mot SSO, de kom norrifrån på 2-3-4 m höjd, steg över villans tak och försvann. Jag misstänkte att det var stora flugor, Eristalis eller liknande, mest därför att jag på sista 8-10 dagarna sett påfallande många ex av den stora bruna fluga som åtminstone förr hette Eristalis. För bara ett par dagar sedan hade vi fått ett par sådana flugor inomhus här på Tenorgränd.

Jag tog kikaren och gick ut i trädgården för att se vad som hände. Det blev intressant. Här är resultatet:

Kl 1325-1330	passerade	39 ex	} temp. nu +15° C
1330-1335	"	24 "	

obs-avbrott

1410-1415	"	19 "
1415-1420	"	39 "
1420-1425	"	21 "

obs-avbrott

1512-1517	"	16 "	} temp. nu +14° C
1517-1525	fortsatte sträcket		

Det rörde sig hela tiden om insekter av utseende som Eristalis; alla föreföll ungefär jämnstora. De flög på 2-6 m höjd, kom ofta nära, men tyvärr inte ofta så nära att man fick en klar uppfattning om utseendet. Det är inte sannolikt men tänkbart att flugor av andra arter fanns med, i så fall i ringa antal. Likaså kan jag inte utsluta möjligheten att något bi passerade. På solexponerade väggar i närheten sågs både Eristalis, honungsbi och stora eller rätt stora flugor erinrande om spyflugor,. Personligen tror jag att nästan allt som passerade var Eristalis. Förutom de angivna antalen såg jag varje period kanske 2-6 exemplar som nalkades men gjorde en stor sväng och (ofta) försvann mot N eller NO, ibland över hustaket. Insekterna svängde ofta mycket tydligt i korrelation med vinden: den var byig, och när den plötsligt ökade, vände de. I andra fall såg jag att de i sådana situationer sänkte sig rätt brant och nästan alltid försvann för min åsyn. Troligen fällde de. Jag observerade tydligt att passagen var bäst när det var relativt lugnt. Under perioden 1415-1420 kom ungefär 20 exemplar tätt efter varandra när det en minut var ovanligt svag vind. ~~Flugriktningen~~ Flygriktningen var ungefär SO-SSO, någon gång kanske S, men de svängde kraftigt i vinden, och mitt bestämda intryck var att de rörde sig mot SO i stort sett.

Exemplar som nalkades men försvann innan de passerat över eller bredvid mig har inte räknats.

Kl 1616-1621 ännu en kontroll: 3 ex passerade, alla i början.

1621-1626 mindre noggrann passning av förbiflygande ~~insekter~~ ex, och inga sådana sågs. Däremot sågs 3 sittande eller fällande Eristalis på buskar resp. villans vägg, och på samma vägg satte sig även ett honungsbi. Väder oförändrat, sol, molnfritt, frisk men ej ökande vind omkring SO. Svalare, men tyvärr ~~glömde jag~~ glömde jag att avläsa termometern.

SLUT

1982-10-09--10, lördag och söndag.

(127)

Jag deltog i gruppresa till Rügen och angränsande del av fastlandet. Evert Åkesson i Trelleborg hade organiserat resan i samarbete med Pugnars resebyrå; jag deltog som ornitologisk medledare och förväntades kommentera vad vi såg. Allt gick bra, vädret var mycket bättre än prognosen sagt, mest var det mjukt och något disigt solsken och nästan sommarvarmt. Antal deltagare utöver Evert och mig var 35 personer, därtill kom i Tyskland en ornitolog vid namn Peter Strunk och en kvinnlig guide som hette Karin; hon hade aldrig varit i Sverige men hade läst nordiska språk vid Universitetet i Greifswald och talade utmärkt svenska. Peter Strunk var mycket kunnig på fågel och fågellokaler och hade en befattning inom naturvården.

Start från Trelleborg 0840; jag blev upphämtad av en zoolog vid namn Bo Petersson, som numera har jobb i (i Lund kl 0715) NV Skåne. Flertalet deltagare var därifrån, och jag tror att Kullens Ornitologiska Förening hade tagit initiativet till resan.

Jag antecknade i korthet vad vi såg på nerresan Lund - Klågerup - Bökeberg - Svedala - Trelleborg kl 0720 - 0805. Det blev summa 3 ormvårkar, 1 sparvhök och 2 eller sannolikt 3 tornfalkar. Vid Hyby flock 80 sädgäss, och flygande på avstånd bakom dessa betande gäss sågs en mycket mäktig ringduveflock, säkert 1000 ex. En flock på 30 ljungpipare flög österut. Mycket stora finkflockar sedda flerstädes på vägen incl. i Trelleborgs stad, jag såg tydligt att det var allra mest bofink men bergfink sågs också. Vidare sågs på nerfärden 1 + 1 större hackspettar och 1 + 4 fasaner. Inne i Trelleborgs stad rikligt med turkduva. Jag har också noterat att alla rovfåglarna sågs på sträckan mellan Staffanstorp och Svedala. Kråkfågel etc etc ej antecknade. - Vädret på bilfärden var milt och disigt, svag vind.

På färjeturen stod jag delvis ute och obsade, ensam eller tillsammans med andra. Genast efter starten befanns det att ett starkt västgående ejdersträck ägde rum, tätast var det inom ett avstånd på upp till 3 - 5 km från kusten, men åtskilliga flockar sågs ända till kl 0940 och en enstaka flock ännu kl 0955. OBS att båten lämnade Trelleborg rätt punktligt 0840.

Flocken kl 0955 var rätt lustigt sammansatt: först kom 13 gudingar med en helmärk fågel sist i raden, och efter kort lucka kom 35 helmörka fåglar med en guding i mitten, summa alltså 14 gudingar och 36 helmörka ex = summa 50 ex. I tidigare flockar sågs att andelen gudingar var betydande.

Kl 0955 kom en rad på 5 sparvhökar över båten mot SV eller VSV, det var högst 300-350 m mellan den första och den sista. Därutöver inga rovfåglar sedda trots mycket letande.

Redan kl 0905 kom en helmörk vanlig labb mot V, höjd c 15 m. Mycket småfågel sågs hela tiden, det var grönsiska, sädesärta, bofink, bergfink (avgjort allmän, nog 25-35 % av bofinkantalet), även ängs-
piplärka, sånglärka etc. En starflock på 35 ex. Mycket mer småfågel än jag trott; de flesta flög m l m parallellt med båten (OBS dess kurs), men vissa ex höll tydlig kurs mot SV-VSV. Ibland såg jag hur småfåglar som följt båten parallellt på vindsidan (ostlig vind) steg rätt plötsligt och "kantrade" mot SV-VSV. trutarna

Gråtrut och enstaka fiskmåsar sågs ofta på havet, ibland i flock, men ingen riktad rörelse sågs. 2 flockar sjöorre sedda, en på c 40 och en på c 10 ex, båda före kl 0940, flög mot V ungefär.

Nära Sassnitz låg viggas i flock i vattnet, och 2 bergänder sågs precis utanför hamnbassängen.

Vi kom till Sassnitz c kl 1230, och efter en långsam och krokig passage slapp vi alla igenom, träffade de båda nämnda guiderna samt en chaufför med en bra buss, och så bar det iväg i god stämning, först på huvudvägen ner mot Stralsund förbi Jasmunder Bodden, sedan västerut till flera fina platser på ön; finast var Udars på kvällen. Jag skrev ingen nämnvärd dagbok i Tyskland, men en lista över viktigare arter gjorde jag upp genast efter hemkomsten. Lördagen avslutades vid Udars, där vi på kvällen såg massor av tranor komma och fälla. I mörker for vi därefter till Greifswald, där vi bodde på Hotel Boddenhus, Karl-Liebkecht-Ring 1, demokratiskt

1982-10-09--10 forts.

hade förstås så det förslår. Och Mönsterdemokratins ~~historiska~~ redan dokumenterats av alla de stora skyltarna längs vägarna om ~~ett~~ evig vänskap med Sovjetunionen, och Sovjetunionens 65-årsjubileum som betytt 65 års kamp för fred och demokrati, och länge leve den proletära internationalismen och ~~den~~ det socialistiska proletariatet och den proletära socialismen och så vidare i alla tänkbara kombinationer.

Men hotellet var snyggt, och kvällsmåltiden var både god och riklig. Jag delade rum med Evert Åkesson.

På söndagen var det tidig väckning, och i grådagern när vi tittade ut genom fönstren, som vette mot V, sågs flera tusen bläsgäss flyga söderut, fördelade i flockar som Anser-gäss brukar. Efter frukost for vi stora vägen till Stralsund och vidare till de låglänta trakterna väster därom, alltså ej på Rügen. Många fina lokaler, särskilt vid en liten sjö nära Günz. På återvägen hann vi se på Stralsunds stadskärna innan vi for upp till Sassnitz, dit vi kom c 1230. Denna gång gick det lätt att ~~passera~~ passera tull och passkontroller, och vi väntade på avgången ombord. Det var mild sol, silkesmjukt dis, nästan sommarvarmt, och spegelblank sjö. Och en amiral (Vanessa atalanta) kom förbi båten och fällde på en mur invid avspärrningen som är reserverad för överdemokraterna, d v s de ryska matroserna som satt och spelade kort på kajen bredvid sina fredsbevarande krigsfartyg.

Båten gick något försenad kl 1350, i samma härliga väder. Men efter någon timme, medan vi satt och åt lunch i godan ro, blev det sjöhävning, mulnande och mycket kallare. Obsar på återvägen blev det χ i alla fall, för min del c 2 timmar inalles, men med mycket magert resultat, det enda förutom mås var 3 prutgäss som flög fort χ mot V eller VSV χ i medvinden. Måsar sågs, några deltagare sade sig ha sett några få tretåiga, däremot fick vi ingen dvärgmås tyvärr.

Vi kom till Trelleborg före ordinarie ankomsttid, och sista 35 minuterna hade jag ~~diskuterat~~ diskuterat utbytet inför alla deltagarna (vi hade ett reserverat utrymme, det var på den svenska färjan). Jag berättade om huvudsakerna, om tranorna och deras flyttningsvanor, om huruledes bläsgässen avlöst sädgässen såsom vanligaste genomflyttare i N Tyskland, om motsvarande händelser i Sverige, om ejdersträcket, om småfåglarna, om ormvråkarna och deras flyttningsvanor och om färjen på de ex vi sett här i N Tyskland och ~~svenska~~ slutsatserna därav, osv. Jag tackade slutligen Evert mycket hjärtligt!

Jag fick lift tillbaka till Lund med Bo Petersson och hans fru och kolleger.

Härnadan följer en ofullständig artlista med kommentarer. Lokalangivelserna är my. ungefärliga och stavningen av ortnamnen nog delvis felaktig, ty vi fick inga orienteringskartor, och när detta skrives har jag ingen god karta tillgänglig.

skäggdopping: flera ex, nog 15-20, ~~flera~~ vid Udars

smådopping: flera ex i den lilla men oerhört fågelrika sjön ~~en~~ nära Günz, härnadan ~~en~~ kallad Günz-sjön

storskarv bara få ex

häger enstaka, men vid Günz-sjön säkert 10 ex uppskrämda

knölsvan: stort antal bara i den fina viken vid Udars, jag såg nog 100-150 men anade i skymningen kanske lika många till på långt håll

bläsgås: skattat 5000 - 6000 sedda förutom de massor, kanske 3000 - 4000 som flög söderut förbi Greifswald på morgonen.

Många fina betande flockar på olika ~~platser~~ platser. OBS

att vi på e m och kvällen 9.10 såg flera flockar komma mot SV på mycket stor höjd, t ex vid färjeläget nära Trent.

Skattat 400-500 m. Sådana flockar betecknade Strunk som "Zuzug", alltså nyanländande flockar på sträckflykt, i motsats till andra flygande flockar som flyger högst c 100 m högt när de växlar plats.

FORTS

129
sädgås: c 15 flygande vid färjeläget nära Trent, och en flock på c 10 ex flög rätt nära förbi vid Günst-sjön. Flocken vid ~~Udars~~ färjeläget kom på avsevärd höjd från NO liksom många bläsgåsflockar och befann sig liksom de ~~med~~ säkerligen på sträckflykt; alltså "Zuzug" som Strunk sade. - OBS det oerhört ringa antalet sädgäss jämfört med bläsgässen!

grågås: 6 + 12 ex flygande förbi på håll men i fint solsken vid Günst-lokalen

kanadagås: flock c 30 ex landade i den fina fridlysta viken vid Udars på kvällen

gräsand: rätt allmän, men ingen lokal hyste tusental som sågs samtidigt

bläsand: flock c 300 i Günst-sjön. Mycket grant

kricka: c 50 ex i samma sjö

stjärtand: några få därstädes

snatterand: minst 1 hanne + 1 hona jämte en ensam hanne därstädes

brunand sedd i denna sjö men i ringa antal

årta också sedd av några deltagare där, men ej sedd av mig

vigg sedd där men i mycket ringa antal

knipa: 2 eller 3 välsamlade flockar i den grunda viken vid Udars,

totalantal ex säkert c 20 + 25 = 45 ex, eller något mera

småskräk sedd vid Udars i runga antal

glada 1 sedd

sparvhök några sedda

duvhök 1 hanne Günst-sjön flygande lågt över alldeles öppet landskap och skrämmande upp massor av ljungpipare och vipor och mycket änder också. Tidigare samma dag också en duvhök sedd, likaledes flygande över helt öppen mark

blåhök 1 hona eller juv, och 1 hanne ad sedda

ormvråk: i regel sparsam, men morgonen 10 okt när vi for Greifswald - Günst-sjön - Stralsund sågs nog c 25-30 ex inalles på en sträcka på c 70-90 km bilfärd. Av 18 välstuderade ex var 12 normalfärgade, 4 avgjort ljusa och 2 alldeles extremt ljusa, mest mjölkvita i ehuru med mörka handpennor. (Börtingevråkar alltså). Denna procentuella andel ljusa ex visar med säkerhet att det inte kan ha varit någon nämnvärd andel genomflyttare från vulpinus-områden. Detta framhöll jag också när jag på båten på hemvägen gjorde en genomgång av obsarna, med kommentarer. Jag diskuterade också, förhoppningsvis i lättförståeliga ordalag, ormvråkens geografiska variation och olika åsikter om densamma och om namngivningen etc.

fjällvråk: några sedda, relativt sett mer än jag trott.

tornfalk många sedda

trana: summa sedda ex över 5000, på flera platser. De gick bl a på skördade majsält där jorden var bar så när som på kvarliggande blast. Vid Udars på kvällen kom c 800 tranor och fällde i det my. grunda vattnet kl 1650-1655, (därefter var det ett långt uppehåll,) alltså synnerligen koncentrerat till tiden; och kl 1715-1800 kom andra huvudstyrkan på c 1900 ex, men dessa kom ~~inom~~ i flockar av varierande storlek och med långa pauser emellan de flesta flockar. Totalsumman hit anländande tranor alltså c 2700. Vi var högeligen imponerade av fågelrikedomen och ~~av~~ -kvaliteten på denna plats. Vi stod vid N stranden av stora grunda viken tills det blev nästan nattmörkt. Många barn från f d godset var med oss. Det var en mild och disig kväll.

sothöna: allmän i denna vik vid Udars och i innersta delen av Jas-munder Bodden

kustpipare: flock på 30 ex välsamlade vid Udars

ljungpipare: flock på minst 1100 ex på fälten nära Günst-sjön, de blev skrämde av duvhök m m och for runt. Mindre flockar sedda på flera andra ställen

vipa: stora flockar på c 200 - 400 ex sedda några ggr, bl a flock på c 300 vid Günst-sjön.

gluttsnäppa: 2 ex över Günst-sjön

andra vadare sedda i ringa antal

måsar: intet märkligt

1982-10-09--10 forts.

130

småtättingar ej noga studerade, men bofink och bergfink var vanliga, och vi såg även hämpling, grönfink, grönsiska, järnsparv, rödhake sävsparv etc etc. Gulsparv också sedd och hörd flera ggr.

nötskrika några sedda

skata mycket sparsam, bara ett par ex sedda, däribland ett inne i Stralsunds stad

kaja sedd

råka fåtaligare än i Skåne, men några flockar sågs
kråka relativt sett mycket fåtaligare än i Sverige.

Tillägg och kommentarer:

- 1) vid avfärden från Sassnitz, när ~~färjan~~ båten ännu låg i hamn i fint solsken och stilla väder, fann jag 2 bergänder och ett fåtal viggas liggande nära båten, alldeles utanför hamnbassängen.
- 2) vid färderna på Rügen var det påfallande hur ofta man såg rådjur långt ute på fälten, säkert 500-1000 m från närmaste skog eller dunge. I regel var rådjuren tillsammans i flockar på 4-6 stycken, men ett par flockar på 10 ex. Strunk sade att i Tyskland kunde man skilja på två beteendemönster hos rådjur, de kallades resp. Feld-Rehe och Wald-Rehe. Säkert såg vi c 100 ex under vår rätt korta resa.
- 3) den fina viken vid Udars hyste alltså ^(relativt) på liten yta på kvällen c 2700 tranor, massor av bläsgäss, mycket knölsvan, sothöns och änder, även en del vadare etc
- 4) Günz-see med omgivningar hyste inalles flera tusen bläsgäss, småflockar av andra gäss, vidare 1500 tranor, 1100 ljunpipare, 300 vipor, 300 bläsänder, många andra andarter etc.

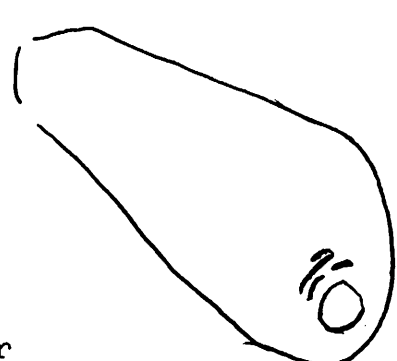
S L U T

1982-10-12, tisdag.

(131)

Buss från Lund 1340, ankomst Revingehed (Kvinnevad) 1414. Grått väder, lätt regn började c 1300. Temp vid Botulfsplatsen +11° C. Vind på morgonen O-NO, hade nu avtagit och var my. svag. Sikt nu ett par km. - Jag gick som vanligt ner på järnvägen till stugan/tornet. Lätt regn. Ingen kanin sedd på hela dagen, men på järnvägsbanken några färska grävningar, dock ej många. ~~Någon~~ Vandringsstartar 1414.

- 1414 första kilometern: 1 tornfalk lyfter. 1 + 1 rödhake knäpper i skogen, 1 gärdsmyg surrar, 1 sävsparv flyger över, 1 ängspiplärka likaså. Flock ~~20~~ 20 grönsiskor flyger norrut. Ensam ringduva sedd
- 1430 nästa kilometer: jag forts. i jämn takt. Tornfalk sitter i trädtopp, säkert nytt ex. 1 + 1 gärdsmyg hörs, 1 rödhake dito. ~~20~~ Flera ängspiplärkor ses och hörs, flyger över fuktig äng. 1 entita hörd. 30 + 7 + 15 grönsiskor rundflygande.
- 1440 sista kilometern före stugan: ännu 1 gärdsmyg, vilket jag finner anmärkningsvärt. 4 ladusvalor över Ivans backe. 20 + 100 grönsiskor rundflygande. 1 rödvingetrast överflygande.
- 1450 ankomst stugan. Det har regnat delvis på nervägen, några minuter var det hårt regn. Nu nästan intet regn men helt grått, och låga moln, och fuktigt; och regnet slutar inte förrän just jag kommit fram. Vid stugan 1 större hackspett hörd. Jag pysslar med packning m m inne i stugan några minuter, går runt på tomten och ser att allt är någorlunda OK, åtminstone inget nytt inbrott.
- 1505 obsar börjar från tornet. Stilla och grått, men sikten är inte dålig, minst 3 km, d v s över hela sjön. Jag börjar rundspaning. Först "tarmen": där ses inte en fågel. Häger hörd, ~~1~~ gräsand hörd, flock 35 grönsiskor flyger mot SV-SSV. 2 ladusvalor ~~20~~ rundflygande. - NK: sikt fortfarande avsevärt hindrad eftersom alarna ännu inte tappat sina blad; men jag ser att det ligger en del fågel rätt tätt samlade i NK:s södra gräs, vid vassen. Jag ser approx. 50 ex varav 3 skäggdoppingar, 2 skedänder som båda är hannar i nästan fullständig praktdräkt, några sothöns, och resten är bläsand, skattad minimisiffra 35-40 bläsänder. (Se även nedan). - Utanför vassen på sjöns S sida ses praktiskt taget ingen fågel.
- 1514 2 hägrar lyfter. 1 blåhök hona eller juv flyger lågt över vassen. Ännu 1 häger ses, och kajor hörs. Änder ligger nästan enbart (utöver vad som sagts) utanför den vass som avgränsar NK mot NV och N; ~~se~~ se mycket approx. skiss här. (OBS: vassen som avgränsar närmsta klarvatten består egentligen av många ruggar med m l m förbindelse inbördes, men i stort sett är avgränsningen tydlig). I det angivna området ses c 150 änder varav jag räknar 73 brunänder och högst 50 gräsänder, resten obestämda. Siffror approx., och det är sannolikt att en hel del änder ligger dolda i vassen, ej minst gräsänder. - 1 större hackspett flyger förbi tornet mot NO. 4 fiskmåsar kommer från SO-SSO till sjön. 20 grönsiskor flyger ungefär mot SV, ~~20~~ och 9 rödvingetrastar mot NO
- 1519 kråka hörs. Gärdsmyg nr 5 hörs. Sikt bättrad. I sjöns V och NV del ses ingen fågel på vattnet, och obs-möjligheterna är goda eftersom det är så lugnt. I sjöns NO del fågeltomt som vanligt, och ej heller utanför vassen vid N stranden ses fågel.
- 1520 flock 19 ~~20~~ grönsiskor flyger mot N-NO. - På "tarmen" ses en ensam skedand. 1 ängspiplärka flyger mot SV, och en flock på minst 150 grönsiskor flyger mot NO-NNO.

1522 sångsvan hörs svagt: jag finner 3 ex som flyger mot V eller snarare VNV på c 250 m höjd; ~~men~~ de ses snett bakifrån men de svänger ~~en~~ en gång, och då syns det att alla är ad. Se skiss! De ropar svagt en eller ett par ggr till. Järnsparv hörd, ej det lilla fina ringande lätet utan det långa rätt starka pipet.

1 häger ad ses stå i vasskant.

Nu simmar 1 ad och 6 juv knölsvanar ut på "tarmen"!!

1526 ensam sädgås kommer från Ö ut över sjön, rundflyger, återgår. Hela tiden stort dån av stridsvagnar uppåt Revingehed. Även ute på "stora heden" var många tunga fordon incl stridsvagnar i rörelse när jag gick ner på järnvägsbanken. - Ångspiplärka hörd. Gårdsmyg hörd. - Det är grått och fuktigt ~~men~~ men ej regn, och sikten är rätt god. 40 grönsiskor mot SSV. Ensam enkelbeckasin lyfter från vassen, far österut. - Ensamma sädgåsen rundflyger igen. 2 hägrar juv förföljer varandra my. tätt, flyger österut. Kort därefter ses 2 andra hägrar juv över sjön. ~~men~~ Nu ses 5 ladusvalor över Ivans backe.

Ny granskning av NK: antalet ändrar där är nu över 50 varav mest blås, även några skedänder. Därtill flock 13 krickor i norra NK, ej inräknade i siffran ~~men~~ "över 50".

1535 3 sädgäss från NV över sjön, flyger ungefär mot OSO-SO, höjd över 100 meter

1540 nästan intet händer. Järnsparv hh (långa pipet, som någon gång är dubbelt). Från Ivans backe hörs 1 större hackspett ropa klick klick klick klick absolut i ett kör. Kajflock hörs från Silvåkra by. - Jag finner att i fågelflocken på NK södra del är minst 20 sothöns ~~men~~ (men siffror för övriga arter där skall inte minskas). Även ses där flera skedänder, dock knappt över 6-7 sedda säkert. 22 grönsiskor flyger mot N-NO snabbt och lätt (som alltid), men jag ser att de plötsligt rör sig ännu snabbare, och antalet ökar tvärt till minst 50. I samma ögonblick kommer 1 stenfalk hane ad, finfin med blågrå mantel, nära tornet, den ser efter siskeflocken som stiger kvickt uppåt, och falcken saktar farten tydligt men jagar ej utan fortsätter mot S och försvinner över de höga björkarna.

1545 stenfalken dyker upp igen och flyger snabbt och lätt iväg mot VNV-NV över sjön, höjd c 75 - 100 m, följs länge

1549 1 blåhök hona eller juv kommer från öster, rakt över tornet, höjd 50 m högst, kurs mot V. Ensam bofink mot N. KNölsvan-kullen på "tarmen" som setts en god stund försvinner nu in i vassen. Några gräsänder lyfter från "tarmen". Järnsparv hörd, gårdsmyg hörd i vassen, rödhake hörd.

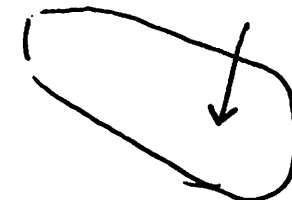
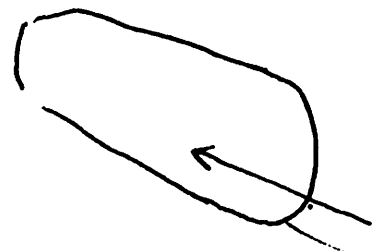
1555 6 rödvingar flyger mot NO

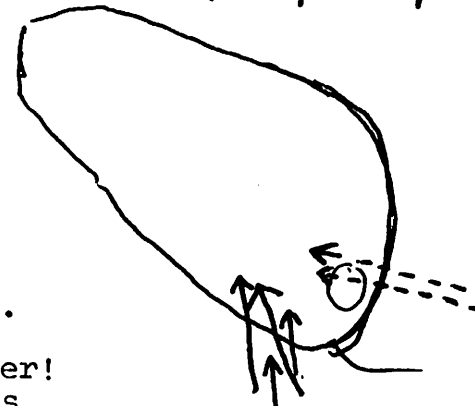
1556 1 knölsvan ad visar sig i vasskanten längst upp i sjöns NO hörn (där jag flera ggr i sommar sett en kull med 2 ungar; men den håller sig ofta dold). 40 grönsiskor mot NO.

1 blåhök hona eller juv kommer ungefär från NNO till sjön, se enkel skiss: Över kärrhöken kretsar 1 fiskmåls ad och 1 dito juv.

Väder: moln låga, driver mot V eller NV, men vid marken är det synnerligen svag vind, max 2-3 m/sek, ofta knappt märkbar. Sjöns yta spegelblank eller krusad.

1605-1610: jag räknar brunänder och får 71 ex, därtill flock på 9 ex som kommer flygande (kanske norrifrån) och faller på NK, där det ligger en enstaka brunand förut. Gräsand nog något flera synliga nu än när jag ~~men~~ började obsa från tornet kl 1505.

- 1610 jag ner från tornet. Rödhake knäpper. Gårdsmyg sjunger en gång ute i vassen. - Jag går sakta och ser mig omkring. Vid Silvåkra by 1 ryttlande tornfalk och över stora heden rätt nära den en ryttlande fjällvråk. Över Vombs ängar på låg höjd exakt 10 tranor i prydlig plog, flyger runt, tappar höjd, försvinner, fäller högst sannolikt på ängarna.
- 1625 30-40 måsar över Krankesjön, blandat skratt och fisk men troligen mest fisk. Litet starar har samlats på telefontråd över betesmarken uppåt Silvåkra by.
- 1630 starar börjar samlas i flockar över vassen i SO hörnet, ännu dock blott c 100-150 ex sedda. Studeras ej närmare, ty Lena kommer enligt överenskommelse, och vi går en runda för att samla svamp och mossor och någon ormbunke till Lenas botanikundervisning. Lyckas ganska bra, finner två mycket granna stolta fjällskivlingar också, men dem tar vi själva hand om. Vi går sakta i strandskogen och uppom Ivans backe och åter.
- 1710 Från NV över sjön kommer kl 1710 flock på precis 10 tranor, troligen ej samma som ovan, flyger till Vombs ängar, ses dock ej fälla, tappas ur sikte dessförinnan.
- 1717 till min stora överraskning yser jag en tät flock på c 200 svalor över sjön, rätt nära, säkert ladu (Nyss sågs c 10 över strandskogen). Rundflyger tätt och my. livligt som svalor brukar göra kort före nattgåendet
- 1719 ett par helt små gåsflockar ses över sjön, c 5 + 10 ex, men fler kan ha funnits. Flög my. lågt
- 1721-1722 kommer c 200 sädgäss i c 4 flockar från SO-SSO
- 1724 kommer c 300 sädgäss till på samma sätt, se heldragna pilar på skiss, obs att de kommer in över sjön någonstans ungefär vid "tarmen", alltså ovanligt långt nere i S.
- 1726 c 50 sädgäss till på samma sätt. Oerhörd kör av sädgäss hörs i SO, och
- 1727-1729 kommer en ytterst imponerande samling sädgäss, kurs enligt skissen. Det är en nästan sammanhängande flock på minst 1 km längd, eller, om man så vill, många löst sammanhängande flockar. Minst 3000 gäss ingår. Bläsgås hörd ~~ur~~ en flock, bara 2 ggr. Enorma gås-rader!
- 1730 kommer 320 + 11 till. Inflygningen tycks vara slut, jag kvickt upp i tornet och finner att alla gässen lagt sig utanför NK. Jag räknar och skattar noga, får minst 4000 ex, men ~~det~~ det är tydligt att åtminstone en del gäss ligger dolda bakom vass (dock nog ej så många). 8 gäss, sädgäss, kommer rakt över tornet.
- ~~Vad som händer när jag kommer till tornet igen.~~ Jag strax ner från tornet igen.
- 1740 minst 200 sädgäss från NO, kommer in över sjön rätt långt i N. Mäktig kör av gäss hörs från öster, så som det brukar vara när gässen kommer m l m rakt över tornet
- 1741-1742 allra minst 1800 gäss rasar in, rakt över. Kort därpå kommer ~~200~~ 200 till. Se streckade pilar på skissen.
- 1747 600 gäss till som föregående, bland dessa 600 hörs bläsgäss tämligen starkt, men bara minoritet.-Regn, kort men stritt!
- 1750 50 sädgäss kommer något norr om mig, svåra att se. Nästan säkert kom fler, men måttliga mängder, säkert inte mer än högst 100-200 missade. - Nu flyger flera flockar änder mot Ö, flockarna är på c 8-10 ex/flock, "möter" ofta gässen när dessa börjar störta (alla flockar störtar starkt!)
- 1755 efter paus kommer nu, i my. djup skymning, en flock på c 200 gäss, och detta är (nästan?) bara bläsgäss! Därefter praktiskt taget slut. Enormt med gäss!!!
- 1800 avresa, för S vägen hem
- 1834 ankomst Lund. Mycket mörkt, delvis svag markdimma. mycket mötande trafik.

(133)

hel-
dragna
pilar

Tillägg: i skymningen hade jag även koltrast (hörd) och taltrast (bara 1 - 2 ex, men både hörda och sedda). Dessutom sågs enstaka ringduvor, även 2 i sällskap, men ingen flock. OBS grönsiskornas rikliga förekomst; någon flock sågs också utan att bli antecknad.

Infloget av gäss till sjön var nästan säkert det starkaste jag överhuvudtaget sett på denna plats. Totalsumman enligt föregående sida blir c 7000 ex incl. bläsgäss, ~~7000000000~~ men antalet bläsgäss kan inte ha varit mer än högst 300-400, antagligen mindre, såvida de inte ropar mindre när de kommer (och det är inte sannolikt). Någon gåsflock omkring kl 1730 och någon omkring kl 1745 förblev ~~onötk~~ onoterad, jag hann inte med allt; men det kan inte ha rört sig om mer än ett par tre hundra vid vardera tillfället och ligger väl därför inom ~~felemarginalen~~ felmarginalen, helst som det mot slutet blev mycket mörkt och nästan omöjligt att se alla flockar. - Alla flockar kom på måttlig höjd, kanske 40 - 75 m, men alla gjorde fina störtningar.

Additionen blir som följer:

	5	
	10	
	200	
	300	
	50	
minst	3000	däri hördes bläsgås i mycket ringa antal
	320	
	11	
	8	
minst	200	
minst	1800	
	200	
	600	däri hördes bläsgäss "tämlichen starkt"
	50	
högst	200	
	200	nästan bara bläsgäss
summa	7154	

Detta, jämte kommentaren ovan, ger ungefär 7000 sädgäss och knappast mer än 300 bläsgäss. För sädgåsen är det antagligen minimisiffra.

1982-10-14, torsdag.

(135)

135
Johnny Karlsson hade fått kontakt med tre man från Finlands Radio, som f n befin-
nir sig i Skåne för att göra naturprogram. De hade redan varit i Falsterbo och
intervjuat Gunnar Roos. Nu ~~hade~~ hade Johnny frågat mig om jag ville följa med radio-
männen ut i fält denna dag. Jag hade - efter någon tvekan - accepterat och lovat
att vara på Ekologihuset kl 0900. Så skedde, vi träffades, och det befanns att de
ville återvända direkt till Falsterbo för ny intervju med Gunnar och en del samtal
med mig, allt detta helst på Nabben, om vädret tillät.

Det hade regnat mycket hårt på natten, men morgonen ingick med uppehållsväder
som dock föreföll labilt. Östanvinden som blåst i nära tre veckor var på morgonen
mycket svag, det var mulet och fuktigt men stundvis något uppbyggande molntäcke.

Vi for genaste vägen till Falsterbo via Malmö. På nervägen 2 tornfalkar mellan
Lund och Malmö samt en sparvhök nära Vellinge. Vid ~~den~~ f d Kungstorps station rik-
ligt med vipor på ett fält, säkert 300-400 ex, och bortom dem, från vägen räknat,
en mycket stor flock ljungpipare, säkert 800 ex, som i motsats till viporna stod
tätt samlade och tedde sig som ~~ett/guldbrun/strimma/ute/på/åkern.~~ en guldbrun strimma ute på åkern.

Vi kom till Falsterbo fyr 0955 och gick ner till Nabben, där Gunnar stod och
räknade. Vädret hade lättat, det var glimtvis blå himmel, dock ett par ggr lätt
regn också. Och vinden var sydvästlig, rätt svag, efter denna osedvanligt långa
höstperiod med ost- eller sydostvindar. Fågelsträck gott: brokigt och rätt låg-
gående småfågelsträck, som säkert gav en summa på mellan 30000 och 50000 på dagen
(grov skattning), vidare rätt gott om sparvhök, glesa förband av ormråk med en-
staka fjällvråkar gick ut ganska högt mot de grå molnen och visade delvis någon
tvekan; några skogsduveflockar på 8-20 ex men inga ringduvor (vilket det inte
heller borde vara enligt min teori om de båda arternas reaktion inför väderleks-
förändringar). Nästan inga andflockar. Stor oro på kajor, enligt Gunnar första
gången i höst, även sträck av kajor ~~på/växlande/höjd,~~ på växlande höjd, samt en del ut-
gående förband av kråkor på mycket låg höjd. En blåhök ♀ eller juv ut mycket
lågt, på håll. Ovanligt mycket bo- och bergfink fällde på golfbanans gräs, och även
ute i vegetationen ytterst på Nabben fanns massor av småfågel, grönfink etc etc.
Här ingen fullständig artlista, men det skall nämnas att det kom steglits (flera
ggr), korsnäbb (dock bara 1 ex en gång), trädlärka (några få + flock 5 ex),
gråsiska (1 ex alldeles lågt, 3 m avstånd) och forsärla (1 ex hört när vi anlände
till Nabben, och någon halvtimme senare gick 1 ex ut lågt, nära, ivrigt och skarpt
låte hört flera ggr innan vi upptäckte fågeln).

Vi var på Nabben c 1005-1215. Intervjuer gjordes enligt ovan; jag fick berätta
om gamla tider på platsen, om när jag började här, om olika arters beståndsutveck-
ling, om vad som främst karakteriserade sträcket (och då svarade jag faktiskt: dess
mångsidighet, ty trots att rovfågelsträcket blivit särskilt berömt är det ett fak-
tum att även många andra fågelgrupper sträcker utmärkt här: småfågel, kråkfågel,
~~ring~~ duvor, vadare, andfågel, måsar, ~~ring~~ invasionsarter av olika grupper när inva-
sioner är på gång, etc). Mycket annat.

Omkring kl 1215, när småfågelsträcket avtagit men ingalunda var slut, sade vi
farväl, packade grejorna och for till Höllviksnäs där vi åt en pizza. Sedan fort-
~~kom~~ satte vi via sydkustvägen - Trelleborg - Smygehavn - Beddinge ända tills vi
kom till avtagsvägen 'Skurup 16'. Där tog vi in, for till Skurup, köpte bensin,
och for sedan efter en kort sträcka på E 14 upp mot Genarp men vek av till Sten-
berget och tog sedan stora vägen via Kläggeröd till Veberöd. Denna krok gjorde
jag med avsikt för att visa radiomännen hur skånska bokskogar ser ut på hösten.
Jag hade även hoppats på något fågelutbyte i den trakten, men vädret blev allt
sämre, och efter ~~Veberöd~~ Veberöd blev det störtregn ett slag. Avsikten var att vi
skulle stannat på Vombs ängar för fortsatt samtal (allt på finnarnas egen önskan),
men när vi korsade ängarna från Vombs by till Silvåkra öste regnet ner och ingen
fågel utom en del vipor syntes här; ej en enda gås ~~att se!~~ att se! Därför ej stopp här
utan direkt fortsättning ner till stugan/tornet vid Krankesjön. Regnet nu upphört,
och eftersom jag har nyckel till stugan gick vi in där och fortsatte samtalen, nu
om Krankesjön och dess utveckling, om naturvård och mina synpunkter därpå, om mera
allmänna ~~åsikter~~ åsikter om naturens och världens skötsel, om mitt eget engagemang i
~~sådana~~ sådana frågor etc. Samtalet gick till så att ledaren för teamet frågade på
finska, en ornitolog som kunde båda språken flytande översatte frågan till mig, jag
svarade - ibland rätt kort, ibland med en redogörelse på någon minut -, och så
översatte eller återgav ornitologen mina yttranden i finsk översättning. (För
namn se nedan). Efter vistelse i stugan en dryg halvtimme gick vi upp i tornet.

Forts.

Regnet hade nu slutat helt, det var molnigt och fuktigt och labilt men sikten rätt god. Till att börja med såg sjön ~~xxx~~ fågelfattig ut, men av skäl som jag inte vet blev det inom kort stor oro på ånder, och avsevärda flockar flög upp på många ställen, ofta efter att först ha simmat ~~fram~~ fram ur vassen. Vi stod i tornet c 1525-1550, visserligen rätt kort, men jag fick en god bild av läget.

Fågel:

- (a) på Nabben, vid Falsterbo fyr etc. Fint sträck, ävare/ ladesvalor betydligt allmännare än jag väntat så sent. Starflockar ~~x~~ sträckte lågt. Därutöver: se Gunnar Roos protokoll.
- (b) vid färden över Ljungen bara helt glest med vråk och sparvhök.
- (c) sträckan Möllviksnäs - Skåre - Trelleborg - Smygehamn - Beddinge till avtagsvägen "Skurup 16". Ingen fullständig artlista, vi for rätt fort. Men av rovfågel sågs ungefär följande: 4 tornfalkar, 5 sparvhökar, och 2 fjällvråkar, däremot ingen ormvråk. Vidare fasan på 4 ställen på sträckan Skåre-Trelleborg, visserligen bara 1 + c 3 + c 4 + 1 ex, mest ~~dd~~, men detta är mer än jag brukat se på sista åren. Dessutom 1 ~~dd~~ nära Beddinge.
- (d) sträckan från sistnämnda vägskil via Skurup - vägen mot ~~Genarp~~ Genarp och sedan via Rockarp - Gyllebo - Sångletorp - Stenberget - Kläggeröd - Veberöd - Vombs by - Vombs ångar - Silvåkra by - ~~Kranesjön~~ Krankesjön vid stugan/tornet enligt ovan. Utbyte mycket magert, dock före Skurup 3 flygande sparvhökar ~~och~~ och mellan Skurup och Veberöd 2 sittande ormvråkar, för övrigt nästan intet p g av regnet. Stora flockar av fink över fälten, delvis uppskrämda exempelvis av sparvhök, sågs dock flera ggr.
- (e) från tornet vid Krankesjön sågs:

skäggdopping 3 på NK
häger några få s h
knölsvan: på NK 2 ad och 5 vuxna juv,
se kommentar nedan
gräsand: säkert 150 sedda
bläsand: lyftande flock c 100 ex
kricka: flock c 12 ex
skedand: flock 3 flygande
brunand: säkert över 100 ex
obest. ånder/vattenfågel c 100 ex
eller fler, se kommentar
sparvhök 1 över vassen i Ö kanten,
flög lågt mot N
ormvråk: 1 normalmörk fågel lyfte från
telefonstolpe vid järnvägen
blåhök: 1 + 1 ex, båda ~~♀♀~~ eller juv,
över vassen; kort därefter sågs
2 ~~dd~~ ad och 2 andra över V ånden,
kretsande lågt och nära varandra,
och delvis ihop med följande art
brun kärrhök: 1 mörk fågel med ljusa,
rätt kraftigt orangebruna övre
vingtäckare, över vassen i V; se
föreg. Sent datum.
sothöna: på NK minst 20 ex
gråtrut: 1 ensam ad lågt flygande
över vassarna i SO delen
obest. ~~måsar~~ måsar, sannolikt fiskmåsar:
några ex kom på långt håll från S
ringduva: bara enstaka överflygande
ladesvala: över Ö stranden nära tor-
net minst 15-20 ex svärmande om-
kring glest; alla jag såg var juv.

rödhake hördes knäppa
entita hördes nära, vilket var roligt
eftersom den saknas i Finland. Jag
tror att den ~~finns~~ finske fack-
ornitologen såg den också.
grönsiska flög över i flock ett par ggr,
sista gången var det c 180 ex, de
kom med full fart mot SV

F Ö ägnade vi föga uppmärksamhet åt
småfåglarna.

För kommentarer och tillägg m m se ~~XXXX~~
nästa sida.

Forts.

Kommentarer till obsarna vid Krankesjön: Eftersom alarna hade bladen kvar, var det mycket begränsad sikt över närmsta klarvatten. Eftersom änderna längre ute på sjön snart blev oroliga och började flyga upp, studerade jag inte fåglarna på närmsta klarvatten noga, dock fann jag 3 skäggdoppingar i vinterdräkt tätt intill varandra.

Jag tror inte att mer än 100 änder sågs ligga fritt synliga på vattnet när vi kom upp i tornet, ~~men~~ och de som sågs låg på måttliga eller γ rätt långa håll. Jag såg att inte en enda fågel ~~kunde~~ upptäckas på "tarmen". Men när oron börjat, simmade minst 30 gräsänder ut där. Oron syntes börja där vid S sidan, kanske gick där folk i strandskogen. Änderna flög snart omkring över sjön och fällde delvis långt ute. Jag hann bestämma en god del men inte alla. Siffrorna på föreg. sida är minimisiffror, jag är övertygad att betydligt mer än 500 änder var synliga inalles. Uttrycket "obestämbara änder/vattenfågel" har använts eftersom det ~~är~~ är tänkbart att även sothöns befann sig bland de fåglar långt ute som jag inte hann eller kunde bestämma. Dock sågs intet uppflog av sothöns.

OBS att nu knölsvankullen med 5 vuxna ungfåglar etablerat sig på NK. Av sångsvanarna sågs intet spår idag.

- Tillägg: (1) vid Nabben sågs även prutgås, en liten flock på c 10 ex låg hela tiden vid V stranden. Lågvattnet rådde, gässen låg mellan stranden och en sandrevel därutån. Vidare gick 1 vitkindad gås och betade på golfbanan precis vid Nabben. Onormalt orädd, brydde sig knappt om folk, men kunde flyga och flög ett par ggr ut till sandrevel utanför Nabben. Jag tyckte mig se att dess näbbprofil inte var riktigt normal utan något uppsvälld. Vidare sågs här bl a gravand, ett par tre ex nära prutgässen, och enstaka knölsvanar flög förbi mot S, bara ad såvitt jag såg, och de var ensamma eller 2 i sällskap. 2 kentska tärnor var kvar ute över revet som går till Måkläppen. Varfågel sågs på Nabben, dels 1 ex som vistades där rätt länge och enligt uppgift tog en bofink, dels ännu 1 ex senare, som var oroligt och möjligen sträckte före kl 12. Pilfink i flock på 15-18 ex tjattrade ideligen och satt ofta tätt samlade vid nedersta greenen, precis intill Gunnars obsplats.
- (2) på sträckan Beddinge (avtagsvägen) - Skurup sågs dels ~~ännu~~ ännu en varfågel på telefonråd, dels en blåhök ♀ eller juv mycket lågt över stora böljande fält, och c 75 + 35 ljungpipare flög västerut S Skurup.
- (3) på hemvägen från Krankesjön sågs 1 normalfärgad ormvråk på stolpe vid vägen V om Revingeby. Vipflock, glest fördelad på ängsmark, sågs också här. Vipflokar sedda även annorstädes idag utan att bli noterade, däremot sågs inga ljungpipare utöver de nämnda.

Det finska laget bestod av tre man: ledaren Veikko Neuvonen, Science Editor, Finnish Broadcasting Company, P.O.Box 95, 00251 Helsinki 25, Finland; vidare Dick Forsman, Rödjekärrsbacken 6 A 6, SF-01620 Vanda 62, Finland, och slutligen den tredje mannen, vars γ namn och adress jag inte fick. Han var tekniker och bilförare och framförde den stora bilen med ovanlig elegans.

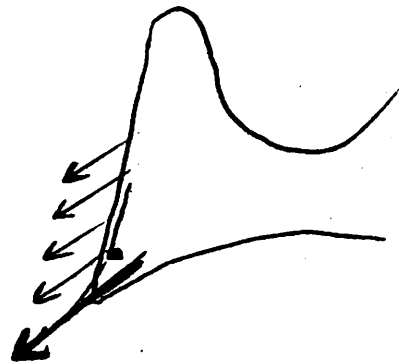
Mest fick jag att göra med Dick Forsman, som var en driven ornitolog, mycket snabb och säker i fält, och utmärkt att ha att göra med. Han började fråga mig om ormvråkens variation m m i Sverige, och om den eventuella förekomsten av 2 raser hos oss. Jag svarade rätt utförligt eftersom jag jobbat länge med dessa frågor, berättade om mina mätningar även på vingar, inskrifningar i handpennornas fan etc etc. Sade att jag ansåg vulpinus som en god ras men att det nordsvenska ormvråksbeståndet inte var "ren" vulpinus utan en övergångsform mellan nominatformen och vulpinus, kanske kunde man använda rasnamnet intermedius Menzbier på denna övergångsform eftersom den bebor en bred zon och ofta är m l m lättigenkännlig. Det befanns att Forsman jobbat med ormvråkspopulationer i S Finland, dels nära Helsingfors, dels nära Finlands östgräns; ~~men~~ han hade gjort ~~många~~ mätningar m l m som jag själv, och han hade funnit avsevärda skillnader både i mått och färg mellan dessa två pop., och ännu större skillnader i flyttningsvanor: den västra flyttar genom Balticum, Polen etc och går ej långt mot S, den östra är långflyttare, huvudriktning inom Europa är S90, och fynd av ringmärkta ex föreligger ända från Sydafrika. Därför var han kritisk mot Staffan Ulfstrands uppfattning (som bara acc. en form i Sverige) och anslöt sig till min, som jag åtminstone i Northet givit uttryck åt även i skrift. - Vi hade mycket att diskutera och trivdes väl med varandra.

~~att~~ forts.

1982-10-14 forts.

Annu ett tillägg måste göras beträffande sträcket i Falsterbo. Det var i utpräglad grad en sådan dag då mycket småfågel lämnade landet från Falsterbohalvön men utom synhåll för observatören på Nabben. När vi stod vid fyren en stund, hade vi dels lättobserverat småfågelsträck över huvudet på oss, ner mot Nabben eller ut mot VSV, dels också gott sträck ut från kusten norr om fyren, och detta så långt norrut jag kunde se. När man granskade exempelvis en utsträckande sparvhök däruppåt, såg man sträckande småfågel gå ut, både på nära håll och så långt norrut att de bara kunde skönjas i vissa ögonblick. Se skiss.

Det är välbekant att sådant här händer, naturligtvis, men det sker i olika grad under olika betingelser; och just en sådan dag som ■ idag, med svag vind och delvis lättande moln (rätt låga moln) och prägel av "hög luft" och allmän förbättring av vädret, går gärna mängder av småfågel ut från halvöns V sida, rimligen från hela sträckan Nabben - Skanör. Hur mycket man missar på Nabben är nog ■ inte klarlagt ännu. (Därtill kommer att massor av fågel lämnar landet vid Stenudden, vilket redan undersökts och diskuterats ■ i någon uppsats av Roos, om jag minns rätt).

1982-10-16, lördag.

Efter mulen och grå fredag kom lördagen med just sådan morgon som skildrades härovan, dock att det blev ännu klarare och finare; en svag högtrycksrygg passerade. Morgonen och f m nästan vindstilla, molnen upplöstes alltmer, det blev delvis sol. När jag var ute en minut c 0730, lyfte 16 snöskator från en villatomt i närheten och steg högt upp, en ensam korsnäbb flög över rätt lågt, en sparvhök seglade högt uppe, och en flock på 32 vipor reste mot SV på ovanligt stor höjd.

Kl 1110-1230 gick jag en runda i Ö Torn och åter. Det hade dragit upp ett grått molntäcke från N(?), var klar rand bara i S, var svag N vind som senare blev m l m ~~mm~~ omärklig, kom stundvis my. lätt regn; men efter c 1155 lättade det långsamt och blev delvis i SV-V blå himmel ljusare, ehuru m l m omärkligt regn ett slag ~~mm~~ även nu. Fågel:

1115 1 fjällvråk mot S rätt lågt. Över den 3 kretsande fjällvråkar som stiger; och mycket högt, delvis suddiga i underkanten på molntäcket, upptäcks 9 + 3 vråkar, åtminstone allra mest orm, ~~mm~~ samt 1 sparvhök, de kretsar, som små korn ser de ut, går sedan mot SV. Flock exakt 15 sädgäss kommer på c 150 m höjd mot VNV. En del oroliga rödvingetrastar etc, men intet småfågelsträck

1123 de 3 fjällvråkarna upptäcks mycket högt i S, försvinner.

1135 flock 96 ~~mm~~ ringduvor och 1 skogsduva högt mot SV. Himmel jämn-grå utom i S nära horisonten, där det är ljust

1136 flock c 10 rödvingetrastar utpräglad mot SO, höjd 100 m

1140 " c 15 " " " " SO, höjd 50 m. Åtskilliga oroliga rödvingar ses och hörs, koltrast några, taltrast 1.

1155 domherre hörs många ggr, grönsiska dito, många grönfinkar som vanligt i nyponen etc vid gamla järnvägsbanken mot Hardeberga. Trastar oroliga, men intet riktat sträck ses. Av småfågel ej en enda flock sedd, men några enstaka ex flygande mot N ungefär. 5 + 6 sädgäss kommer högt (250 m minst) med kurs ungefär VNV. Jag letar hela tiden från början av vandringen my. noga efter rovfågel men ej ett enda ex sett efter 1128. Sävsparv flyger över. Spridda skratt- och ~~lilla~~ måsar lågt, ej sträck. Rödhake avgjort allmän, säkert 15 ex sedda och hörda. Uta till 1230. - Forts.

bofink h
bergsfink h

fisk-

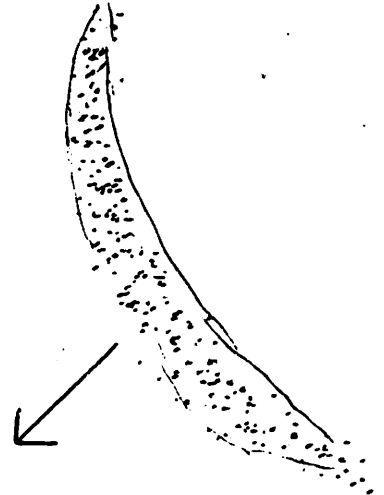
1982-10-16, forts.

Jag var ute till 1230, det var fin stämning och "hög luft", som min Pappa brukade säga, och det var uppenbart att sträck av olika fågelgrupper pågick, ehuru glest och mestadels högt, som man kunde vänta av vädret. Förutom de nämnda arterna sågs bofink, bergfink, skata, råka, kråka.

Efter lätt måltid gick jag ut i trädgården 1320, stannade till 1350. Väder oförändrat eller ännu något lättare, trasigt molntäcke på skattningsvis 1000 m höjd, luckor, däröver nog altocumuli. Jag såg:

- 1323 1 Nyctalus noctula flygande på avstånd. Sällan jag sett den i Lund, såvitt jag kan minnas. Järnsparv hörd en gång.
- 1327 flock 195 ringduvor kom rakt över mot SV, flög på c 400 m höjd, var starkt utbredd i sidled, ungefär som skissen visar. Jag räknade antalet i tiotal 2 ggr, fick 205 första gången och 192 andra gången. Därefter lång paus, men oroliga trastar ses ofta, koltrast, rödvinge, någon taltrast. Ingen riktad flyttning, men en gång en flock på c 15 (mest rödvinge) som gick ungefär mot NO, dock kan detta ha varit tillfälligt.
- 1333 flock på 85 ringduvor upptäcks långt bort i O-OSO, flyger högt och ungefär som föreg.
- 1337 ensam dubbeltrast passerar rakt över mot SV, ej högt, sänker sig och torde ha fällt inne i staden. Ej ofta sedd av mig i Lund!
- 1342 en varfågel passerar precis rakt över med stadig kurs mot SV-VSV. Mycket sällan sedd av mig i Lund, och knappast någonsin förut ~~sedd~~ på så tydlig sträckflykt. Höjd högst 75 m.

Därefter inga fler obsar denna dag.

1982-10-17, söndag.

Lena och jag kom till tornet/stugan vid Krankesjön kl 1630.
 Väder: klart, molnfritt, svag Ö vind, god sikt, sjön knappt mer än krusad. Jag genast upp i tornet.

1630 obsar börjar. Grönsiska h, gårdsmyg h, 3 ladusvalor s, ett par små ~~ladusvalerflockar~~ på c 50 + 20 ex har redan kommit och flyger över SO vassen. - I "tarmen" ses bara 1 gräsand och 1 knölsvan ad. På NK ses högst c 10 sothöns samt 3 knölsvanar varav 1 ad och 2 juv (men alarnas lövverk döljer fortf. en del av NK). Norr om NK bland vassruggarna ses 40 gräsänder, 3 skedänder varav 1 hanne, samt 45 brunänder, därtill 1 skäggdopping. Vid yttersta ruggarna 50 gräsänder till, och långt ute på fria vattnet 5 gräsänder och 10 obest änder. 15 snöskator flyger förbi mot NO, och 3 mindre trastar (=rödvinge och/eller taltrast) flyger åt motsatt håll. 1 häger s. Jag granskar sjön noga: på NO delen som vanligt ej en enda fågel, och även resten av sjön är tom på fågel. 3 kajor leker i luften

1645 500 starar rundflygande över sjön rätt nära. Mer änder simmar fram bakom yttersta ruggarna och fram ur vassen, och jag finner en flock ute på öppna vattnet som jag tidigare förbisett p g av att den varit ~~svår~~ m 1 m dold av de höga alarnas toppar. Som följd av allt detta ser jag nu säkert c 225 gräsänder, 3 skedänder, 75 brunänder och 3 skäggdoppingar samt c 25 obest änder eller vattenfåglar långt bort. 1 knölsvan ad + 1 dito juv ses dessutom simma mellan vassruggarna strax N om NK. Enkelbeckasin hörd, rödhake knäpper, några små starflockar kommer från sektorn Ö-S

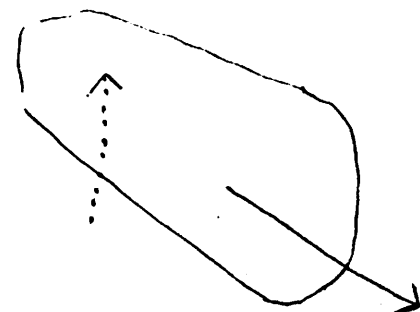
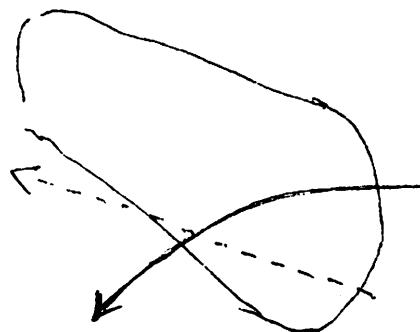
1655 200 starar till. 3 knölsvanar ad passerar ungefär enligt skiss: Flyghöjd c 150 m, vington hörs tydligt, de hördes innan jag såg dem. Mycket grant. Heldragen linje Starar störtar ner i vassen mellan NK och "tarmen". Knölsvan, som rimligen måste ligga på NK fastän den ej ses, hörs "snarka" ofta

1659 7 knölsvanar ad passerar enligt streckad linje på samma skiss, de kommer nära förbi, höjd 75 m, mäktig vington. 1 ängsbiplärka flyger mot NNO. Flock på 8 gäss har fällt långt ute, art oklar, men de lyfter just och kommer ~~ö~~förbi enligt nedre skissen, heldragen linje,: och det befinns vara sädgäss. Långt borta i V kommer en sparvhök söderifrån ut över sjön, se prickad linje på samma skiss:

Andflockarna långt ute på sjön har blivit större, men ovisst om de har kommit till sjön eller simmat ut ur vassarna, troligen det senare. Nu är totalantalet c 300 gräsänder, 75 brunänder, högst c 100 obest änder/vattenfågel, varjämte jag finner 3 skäggdoppingar utöver de nämnda.

1710 Jag granskar "tarmen" på nytt men finner den tom. NO delen av sjön likaså. På NK några gräsänder och några obest änder

1711 2 + 10 ladusvalor över sjön! Och 1 Nyctalus dito. - Mycket litet stare har hittills kommit, det kan inte vara mycket

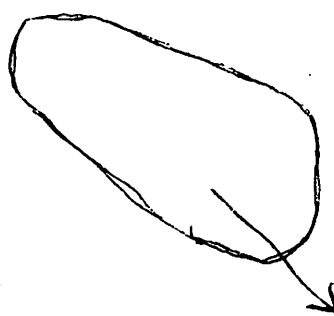

Starflockar

140

1982-10-17 forts.

141

- över 1000 ex eller åtminstone inte över 1500, de har fällt efterhand på nyssnämnda stället i vassen, och inga flockar har kommit på de sista 5-6 minuterna. - Flera rödhakar knäpper. 2 hägrar flyger mot Ö. 20 starar kommer. Gärdsmyg h
- 1716 strax väster om NK simmar nu 2 ad och 1 juv knölsvanar
- 1717 flock 11 ladusvalor rundflyger, rätt tätt samlade
- 1719 ensam sädgäss från Ö. Koltrast h
- 1720 4 sädgäss från Ö, de fällde inte i närheten men kanske långt ute på sjön, jag följde dem ej tillräckligt noga. - Det mörknar snabbt, men kvällen är i och för sig ljus, alldeles molnfri! 1 Nyctalus ses igen
- 1725 jag ner från tornet. 1 liten fladdermus flyger lågt och ofta nära intill träden i strandkanten, helt olikt Nyctalus som flyger högt ovanför trädtopparna och ofta på 50 - 100 m. Ännu inga gäss, förutom en ensam som flyger österut
- 1735 3 sädgäss kommer
- 1737 2 " " högt uppe
- 1740 1 enkelbeckasin flyger österut, stiger brant och med oerhört snabba vingslag. 10 + 12 änder flyger österut, som vanligt på 1/2 kvällarna, därtill flera andra andflockar, som jag inte kan se mer än nätt och jämnt eftersom de passerar norr om mig, där himlen är mörk
- 1742 17 gäss kommer österifrån (liksom de föreg), högt. Mycket änder flyger österut från sjön, detta angivet 2 ggr, hinner ej räkna dem, ty
- 1742-1743 kommer 1500 gäss, nästan alla passerar söder om mig och på rätt ringa höjd, de ropar som vanligt, men jag hör bara mycket få läten av bläsgäss, det kan rentav ha varit bara något enstaka ex.
- 1743 ytterligare 250 gäss kommer, det är sädgäss, de flesta på låg höjd och norr om mig, svåra att se i den tilltagande djupa skymningen. Lena sade att jag antagligen förbisåg mellan 100 och 200 gäss där i norr
- 1744 33 + 3 sädgäss kommer. Änder i flockar flyger mot öster. Ovanligt mycket änder gör så ikväll.
- 1746 5 gäss kommer, det är sädgäss. En halvstor fladdermus flyger ~~snabbt~~ snabbt och rätt lågt och rätlinjigt, art oklar.
- 1749 11 sädgäss kommer
- 1750 23 + 14 sädgäss flyger utifrån sjön tillbaka mot SO, se enkel skiss:
- 1751 6 bläsgäss kommer
- 1752 häger h. 5 änder mot Ö-SO
- 1755 7 sädgäss kommer. Vi stannar kvar, inga fler gäss kommer, ej heller hörs flera. Vi sätter oss så småningom i bilen. I lyktskenet ses 1 hare på vägen
- 1812 vi startar hemfärden. Ser ännu 1 hare. Far via Revingehed. Nära den plats där vägen korsar Ålabäck springer en mink över vägen alldeles framför bilen. - Mycket mötande trafik.
- 1841 ankomst Lund.
-

1982-10-23, lördag.

Exkursion med Håkan Hallander och hans pojke Torkel. Enligt överenskommen kommande blev jag hämtad i bostaden på Tenorgränd kl 0800. Väder: my. milt, svag vind, disigt men ej dimma; ~~vattenståndet~~ diset kvarstod hela dagen men sikten var minst 2-3 km, och god på korta och medellånga distanser. Mest sol, och mycket fint, delvis sensommarstämning.

Vi for Lund - Dalby - Torna Hällestad - Silvåkra by - Vombs ängar, där enligt uppgift en fjällgås skulle hålla ~~håll~~ till bland bläsgässen "på södra ängarna nära oljevägen", enligt Torkel som är en ivrig fältornitolog. Vi började obsa just där sistnämnda väg korsar Klingavälsån; här syntes glesa små förband av bläsgäss men - inom rimligt håll - bara några tiotal, och dessutom vipor glest spridda. Inga sädgäss!

Vi fortsatte ut över ängarna, fann folk som stod och spanade och sade sig ha sett fjällgässen bra. Vid vägen vattensamling, i vilken en grönben gick och plockade, sakta viftande med bakänden. Oerhört sent! Den lyfte och flög bort, lockade med sin livliga och mjuka stämma. Bläsgässen här väster om Södergård gick dels på ängarna, dels på fält med gles grönska. Säkert 500 ex, varav 150 på närhåll. De lyfte inte för oss fast vi stod alldeles öppet. Vi granskade gässen synnerligen noga, såg stora variationer i det vita på pannan på ad bläsgäss, och slutligen såg vi ett ex med gul ögonring och mycket bred och stor vit bläs. Trots my. långvarig granskning fick jag aldrig någon riktigt klar bild av fågelns storlek, eftersom den ofta var halvdold av andra ~~gäss~~ gäss resp. m l m dold i en mycket grund sänka i marken. ~~Även~~ Även de andra hade tydligen svårt att se den riktigt hundra procentigt, men jag tror faktiskt att bestämningen är riktig, eftersom fågelns har sett av många sakkunniga. För att göra en lång historia kort, så hände det sig slutligen att väl 300 av bläsgässen lyfte för en glada som kom mycket lågt och rakt över dem; just i uppfloget fick Håkan fjällgässen fint i kikaren, vilket jag tyvärr inte fick.

Vid bläsgässen vipor, glest men allmänt (se nedan), och enkelbeckasiner flög ofta förbi, ensamma eller några tillsammans. Ängarna blöta, med vattenpölar flerstädes. Antal vipor 400-500 och bredvid dem i en relativt tät flock c 100 ljungpipare, därtill flock 7 ljungpipare åt annat håll. 1 fjällvråk flög lågt förbi, anfölls ilsket av en vipa (OBS!), däremot ~~en~~ föreföll ett par just förbiflygande enkelbeckasiner inte att bry sig om vråken. 1 tornfalk ryttlade. Bergfink och sävsparv och ängspioplärka flög över, ~~en~~ starar sågs i mycket ringa antal, svartfågel sågs som vanligt i betydande antal: kråka, råka, kaja. På håll i träd vid Klingavälsån en mycket ljus ormråk, se nedan.

Vi kom till Vombs ängar c 0835 och obsade noga fram till 0950, när gladan kom (se ovan). 9 steglitsor satte sig på stängsel vid diket, mycket ~~en~~ fint, flyttades ~~sig~~ sig delvis till kardborrar, men kvar satt en ad och en juv, den sistnämnda med helt grått huvud utan spår av rött, vilket väckte intresse hos alla. - Vi for ~~först härifrån~~ en kort sväng söderut där vi på ett f d ~~en~~ potatisfält fann en flock på 15 sädgäss och på ett närbeläget fält med höstoljeväxter en flock på c 130 gäss varav c ~~en~~ 100 säd och 30 bläs. Därefter vände vi norrut mot Vombs Nygård och fortsatte studiet av ängarna och fälten omedelbart öster om det fridlysta ~~en~~ området. Vi beräknade att minst 600 bläsgäss, men kanske snarare c 700, setts norr om oljevägen.

Det befanns att antalet vipor och ljungpipare säkert var (hittills totalt på ängarna) 500 vipor och 250 ljungpipare. En flock gäss som betade långt bort var på c 150 ex, kunde inte bestämmas. Litet sädgäss på närmre ~~håll~~ håll.

Utanför (d v s strax väster om) Vombs ~~Norregård~~ Nygård högeligen remarquabel observation på ett skördat potatisfält, där blasten låg kvar och där det stod vatten ~~en~~ i flera större och mindre pölar på en yta som var c 15 x 75 m (men vattenytan var mycket mindre). Det var, särskilt närmast vattnet, mycket svart jord, gammal mossjord tror jag, och lös och blöt var den. Sol, varmt, lugnt, utmärkt belysning. När vi stannade, lyfte först c 60 + 30 enkelbeckasiner och flög runt men

1982-10-23 forts.

återvände och fällde på samma plats. Vi fann nu 4 brushanar som gick och plockade vid en minimal vattenpöl. Ensam skrattnäs därintill på blöt jord. En granskning av jorden visade att där vimlade av enkelbeck-siner, en del stod stilla i vattenkanten, men de flesta gick nära varandra och letade mat. Beteendet var egendomligt: de stack näbben långt ner i marken, och om inte lodrätt så dock i stor vinkel; och sedan rörde huvudet mycket snabbt upp och ned. Hundratals ex! Det blev ny oro på avstånd, flera hundra vipor y upp, beckasinerna också upp, men ~~men~~ knappast alla, och åtminstone de flesta som lyfte kom snabbt tillbaka. Nu räknade jag dem, fick 200 ex, och Håkan fick 201!! De for ånyo upp, fördelade på 2-3 flockar, men återvände. Litet stare fanns här också, de lyfte och 50-100 vipor lyfte och de 4 brushanarna lyfte, och en ensam sädgås gick också till väders. ~~Men~~ Men beckasinerna och atm. en del av de övriga återkom. Helt fantastiskt att se 200 beckasiner fritt synliga ~~men~~ i solsken på mörk, ~~men~~ alldeles vegetationsfri yta! Ingen av oss hade sett en sådan ansamling.

1 Nyctalus flygande. 1 skogsduva mot SO över ängarna. Flock 2 ad och 3 juv bläsgäss kom över. OBS: viktigt: Vid letandet efter fjällgäsen och därefter fann jag att antalet bläsgäss juv var mycket bety-dande, säkerligen 35-45 procent av totalantalet. Sågs alldeles ut-märkt, vilket man inte gör alla säsonger. Flera ggr såg jag också små-sällskap av bläsgäss flyga, fälla etc, och då var det nästan alltid 2 ad och mellan 1 och 4 juv.

Flock 50 sädgäss, ej räknad förut. 1 normalfärgad och 1 mycket ljus ormvråk (den tidigare nämnda ljusa vråken hade en ~~en~~ m 1 m orangegul grundfärg, och det är möjligt att den sist sedda var samma ex). 1 fjällvråk. Flock sånglärka ~~flög~~ flög söderut lågt (även sedd tidigare idag). Flock 50 rödvingetrastar. 1 häger på odlat fält. Rödhake hörd i par-ken.

Utanför (d v s väster om) Vombs Norregård gick c 1500 gäss, det var allra mest sädgäss men några bläs ad sedda. Vi såg summa 3 sädgäss med breda röda halsband, åtminstone framtill var de my. breda. Ingen text kunde ses. Här stod också mycket vipor, men vi blev inte klara över antalet förrän en stenfalk kom lågt förbi, då lyfte väl 500 vipor. Delvis stod de också på mörk mossjord, skördat potatisfält. 1 sparv-hök flög förbi, större hackspett hördes på håll, skata, kaja, kråka, råka sedda, 1 tornfalk ryttlade. Grönsiska hördes ehuru ej av mig. Flera grönfinkar nära. Ny börringevråk. Kaniner på sandmarken, och när Håkan ett slag försvann in i parken såg han en ekorre, och en mindre skogsmus!

Kl 1111 stod vi långt norrut NV om Norregården och tittade ut emot Kävlingeån. Blötmark delvis men knappast något öppet vatten. På blött område stod 1 sångsvanar ad och 1 häger och diverse vipor, och på annat, helt litet våtområde stod 3 sångsvanar ad. 1 + 1 tornfalkar sedda, en kråka mobbar en av dem. Sånglärka, häger.

Långt uppåt Vikens gård, på fälten nedom gården, ser vi massor av gäss. 2 fjällvråkar kretsar rätt lågt, den ena reser mot S, den andra mobbas av kråka. Minst 16 glesa ~~Nyctalus~~ Nyctalus över helt öppna marken utan träd hitom Kävlingeån, de flyger relativt lågt, c 5 - 20 m höjd i regel. Ännu 1 tornfalk, och Håkan såg hur en Nyctalus slog efter tornfalken. ~~7~~ 7 gulsparvar i flock, därav en mycket starkt gul. Ännu 1 sparvhök passerar.

Vi vänder, far via Norregård ut till Vombsjöns V sida. 2 hägrar, 1 normalfärgad ormvråk. I sjön inte mycket att se, men vi finner minst 18 glesa skäggdoppingar, en liten flock på c 10 gräsänder samt 1 havs-trut ad på vattnet. Stare i ringa antal. Fler Nyctalus. På stolpar i sjön måsar på håll, och fortsatt letande på sjöns yta ger minst 30 skäggdoppingar utöver de nyssnämnda, summa sedda alltså c 50.

Står en stund på vägen vid V sidan av sjön. 4 ormvråkar lågt kret-sande tillsammans, alla normalfärg. Letar Nyctalus, finner minst 8 ex men säkert finns fler på längre håll. Finner en amiral som ~~ligger~~ mycket länge ligger på ovanligt stor höjd och därvid håller vingarna

1982-10-23 forts.

plant utbredda och faktiskt ser ut att segelflyga, den glider framåt ibland rakt och ibland i svängar och förlorar sakta i höjd. Ett tu tre kommer en Nyctalus i närheten, försöker fånga y amiralen men misslyckas, gör dock genast ett nytt försök och tar fjärilen, sätter sedan kurs rakt mot oss, man ser att den håller ett byte, och inom kort faller en fjärilvinge till marken, strax därpå ännu en! ~~nyctalus~~ Nyctalus'en kommer förbi, har synbarligen svält bytet. Flyghöjd i fångstögonblicket skattad till 20 m. - Vi ser kort därefter 2 amiraler flyga förbi, kurs oklar men snarast SO skulle jag tro; dessa flög helt lågt. - På fälten V om Vombsjön ses ljungpipare och vipor, grovt skattat c 50 resp 150. I luften mycket Nyctalus.

Vid åns utlopp ("Fiskar Bergströms") ~~3~~ 3 blåmesar förbiflygande. På fiskepålar i sjön många måsar, jag ser 2 + 2 + flera till, alla dessa är fiskmås ad, därtill flygande på håll flera ex, tydligen både skratt- och fiskmås och gråtrut. Vid sjöns NV hörn ("Hjälmaröds-hörnet") stod flera tiotal måsar, alla 3 nyssnämnda arterna men gråtrut fåtalig. Ytterl. någon havstrut i vattnet. Andflock på långt håll i dåligt ljus var nästan säkert gräsand. (ser högflygande Nyctali,

Vi far upp till Vikens gård, ser där pilfinkar och svartfågel, svänger ner på markväg kort bit för att granska gässen på fältet nedanför (grönt höstsädesfält). Jag räknar ~~82~~ gässen, det är något mer än 1500 ex, sädgäss med ringa inblandning av blåsgäss. 1 glada kommer förbi sakta, annan glada på håll, en av dem ropar sitt trevliga läte vilket inte hörs ofta såvitt jag minns rätt. Klockan är nu 1200.

Kl 1205, efter granskning av gässen, far vi till Harlösa, möter på vägen en kompis till Torkel, han heter Jesper, medtages på resten av turen. Vi tar oss en grundlig fika i Harlösa, och ungdomarna roar sig med flipperspel eller vad det heter, det för ett helvetes oväsen.

Från Harlösa 1230, vi far tillbaka österut. Artlistan utökas med ett nummer, nämligen gråsparv, i flera x ex. Nära vägen 1 + 2 fasantuppar, 2 normalfärgade ormvråkar, 1 ormvråk som ser relativt starkt rödaktig ut, 1 glada flygande och 1 dito sittande på hög telefonstolpe. Far genom den naturvårdade Hjälmaröds allé till Övedskloster, far förbi kyrkan upp till Frualid, vanliga platsen där Lena och jag brukar rasta. Ur den täta allén kort före kyrkan lyfter en duvhök och kommer alldeles framför vindrutan, ses bakifrån och ~~kortvarigt~~ kortvarigt men mycket nära och vi ser alla att den är starkt ljusfläckig, vi fick i första sekunden intryck av en stor ljusspräcklig hönsfågel! Ögonblicket efteråt kommer vi ut ur allén och ser duvhöken fritt över fältet, ~~den~~ fortfarande nära men nu i motljus. Jag misstänker att det var ett ex av nordlig eller nordostlig extraktion.

Vi far upp ~~mot~~ Frualid längs långa häcken, där det spritter ut rödvingar och taltrast och koltrast.

Frualid ankomst c 1245. Härligaste väder, sol och varmt och stilla, så att man kunde lägga av alla varma plagg. Disig luft, Vombsjön ses bara svagt. Ängsfiplärka etc flyger över, flock sånglärkor drar söderut, trastar ses; Nyctalus upptäcks, minst 6 ex flyger över branten. Grönfinkar i långa häcken. Korsnäbb hörs tydligt och länge men ses ej, högst sannolikt var det bara något ensamt ex. På långt håll och lågt över bokskogen ses 1 Nyctalus bli svårt jagad av en långstjärtad rovfågel som nästan säkert var en duvhök, ovisst hur det gick, ty attacken sattes in alldeles över bokarnas kronor, djuren försvann strax, det var tydligt att deras inbördes avstånd var ytterst kort. 1 bålgeting flyger förbi, och rikligt med små skalbaggar ~~och~~ flyger, vilket jag såg redan på ~~den~~ Vombs ängar. Jag trodde då att bl a Aphodius skulle vara bland dem; det besannas nu när jag fångar en flygande Aphodius, rätt liten, med grågula, oskapt mörkfläckiga täckvingar, artnamnet har jag endast svag uppfattning om, möjligen merdarius??? - Vi ser kaja, koltrast, rödvingar, hör ängsfiplärkor; de övriga hör grönsiska men inte jag. 2 ringduvor flyger förbi. Flock 40 snöskator passerar. 1 dubbeltrast faller högst uppe i ett av ~~de~~ de högsta träden. Ännu 1 amiral sedd, därtill andra Vanessa-arter, sannolikt både urticae och io. - Mycket härlig stund häruppe.

1982-10-23 forts.

(145)

(145) Kl 1320 lämnade vi Fruallid, stannade sedan vid den vanliga platsen för strömstare vid vägen helt nära slottet men fann här intet utan fortsatte ner till Vombsjöstranden nära sjöns NO hörn. Här låg mycket skäggdopping, oftast glest men på något ställe 12-15 ex nära varandra, inalles säkert 35 ex sedda här. På avstånd från ~~stranden~~ stranden men bara c 200-300 m ut. Därutanför sågs ingen fågel alls. På långt håll stor andflock, sannolikt 100-150 gräsänder ehuru oklart. På nära håll däremot dels 2 knipor hannar ad varav den ena tillsynes i full praktdräkt och den andra i nästan ren dito; dels 2 knipor som såg ut som honor båda två både i färg och storlek, dels en femte knipa som snarast såg ut som y unghanne. Rätt mycket mås, mest på stolpar men också flygande långt ute i diset. Korshäbb hörs, och en ensam röd fågel upptäcks, den flyger mot SO. Snöskata sedd, nötskrika sedd av några men ej av mig. Gott om kråka på markerna, inte bara här utan flerstädes.

Kl 1405 stopp nära den lilla affären för gäss som betar ~~en~~ mellan affären och sjön, det är c 200 sädgäss och uppblandat med dem c 100 bläsgäss, och bredvid dem står $1 + 4 + 2 = 7$ hägrar. 1 Nyctälus ses flyga här också. Mycket kråkor, några fasantuppar, minst 3 sedda. Kajflockar flygande ett par tre ggr. Måsar på fiskepålar.

Vi far genom Björka by, korsar väg 12, far ner till Ilstorp och stannar på vägen V om Ilstorpsgården, Ö om barrdungen. Norr om vägen här går mycket drygt 1000 gäss, noggrannare räkning gav c 1100 totalt, och en fingranskning av de c 800 som stod på rimligt håll gav allra mest sädgäss men några få bläsgäss ad och juv samt en spetsbergsgås, utmärkt väl sedd, både mantel och näbb och benfärg och det kontrasterande mörka huvudet etc. Av bläsare bara få, bl a en familj på 2 ad och 3 juv överflygande. - En del av gässen stod mycket långt bort men lyfte delvis och kom närmre, det var säd, med några få bläs i.

Vi fortsatte österut till Tågra gård, stannade där vid vägkanten och åt matsäck och drack kaffe. Satt då med sikt söderut över fälten ~~en~~ på ömse sidor om f d Sövdeborgs station. Inga gäss att se eller höra. 1 fasan tupp, 1 + 1 flygande hägrar, svartfågel, 1 sparvhök. Vid Tågra några kajor, en del kråkor. 1 fjällvråk ryttlar, faller i trädtopp nära vägen, lyfter när vi efter en stund passerar förbi där. Vi återvänder mot Ilstorp via stora vägen, ser här 1 + 1 tornfalkar samt m 1 m nära Ilstorp 1 normalfärgad ormvråk och 1 fjällvråk, båda sittande. Inga gäss här, inga alls heller S om landsvägen Ilstorps by - österut. På plöjt fält V Ilstorps by gick en flock på 54 skogsduvor, anmärkningsvärt.

Vi fortsätter till bron över Klingavälsån vid Kumlatofta, här ses ej en gås på markerna V och Ö om bron; där är ~~þ~~ ganska vått. 1 + 1 hägrar lyfter här, det är ad båda två. 12 kråkor på åker. Klockan är nu c 1500, det blir e m och diset tättnar. Vi far via Everlöv - Hasslemölla - Veberöd - Dalby till Lund; på vägen över ~~åsen~~ åsen 1 ~~normalfärgad~~ normalfärgad och 1 extremljus ormvråk, f ö intet märkligt i det tätmande diset, utom en sak, nämligen den rikliga eller snarast massvisa förekomsten av svartfågel, huvudsakligen kråka och kaja, flerstädes mellan Veberöd och Dalby (där flög de söderut rimligen för att natta på åsen), och sedan i ännu större antal vid Dalby och på vägen Dalby-Lund.

Ankomst Lund c 1600 efter en särdeles lyckad dag.

Jag skrev fältanteckningar (som finns bevarade), men ~~men~~ de var delvis svårläsliga. Renskriften här innehåller ett par smärre fel, och ett par tillägg skall också göras. Se nästa sida.

Följande tillägg och rättelser skall göras:

- (a) 1 glada kretsande övers Fruallid när vi for ditupp. Det blev rätt många glador idag, vilket kanske visar att de ej samlats, eller åtminstone bara delvis samlats, till vinterkvarteret vid Örup
- (b) sävsparv hörd överflygande minst två ggr, på olika platser
- (c) bofink sedd och hörd, några satt bl a på vägen genom skogen norr om Vombsjön. De plockade föda, troligen bokollon, på vägbanan, och ett par ex hann undan bilen bara ytterst knappt.
- (d) bergfink också hörd flera ggr under dagen
- (e) nötväcka: 1 ex sågs vid Övedskloster
- (f) min artlista är nog, trots dessa tillägg, en aning ofullständig
- (g) flygande insekter sågs i ovanligt stort antal överallt där vi stannade, åtminstone fram till kl 1400 ungefär. Det var mest småskalbaggar men även rätt mycket diptera av olika slag (flugor, harkrankar m m), och så de angivna dagfjärilarna, och en bålgeting och kanske någon stekel därutöver
- (h) lokalen för de 200 beckasinerna skall vara: omedelbart väster om Norregård. Ändringen i renskriften berodde på fel placering av gårdsnamnet i kladden.

Därtill en ytterst egendomlig uppgift från Håkan Hallander. Han hade den 22 oktober stått och fiskat vid Hallandskusten, jag tror det var vid Nissans mynning. Då hade det varit bra småfågelsträck längs kusten, och mest av korsnäbb. Under några få timmar hade troligen 10000, men i varje fall minst 5000 och högst 15000 korsnäbbar passerat!!! Om detta är sant, måste det väl rimligen ha blivit märkbart även i Skåne samma dag eller - om sträcket just satt in med sådan styrka - senast dagen efter. Jag skall förhöra mig med Roos.

(147)

(147)

1555 ankomst stugan/tornet. Någon kulturbärare hade slängt in en stor gråsten genom rutan till det rum som jag bodde i förr i världen, och tydligen hade folk varit inne i stugan och öppnat alla skåp i köket, men där fanns ingenting utom enklasre porslin och glas och matbestick etc, och någon övrig åverkan hade inte skett såvitt jag såg.

n. is

1634 dessa stötar faller delvis i vassen där.
knölsvanen ad, som ligger N-NV om NK på fritt vatten, lyfter nu
och flyger med vinande vingslag bort mot S (öster om/ tornet)

1982-10-25 forts.

(148)

men kommer tillbaka om någon minut och ~~flödar~~ fäller i sjön. Jag finner ~~en~~ fågelflock strax utanför det smala vassbälte som kransar sjöns N strand. Det är 35 gräsänder, ligger så:(X):

Gulspurv h; många starflockar kommer från N över sjön, lågt, precis över vattnet/vassen.

1 + 1 hägrar s; flock c 900 starar kommer enligt ~~en~~

streckad pil på samma skiss:

Alldeles lågt ss föreg. flockar.

1638 Väder: my. fin kväll, men rätt kylig. - 2 snöskator kommer från N, fäller. 2 talgoxar i alarna

c 1640 nu ses c 2500 starar över vassen mellan NK och "tarmen". Kanske har dessutom en del stare fällt där, men totalantalet stare är säkerligen inte över c 4000 ex, sannolikt färre.

1643 1 blåhök hanne ad kommer från Ö enligt skiss, heldragen linje: 1 Nyctalus flyger österut.

1 blåhök hona eller juv kommer med nästan samma kosa som föreg.

1646 1 blåhök hanne ad kommer som de två föregående. - 3 sädgäss kommer norrifrån ungefär enligt streckad linje, fäller ej i sjön utan viker av enligt skiss:

1650 jag ner från tornet. 1 koltrast flyger norrut. Gärdsmyg h. Lena

-1713 kommer, och fram till kl 1713 går vi och letar svamp och växter av andra slag till Lenas undervisning. Inga noggranna fågelobsa men jag lyssnar noga efter gäss, hör intet alls.

1714 4 + 1 sädgäss från Ö. Några trastar (säkert rödvingar) flyger förbi åt olika håll. Gärdsmyg h, gräsand h, häger h. 2 gräsänder kommer, fäller i det lilla sumphålet helt ~~nära~~ nära. 3 fåglar, troligen småänder, far österut med svirrande vingslag

1717 några sädgäss h men kommer ej till sjön. Därefter paus.

1722 12 sädgäss ~~flödar~~ från Ö, därtill några ~~gäss~~ som hörs men ej ses. Samtidigt kommer eventuellt någon liten gäsflock från NO

1723 svaga gåsläten

1724 högst 200 sädgäss från NO, bara säd! 2 småänder mot Ö

1726 högst 50 sädgäss från NO. Bläsgås hörs i söder

1727 högst 200 sädgäss från NO + 8 + 10 till

1729 35 (sädgäss) från OSO, och c 70 + 70 (sädgäss) från oklar riktn

1730 150 bläsgäss från Ö, och 15 sädgäss kommer (också från Ö)

1731 10 sädgäss från NO

1732 160 bläsgäss + 10 sädgäss

1733 40 + 20 bläsgäss. Sädgås h.

1735 Ytterl. 40 bläsgäss

1736 några bläsgäss kommer till

sjön långt uppe i norr, och

samtidigt kommer 150 bläsgäss närmare

1738 200 bläsgäss från Ö, som föreg.flock. Därefter slut, intet hörs av gäss förutom kackel, sakta, från redan anlända fåglar utifrån sjön. Ingen annan fågel heller.

1750 en ensam sädgås kommer österifrån, kacklar många ggr, är ensam.

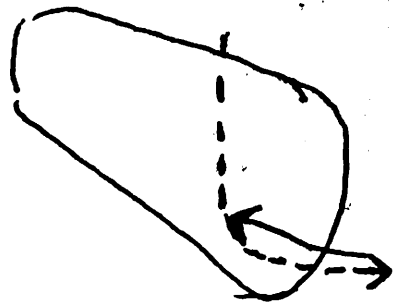
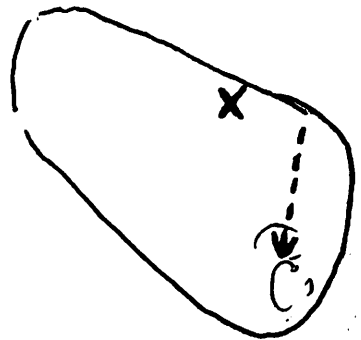
1800 vi är kvar till 1800. Ej en gås kommer, och lätena utifrån sjön är svaga eller måttliga. *Det blir nattetmörkt.*

1301 start mot Lund

1331 ankomst Lund.

OBS: från ungefär kl 1725 var det svårt att se gäss även om de kom på vanliga kosan m l m österifrån. Från 1730 var det mycket svårt att se gäss utom de få och små flockar som kom till sjön söder om oss och alltså avtecknade sig åtm. något mot den ljusa delen av himlen. Från 1740 omöjligt även på närhåll att se *något.*

SLUT

1982-10-27, onsdag.

Mulen morgon, men framåt dagen uppklärnande, det blev blå himmel med en del cumulusmoln, och svag vind omkring V. Från mitt arbetsrum på Ekologihuset såg jag 1 sparvhök, högt kretsande, den kom från N, steg i kretsar ungefär mot O eller SO. Detta var en helt kortvarig observation; jag gjorde f ö knappt några granskningar av himlen.

1982-10-28, torsdag.

149
Tät dimma på morgonen, som lyfte vid 10-tiden, därefter mycket grant höstväder med svag vind, djupblå himmel och cumulusmoln, som i regel bara täckte en ringa del av himlen. Jag var på Zootis (Ekologihuset) c kl 1100-1315, gick därefter hem. Ställde mig i trädgården och stod där med kikare kl 1345-1430 och obsade oavbrutet. Hoppades på åtminstone någon rovfågel, men någon sådan blev det inte. Förutom koltrast och sparvar och talgoxe i buskarna ~~sågs~~ och 1 högflygande kråka och 2 + 1 råkor och en ensam kaja sågs endast (resp. hördes) följande:

- 1402 gråsiska flyger över, hört flera ggr, troligen ensamt ex.
1408 2 knölsvanor ad nalkas från NO, kommer precis rakt över, höjd c 200 m, svänger något och avlägsnar sig nästan rakt mot V. Vington mycket mäktig, men i det fina ljuset sågs näbbarnas form redan innan vingtonen hördes
1419 ensam korsnäbb, m 1 m grön till färgen, rundflyger på låg höjd och lockar ivrigt
1420 flock 8 korsnäbbar kommer över helt lågt, ungefär mot N, de lockar livligt, jag hinner se att de flesta är i huvudsak (eller kanske helt) grönaktiga, men minst en röd fågel fanns nästan säkert i flocken
1421 flock 3 sånglärkor flyger västerut, rätt lågt (25 m). Därefter intet mer av fågel. Trichocerider svärmade, flera svärmar på vår tomt, även sedd på granntomten etc. OBS att iakttagelserna var noggranna och oavbrutna hela perioden 1345-1430.

Kl 1515 var jag ute på nytt helt kortvarigt. Härligt väder fortfarande men inga fåglar sedda, däremot ~~massor av svärmar~~ pågick livlig svärmning av trichocerider, ännu mycket livligare än timmen dessförinnan; massor av svärmar både över vår trädgård och granntomterna, de enskilda svärmarna på 5-200 ex, totalt flera tusen ex.

Ungefär vid solnedgången ute på nytt: flockar av måsar flög mot SV-V rätt högt, och uppe bland måsarna (mest skratt tror jag) fann jag 1 + 2 koltrastar som flög på stor höjd mot V. Ovisst om uppbrott till sträck eller bara flykt till nattplatsen.

1982-10-31, söndag.

Lena körde Anders till stationen kl 1000. Därefter gjorde vi - Lena och jag - oss redo till exkursion enligt tidigare uppgjord plan: vi avsåg att fara neråt Krageholm och ev. andra platser i sydost och sedan övernatta på Hammenhögs Gästis. Eftersom Lena hade skola på måndagen med början kl 0820 blev det oundvikligt att starta från Hammenhög i god tid innan dess.

Det blev en mycket lyckad tur, trots att vädret inte var idealiskt. Det var milt och i inlandet faktiskt vindstilla, vid sydkusten mycket svag vind så att havet var krusat. Därtill disigt men lyckligtvis inte dimma. ~~Vad är det för väder?~~ Högt lufttryck, men förvisso inget bra väder för kretsande rovfågel.

Vi startade från Lund kl 1100, for via S Sandby - Tvedöra till stugan/tornet vid Krankesjön. Köpte bensin i S Sandby, ~~der~~ jag såg 4 turkduvor där (den arten har uppenbarligen avtagit rätt starkt på många platser). Ankom angiven plats 1140, granskade stugan, där ingen ny vandalisering skett. Var uppe i tornet kl 1145-1210. Spegelblank sjö, dis, sikt någorlunda hygglig till c 1500 m, men skogskonturer etc svagt synliga till c 3000 m avstånd. Granskade sjön. "Tarmen" fågeltom. På NK däremot en del fågel: minst 35 sothöns (se nedan!); mycket litet gräsand i vasskant, knappt mer än 10 eller högst 15 ex sedda. 1 knölsvan ad inne vid kanalmynningen (d v s rätt nära densamma, men ej i kanalen); bara ett par hundra m därifrån ~~låg 1 + 4 sångsvanar ad~~. Gråsiska flög över ett par ggr, rätt högt uppe som vanligt och svår att upptäcka med ~~synens~~ synens hjälp - också som vanligt; en flock på väl 100 grönsiskor rundflygande ett par ggr alldeles lågt över tornet. Gårdsmyg hördes i vassen flera ggr. Gråsiska överflygande flera ggr till, men troligen bara i ringa antal.

Antalet sothöns på NK ~~har~~ har stigit, är nu minst 55. Även har 4 viggas lagt sig där, alla är ~~8~~ ad. Längre ute, utanför vassruggarna, rätt glest fördelade, ses c 60-70 vattenfåglar, granskas noga, några få osäkra, men de allra flesta eller kanske alla är gräsand. 2 hägrar flygande lågt över NK, varav 1 ad och en ej utfärgad, strax därefter kommer ett tredje ~~ex~~ ex, det är också ad.

Sjöns NO del helt tom på fågel, och öppna ytan på sjön är överhuvudtaget mycket tom - utanför de nämnda 60-70 exemplaren. Väständer: läge osäkert, ingenting ses, men sikt dålig. Några överflygande kråkor. 1 ormvråk flög förbi vid ankomsten.

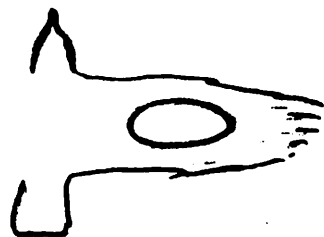
Kl 1210, när jag lämnar tornet, har antalet sothöns som är synliga på NK vuxit till drygt 100 ex., och 5 krickor flyger över NK.

Rätt mycket folk i tornet och ännu flera på rastplatsen. Stor grupp ~~satt~~ satt där och åt matsäck, däribland Anton Christiansson, som förr i världen var skattmästare i SkOF. Det var en mycket dugande ekonom och trevlig människa, som jag inte sett på flera år.

OBS att vassarna i sjön kan ha dolt mycket fågel, särskilt gräsand. Men det var tydligt att inga skrakar anlänt ännu.

Kl 1220 avreste vi från Krankesjön. I högt träd vid Silvåkra by satt 1 fjällvråk. Vi for ut över Vombs ängar på "oljevägen". Stannade inte på ängarna men körde sakta. Såg inte en enda gås, varken flygande eller på marken, däremot fanns vipor på ängarna, glest fördelade men i stort antal. Flög ibland, inte i flock utan ensamma eller 2-3 tillsammans. Totala antalet högst osäkert, men minst 200-300, kanske my. fler. Vid Vombs Södergård stor flock kråkor och kajor nära vägen, de håller ofta till vid några stukor (med rotfrukter?), övertäckta av halm, just V om gården. Bland dessa fåglar var en kråka med vita fan på vingpennorna, inte stora och lysande men mycket tydligt synliga ungefär inom det område på vingen som visas på skissen här. Kråkan föreföll vara mindre till kroppsstorlek och vingmått än de övriga i flocken. Vid Södergård 1 ormvråk, normalfärg, brett bröstband, satt på ~~staketstolpe~~ staketstolpe precis vid vägen, lyfte på 3 m avstånd. Skata sedd.

Vi for genom Furet på den s k Norra Vombvägen och stannade vid utsiktsplatsen vid Vombsjöns SO hörn. Det var kav lugnt och mycket disigt, sjöns N strand syntes mycket svagt. Sjön föreföll praktiskt taget tom, jag fann bara 2-3 skäggdoppingar och 1 havstrut ad där. 1 flygande ungtrut, nästan säkert gråtrut. Över skogen och branten flög 1 eller 2 Nyctalus. I skogen mesflock, jag såg 2 blåmesar och hörde svartmes, troligen även talgoxe. - Kl 1250 fortsatte vi via Björka - Ilstorps by - mot Ilstorps gård. Knappt en fågel att se förrän mellan Ilstorps by och ~~Ilstorps~~ I.gård, norr om vägen. Här stod c 500 sädgäss på ganska nära håll, de sträckte halsarna när vi stannade, men

1982-10-31 forts.

151

vi lämnade förstas inte bilen, och gässen lyfte aldrig. Gässen gick eller stod på skördat morotsfält, ett stort fält, där grön blast låg kvar, och man såg många rödgula "nackar" av morötter. En gås promenerade med stor gulröd morotsbit i näbben, ~~stämde~~ (stämde bra) ~~vars färg~~ med morotens! Flocken innehöll en hög procent juv, sannolikt minst 50 procent, och av juv hade de flesta eller (nästan?) alla mörka eller ~~svart~~ dunkelt färgade näbbar, av ad hade däremot de flesta eller kanske alla övervägande gulröda näbbar. Många ex av både ad och juv noga undersökta. Inte en enda bläsgås sedd bland dessa 500 ex, ej heller hörd, trots noggranna obsar. - På längre håll stod minst ~~ca~~ 400 andra gäss, fördelade på flera fält, de kunde inte granskas i detalj, men ingen bläsare sedd eller hörd. Några hundra m längre österut fann vi ytterligare en flock på 50-60 ex på annat morotsfält. Alltså c 1000 ex här.

Vi forts. via Spjälla - väg 12 genom Oran - Anklam - Röddinge - Röddingeberg - Eriksdal - Assmåsa - söder om Snogeholmssjön - Bellinga lagård - upp till vägskalet norr om Knickarp (nära Skoghult). Här vände vi och stannade för matrast strax ö om detta vägskalet. På hela denna långa sträcka intet att se förutom svartfågel, som var rätt riklig, och några sparvar i Ø Röddinge by. Inte en rovfågel! Väder oförändrat lugnt och disigt.

Matrast 1335-1410. Därvid sågs nötskrika flyga förbi, och jag tyckte mig två gånger höra nötkråka; ~~men~~ jag är praktiskt taget säker på saken, och det skall tilläggas att jag såg 2 nötkråkor ~~ex~~ precis på denna plats vid en exkursion förra året (tidpunkt oklar!). - Efter maten for vi tillbaka till Bellinga lagård och vred söderut. När, i ensamt träd vid vägen, fällde drygt 40 gulsparvar, och fler kom till i småportioner, så att det blev drygt 90 ex, en ovanligt stor flock! Vi fortsatte genom skogen vid Bellinga, härligt mättad bronsröd, och vidare förbi Skårby - ~~Mar~~ Marsvinsholm - Charlottenlund till sydkusten, där vi stannade vid Skarviken kl 1435. Nära Marsvinsholm flög en duvhök norrut helt nära bilen.

Vid havsstranden 2 sädesärlor, båda handikappade: den ena hade / högervingen med stor lucka och yttre handpennorna ej i normalt läge; den andra såg normal ut när den sprang på strandstenarna men i flykten hade den en egendomlig "konkav" / hållning med huvudet något uppåt, ryggen sänkt och stjärten något uppåt. Båda ex kunde flyga, tillsynes bra. I havet utanför låg 2 småskrakar, några få knipor varav ingen hanne ad, och spridda gråtrutar juv. 1 ringduva flög förbi. 1 blåhök ♀ eller juv flög österut c 100 m utanför stranden, den blev mobbad av först 1, sedan 2, sedan 3 gråtrutar juv. De var mycket närgångna men blåhökrn undvek elegant. Efter lång stund tröttnade en trut, de 2 andra fortsatte länge mobbandet, så tröttnade ännu en; den tredje var ytterst envis men gav upp till sist. Tyvärr tog jag inte tiden men det måste tagit flera minuter. - Sångsvan hörs: 5 ad passerar västerut över stranden, höjd c 50 m högst. - Väder grått, sikt något bättre än förut, vind mycket svag. Plötsligt kommer c 10 + 15 + 40 ringduvor från Ö, oroliga, jag finner att en stor och mycket ljus duvhök fått ut en ringduva och förföljder den våldsamt över stranden och vattnet, flera ggr såg det ut som om höken var bara decimetrar från sitt byte, och förföljelsen fortsatte länge, men slutligen, när fåglarna var oerhört nära varandra, gav höken upp, flö inåt land medan duvan försvann österut ungefär. Höken var påfallande ljus; en gång när den vände undersidan mot mig verkade denna hästan lysande gräddvit. Och ett mycket stort ex var det, och översidan var fläckig, dess grundfärg var tämligen ljust brungrå, inte blågrå. Ungfågel av nordlig extraktion, tror jag.

Kl 1505: efter att ha tittat på fågel och på växter mellan landsvägen och havet (där bl a Geranium sanguineum fortfarande blommade) for vi västerut längs kustvägen till Abbekås. På kort sträcka hade vi:

1 fjällvråk i trädkrona över vägen, 1 fjällvråk i låg buske vid stranden, 1 fjällvråk till i träd över vägen, 1 ormvråk på flaggstång nära vägen, och 1 varfågel på telefontråd. Alla sittande, de 3 fjällvråkarna inom c 1 km. Ormvråken som var ~~normalfärgad~~ normalfärgad lyfte när vi bromsade in, men fjällvråkarna satt kvar trots att bilen passerade några meter under dem. Åtm. ett par av dem tedde sig ovanligt ljusa.

Vi for ner till ~~Abbekås~~ Abbekås hamn. Här låg Ö om hamnen väl 225 gråtrutar i vattnet, därav stor majoritet juv ("provräkning" av 62 ex gav 52 juv och 10 ad). Vidare vid stranden c 75 skrattmåsar, därtill litet skratt och en del trut i luften. Några mörka ejdrar, bara 8 ex. Strax V om hamnen mer trut, säkert 200 gråtrut ~~varav~~ varav majoriteten var juv, därtill minst 4 havstrutar ad, några tiotal skrattmåsar men bara en enda fiskmåsa. I ris i kanten av utfyllnad vid vattnet 3 pilfinkar, jag såg dem flyga dit, de var ovilliga att ge sig av, kanske hade de redan satt sig där för natten???

Vi for tillbaka österut sålunda: Abbekås - Skivarp - Västra Nöbbelöv - ~~Snårestad~~ Snårestad - Ruuthsbo - Bjäresjö - Krageholms slott - upp till Årsjö gård vid

NO delen av sjön, ankomst dit 1612. På vägen bara 1 fjällvråk flygande söderut nära Bjäresjö. Jag ville gärna se hur mycket gäss som samlades för övernattnings i Krageholmssjön och hoppades att stranden nedanför Årsjö gård skulle vara en bra obsplats. Vi började obsa med tub över sjön redan från vägen och fann att det låg massor av gräsand i sjön, säkert bortåt 1500 ex synliga, och ändå var det omöjligt att se vad som låg vid motsatta stranden, i delar av södra sjön och naturligtvis bakom Lybeck etc. Kritisk granskning kunde inte alltid ske, men den förkrossande majoriteten var gräsand, jag såg färgerna bra på hannarna, och när vi kom ner nära stranden fann jag bara 1 skäggdopping och 2 av knipa ~~gräsänder~~ nära stranden, hitom gräsänderna. Därtill hade måsar samlats i stor flock långt ute, säkert 200 ex eller fler, men för mörkt för närmare studier.

Mest märklig var den oerhörda förekomsten av svartfågel; redan vid ank. 1610-1612 hade säkert 1000 ex samlats på fält och telefontrådar ö om sjön och ö om enskilda vägen, och antalet växte oerhört, det kom kajor i fyrsiffriga tal, tillika med kråkor i mindre antal och råkor i ovisst antal, men säkert färre än kråkorna. Inom kort blev det c 5000 ex, i stor svart massa singlande över oss och över ön Lybeck och över skogen norr om sjön. Även såg jag vid ankomsten en flock på c 300 starar, som sedan ej återsågs, och kort därefter en stor flock på c 200 snöskator uppskrämda från fält; dessa flög sedan omkring över oss, åt olika håll, kanske var det my. mer än 200 ex. Antalet måsar ute i sjön nog 300 nu. Inga gäss sedda eller hörda till att börja med, men

1635 kom högst 200 gäss från N och ungefär samtidigt högst 200 andra gäss mot NO, det var nog bara sädgäss, men bläsgås hörd från annat håll

1647 yr svartfågel omkring fortfarande, säkert 5000 kajor och några hundra kråkor och kanske några hundra råkor; siffran för råka dock my. osäker. Snöskator rundflygande, spridda eller i glea förband

1648 nu kommer ytterligare minst 1000 kråkfåglar från SO, däri är andelen kaja mycket mindre än förut, mest är det (nästan säkert) kråka. De flyger till Lybeck och/eller skogen N därom, över vilken oerhörda kajflockar rör sig. Jag tycker mig se att kråkfågel faller på Lybeck. Väder grått och stilla. Ensam skäggdopping och 2 knipa i vattnet nära stranden. Därutanför massor av gräsand

1653 och därefter: massor av gräsand flyger bort mot SO ungefär, kanske även åt andra håll, men detta kan inte ses

1654 och därefter kommer fortf. svartfågel från S ehuru i måttligt antal. Nu ses högst 5000 ex svärma över skogen N om sjön

1655 några hundra sädgäss kommer från söder, ses inte bra, men jag ser en hel del av dem fälla ute på sjön. Bläsgås hörd. Totalantal ankomm. gäss nu högst 500.

1658 och någon minut framåt: stor och mäktig kör av ankommande sädgäss nere i söder, ses inte bra, faller i S delen av sjön. Kören är stark men inte långvarig, och jag känner mig säker på att antalet gäss i denna "våg" inte kan ha varit över 1500, snarare omkring 1000.

1700 Det är djup skymning nu, svårt att se fågel på avstånd även mot himlen. Gräsänder flyger från sjön mot O-SO (och kanske åt andra håll men detta är omöjligt att se)

1703 flock bläsgäss kommer på avstånd i söder, ses endast dåligt, men kören av läten indikerar en flock på högst 50 ex. - Skott har hörts på avstånd en stund, däremot ej i närheten. Mest från långt håll i N och/eller NV. Troligen efter änder i Ellestasjön med omgivning? Delvis mycket tätt med skott, upp till c 10 på ett par sekunder, delvis enstaka eller 2-3 i svit.

1720 vi går upp mot bilen. Skott fortsätter atm. tills nu.

1730 vi är framme vid bilen. Inga fler gäss hörda; med säkerhet kom inga nya flockar till sjön. Vi startar, far via Sövestad - Högestad - Svenstorp - Tosterup - Bollerup till Hammenhög, ankomst dit 1813. Äter god söndagsmiddag, går tidigt till vila eftersom vi måste upp my. tidigt för att vara i Lund före kl 0800 måndag morgon, eftersom Lena har skola som vanligt kl 0820.

Tillägg: på utvägen Lund - Krankesjön sågs 1 flygande Nyctalus nära Lilla Abusa och 1 fjällvråk sittande på telefontråd alldeles nära vägskalet vid Tvedöra; denna fjällvråk var alldeles ovanligt ljus på huvud och framkropp liksom fallet var med ett par ex senare på dagen (såsom ovan nämnts).. Mycket skön rundtur, trevliga obsar trots artfattigdomen vilken åtminstone till god del berodde på vädret.

S L U T

2 sångsvanar sk. skall tilläggas. Flög mot V vid sydkusten.

1982-11-06, lördag.

Jag vandrade kl 1040-1210 på det f d Hardebergaspåret ut till Kungs-
markens golfbana och åter. Fint väder, utmärkt sikt, svag SO vind,
till att börja med mest molntäckt av grå rätt låga moln, som dock bröts
upp alltmåra; det blev sol och grant, och eftermiddagen blev helt moln-
fri med synnerligen klar luft. Några plusgrader, men det var is på
vattenpölar på vägen.

Fågelliv ovanligt artfattigt; och icke en enda säker sträckare sågs.
På utvägen såg jag 5 snöskator flyga glest mot SV-V, efter en stund
kom 14 ex mot Ö och ännu något senare c 10 ex mot N eller NV. Typiskt
för denna art att man ser flockar flyga åt alla möjliga håll, även
när sträcksäsongen bevisligen är inne. - Vid Kungsmarken sågs 55 +
35 flygande ljungpipare; flocken på 55 ex kom nära, i bästa belysning,
och ej en enda fågel hade svart på undersidan. F Ö rödhake sedd, grön-
fink dito, kaja några ex, helt enstaka ex av skrattmåsar och fiskmåsar;
dito av ~~kråka~~ kråka råka och skata. Koltrast var allmän i villakvar-
teren och i buskraden längs vägen (spåret). Gråsiska hördes nästan
säkert en gång, överflygande. 3 sädgäss flög västerut. Ej en enda rov-
fågel sedd. Rödvingetrast sedd och hörd i ringa antal.

På kvällen i skymningen kom dock en tornfalk rakt över huset, den
flög lågt och rätt snabbt ner mot Vipeholm.

1982-11-07, söndag.

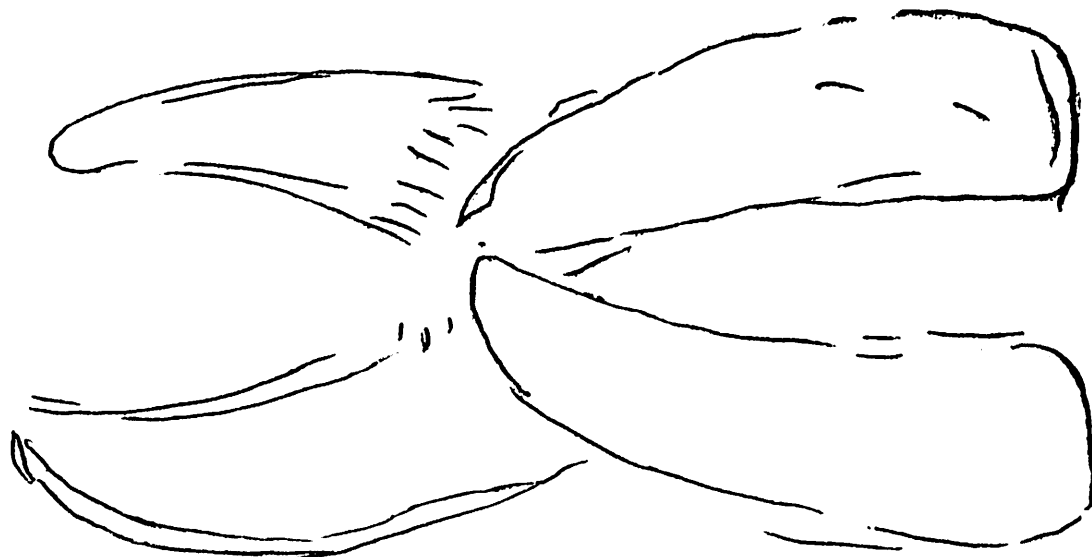
Kl 1100-1240 gick jag samma vandring som igår. Väder: mycket fint,
molnfritt, stark sol, men avsevärt ökande vind från SO, och sikten
var inte så klar som igår, det var dis på långa avstånd så att exem-
pelvis Malmö bara sågs svagt. Några plusgrader, skattat 6-7° C i
skuggan.

Fågelliv inte rikt men något mera omväxlande än igår. På utvägen
sågs 2 snöskator, och 2 trädlärkor kom precis över mig, sakta mot S.
Mycket sällan sedd av mig i Lund med närmaste omgivningar, om jag
minns rätt. De lockade vackert. Flera ängs- och pip-lärlor också sedda, en
gång 5 ex samtidigt uppskrämda. 1 gråtrut juv sakta mot Ö, helt få
fiskmåsar ad och skrattmåsar. Kråka, råka, skata helt få. Vid Kungs-
markens golfbana, på V delen, som ~~utgjordes~~ utgjordes av ett stort och fint
sammetsgrönt fält, där golfspelare höll till i kanten, stod 9 ljung-
pipare, glest fördelade, c 2-5 m mellan varje fågel. Efter en stund
kom 21 ex till och fällde hos de 9. Alla i utmärkt ljus, ingen var
svart undertill. 1 fjällvråk mobbad av 1 kråka. 6 gäss mot SV, det var
nästan säkert kanadagäss, och praktiskt taget samtidigt kom 2 sädgäss
mot Ö och minuten därefter ytterligare 3 + 6 sädgäss också mot Ö.
Dessa gäss flög alla rätt lågt, högst 50-75 m höjd. Inte en enda hög-
sträckare sedd. På återvägen såg jag ännu 1 fjällvråk kretsa lågt och
ryttla (det kan ha varit samma ex, men my. osannolikt); och 1 sparvhök
juv kom på 3 dm höjd över ett mycket stort nyplöjt fält. Inga rödhakar,
inga sånglärlor, knappt en enda fink sedd, däremot en flock på 25 pil-
finkar. Koltrast bara sedd i helt få ex, detta i stark motsats mot
gårdagen då jag säkert såg 20-30 ex.

På återvägen mötte jag helt oförmodat Göran Mjöberg, som kom cyk-
lande. Vi har aldrig umgåtts mycket, men vi träffades redan på 30-
talet och har hejlat när vi har mötts, vilket nog vanligen skett med
(sedan dess) fleråriga intervall. Idag stannade vi och
samtalade en stund, om vårt jobb som pensionerade, om ljungpipare
(de 30 ex stod fritt synliga på den gröna gräsmattan), om ljungpipa-
rens namn på isländska och norska och danska, om hans nyligen före-
tagna resa till Peru, om andra resor etc etc. Trevligt.

1982-11-08, måndag.

Ankom till Revingehed (Kvinnevad) med buss kl 1412, gick på järnvägsbanken ner till stugan. På själva banken, ofta mellan skenorna, hade kaniner grävt; det var bara rätt små hålor, c 10-15 cm i diameter vid mynningen och skattningsvis 5-10 cm djupa, men de låg tätt, delvis en grävning per längdmeter i början; ~~men~~ dock efterhand mycket glesare. 1 larv av Macrothylacia i gräset. 1 normalfärgad ormvråk sittande och flygande, 1 fjällvråk sittande och flygande och ryttlande, ~~en~~ 1 tornfalk ryttlande. Ensam sädgås flög västerut. Flock 40 grönsiskor rundflygande. 3 gråsiskor flög norrut. 1 ormvråk av utpräglad börringetyp kretsar lågt i Ö; den har bl a klart vita övre vingtäckare. Flock på 150-175 grönsiskor flög över alarna i kärret vid Saltkråkan. Ett hjortspår på banvallen, det ser ut som bilden här visar: (betr. art se nedan)

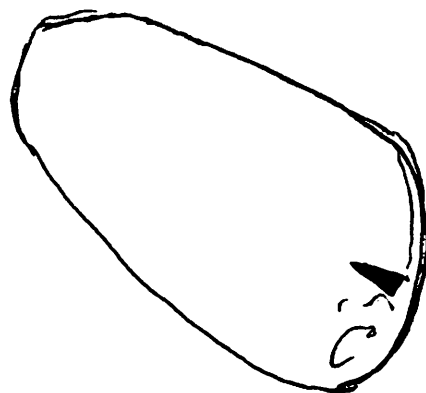

Spåret stod ungefär halvvägs mellan Kvinnevad och stugan. Djuret hade gått eller sprungit ungefär tvärsöver banan. Skissen i originalanteckningarna gjordes noggrant; den är mycket nära korrekt i form och nästan exakt rätt i storlek. Och den är nog avritad här.

Ankomst stugan 1502. 1 häger lågt över vassen. 3 bofinkar, alla ♂♂, i träden vid Anderssons hus, arten f ö ej sedd, och ej heller sågs några andra fåglar utöver de nämnda på hela nedvandringen; ej en enda trast eller lärka eller kråkfågel eller något annat!!!

Jag satte mig ett slag i stugan. Väder: grått, måttlig vind omkring SO, dis på håll men sikt på avstånd till c 1-2 km var OK. Några plusgrader.

1520 upp i tornet. Över NK 1 havstrut ad. I vasskanten 2 hägrar ad. Jag granskar sjön. Den s k "tarmen" tom på fågel. NK är nu synligt bra, eftersom alarna framför tornet tappat sina blad. PÅ NK, på dess södra del, ligger c 27 sot-höns, kanske något flera, samt 1 storskrak ♀; i dess norra del ses 1 knölsvan ad, därutöver intet. På öppna vattnet väster ~~och~~ och nordväst om NK ses på hyggligt håll endast 1 knölsvan ad. Norrut från tornet, i kanten av vassrugge, se ytterl, 2 hägrar; och norr därom, nära vassen vid östra stranden, där det nästan aldrig brukar ligga fågel, ses idag 4 gräsänder och summa c 60 storskrakar, dessa sistnämnda ganska glest liggande, och bara 2 - 3 av dem var klart utfärgade ♂♂, men en del ex var tydligen ♂♂ ehuru ej utfärgade: manne årsungar eller fjolårshannar?? Därtill låg här 5 salskrakar varav ingen utfärgad ♂. De flesta var färgade som ♀♀, men 1 ex var storvuxet och såg ut att vara "på väg" mot ~~den~~ den dräkt som bäres av ♂♂ ad. För alla dessa fåglars plats se skissen här:

Vidare flög 3 krickor förbi här, och 2 brunänder, båda död, sågs ligga där. Långt ute i NNV på vattnet sågs c 27 måsar på vattnet, nästan säkert var det bara fiskmåsar och mest ad. Ännu längre bort i NV fann jag en flock på c 30 storskrakar, denna flock var rätt tät och innehöll många väl utfärgade död ad. Gårdsmyg hörd. Flock på minst 250-270 grönsiskor flyger norrut alldeles nära. Gråsiska hörd överflygande två ggr, första gången troligen någon ex, andra gången säkerligen bara ett.

- 1540 räkningen av fågel klar. Jag ser med tuben mot NV (=motsatta) änden av sjön men finner inte en enda fågel. 3 snöskator mot NO
- 1547 7 storar flyger i krokig kurs österut från sjön; *se skiss:*
6 sädgäss kommer från V, flyger lågt, i båge över sjön.
- 1551 38 storar snurrar lågt över vassen i SO hörnet men faller troligen ej. Jag räknar nyssnämnda stora skrakflock och får nu siffrorna 5 sal-skrakar, 71 storskrakar och 2 brunänder.
- 1600 6 sädgäss kommer utifrån sjön, försvinner mot Ö; troligen samma ~~flock~~ flock som ovan nämndes.
- 1602 jag ner från tornet
- 1610-1630 jag går en runda nerom kanalmynningen etc. Det blev påfallande mörkt redan nu. 1 häger lyfte från ången nära kanalen, den skrek och skröckade mycket när den flög bort. För övrigt ej en fågel, obs alltså den totala frånvaron av kråkfågel och trast etc så när som på de ovannämnda 3 snöskatorna!
- 1630 jag är åter vid stugan för att invänta gässen
- 1640-1647 häger hörs ideligen utifrån sjön
- 1646 hörs enkelbeckasin flera ggr
- 1653 hörs gräsand från sjön
- 1654 hörs sädgäss mycket svagt och mycket långt bort i väster; nästan säkert kom de från väster och föll i sjöns västra del. Det kan ha varit en rätt stor flock; men lätet hördes bara svagt och bara i c 10 sekunder
- 1656 inte en enda gås har hittills kommit från Ö (NO. O, SO)
- 1657 hörs troligen ett mycket svagt, knappt förnimbart gåskackel utifrån sjön, men helt kort, och det återkom ej. - Det är nu mycket djup ~~och~~ skyning.
- 1705 jag bereder mig att avgå. ~~Det är nu mycket djup och skyning.~~
- 1709 avgång stugan. Jag går i jämn takt snett upp över f d sandtaget till allmänna vägen och vidare ~~fram till~~ till Harlösa; vid mötande trafik gick jag på ången. Rastade inte. Före 1730 ej ett enda gåsläte hört
- 1730 hördes på håll från sjön, eller åtminstone från SSV eller SV, alltså ej från Vombs ångar eller från gässens vanliga inflygningsriktning, en rätt livlig gåskonserter; den höll på i högst en halv minut. Den kom inte från inflygande flockar utan säkert från fåglar som redan låg på vattnet. - Det var en fin och stilla senhöstkväll, vinden hade bedarrat och var nu mycket svag. Mycket mörkt. Inga fågelläten utöver de nämnda.
- 1759 ankomst Harlösa buss-station (=f d järnvägsstationen).
- 1815 bussen avgår mot Lund
- 1905 ankomst Lund, efter bussbyte i S Sandby.

Tillägg: på utvägen, på betesmarken omedelbart V om Revingeby, N om landsvägen, sågs en gles flock på c 200 vipor. Siffrorna mycket approximativ, men det kan ha varit mera.

Tillägg om hjortspåret: i originalanteckn. skrev jag "kronhjortspår" men var egenligen ej säker; kan inte skilja tänkbara arter utan vidare. Även älgkalv vore ju tänkbar, förutom dovhjort. OBS att en fot (bakfot) delvis trampat sönder spåret av annat fot (framfot; bara en individ är det fråga om). Jag frågade Sam Erlinge till råds, och efter granskning av litteratur och bilder ansåg Sam att det måste vara kronhjort. Är för stort för dovhjort och stämmer illa med älgkalv, enligt Sam. GR vid renskrivningen 1982-12-03.

1982-11-13, lördag.

Lena och jag for från Lund i mullet väder kl 1015. Frisk - hård vind omkr S-SV, och rätt god sikt. Vi tog bensin i S Sandby och fortsatte vanliga ~~vanliga~~ vägen mot Revinge. Någon km V om Revingeby 1 tornfalk och 3 fjällvråkar, dessa med c 100-150 m inbördes avstånd, och delvis my. nära. Kort därefter en fjärde fjällvråk. På betesmarken omedelbart V om Revingeby mycket mås, ovisst i vilka proportioner det var fisk- resp skrattmås; även var där svartfågel, men inga vipor sågs (jfr häromdagen Över Revingeby 1 vipa. Vid Revingeby 1 tornfalk kretsande och ryttlande. Harlösa: spridda resp glesa svartfåglar, kråka, råka och (mest) kaja men knappt över 25 inalles. Ej stopp.

1 km Ö Harlösa 1 kungsörn juv sakta mot S, hade precis skrämt upp en flock på c 500 gäss, bara bläsgäss hördes (och säkerligen var bläsgäss i massiv majoritet). Antalet kan ha varit högre. Kort därpå flock 23 ljungpipare lågt över vägen, och ett par gråtrutar sedda. Sista stora träden i det som förr var Hjälmarsöds allé nyligen fällda. Naturvård modell M län. Inte stopp för granskning av Vombsjön, men över sjön flög enstaka trutar och andra måsar.

Vi for fram så att vi kom nära Fruallid, och det var tur, ty från S kom 1 havsörn upp och började kretsas och stiga S om Fruallid. Fågeln granskades noga, det var en juv. ~~Den~~ Blev attackerad av en trut, nästan säkert en havstrut ad.

Vi fortsatte via vägen Ö om Vombsjön ner till Björka. Gåsflockar på inalles c 60-75 ex kom från V och fällde men vi stannade inte.

Passerade Björka kl 1100, här sågs ~~den~~ bara ett par skator.

Över dungen strax Ö om Ilstorps by kretsade en corp mycket lågt, den stod också mot vinden ett slag och erinrade då på långt håll om en rovfågel. De stora morotsfälten omedelbart Ö om denna dunge var nu skördade helt. Inga gäss här att se idag, men dj-t stora vallar av skördade morötter. - Vi fortsatte på stora vägen mot Ystad. S om vägen nära Lottentorp gick säkert 500 sädgäss på plöjnad, ~~den~~ delvis ovanligt nära vägen; därtill obestämbara gåsflockar längre i S. Stannade ej.

Ej heller stopp vid Snogeholmssjön. Assmåsa minst 20 kråkor, därefter lång sträcka där jag bara såg ~~den~~ summa 2 flygande gäss och några kråkor.

Kl 1120 Sövestad, här svängde vi mot Ö via Högestad - Fyledalen; här S om Lyckås 1 ljus ormvråk mycket nära och en tämligen ljus ormvråk också rätt nära. Vid vägkorset strax Ö härom, där vi fortsatte mot Övraby, vistades ~~den~~ en flock på ~~den~~ minst 400-500 kråkfåglar varav kråka och råka utgjorde lejonparten; och kort därefter väl 100 svartfåglar till på skördat betfält, allra mest kråka, få råkor och kajor. 1 normalfärgad ormvråk. Mer kråkfågel, litet mås på närhåll och mycket mås på håll, däri atm. mest fiskmås, troligen nästan bara fiskmås.

Vi fortsatte i grått men ~~den~~ torrt väder via Övraby - Bollerup; här råkkoloni i träden men jag räknade inte bona. Via Hannas till Hammenhög, såg bara sparvar och enstaka kråkor, ank. dit 1150. Hämtade min kikare, som jag glömde där för vid pass 10-12 dagar sedan.

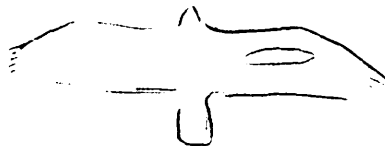
Kl 1154 avresa, for via Glemminge, såg bara enstaka råkor och kråkor och flock 3 vipor samt c 100 fiskmåsar glest fördelade på jordigt fält. Bara enstaka ~~nskratt~~måsar och några få gråtrutar. Forts. via Tosterup, här på stort jordigt fält över 100 fiskmåsar. Och vid Svenstorp minst 250 måsar, mest fiskmås, men skratt sedd.

Övraby kl 1212. Det har varit lätt regn ungefär sedan kl 1200; nu blir det hårt regn och dålig sikt. Såg vid vägskälet samma stora svartfågelflock som nämnts ovan. Fortsätter in i Fyledalen och följer dalen förbi Lyckås (Herr Netzéns bostad) kl 1220, stannar sedan i sluttningen med fri sikt över dalen. (Har stannat på denna plats rätt många ggr tidigare). Avnjöt medhavd matsäck. Regnet upphör, sikten blir bättre men bara måttlig. Över dalens norra kant ses 1 fjällvråk och 2 korpar och först 1, sedan 2 glador, och på närhåll lyfter 1 normalfärgad ormvråk. Över kanten, stående på ~~den~~ uppvinden, "hänger" en rovfågel länge och väl, den manövrerar något med vingarna men håller sig för övrigt stilla, vänd rakt mot mig. Mycket svårt att se färgkaraktärer, men jag begriper så småningom att det måste vara en örn

(156)

1982-11-13 forts.

av släktet Aquila. Bakom den ses flera ggr 1 glada, som dock ej mobbar örnen. OBS att örnen, när den hänger på uppvinden, håller vingarna mycket kraftigt hopdragna. Handpennorna spärrar måttligt. Fågeln vingfång verkade inte mycket större än gladans, men obs felkällan. Antligen ger sig örnen ut över dalen i riktning mot mig, men tyvärr svänger den av och kommer inte närmare än 300-350 m. Jag ser att vingens ovansida har en ljus teckning, mycket ungefärligt som skissen visar, men detta kan ej härddragas, ty det var nu på nytt duggrekn och dålig sikt. Fågeln föreföll f ö brun, ej mycket mörk. Sågs länge men aldrig nära. Flock 9 sädgäss flög mot Ö.

157
Efter fikat fortsatte vi kl 1250, hoppades få se örnen på nytt men det misslyckades. Jag har ingen säker artbestämning men tror mest på större skrikörn. - Vi fortsatte på vägen mot Eneborg. I skogen uppskrämdes på vägen helt få bofinkar och bergfinkar. Vi passerar Ållskog och stannar sedan med sikt över lilla vattnet S om vägen. Här ligger 7 sångsvanar ad och minst c 15 gräsänder + några obest. vattenfåglar, och över Ållskogs park (eller skog) kretsar en jamande ormvråk, normalfärgad. Gulsparv flyger över. Dansk buss CZ 99078 full med folk passerar oss, sågs i Fyledalen nyss.

Kl 1305 fortsatte vi mot Eneborg, såg ännu 1 normalfärgad ormvråk, en flock på c 15 ringduvor samt några få kråkor. For sedan Eneborg - Krageholm till Krageholmssjöns S ände, vanliga utsiktspunkten; nu sämre sikt, svagt ~~ringduvor~~ duggrekn. Ingen fågel förrän vi obsade över sjön: här låg c 75 + 450 gräsänder, 18 storskrakar varav bara få hannar ad, samt 2 + 1 skäggdoppingar. Uppe över bokkronorna flög mycket fink: bofink och bergfink, trol. mest bergfink, inalles fink flera hundra ex. Ett par måsar över sjön, och c 12 + 22 flygande gräsänder.

Obsade här 1315-1325, for sedan upp till utsiktsplatsen V om ~~Ellestasjön~~ Ellestasjön, obsade här men såg ingenting(!), for vidare förbi Bel-linga lagård till höga punkten nära Knickarp, obsade här men såg inte ett liv (!), for ner till Frihult vid SV Sövdesjön, såg ingenting på vägen dit och bara litet gräsand i sjön (föga grundliga obsar). Obsade sedan från kvarnruinen: noll!!! Småregn. Fortsatte via Sövde flygfält (inga gäss) - Ilstorp (ingenting) - utsiktsplatsen vid Vombsjön SO hörn. Nu åter bättre sikt men helt grått. I sjöns Ö del, huvudsakl. på rimligt håll, låg c 1700 gräsänder, 25 + 35 storskrakar (nog 35% hannar ad), 1 knipa (!) och minst 6 skäggdoppingar hib. Långt ute låg måsflock c 250 ex, trol. mest fiskmås. Enstaka gråtrutar ad och juv sedda. Gräsänder skygga, lyfte på långt håll men kanske ej för oss.

Kl 1510 start härifrån, for genom furet - Vombs by - Vombs & ängar: här helt obestämbara gäss långt uppe i N V om Nygård/Norregård. F ö på ängarna 1 sittande fjällvråk och 1 flygande halvljus ormvråk med ett par stora och tydliga vita fläckar i stjärten, mycket lömsk!! Några kråkor, några glesa vipor. Vid silvåkrakärret 1 ryttlande fjällvråk. Flock 50 snöskator flög här ungefär mot V.

Kl 1525 ankomst stugan/tornet vid Krankesjön. Ingen åverkan på stugan. Jag gick upp i tornet kl 1530 och obsade noga. I "tarmen" låg en välslamlad flock på minst 23 sothöns, på NK låg en välslamlad flock på 43 sothöns samt därtill 3 andra sotare mera glest spridda samt minst 10 + 5 gräsänder och 3 viggas hannar ad. F ö tomt på NK. Bland ruggarna m 1 m norr om NK syntes c 45 gräsänder, glest fördelade, men många kan ha legat osynliga. Långt ute på sjön låg en långsmal och knappt sammanhängande flock på c 155 gräsänder. På annat håll sågs minst 6 storskrakar varav nästan säkert ingen utfärgad hanne. My. långt ute låg en del fiskmås. Gårdsmyg hörd, sannolikt 2 ex, och enstaka grön-siskor flög över (men ingen flock). Ensam grönfink överflygande.

Sjöns NO del idag tom på fågel igen. Även V sjön förefaller tom, ingen fågel sedd där i tuben. Ensam simmande gås, nästan säkert sädgäss trol. skadad. 1 häger ad sedd flygande. Nu småregn, vinden avtagit starkt. Kl 1550 finner jag 1 knölsvan ad liggande på NK.

Kl 1553 ner från tornet. Start 1600, for södra vägen hem, ankom till Tenorgränd 1626. Mörk kväll, småregn delvis.

SLUT

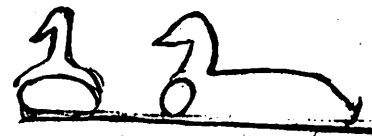
1982-11-21, söndag.

158

Lena och jag gjorde rundtur: från Lund 1005, for via S Sandby (där vi tog bensin) - Dalby - Genarp - Håckeberga, ankom till Håckeberga-kärret 1050. Det var fint solsken på morgonen, men det mulnade sakta från V-SV, det blev grått men var nästan vindstilla och alldeles torrt väder. Mycket litet fågel på denna sträcka, nästan ingenting alls förrän vi nalkades Björnstorp; då satt på en gödselhög(?) en alldeles ovanligt mörk ormvråk, nästan svart såg yden ut; och på stubbåkern c 25 m därifrån satt en starkt vitbrokig börringevråk! Massor med vitt hade den. - Vid Håckebergakärret stod vi en stund, det var stilla och fint och rätt mycket småfågel i farten men ej alls mycket rovfågel, inte heller svartfågel förresten. Här hördes nötväcka, stjärtmes, gulspurv överflygande; en stor flock grönsiska på c 150 ex flög över, och en flock på c 25 något osäkra gråsiskor flög ungefär västerut (se även nedan). 10 sädgäss flög mot SO, domherre hördes, en ensam gråsiska flög över, både sågs och hördes. Gårdsmyg ocksåörd. 1 fjällvråk flög söderut över kärret, 9 sädgäss kom mot NV och 5 dito mot SO. Blåmes s, gråsiska ånyo h. 10 gäss flög mot NV ungefär, bläsgås hördes men alla kunde inte bestämmas kritiskt. Oro på gässen tydligen. OBS att det är sista jaktdagen på gäss idag.

Det skall tilläggas, att vi på utresan såg stora flockar mäsar nära Hardeberga, nästan säkert allra mest fiskmås. Vidare i skogen strax före Håckeberga dels 1 varfågel i trädtopp, dels 1 normalfärgad ormvråk sittande på stolpe.

Från vägbron, som korsar kanalen mellan kärret och sjön, skådade vi också ut över sjön. Den ~~mycket~~ hyste mycket gräsand, flera hundra ex. låg i m 1 m oordnade flockar på vattnet; där upptäckte jag ett ex med stor vit bröstfläck, svår att klara med kikare men lätt med tub: det var en gräsand, honfärgad men mycket tydligt mörkare i dräkten än en normal hona, ej minst på huvudet; därtill kom alltså den vita stora fläcken ungefär som skissen visar, och slutligen såg den stor ut, som en hanne; flera sådana med honor låg alldeles intill resp. simmade sakta förbi. Men den vitfläckiga hade inte sällskap med något annat ex. -

En jätteflock på minst 250 grönsiskor flög över, i gles formation; 1 häger flög sakta över sjön, och 7 + 4 gäss flög m 1 m västerut, rätt högt. Flock på minst 20 snöskator också sedd. 50 ringduvor brant upp, trol. starkt skrämde.

Kl 1130 startade vi härifrån, for tillbaka till sjön, passerade slottet och tog vägen Ö om sjön. I de delar av sjön som syntes härifrån låg bara några par och några små flockar av gräsand, och inga andra änder sedda, dock sågs några rätt högt flygande gräsandflockar på c 7 + 4 + 2 + 6 ex, krokig kurs. Vi for via Svarvartorp - Stenberget - södra lilla vägen till Blentarp. Mycket litet fågel på vingarna, bara enstaka kråkor, och därtill en blåhök hanne ad alldeles lågt förbi mot S över åkrarna.

1150 passerar vi Blentarp. Här i samhället, i höga träd och flygande över fälten, 100-tals kajor sedda, även råkor säkert 20-30 eller flera. Vi far vägen mot Sövde: intet att se! Ej stopp vid Sövdesjön eller i Sövde by, här sågs endast 1 tornfalk överflygande ~~mot S~~ mot S. Vi for sedan norrut längs flygfältets Ö sida, såg här c 15 + 4 + 2 + 4 + 20 + 3 + ytterl. några gäss, alla flög västerut; däremot sågs inga betande gäss. Gulsparflock lyfte nära bilen. Vid Ilstorpsgården vred vi österut. Vid Spjälla vägskäl 8 + 5 gäss mot V. Före Tågra gård 1 normalfärgad ormvråk i träd. Vid Tågra stopp och rundspaning. Ingenting kretsade över Oran, men efter en stund kom 1 fjällvråk med rak kurs mot S. Flock 25 sädgäss rundflygande. Gulspurv h överflygande, enstaka kråkor, eljest intet. Jo, flock 45 ringduvor flyger snabbt mot SV ut från Oran över Spjällabacken. - Det är grått och stilla och torrt, dis på håll, men sikten på måttliga avstånd är god.

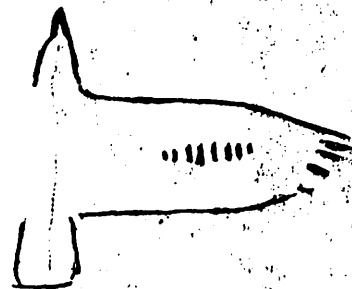
Vi ser att en stor gås flock betar på fält strax S om stora Ystadvägen, nära Lottentorps gård. Jag ser c 250 ex, alla tycks vara sädgäss. - Vi far inte dit utan fortsätter på stora vägen, passerar Snogeholmssjön utan att stanna (här var folk, även ute i båt), och innan vi kommer till $\frac{1}{2}$ Assmåsa vrider vi österut mot Eriksdal. Praktiskt taget ingenting sågs på vägen förutom ett fåtal kråkor. Men strax N Eriksdal, över den trevliga sluttningen med fina växter och framsipprande vatten, kretsade en kungsörn juv, lågt och rätt länge, och långsamt, det såg ut som den bevakade någonting nere på marken. ~~Vi forts.~~ Vi forts. på allmänna vägen mot Röddinge och stannar 1230 nära Röddingeberg och avnjuter kaffe och smörgås. Därvid kommer glesa flockar av snöskata ungefär fr N, inalles säkert 120-130 ex, de faller i träd S om oss. 1 varfågel jagar småfågel i luften, missar med någon decimeter, flyger mot SO. Det börjar blåsa ungefär fr V, men ej starkt.

1245 vi fortsätter via Röddinge by. Mycket snöskator flyger nu mot V. Efter den korta svängen uppom väg 12 far vi ner i ~~den~~ Fyledalen igen. Här vid stora vägen etc rätt mycket fiskmås över fälten, och över dalen kom de mot SO i flockar, säkert 50-100 sedda ~~inalles~~ inalles. 2 glador över dalens S sluttning, försvinner sakta bort. 1 fjällvråk ryttlar nära, faller i träd, orädd. 1 häger upptäcks, sitter i my. hög boktopp. 30 ringduvor mot N. 3 korsnäbbar mot V, lätet var inte riktigt typiskt, åtminstone inte till att börja med; men bändel var det inte alls, jag såg också direkt att fåglarna saknade vitt i dräkten. 2 domherrar flyger över. 1 häger från SO, stor runda, faller hos den ovannämnda.

1315 vi far på allmänna vägen i dalen mot Eneborg men viker in på liten trevlig enskild väg i dalen, som leder tillbaka till Röddinge by, passerar denna, stannar på nytt nära Röddingeberg, jag ser på håll 2 rovfåglar, ~~men~~ tror det är sparvhök och vråk, men det är en duvhök och en mycket svårbestämbar rovfågel, ser ut som liten örn med måttligt spretande handpennor, har liten men djup lucka i V(?) vinge, är större än fjällvråk med längre vingar, har allmänbrun färg och saknar ljusa teckningar både på vingar och stjärt och huvud och kropp, åtminstone absolut inga klart ljusa eller vita teckningar. Kretsar sakta rätt länge, men jag fick upp tuben för sent ~~tyvärr~~ tyvärr tyvärr. Låg höjd, 25-50 m, avstånd 300 m kanske. - Dalen här var faktiskt full av snöskator, stora flockar satt i träd flerstädes, även på marken, resp flygande, nog flera hundra här. Ytterl. 1 korsnäbb flyger över, mot SO, troligen mer än 1 ex, fast bara 1 sågs. Grönsiskeflock rätt stor. Några få ~~men~~ bofinkar uppskrämda i bokskog. Vi for nu Röddinge - Eriksdal - enskilda vägen nere i dalen till Tågra, fin terräng men intet att se. Fortsatte till Ilstorp, vid byn 1 tornfalk ryttlande invid sandtaget som i kulturens namn (och naturvårdens) omvandlats till motocrossbana.

Väder: det är helt mulet men torrt, och vinden är nu igen svag eller mycket svag, den ökar ej f n.

Vi kör Ilstorp - över väg 12 - Björka men ej upp till utsiktsplatsen vid Vombsjöns SO hörn utan ~~men~~ direkt mot Övedskloster, dock $\frac{1}{2}$ blir det snart stopp här Ö om Vombsjön, eftersom en okristlig massa kajor (säkert 250-300) och kråkor (säkert 200-250) vistas på betesmarken mellan vägen och sjön. Vi stannade här, de flesta lyfte men kom tillbaka ~~men~~ till ungefär samma plats efter få minuter! Jag såg på de flygande kråkorna så noga jag kunde och upptäckte en som hade smala vita fläckar enligt skissen, d v s att vingpennornas fan (förmodligen innerfan) var vitt, men obs att utsträckningen av det vita var ovanligt ringa. - Över Vombsjön glesa fiskmåsar och åtminstone några trutar på längre håll. Flock 70 gäss kommer mot V eller NV, bläsgås hörs, och bara bläsgås, men kritisk bestämning med hjälp av färgkaraktärer ej möjlig.

1982-11-21 forts.

160

Vi for upp till Frualid i förhoppning att se någon örn som ~~gick~~ sökte nattkvist i skogen däruppe. Det blev ingen örn, men annat ~~en~~ trevligt. OBS också att ingen enda betande gåsflock sågs vid Ils-torp eller vid Ö Vombsjöstranden eller nära Övedskloster.

160
Ankomst Frualid c 1405. Fortfarande my. svag vind, och det mul-nar alltmera men är ännu torrväder. Blir relativt mörkt. OBS att inga småfåglar skrämdes upp ur den långa häcken längs vägen upp till Frualid (där brukar vara rikligt med småfågel tidigare på säsongen). Men 1 fjällvråk satt i litet träd i häcken och var my. orädd, lyfte, började genast ryttla. Gulsparv h. - Vi fann att det var gott om slånbar uppe vid den enda plats där man kan parkera och vända, d v s högst uppe. Vi plockade slånbar flitigt och fick drygt 4 liter. Från c 1410 till 1425 kom massor av fiskmås över med kurs på Vombsjön, de flög dels i oordnade förband, dels i m l m tydliga plogar eller snedrader. Säkert 600-800 ex sedda, bara fiskmås sågs, och mest ad. OBS tidpunkten, men OBS också att det blev tidigt ~~en~~ mörkt. Senare, c 1440-1455, kom fler fiskmåsar men nu knappt över 100 sedda. 1 spillkråka hörs, ses, ropar först "prytt prytt..." p, faller i torrtopp, ropar "kliäää kliäää.....". Flyger bort, Mesflock flyger förbi, jag ser talgoxe men flera arter finns säkert. Flock 6 ring-duvor rundflygande, därtill enstaka ex sedda.

Omkr kl 1500 blåser det plötsligt upp från SV-V, det är redan mycket mörkt, och mörkare och tjockare blir det, kl 1510 börjar det duggregna. Ännu 1 fjällvråk kommer till synes, kommer från N, börjar ~~ryttla~~ ryttla. Det först sedda ex ses fortff. Grönsiska h. Kort därpå kommer 1 stor duvhök snabbt och rakt och lågt, börjar 7 kretsa, faller i kronan på ~~en~~ halvdöd bok. Fågeln verkade ljus, men detta osäkert p g av dålig belysning.

Regnet ökar men blir inte stritt. Flock 18 sädgäss flyger mot norr Lena och jag får fin skörd av slånbar.

1525 skymning, ovanligt dunkelt. Vi packar ihop, kör hem via Öved - N om Vombsjön - Harlösa - Hunneberga - Revingeby - S Sandby, ankommer Lund 1610 i regn och praktiskt taget nattmörkt.

Intressant dag. Väderlek enligt prognosen. OBS att rovfåglar (särskilt ormvråk) sågs ~~mycket~~ mycket fåtaligt i det stilla och mulna ~~vädret~~ vädret, och de som sågs då satt stilla.

- Tillägg:
- (1) snöskator sedda i mängder särskilt i Fyledalen och upp mot Björka etc, ej alltid noterade
 - (2) gulsparv hörd ett par ggr utan att noteras
 - (3) ängspiplärka hörd, jag tror det var nära Björka
 - (4) gråsparv och/eller pilfink hörd Frualid, nästan säkert pilfink åtminstone.
 - (5) Vid stoppet Ö om Vombsjön såg jag att stora mängder änder låg ute på SÖ delen av sjön, säkert var det 1000 - 1500 ex, spridda, ej i täta flottiljer. Otvi-velaktigt gräsand. Jämför förra obsen här.
 - (6) vi stannade ej vid Håckebergasjön eller Öved etc för att leta strömstare.
 - (7) obs: få ormvråkar, men fjällvråk my. allmänna än vanligt.

I månadens början såg jag ett par gånger både sparvhök och tornfalk vid Östra Torn. Det var ungefär under veckan 1-7 nov. Under de följande veckorna bara någon enda obs av vardera arten, och inga anteckningar om data etc.

Torsdag 18 nov. kom en duvhök över Ekologihuset på mycket nära håll, den fällde i ett högt träd vid gamla Zootis, alltså grannhuset väster om Ekologihuset, men fortsatte strax.

Måndag 22 nov. vid middagstiden fällde en sparvhök på taket på en av våra grannvillor här på Östra Torn, närmare bestämt på dr Oxelius' villa. Satt ett par minuter. Samma dags kväll kl 1555, alltså när det redan började skymma rätt ordentligt, kom en fjällvråk med sakta fart österifrån, passerade rätt nära och fortsatte in över staden. När jag tog in den i kikaren, såg jag en tornfalk flyga helt nära. Tisdag 23 nov. ryttlade en tornfalk över fältet omedelbart ö om motorvägen.

Lördag 27 nov. gick jag på f d Hardebergaspåret ut till Kungsmarkens golfbana och åter, tid 1130-1300. Mulet men milt, svag vind, och inte alltför dålig sikt. Jag såg:

skrattmåsar helt få varav NÅGON ICKE UTFÄRGAD; fiskmåsar högst c 10 över stora plöjda fält; någon juv däribland. Koltrast avgjort allmän: stora ytor i villaområdet är planterade med hagtorn och nypon, och särskilt i hagtornsbuskarna var koltrasten riklig. Dessa buskar har mycket bär kvar, däremot är rönnarna (rätt många sådana längs f d banvallen) nu utan bär. Snöskata 2 ex, rödvingetrast 1 ex. Rödhake 1 sedd och ett ypar ex hörda. Kråka ett par tiotal, kaja få, råka säkert 10, skata några ex. I en tät buske vid gård satt c 25 gråsparvar. Bland dessa ingen pilfink, däremot sågs pilfink i enstaka ex på annat ställe. Gråsiska 1 överflygande hördd och sedd, senare ännu en hördd (säkert ett ensamt ex). Grönfink sedd i nyponsnåren i måttligt antal, men jag misstänker att en noggrann inventering skulle ge många ex.

På kvällen denna dag kl 2240, när jag lagt mig, kom sädgäss över huset, kacklandet hördes flera ggr och rätt nära.

Söndag 28 nov. gick jag samma väg ut och in på Hardebergaspåret, idag dock kl 1230-1350. Mulet men milt och svag vind och sakta uppbyggande molntäcke, dock bara glimtvis sol, och det var övervägande molnigt så länge jag var ute. Såg idag:

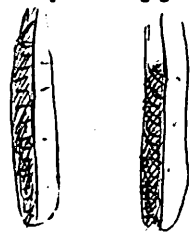
samlad måsflock på grön gräsmatta utgörande golfbanans V del, den plats där ljungpiparna gick för ett par veckor sedan. Idag gick där 87 måsar varav c 70 fiskmåsar incl. ett flertal icke utfärgade, och c 17 skrattmåsar varav några icke utfärgade. De plockade sakta, somliga lade sig på gräset. Många stora vattensorkhögar, uppenbart nya, på gräsmattan. Enstakaglesa skratt- och (mest) fiskmåsar även över plöjda fält. Koltrast idag sedd i rätt många ex men mycket färre än igår. Kråka m 1 m samlad flock på minst 25 nära ~~gård~~ gård och väl 15 rätt nära måsarna, kaja och råka och skata ungefär som igår men ej noga studerade. I samma buske som ovan angavs satt idag 15 gråsparvar och 8 pilfinkar. 1 korsnäbb flög i stor båg över Östra Torn, ivrigt lockande. Gråsiska först 2 ex mot Ö, lockande, senare 1 ex hört överflygande. Grönsiska 4 ex mot Ö, lockande. Grönfink sedd, 1 talgoxe och 1 blåmes likaså. Trots lättande molntäcke intet spår av passerande fågelflockar; ej en rovfågel, ej en gåsflock. Praktiskt taget inga överflygande småfåglar heller förutom de nämnda.

För längre exkursioner se särskilda protokoll.

Villäg: Torsdag 18/11 även 1 större hedspek
i villabridgen nära Zootis

1982-12-05, söndag.

162 Bilrunda med C A Bauer, start från Tenorgränd 0830, återkomst 1227. Vi for Lund - S Sandby - Tvedöra - Silvåkra by - stugan/tornet vid Krankesjön. På denna sträcka 5 ormvråkar varav 1 nära Lilla Abusa, 1 på marken nära Tvedöra, sedan 3 ex inom några hundra meters sträcka i eller vid Silvåkra allé. Alla normalfärgade utom ex vid Tvedöra, detta hade ovanlig färg: huvud starkt erinr. om fjällvråk, kropp halvljus, stjärten hade flera (men inte alla) pennor med ena fanet mycket ljust och andra fanet ungefär normalmörkt. Satt i vägkanten, var my. orädd, flög bort så att stjärten syntes fint. Nakna tarser också sedda. Ungefärlig färg på ett par stjärtpennor se skissen! Här bland kreatur 7 lyftande starrar! Kort utblick över Silvåkrakärret: här ryttlade 2 fjällvråkar. Spridda kråkor. Vi sedan ner till

Krankesjön, upp i tornet. Noggrann rundspaning. I "tarmen" sågs ingen fågel, på NK låg i S kanten c 35 sothöns synliga, en siffra som dock snart steg till c 50 (och se nedan). Även här några få viggas och högst 10 gräsänder, därtill kom c 8 viggas flygande och fällde. Ute på NK därtill 3 + 2 sångsvanar ad. I vasskant låg ~~xx/xx/xx~~ 3 andra svanor, möjligen 4?? Hela tiden med indragna huvuden, m 1 m sovande, art oklar. - Mellan de vassruggar som avgränsar NK utåt, eller strax utanför dessa, anträffades (a) c 12 storskrakar varav 6 hannar ad, (b) c 15 storskrakar varav bara 3 hannar ad, och (c) 2 salskrakar varav ingen hanne ad. Spillkråka hördes ropa på håll flera ggr, några få grönsiskor sågs och hördes, och gråsiska flög över flera ggr, dels enstaka ex, dels åtminstone en flock på c 15 ex. Gårdsmyg hörd från vassen. Flock 30 vipor rätt överraskande över sjön, mot Ö, vände mot V, försvann, strax därpå 3 ljungpipare förbiflygande!! 3 + 1 hägrar; den som sågs nära var ad.

Långt ute på öppna vattnet låg dels ett fast sammanhållande storskrak-par, dels ~~storskrakar~~ på annan plats 4 storskrakar hannar ad. Ensam mås långt ute, nästan säkert skrattnäs. Grönsiska först hörd, sedan kom c 10 ex mot SV. Ensam kråka mot SO. Plötsligt kommer 22 ljungpipare och nära dessa c 40 vipor mot V, kort därpå ytterl. c 30 + 38 vipor på samma sätt, allt över sjön. Ytterligare 5 storskrakar upptäcks rätt långt ute, därav 3 hannar ad. På NK ses nu ett gräsandpar utöver de nämnda! Antalet sothöns nu c 75. Av en slump får jag in i synfältet en duvhök som kommer norrifrån mycket lågt över vattnet, den flyger mot oss, över vassruggen, i vars hitre kant en häger står lätt synlig för oss men säkerligen osynlig för höken ända tills den är alldeles över hägern. Denna lyfter jättesnabbt, skriker och flyger med utsträckt hals, skrockar eller "morrar" länge och lågmält. Duvhöken kommer nära, den är en stor och ljus ad, faller i stora dubbelbusken men bara kortvarigt, fortsätter sedan mot S och kör upp ytterl. 1-2 hägrar som reagerar starkt. Nu har antalet sothöns på NK stigit till c 100 ex, men varken de eller änderna lyfte för höken. Jag ser nu 3 salskrakar i sällskap, ingen är hanne ad men 1 ex är större än de andra. Stor flock gråsiskor flyger över, ansluter till mindre flock, det blir över 100 ex, de rundflyger och kastar; någon grönsiska hörs också men bara 1-2 (och ej med säkerhet i samma flock).

Kl 0940 fortsatte vi, for via Silvåkra by till Vombs ängar, såg redan på långt håll en väldig flock av vipor, sannolikt med viss inblandning av ljungpipare, ~~storskrakar~~ höjande sig över ängarna. Rundspaning därstädes gav först 1 sittande fjällvråk långt borta och 1 sittande tornfalk på rätt långt håll samt 1 örn på stolpe långt bort; den såg ut precis som en kungsörn men försvann just när vi checkade fjällvråken i tuben (se nedan). I trädtoppar i kanten av ängarna vid Klingavälsån flock c 45 kråkor tätt. Nyssnämnda stora flock har fällt på naket fält, räknas 2 ggr av mig, jag får c 900 vipor och c 300 ljungpipare, de skräms upp ett par ggr men återkommer till samma plats. Dessutom på gröna ängsmarken ytterligare vipor, högst 100 skulle jag tro, rätt glest. Bland dem faller c 60 starrar: Inte vanligt i inlandet i december! På norra ängarna upptäcks ytterl. 2 fjällvråkar varav ~~storskrakar~~ 1 ryttlande och 1 sittande, samt 1 sittande ormvråk.

1982-12-05 forts.

En tornfalk flyger förbi, och en flock på ~~ca~~ 4 rådjur ses beta långt ute på ängarna. Inte en enda gås sedd eller hörd. OBS att ljungpiparna lät höra sig flera ggr, dämpat, åtminstone delvis blev det antydning till spellåtet "prrepýrria prrepýrria...." men aldrig fulltonigt. Vi far upp mot Nygård, då sitter en ung kungsörn i träd vid vägen, den lyfter inte när bilen stannar på 30 m avstånd. Intill örnen sitter några kråkor, och en av dem kan inte hålla sig, den flyger upp och hänger bara ett par dm över nacken på örnen. På marken flera kråkor, även några råkor och kajor. Örnen lyfter, passerar förbi på 20 m, flyger sakta och my. lågt mot S över fälten. ~~Sällan~~ Sällan sett kungsörn närmare. Vi forts. via Norregård - Vombsjöns V sida: här ryttlar 2 fjällvråkar med c 200 m inbördes avstånd. Man har grävt upp en del av våtmarken mellan Norregård och sjön för att förbättra villkoren för våtmarksfågel (detta hörde jag för ett par veckor sedan av Berith Cavallin). Vattensamlingar har det blivit, omgivna av plattade svarta jordmassor, på dem står 2 hägrar. - Över Vombsjön flyger ~~en~~ 1 + 1 knipor, och på håll ligger dels 1 havstrut ad, dels 2 + några skäggdoppingar, jag ser c 8 sådana inalles. 3 fiskmåsar ad över sjön. Dagens sjunde (tror jag) ormvråk på staketstolpe S om åns utlopp ur sjön. Enstaka ~~kråkor~~ kråkor men inte en gås, inte heller på fälten nedom Vikens gård, vilket jag kontrollerar. Vi far en bit på den lilla väg som numera går längs Kävlingeåns s sida, ~~men~~ i ån eller däromkring ses intet. Nästa ormvråk (nr 8) sitter lågt bakom buske vid stranden (utom 2 lyftande hägrar) nära "Fiskar Bergströms". I vattnet en bit ut ses tät flock på 10 gräsänder, närmare stranden 5 dito till. Grönfink överflygande.

Kl 1035 vi stannar vid Vombsjöns NV hörn (=Hjälmarödshörnet). Ensam skrattnås flygande, ad. 50 lyftande snöskator på avstånd, och minst ~~100~~ 100 till kommer från Ö. I vattnet i NV hörnet ligger c 120 gräsänder, de är nervösa, och ett tu tre lyfter alla och försvinner. Cacke såg någon storskrak här också. Mås på vattnet här: 1 havstrut ad, 1 gråtrut ad, minst 5 skrattnåsar ad hib och c 10 fiskmåsar, jag tror alla var ad.

Vi fortsätter på vanliga vägen N om Vombsjön, ser här ännu 1 sittande ormvråk (normalfärg som alltid om ej annat säges), passerar Övedskloster och strömstarelokalen men stannar inte där nu utan forts. upp till Frualid. I långa häcken flera koltrastar och uppe vid vändplatsen 2-3 blåmesar. Stannar här ett slag men vädret är disigt och grått som förut och intet ses i luften. Efter kort paus här far vi kl 1115 ner till strömstareplatsen. Finner strömstare på sten i bäcken, studerar den, ser den "knixa", finner att det är ovanligt gott om småfågel just här: 1 nötväcka som ett slag är nere vid bäcken, vidare minst 5 ~~talgoxar~~ talgoxar och en rätt gles men också ganska stor flock av bofink och bergfink, det är 50-75 av vardera, de sitter dels på plöjd mark, dels i gamla fruktträd, dels m 1 m på marken mellan träden vid bäcken. Kanske större antal. En småfågelflock på c 40-45 ex kom och flög runt, det var nästan säkert gråsiska men de förhöll sig helt tysta, och inga färger sågs ordentligt i denna grådager. Men det var inte släktet Fringilla. 2 ringduvor överflygande i sällskap.

Vi far ner till Vombsjöns Ö sida och tittar ut över sjön. Sikten något bättre nu. Men intet ses utom 1 tornfalk samt, över sjön, ~~en~~ 1 gråtrut och några fiskmåsar incl. juv och nästan säkert några få skrattnåsar. Vi fortsätter på vägen närmast Ö stranden och sedan genom Furet längs den s k Norra Vombvägen men ser ingenting förrän i Vombs by där 1 skata kan adderas till artlistan. Far ut över Vombs ängar igen. Vid Södergård i mörk ormvråk på betesmark, springer undan, den var nog ute efter daggmask. 1 större hackspett flyger förbi (detta var före ankomsten till Vombs by).

Vombs ängar oljevägen: pipare och vipor ses, men inalles knappt mer än 400 ex, och de vistas på gräsmark S om vägen. Silvåkra by: Ännu 1 större hackspett flyger förbi my. nära. Vi far upp till Revingehed, ser 1 fjällvråk i högt träd, och nära militärbyggnaderna sitter 2 fasantuppar ~~och~~ ett par tre meter upp i två rätt små björkar!

1982-12-05 forts.

Vi far hem genaste vägen. V om Revingeby sitter 1 ormvråk på staketstolpe vid vägen, lyfter ej för bilar; kort därefter ännu 1 ormvråk i högt träd. ~~Flora~~ Flock c 40 vipor ses av Cacke på håll, och kort ~~därefter~~ därefter får vi en halvljus ormvråk sittande på marken på betesäng. Minst 15-20 % kråkor överflygande.

S Sandby passerar kl 1220; nära Hardeberga sitter dagens sista ormvråk på åkerfält, den är spräcklig och rätt ljus, det skall vara nr 14 om jag adderat rätt (ej kontrollerat!). Skrattmåsar och fiskmåsar, kanske 5-10 av vardera och åtminstone av den senare både ad och juv, ses ö om ö Torn.

164

Kl 1227 stannar vi vid Tenorgränd 8. I den sekunden hör jag korsnäbblåten, dock korta och relativt lågmäلتä och alls inte typiska, och jag ser c 8 stora finkar försvinna bakom huset. Det såg ut som om de fällde. Undersöktes express, och de hade fällt fritt på TV-antenn på grannhuset; det var 8 ex varav 3 röda och 5 gröna, en av de röda var övermåttan grann att skåda (kanske de andra också, men bara en satt fritt och i bästa vinkel). Jag tyckte ända från början när de sågs flyga, att de var ovanligt stora och grova, med påfallande tjocka huvuden, Intrycket förstärktes när de satt. Jag gjorde noggranna studier och såg ~~att~~ att alla hade ungefär den profil som bilden visar: Cacke fick fram tuben, men just då kom en skata med kurs spikrakt på den TV-antennen. Korsnäbbarna for bort. Låten: korta; lägre tonhöjd och även lägre ljudstyrka än hos vanlig mindre korsnäbb, ~~vars~~ vars läte jag känner väl och jag tycker det har en fyllig och frisk klang. Så ej här. Detta, i ~~en~~ kombination med näbb-profilerna, föranleder mig att bestämma dessa 8 ex till större korsnäbb. Mycket rolig observation.

- Tillägg:
- (a) på morgonen kl 0705 i Lund, när jag hämtade tidningen i rent nattmörker, hördes först en rödhake knäppa; strax därpå sjöng rödhake två gånger!
 - (b) i Krankesjön, mycket långt bort mot motsatta änden, fann Cacke ett ringa antal obestämbara änder, summa c 10 ex.
 - (c) vädret idag var hela tiden grått och disigt, sikt måttlig till klen och dagen mörk. Aning duggregn ett par ggr. Ett slag omkring kl 1115-1135 var det ljusare och lättare, men ingen blå himmel och fortsatt dis. Vind svag, inte märkbart ökande. Temp inte mycket över noll. Men trots detta ett gott utbyte!
 - (d) beträffande skissen av korsnäbben anser jag den vara korrekt eller mycket nära korrekt för alla de exemplar jag hann studera - det var 4 eller 5. Dock är det osäkert om jag verkligen såg undernäbbens spets sticka upp ovanför culmen på övernäbben.

- (e) vid Krankesjön sågs före avresan minst 6 hägrar samtidigt, där både ad och juv.
- (f) Duvhöken var en stor ad. Kanske ganska ljus grundfärg ovan till, men ej säkert.
- (g) strömstaren var ringmärkt på vänster ben!

1982-12-12 och 1982-12-13.

Första dagen gick jag på f d Hardebergaspåret ut till Kungsmarkens golfbana och åter, kl 1145-1245, grått men alldeles stilla väder; det var någon plusgrad. Andra dagen samma vandring, dock något kortare, kl 1035-1125, i mycket klart och fint väder, utmärkt sikt, nästan molnfrött, fast det skyade mot slutet från ■ NO-O ehuru bara lätt. Mycket svag vind, ett par minusgrader. Artlista båda dagarna:

art	12	13	
sädgås	-	3	flög högt mot V
sparvhök	-	1	my. lågt över öppet stort fält: kråka varn
fjällvråk	1	-	satt länge i trädtopp i V kanten av golfb.
skrattnås	ja	ja	se nedan
fiskmås	ja	ja	" "
större hack	-	1	flög österut
rödhake	-	1	
koltrast	ja	ja	se nedan
snöskata	7	c 8	" "
rödvinge	1-2	3	
sidensvans	-	2	flög norrut
talgoxe	6+2	-	
blåmes	1	-	i sällskap med de 6 talgoxarna
bofink	-	1	hanne överflygande
grönfink	ja	ja	approx 5-8 ex sedda båda dagarna
gråsiska	-	1+3	se nedan
gråsparv	c 10	c 10	
skata	flera	många	
kaja	1	2	
råka	1	c 10	
kråka	ja	ja	12/12 bara 1 + 1 + 1, 13/12 trol. > 10
summa arter	14	18	

Ytterl. kommentarer:

- måsar: första dagen kom flera glesa blandflockar sakta mot V eller VSV, första flocken säkert 50 ex, blandat skrattnås och fiskmås, och både ad och juv av båda arterna, flög 10-50 m högt; senare kom minst 40+20+10 måsar till, samma riktning, samma blandning, delvis högre i det lugna vädret. Andra dagen helt annat beteende: måsar av båda arter sedda, säkert c 20-25 ex av vardera, men de flög individuellt och nästan alltid lågt och liksom sökande över de plöjda fälten, där de fällde ibland. Höll sig ensamma även då, låt vara att det ibland hände att 2-3 ex kunde komma nära varandra.
- koltrast båda dagarna allmän, satt gärna i hagtorsbuskar resp. -småträd och åt av bären. Första dagen såg jag att vid ett tillfälle 6 ex satt inom ett område på c 20 m diameter, och andra dagen sågs minst 12 ex på ett ungefär ■ lika stort ■ område, en gles men mycket tydlig flockbildning eller i varje fall sällskaplighet.
- snöskata: första dagen flög v 7 ex mot Ö, fällde, skrämde upp, fortsatte. Andra dagen någon sittande ibland koltrastar och senare flock c 8 ex flygande bort mot norr.
- gråsiska: 1 ex lockande, flög över ■ rätt högt mot NO, upptäcktes, följdes länge, var ensamt. Strax därpå lyfte 3 ex ur trädtopp (björktopp tror jag) vid gården vid landsvägen, flög förbi mig, fällde i samma buske där det satt ett tiotal gråsparvar, blev uppskrämda när jag nalkades, fortsatte österut. De hade alltså inte reagerat på locktonerna från det ensamma överflygande exemplaret.
- fjällvråken stor och tjock ■, med ovanligt ljust bröst eller snarare ljus framkropp, kontrasterande mot den mörka buken.

SLUT

1982-12-02, torsdag.

Över Lund på f m hördes gråsiska åtminstone 3 ggr på en timmes tid. Det var fråga om ensamma ex eller kanske 2 eller ett fåtal i sällskap.

På väg hem från Ekologihuset kl c 1400 såg jag en kaja med alldeles ovanligt välmarkerade vita halsfläckar. Den gick på en gräsmatta vid Tekniska högskolan tillsammans med några få andra kajor, och ett fåtal kråkor och råkor samt en skata. Den föreföll hålla samman med en kaja som praktiskt taget saknade halsfläckar, men denna sammanhållning kan ha varit tillfällig. Halsfläckarna var mycket starkt avstickande och syntes lika tydligt i alla tänkbara vinklar. Även rakt bakifrån sågs fläckarna mycket tydligt. Kajor med denna färg ser man avgjort sällan i Sverige, däremot är exemplar med antydna och/eller halvtydliga fläckar mycket vanliga, men då brukar fläckarna framträda olika starkt beroende på den vinkel under vilken de ses.

1982-12-03, fredag.

På väg till Ekologihuset på f m sågs en flock på c 90 sidensvansar, de flög i rätt tät flock och fällde i toppen på grov oxel vid Tunavägen. Började genast äta bären. Ett par koltrastar kom snabbt dit, men oviss vad som skulle hänt därefter, ty plötsligt blev det en oerhört häftig strid mellan två kajor på gräsmattan, ena ex. hamnade i underläge och blev svårt hackat och skrek vilt, varvid alla - även den skrikande - snabbt bröt upp och flög sin väg. Härvid lyfte sidensvansarna och fällde 150 m bort i annan trädtopp.

En timme senare såg jag från mitt arbetsrum en flock på c 28 sidensvansar, som fällt i toppen på hög poppel vid Sölvegatan. De lyfte snart och försvann.

Detta var mina första obsar av denna art för i höst, men flera av kolleger har sagt mig att de sett flockar redan för c 3 veckor sedan.

1982-12-05, söndag.

Bilrunda med C A Bauer, se särskilt protokoll. Vid hemkomsten flock 8 korsnåbbar, synnerl. kraftiga, fällde på TV-antenn. Se sist i särskilda protokollet.

1982-12-06, måndag.

Vädret förändrat: det var mestadels klart, god sikt, sol, svag eller måttlig vind från V, och flera plusgrader. På morgonen kl 0900 en sparvhök över Östra Torn.

Idag utkom Vår Fågelvärld, häfte 6 för 1982. Det kom inte mig tillhanda, men ett ex kom till Johnny Karlsson. Min högeligen kritiska recension av Curry-Lindahls stora verk "Bird Migration in Africa" har publicerats där. Det skall bli spännande att se hur Curry reagerar. Göran Högstedt sade åt mig: "Nu får Du stänga av telefonen därhemma". Men jag svarade att det nog fanns större risk att Curry skulle leja en terrorist för att oskadliggöra mig. "Om jag dör av s.k. olyckshändelse inom närmaste tiden, så vet Du vad som troligen har hänt", sade jag.

1982-12-07, tisdag.

Klart och fint och frostigt och lugnt. Jag funderade på att göra en vandring neråt Genarp-Häckeberga, men ångrade mig och gick till Ekologihuset. Kl 1030 vid tillfällig granskning av himlen såg jag en ormvråk draga förbi mot SV över Östra Torn, höjd c 100 m. Normalfärg, utmärkt belysning.

Kl 1110 när jag var på väg till Ekologihuset, kom en flock på c 20 snöskator överflygande ungefär mot N och strax därpå 6 sidensvansar likaså (men troligen tillfälligt uppskrämda). På kvällen i skymningen knäppte rödhake vid Tenorgränd.

1982-12-17, fredag.

På morgonen före soluppgången, när jag hämtade in tidningarna, hördes rödhake knäppa, och gråsiskor flög över, dock sannolikt bara 2-3-4 ex.

Senare samma dag, på f m, kom en sparvhök över huset; den flög mycket sakta, nästan så att den stannade upp ett par tre gånger, allt medan den granskade marken under sig. Flyghöjd bara 15-20 m, och när den fortsatte västerut, sänkte den sig och passerade på bara 2-3 m höjd över en fotgängare, som naturligtvis inte observerade den.

1982-12-18.

På middagen, då jag satt vid skrivbordet i villan på Östra Torn, hördes plötsligt gåsläten med främmande klangfärg - och från NO kom en flock på c 30 kanadagäss, höjd högst 75 m. Två ex till fanns nära flocken. Dessa 2 fortsatte m l m mot SV-VSV, men huvudflocken vred tydligt mot V och försvann åt det hållet.

1982-12-19.

Jag gick på det s k Hardebergaspåret och åter kl 1055-1200. Bara triviala arter, en kråkflock på 24 ex; ett tiotal snöskator flygande mot Ö, en stund senare 3 sådana mot N, och ännu senare några mot V (OBS beteendet!). Vidare koltrast, skata, kaja, gråsparv, några skratt- och fiskmåsar etc. Enda mera ovanliga art var kanadagåsen, av vilken idag 3+4 ex kom förbi mot V-VSV; de båda flockarna flög med bara 100-200 m avstånd men slöt sig inte samman.

1982-12-21.

Rödhake knäppte i trädgården.

1982-12-22.

På e m kl 1545-1550, när jag var på hemväg från Ekologihuset, hördes minst 4 men troligen 5 rödhakar knäppa ivrigt på en sträcka på c 500 m räknat från Ekologihuset. Mest var det i villaträdgårdar och parkområde.

1982-12-23.

Jag gick till Ekologihuset c kl 1100. Koltrastar allmänna, många gamla gulnäbbade hannar sedda. Tre sidensvansar flög norrut, upptäcktes p g av lätet; de flög på c 25 m höjd.

1982-12-26.

Rödhake hörd vid Tenorgränd.

1982-12-30.

Rödhake ånyo hörd vid Tenorgränd.

Tillägg

B

1982-02-21, söndag.

Denna dag deltog jag i en fågelexkursion, som anordnades av någon lundensisk förening, möjligen var det en som heter Lunds Fågelklubb. Vi besökte området vid Vombsjön, Sövdesjön och Fyledalen, möjligen även andra angränsande lokalteter. Fint väder. Jag gjorde anteckningar under hela färden, lika noggranna som vanligt. Utbytet var gott. Men tyvärr har jag förlorat alla anteckningar utom en helt kort uppgift om antalet sedda örnar. Den uppgiften lyder som följer:

Havsörn: summa 10 ex sedda, varav de flesta vid Sövdesjön. Av de 10 var 2 ad, 6 juv och 2 av oklar ålder.

Kungsörn: bara ett ex sett, nämligen 1 juv i Fyledalen, kretsande lågt över skogen vid Fylan, just där vägen uppifrån väg 12 korsar järnvägen.

Jag har också antecknat, att exkursionen startade från Busstorget i Lund kl 0700.

Tillägg

B

1982-04-17, lördag.

Jag gick från Tenorgränd en promenad vid middagstiden, följde det s k Hardebergaspåret österut. Fint väder. Satte mig på en bänk ett par km hemifrån. Satt en god stund, gick sedan tillbaka. Både på ut- och hemvägen letade jag mycket efter högsträckare men fann ingenting. Och när jag rastade och letade ännu ivrigare, såg jag endast följande:

kl 1435 kom 6 tranor på jättelik höjd rätt långt öster om mig. Därför omöjligt att ange deras kurs noggrant, men jag fick uppfattningen att de flög mot N eller NNO. Detta inte bara grov skattning utan också baserat på vad jag fann beträffande avståndet mellan mig och tranorna den stund jag studerade dem. De flög oerhört högt och dessutom på rätt stort avstånd i öster.

B

Tillägg

B

Notiser om tornsvala maj 1982

måndag 17 maj 1 ex över Lund, det första för året

18 " 2 ex nära Sturups flygfält

19 } " inga observationer; var i Örnsköldsvik
20 }

21 " eftersöktes förgäves i Lund

22 " " " " "

23 " " " " "

24 " 1 ex observerat i Lund

25 " flera ex sedda i Lund

26 " allra minst 12 ex sedda över Zootis, c 10 ex över staden vid järnvägsstationen, och c 15 - 20 ex över Sunnanväg i Klostergården. Fåglarna var också mycket aktiva, flög tillsammans etc. över staden, "sirrade" också, ehuru måttligt. Tydligen "genombrott" ifråga om vår-ankomsten.

27 " ett fåtal ex sedda vid Krankesjön. Därutöver inte många sedda (och/eller kanske endast kortvariga observationer gjorda)

28 " allra minst 18 ex sedda samtidigt över Zootis.

Det skall tilläggas, att jag letade tornsvalor flitigt åtminstone de flesta dagar alltifrån sista aprilveckan.

Men ännu har jag aldrig sett en tornsvala i Sverige i april månad.

1982-09-24--26.

Jag var ciceron och ledare (som det hette i programmet) för den flyttfågelkurs som Lundabygdens Naturvårdsförening anordnade i Skanör-Falsterbo. Joachim Regnell hade ordnat det mesta. bl a hade han hyrt Studentgården i Skanör som bostad åt oss. Jag hade accepterat med glädje att deltaga och visa och diskutera fågel, men jag hade bett att få slippa det organisatoriska, vilket beviljats. Vi var c 25 deltagare och vi inhystes mycket komfortabelt på Studentgården. Vi reste dit ner på kvällen 24 sept efter mörkrets inbrott; därför inga fågelobsar den dagen. För de båda andra dagarna ges härnedan separata artlistor.

1982-09-25.

lom (trol. storlom) 1
skäggdopping 1
storskarv c 500 sedda!!
grågås c 500 sedda!!
knölsvan sedd
gravand 1
gräsand fåtalig
kricka s (=sedd)
bläsand s
stjärtand s
skedand få
?brunand 4 mot V, nästan
säkra
ejder storsträck!
knipa bara 1
småskrak täml. allmän
fiskgjuse 1
ormvråk fåtalig
fjällvråk 2 s
bivvråk sparsam
sparvhök c 200 ex
blåhök 1 + 1, ej ♂♂ ad.
brun kärrhök minst 5
tornfalk allmän
stenfalk några ex
lärkfalk 2 eller 3;
se även nedan
strandskata summa 12
större strandpip: få
kustpipare åtskilliga
men ingen svartbukad
vipa bara något enda ex
kärrsnäppa måttl. antal
sandlöpares s
myrspov bara 1 ex

enkelbeckasin enstaka
ex sträckte
skärfläcka 5 på Flom-
men, men sågs inte
av mig
dvärgmåss 1 sedd, men
inte av mig
skrattnåss täml. allmän
fiskmåss några ex
gråtrut mycket allmän
havstrut några s
kentsk tärna c 15 s
ringduva fåtalig
skogsduva fint sträck!
större hackspett några
få ex
sånglärka måttl. antal
trädlärka ett ex, men
ej sett av mig
ladusvala täml. allmän
hussvala sparsam
backsvala s
ängspipl sedd + hörd
trädpiplärka hörd
gulärkla sedd + hörd;
även nordliga rasen
sedd!
sädesärkla s
järnsparv ofta hörd
kungsfågel hörd, samt
demonstrerad av
ringmärkarna
stenskvätta s
rödhake hörd
taltrast sparsam
svartmes flera flockar

sävsparv s
bofink mycket allmän,
starkt sträck
bergfink allm. i str.
grönfink täml. allmän
grönsiska bra sträck
hämppling bra sträck
pilfink flock s
stare bra sträck
råka: några ex ut mer
vände!

För kommentarer se efter 26 sept.

1982-09-26.

Exkursion, eller rättare sagt fågelkurs i Falsterbo. Se föregående sida. Idag, 26 sept., dels obsar i Falsterbo, dels på middagen och eftermiddagen besök vid Fotevik. Artlista för 1982-09-26:

storskarv c 500 sedda! häger inalles c 10 ex grågås 3 + 60 sedda obestämd gås: flock på 5 ex sträckande knölsvan: i Fotevik c 300 sedda gravand bara 1 s gräsand fåtalig kricka s bläsand Fotevik c 350 ex; även sedd f ö stjärtand Fotevik c 100 ex; även sedd f ö skedand fåtaligt sedd vigg bara 1 hanne sedd! ejder svagt sträck småskrak täml. allmän fiskgjuse 1 ex, men kanske ej sett av mig. ormvråk fåtalig fjällvråk bara 1 sedd bivvråk sparsam sparvhök över 100 s glada 1 ex sett blåhök 1 + 1 sedda, ej hannar ad brun kärrhök minst 8 ex sedda. Hög siffra!! tornfalk allmän stenfalk några sedda lärfalk 2 eller 3 s trana: flock 69 Falster- bo och 65 Fotevik!! OBS orsaker strandskata bara 3 s större strandpip: få kustpipare åtskilliga men ingen svartbukad tundrapipare 1 morgonen golfbanan vid Fyren, se nedan ?ljungpipare: ingen bergsäker, men trol. 1 + 1 + 1 ex sedda	vipa inalles c 100 s kärrsnäppa måttligt antal brushane några Fotevik rödbena 3 Fotevik glutt flera Fotevik myrspov några få sedda Fotevik enkelbeckasin: ensta- ka på sträck skrattnås täml. allm. fiskmås några ex gråtrut mycket allmän havstrut: flera ad i Fotevik; även s f ö kentsk tärna summa c 30 ex sedda idag! fisktärna 1 juv sedd ringduva fåtalig skogsduva fint sträck turkduva 1 ex Nabben på morgonen, före- föll my. trött sånglärka måttl. antal ladusvala täml. allm. hussvala sparsam backsvala sedd ängspipl sedd + hörd trädpiplärka hörd ?skärpiplärka sanno- likt sedd Fotevik rödstrupig piplärka hörd bra gulärka sedd + hörd, även nordliga rasen sedd sädesärka sedd järnsparv ofta hörd rörsångare uppvisades för oss av ring- märkarna stenskvätta sedd rödhake hörd taltrast sparsamt sedd	dubbeltrast 5 ex sedda sävparv sedd bofink allmän, men sträck inte alls så starkt som igår bergfink hörd i str grönfink sedd grönsiska täml. allmän men mycket färre än igår hämpling täml. allmän men också my. färre än igår stare flera flockar skata sedd, men inga ex sträckte kaja sedd, och 4 ex gick ut men vände råka sedd men antagli- gen intet definitivt sträck kråka flera ex sedda, bl a sågs 3 ex komma in utifrån havet. Trol. intet defini- tivt sträck.
--	---	---

För kommentarer se följande sida!

1982-09-24--26 forts.

Artlistorna från dessa båda dagar är fullständiga och, liksom de mycket kortfattade kommentarerna, baserade på fältanteckningar. I avvaktn på de utförligare kommentarer, som ställts i utsikt, blev dessa två renskrivna sidor opaginerade. Men dessvärre skrev jag aldrig ner någon utförligare kommentar.

Först långt senare fann jag renskriften, kopierad i vanlig ordning och insatt i TILLÄGGET.

Idag, exakt nio år efteråt, är det inte mycket jag kan säga om de enskilda arterna. Att utbytet var mycket gott ses dock utan vidare!

En kort anmärkning om tundrapiparen måste dock tillfogas. Tillammans med några få deltagare såg jag den tidigt på morgonen på en green helt nära fyren. Den gick nära några strandskator. Vem som fann den och bestämde den vet jag inte. Det var i varje fall inte jag. Vi granskade den noga och såg en del goda karaktärer, men vi lyckades inte avgöra om det var Charadrius dominicus dominicus eller dominicus fulvus. Dessa båda ~~arterna~~ former betraktas stundom som skilda arter (och dessutom förstås de och vår svenska ljungpipare ofta till ett särskilt släkte, Pluvialis).

Vi var just på väg att göra en verkligt noggrann bestämning, då några personer kom vandrande över greenen och skrämde bort fåglarna! Det var otur. Men kanske någon observatör kom till klarhet. I så fall bör fyndet vara publicerat. I skrivande stund har jag inte litteratur tillgänglig.

Beträffande sträcket dessa båda dagar måste säkert besked finnas tillgängligt. Gunnar Roos stod nämligen på pass som vanligt; eller var det kanske hans vikarie Håkan Lindskog.

GRck 1991-09-24.

~~1982-10-03~~
1982-10-03, söndag.

Från bostaden på Tenorgränd i Lund obsade jag, visserligen med en hel del avbrott, från kl 0715 till 0900. Därvid pågick ett sträck av småfågel i den riktning som man kan kalla normal, d v s ungefär mot SV eller SSV. - Senare obsade jag inte sammanhängande, men jag gjorde flera kortvariga observationer, nämligen omkring kl 0940, 1020, 1105 och 1130, och vid samtliga dessa tillfällen sträckte småfågelflockar över åt motsatt håll, d v s ungefär mot nordost.

Både det normalriktade och det "omvända" sträcket skedde på låg eller måttlig höjd. Inga räkningar skedde, men flockarna var ganska många ehuru små, högst c 25 ex/flock.

1982-10-04, måndag.

Väder som förut (men obs. att jag ej gjorde några anteckningar om gårdagens väder!). På morgonen svagt sträck av småfåglar mot S eller ~~SV~~ SV. Sträcket försiggick på låg höjd.

Kl 0850, när jag var på väg från bostaden till Ekologihuset, just vid Draco-fabriken, kom en duvhök på rätt låg höjd från NO, in över hus och folk. Kråkfågel, ringduvor och skratmåsar markerade stark skrämsel, lyfte i stort antal. Sällan jag ser duvhök inne över själva staden.

Jag kom till mitt arbetsrum på Ekologihuset kl 0905. Obsade sedan från fönstret, vilket vetter mot norr, flera ggr mellan 0910 och 1100. Därvid sågs, också flera ggr, ett svagt eller tämligen svagt sträck av småfågel mot NO - NNO. Även en flock på 4 ringduvor reste mot NO. Jag spanade länge förgäves efter högsträckande rovfågel. Jag noterade att vinden ökade. ~~Kl~~ Kl 1205 upptäckte jag dock en sparvhök, men sedan intet mer. Kl 1420 gick jag hemåt, då sågs över Professorgatan 1 tornfalk hanne ad lågt kretsande. Däremot inga småfåglar. Kl 1455 sågs från bostaden på Tenorgränd en ormvråk ~~flyga~~ flyga österut, höjd c 75 m.

1982-12-14, tisdag.

Från Lund med buss 1140, ankomst Revingehed (Kvinnevad) 1208, gick ner till stugan/tornet med en sväng ut över "stora heden" så att jag fick utsikt över Vombs ängar; ankomst tornet 1430, vistades i tornet till 1455. Gick nerom kanalmynnningen och var helt kort inne i stugan. Start därifrån 1525, gick sakta upp till Kvinnevad, tog bussen 1622, till Lund strax före 1700. Mycket märklig tur, varom närmare nedan. Artlista:

häger minst c 12
sädgås my. få, under 50
obest. gås minst 1
knölsvan minst 18
sångsvan minst 3
gräsand c 210 Kr
knipa c 10+15
storskrak 8 flyg
salskrak 2
obest. and c 19
duvhök 1
sparvhök 1 näst. säker
ormvråk några
fjällvråk flera än orm.
blåhök 1 hanne ad
havsörn 1 juv
kungsörn minst 2 juv
tornfalk 1 hanne ad
sothöna c 70 Kr
rall hörd
Fiskmås 8 mot NV + enst
större hacksp. minst 1 hörd
Ängsfiolärka 1
varfågel 1
rödhake hörd
snöskata enst ex
entita 1
gulspurv överflyg. 2-3 ggr
sävsparv flock 11 ex!
bofink 1 överflyg.
grönfink hörd överflyg.
grönsiska högst c 20
gräsiska minst 800 ex!
kaja bl a Revingeby + Vombs ä
råka bl a " + " "
kråka måttligt antal
korp 2 nära stugan/tornet

summa 34 bergsäkra arter

Gick från buss-hpl 1215,
obsade från stora hedens Ö kant
1310-1410, gick till stugan/tornet,
var i tornet först 25 min, sedan
ng minuter till

första timmen ~~mmmm~~

häger 1
näst säkra sädgäss 7
duvhök 1
sparvhök 1
ormvråk c 4
fjällvråk 6 eller fler
blåhök-hannen
tornfalk-hannen
havsörnen
kungsörn 1 juv
fiskmås 8
ängsfiolärkan
gulspurv 1 gång
grönfink
grönsiska några
gräsiska högst 25-30
kaja
råka
kråka

eller snarare två!

Denna dag börjar för ovanlighetens skull med en artlista,
För det kronologiska förloppet se följande sidor.

1982-12-14 forts.

På utvägen mellan Lund och Revingehed (Kvinnevad) sågs vid Hardeberga 1 fjällvråk, vid Revingeby 1 flygande fjällvråk och 1 sittande ormvråk och dessutom på olika platser 1 fasantupp och en del råkor och kajor.

Från Revingehed gick jag som vanligt söderut, på den nedlagda järnvägen till att börja med. Grönfink h. 1 sittande fjällvråk i träd. 1 havsörn juv flyger mot V. Flock 40 grönsiskor flyger norrut.

1 tornfalk hanne ad ses först sitta, sedan flyga, sedan ryttla. 1 sittande och 1 ryttlande fjällvråk ses också, åtminstone det ena ex har inte setts av mig förut. 7 sädgäss mot S. 1 kungsörn juv kretsande. 1 sparvhök, 1 duvhök, 1 blåhök hanne ad. Flock på c 100 kajor och c 75 råkor förefaller uppskrämd, orsak ej klar.

Flock på 6-8 gråsiskor flyger mot S, men svänger tillbaka mot N. Några få kråkor.

Jag går ner över "stora heden" så att jag får utsikt över Vombs ängar. Därute ses ytterligare 2 fjällvråkar och 2 ormvråkar. 1 ängs-
piplärka. Större hackspett hörs, det är uppenbart 2 ex. 4 gäss kommer österifrån. Svårbestämbare örn flyger lågt på håll, jag misstänker kungsörn. 1 + 1 häger. 8 fiskmåsar flyger ungefär mot NV. Gulspurv överflygande. 8 storskrakar flyger österut. Träst hörd, jag misstänker koltrast men är ej säker.

Nu är jag på alldeles öppen mark nära den risiga tallskogen som växer mellan Silvåkra by och Klingavälsån. Här hörs sävsparv, något som förefaller underligt på denna mycket torra mark med särdeles kort vegetation (OBS: c 100 meter från skogen). Jag letar och lyssnar noga och inom kort finner jag sävsparvar, inte en utan en markerad flock på 11 ex, de studeras mycket noga. Några torde ha suttit i tallarna, men nu faller flocken på flat mark med mycket kort vegetation, så att flera ex ses direkt där de sitter. Jag ser dräkterna noga och studerar alla karaktärer, ej minst huvudets färger, för att vara säker på att ingen annan Emberiza-art kan komma ifråga. Alla är sävsparvar.

Snöskata sedd och hörd, hördes först, för att vara noga. Ännu 1 häger sedd. Flock på högst 100 gråsiskor flyger norrut. 1 kungsörn juv ses, det är inte samma ex som ovan nämnts.

Från hörnet av tallskogen, i vars närhet sävsparvflocken sågs, går jag ner till stugan/tornet, ankomst dit 1415. I alarna utanför stugan ses flock på 150 gråsiskor och 10 grönsiskor. 2 korpar flyger över!

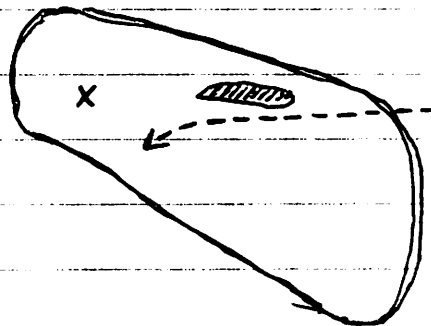
Krankesjön är till 75 procent istäckt; snö på isen. På NK (=närmsta klarvatten) en liten vak. 2 knölsvanar ad och 3 dito juv flög bort därifrån, men 1 knölsvan ligger kvar, och sångsvan hörs (i närheten? Oklart). - Krankesjön har dessutom

vakar enligt bifogade skiss:
I den relativt stora vaken i N delen av sjön ligger 210 gräsänder och 1 obestämbare gås. I den lilla, med x utmärkta vaken ligger ingen fågel. Något öppet vatten finnes även i NK nära kanalens mynning. Här (och kanske i den ovannämnda vaken i NK, om det nu inte gäller en och samma vak) ligger 60 sothöns. Och nu ses där 2 ad och 1 juv sångsvanar, de lyfter och flyger mot söder efter en sväng.

4 ad och 7 juv knölsvanar kommer nu från Ö och faller på isen, se streckad pil på samma skiss som ovan. På isen ses 7 hägrar, därav kan jag se att 2 ex är ad och 2 juv, de övriga av osäker ålder. Ännu 1 sothöna i mynningen.

Långt bort i väster ses 10 knipor samt 19 obestämda änder, jag misstänker att däri finns gräsand och brunand.

På NK, i hitre kanten, ses nu även 2 knölsvanar ad.

FORTS.

1982-12-14 forts.

Vid stugan/tornet nu en rekordstor flock gråsiskor, c 700 ex, de far runt, fäller i alarna. På stor höjd från Ö kommer 9 + 6 knipor däri ses många hannar, deras vington hördes också. Häger ses: 1 ad och 1 juv. Rödhake knäppte. En varfågel flyger över mot NNO ungefär. Flock gäss ses, summa c 35 ex. Sothöns i vattnet blir uppskrämda, de "halvspringer" på vattnet (men lämnar tydligen inte vaken). 2 salskrakar ses, det är 1 hona och antagligen 1 hane juv. Rall hörs skrika när hägrarna flyger över!! Det är nu 4 ad och 1 juv hägrar. Totalantalet sedda hägrar idag c 10 - 12 stycken, troligen 12 eller rentav flera.

Vid kanalmynningen 1 häger, 1 ormvråk och 1 entita! Gråsiskorna har varit lätttrörliga och försvunnit ett slag men kommer nu tillbaka.

Kl 1525 startar jag vandringen upp mot Revingehed, jag går sakta. 1 bofink överflygande. Gulsparv hörd 1 eller 2 ggr. 1 ormvråk sedd. Jag ankommer Revingeby (Kvinnevad) 1600, sätter mig att vänta på bussen.

OBS: väder idag nästan stilla, mest grått. Pudersnö finns men så tunt / att landskapet ej är vitt. Ett par minusgrader mitt på dagen. Sikt bra.

OBS den rika förekomsten av rovfågel. Särskilt första timmen, alltså c kl 1215-1315, alltså när jag gick ner från busshållplatsen till stora heden med sikt över Vombs ängar, blev det mycket rovfågel. Därför gjorde jag en särskild lista över fåglar sedda den timmen.

S L U T